

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΛΖ'

Πέμπτη 14 Μαΐου 2020

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Επικύρωση Πρακτικών, σελ. 13081
2. Έκφραση συλλυπητηρίων για την απώλεια του πρώην Υπουργού Υγείας Δημήτρη Κρεμαστινού, σελ. 13003, 13005
3. Τήρηση ενός λεπτού σιγής στη μνήμη του πρώην Υπουργού Υγείας Δημήτρη Κρεμαστινού, σελ. 13003
4. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 13002, 13005, 13007, 13012, 13013, 13015, 13016, 13020, 13021, 13022, 13025, 13027, 13034, 13035, 13036, 13037, 13081

B. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Κύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές», σελ. 12997 - 13039

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν., σελ. 12997 - 13008
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο., σελ. 13008 - 13020
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ., σελ. 13020 - 13081

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A. Έκφραση συλλυπητηρίων για την απώλεια του πρώην Υπουργού Υγείας Δημήτρη Κρεμαστινού:

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β., σελ. 13005
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν., σελ. 13003, 13005
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α., σελ. 13003
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Κ., σελ. 13005

B. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν., σελ. 13002, 13005, 13007
ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ Χ., σελ. 13035
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο., σελ. 13012, 13013, 13015, 13016, 13020
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ., σελ. 13021, 13027, 13034, 13035, 13036, 13037, 13081
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α., σελ. 13002, 13015, 13021, 13022
ΜΠΟΥΓΑΣ Ι., σελ. 13021, 13022
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Κ., σελ. 13005, 13012, 13027
ΧΗΤΑΣ Κ., σελ. 13025

Γ. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

ΑΡΣΕΝΗΣ Κ., σελ. 13007, 13029, 13037
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ., σελ. 13008, 13011
ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β., σελ. 13005, 13007, 13037
ΓΚΟΚΑΣ Χ., σελ. 13000, 13036
ΚΑΙΡΙΔΗΣ Δ., σελ. 12997, 13035

ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Ν., σελ. 13003, 13005, 13037
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ., σελ. 13013
ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ., σελ. 13012, 13013
ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ Χ., σελ. 12999, 13035, 13036
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ., σελ. 13026
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α., σελ. 13022, 13032
ΜΑΡΙΝΟΣ Γ., σελ. 13014
ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ Φ., σελ. 13016
ΜΠΟΥΓΑΣ Ι., σελ. 13025
ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ Χ., σελ. 13034
ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ Α., σελ. 13015, 13016
ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Μ., σελ. 13020
ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ Γ., σελ. 13024
ΠΑΦΙΛΗΣ Α., σελ. 13030, 13032
ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Ε., σελ. 13033
ΣΟΥΚΟΥΛΗ - ΒΙΛΙΑΛΗ Μ., σελ. 13032
ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ Δ., σελ. 13011, 13022
ΤΣΙΠΡΑΣ Γ., σελ. 13029
ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Μ., σελ. 13011
ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α., σελ. 13028
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Κ., σελ. 13007, 13017, 13037
ΧΗΤΑΣ Κ., σελ. 13027

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Θ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

ΙΗ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΛΖ'

Πέμπτη 14 Μαΐου 2020

Αθήνα, σήμερα στις 14 Μαΐου 2020, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.52' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΝΙΚΗΤΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Κύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές».

Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε στη συνεδρίασή της στις 7 Μαΐου 2020 τη συζήτηση του νομοσχεδίου σε μία συνεδρίαση οργανωμένη, ενιαία επί της αρχής και επί των άρθρων.

Ως προς τη διαδικασία συζήτησης, παρά το ότι το άρθρο 108 του Κανονισμού της Βουλής δίνει περιορισμένη δυνατότητα ομιλίας σε όσους έχουν αντίρρηση, λόγω της σπουδαιότητας της συμφωνίας προτείνω να τοποθετηθούν οι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές για δεκαπέντε λεπτά, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι για δώδεκα λεπτά, οι ομιλητές του καταλόγου για επτά λεπτά και ο αρμόδιος Υπουργός για δεκαοκτώ λεπτά σύμφωνα με τα άρθρα 64, 97, 98 και 107 του Κανονισμού.

Επίσης, προτείνεται οι Κοινοβουλευτικές Ομάδες να εκπροσωπηθούν, εφόσον το επιθυμούν, σε ένα κύκλο δεκαπέντε Βουλευτών ως εξής: Έξι Βουλευτές από τη Νέα Δημοκρατία, τρεις Βουλευτές από τον ΣΥΡΙΖΑ, δύο Βουλευτές από το Κίνημα Αλλαγής, δύο Βουλευτές από το Κομμουνιστικό Κόμμα και από ένας Βουλευτής από την Ελληνική Λύση και από το ΜέΡΑ25 αντίστοιχα. Όπως αντιλαμβάνεστε, με συμφωνία μεταξύ των κομμάτων έχει γίνει παράβαση του Κανονισμού της Βουλής λόγω της σπουδαιότητας του θέματος. Νομίζω ότι άλλη μία φορά έχει γίνει αυτόν τον καιρό με αίτημα από το Κομμουνιστικό Κόμμα. Άρα είναι ειδική συνεδρίαση για το συγκεκριμένο θέμα και όχι ότι γίνεται πρακτική για το μέλλον όταν θα επανέλθουμε στην πλήρη κανονικότητα. Ανάλογα με το πώς θα πάει η συζήτηση - νομίζω ότι θα πάει χωρίς κανένα πρόβλημα- ενδεχομένως να υπάρχει και χρόνος να έχουν και μια δευτερολογία, αν το επιθυμούν, οι Κοινοβουλευτικοί ή οι εισηγητές από τα κόμματα. Άρα έχω την ομόφωνη συμφωνία σας.

Ξεκινάμε με τον γενικό εισηγητή από τη Νέα Δημοκρατία, τον

συνάδελφο κ. Δημήτριο Καιρίδη.

Κύριε Καιρίδη, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙΡΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Την περασμένη Δευτέρα η αρμόδια επιτροπή ενέκρινε και έφερε τώρα στην Ολομέλεια με ισχυρή διακομματική πλειοψηφία τη διακρατική συμφωνία για την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου, γνωστού ως EastMed.

Είναι σημαντικό και θέλω κατ' αρχάς να τονίσω ότι υπερψήφισε, εκτός από την κυβερνητική Πλειοψηφία, και η Αξιωματική Αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ. Καλωσορίζω πραγματικά εκ μέρους της κυβερνητικής Πλειοψηφίας αυτήν τη συναίνεση. Άλλωστε, ο ίδιος ο σχεδιασμός του έργου είναι προϊόν μιας διακομματικής και διαχρονικής συνεννόησης που ξεκίνησε από το 2011. Και όπως ο αρμόδιος Υπουργός τόνισε, δίνοντας τα εύσημα, ήταν παρόντες στην υπογραφή του αγωγού στις 2 Ιανουαρίου και ο Γιάννης Μανιάτης, ο Υπουργός που το ξεκίνησε και οι δύο Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ, ο Πάνος Σκουρλέτης και ο Γιώργος Σταθάκης. Νομίζω ότι είναι σημαντικό για το πολιτικό μας σύστημα να στέλνει αυτό το μήνυμα του διακομματικού και διαχρονικού σχεδιασμού.

Ο EastMed, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ένα φιλόδοξο έργο και ένα υψίστης, γεωστρατηγικής σημασίας εγχείρημα της Ελληνικής Δημοκρατίας. Θα μεταφέρει σε πρώτη φάση δέκα δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου τον χρόνο από τα υποθαλάσσια κοιτάσματα του Ισραήλ στην Ιταλία μέσω της Κύπρου και της Ελλάδας. Θα εκτείνεται συνολικά σε περισσότερα από δυο χιλιάδες εκατό χιλιόμετρα, εκ των οποίων τα χίλια εξακόσια εβδομήντα δυο, αν θυμάμαι καλά, πάνω από τα , θα διατρέχουν την ελληνική επικράτεια είτε χερσαίως, είτε υποθαλάσσια την ελληνική υφαλοκρηπίδα. Για να έχετε μια τάξη μεγέθους, όπως ανέφερε και η κ. Καφαντάρη, σήμερα η κατανάλωση στη χώρα μας φυσικού αερίου είναι λίγο πάνω από τα τέσσερα δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα τον χρόνο. Θα φτάσει τα πέντε.

Με συνολικό κόστος τα 6 δισεκατομμύρια δολάρια το έργο έχει πιστοποιηθεί ως τεχνικά δυνατό -θέλω να το υπογραμμίσω αυτό- και ως οικονομικά βιώσιμο. Θα χρηματοδοτηθεί από ιδιωτικά κεφάλαια. Άλλωστε η τελική μελέτη του έργου χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση -και αυτό είναι σημαντικό- που το έχει εντάξει από καιρό στον ενεργειακό της σχεδιασμό.

Η διακρατική συμφωνία ανοίγει τον δρόμο για την τελική απόφαση των επενδυτών το 2021, την έναρξη των εργασιών το 2022 και την ολοκλήρωση του έργου -καλώς εχόντων των πραγμάτων- το 2025, ώστε να αρχίσει να ρέει το αέριο.

Έχουν εκφραστεί διάφορες αμφισβητήσεις για το εν λόγω έργο που έχουν να κάνουν τόσο με τη βιωσιμότητά του, εξαιτίας

και της τρέχουσας καθίζησης των διεθνών τιμών φυσικού αερίου, αλλά και με την υποτιθέμενη ύπαρξη πιο συμφερούσων εναλλακτικών. Θέλω να αναφερθώ και στις δυο αυτές ομάδες αιτιάσεων και κριτικών.

Η ζήτηση για φυσικό αέριο στην Ευρώπη, όπως προσπάθησα να εξηγήσω και στην επιτροπή, σε αντίθεση ίσως με το πετρέλαιο -αν και οποιαδήποτε πρόβλεψη για το πετρέλαιο είναι παρακινδυνευμένη- θα συνεχίσει να αυξάνει νομοτελειακά το αμέσως επόμενο διάστημα, εξαιτίας της αύξησης της συμμετοχής του στην ηλεκτροπαραγωγή με την απόσυρση του ρυπογόνου άνθρακα και τη μείωση της συμμετοχής της πυρηνικής ενέργειας, καθώς η Γερμανία κλείνει τα πυρηνικά της εργοστάσια και ελάχιστα είναι οι προγραμματισμένες επενδύσεις στον τομέα αυτό στην υπόλοιπη Ευρώπη. Αυτά είναι τα δεδομένα πανευρωπαϊκά.

Άλλωστε, παρά τη μεγάλη και ευπρόσδεκτη άνοδο των εναλλακτικών μορφών ενέργειας, αυτές από μόνες τους δεν μπορούν να καλύψουν τη ζήτηση, ιδίως τις ώρες αιχμής, όταν ο αέρας δεν φυσάει και ο ήλιος δεν λάμπει αρκετά, καθώς λείπουν για την ώρα τα μεγάλα και αξιόπιστα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας. Ως το λιγότερο ρυπογόνο από τα ορυκτά καύσιμα η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιλέξει το φυσικό αέριο, ως το βασικό καύσιμο για την ενεργειακή μετάβαση της Ευρώπης μέχρι το 2050 στο πλαίσιο της περιβαλλοντικά πολύ φιλόδοξης πράσινης συμφωνίας που προωθεί. Θέλω να το υπογραμμίσω αυτό. Η προοπτική αυτή εντάσσεται απολύτως μέσα στον περιβαλλοντικά φιλικό, ενεργειακό σχεδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το υπογραμμίζω, για να μην λέμε περιβαλλοντικές υπερβολές και αφέλειες, όπως συχνά ακούγονται και σε αυτήν εδώ την Αίθουσα. Η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση ενδιαφέρεται να ενισχύσει την ενεργειακή της ασφάλεια και ανεξαρτησία, πολλαπλασιάζοντας τις επιλογές της, ώστε να μειώσει την τρέχουσα εξάρτησή της από τη Ρωσία, από έναν πάροχο, και αυτό είναι φυσικό. Η επιλογή αυτή υποστηρίζεται και από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Είναι τόσο οικονομική όσο και γεωπολιτική, καθώς η ενέργεια είναι κατ' εξοχήν στρατηγικής σημασίας αγαθό.

Ο EastMed εντάσσεται σε αυτόν τον ευρύτερο σχεδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παραμένει η καλύτερη εναλλακτική, το τονίζω, σε σχέση με τη μεταφορά, μέσω της ακριβής υδροποίησης -που είναι μια διαδικασία ακριβή, που δεν δίνει την ευχέρεια που θέλουν οι αγωγοί, που χρειάζεται την κατασκευή πολυδάπανων σταθμών υδροποίησης και επαναεριοποίησης, οι οποίοι δεν υπάρχουν αυτήν τη στιγμή- και παραμένει η καλύτερη εναλλακτική και έναντι ενός ενδεχόμενου αγωγού μέσω Τουρκίας. Υπάρχουν πολλοί λομπήστες και στα διεθνή μέσα ενημέρωσης, που έχουν επιχειρηματολογήσει υπέρ της τουρκικής λύσης. Βεβαίως και η τουρκική κυβέρνηση το κάνει και θα συνεχίσει να το κάνει, για τους δικούς της λόγους. Δεν χρειάζεται να το κάνουμε και εμείς, σε αυτήν εδώ την Αίθουσα.

Ένας αγωγός μέσω Τουρκίας, για να έχουμε τα δεδομένα, δεν θα ήταν φθηνότερος από τον EastMed, μιας και το χερσαίο δίκτυο της Τουρκίας σήμερα είναι κορεσμένο και θα χρειαστεί επέκταση, αν είναι να δεχτεί τις πρόσθετες ποσότητες από τα κοιτάσματα του Λεβιάθαν και τα υπόλοιπα της Ανατολικής Μεσογείου. Άρα το κόστος θα ανέβει και θα είναι συγκρίσιμο με αυτό που έχει και ο EastMed.

Επιπλέον, ο πολιτικός κίνδυνος της Τουρκίας διαρκώς αυξάνεται τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας των επιλογών του Ταγίπ Ερντογάν. Αυτό δεν αφορά μόνο εμάς, αφορά συνολικά την Τουρκία και βέβαια, τέλος, ούτε εμείς ούτε το Ισραήλ ούτε η Ευρώπη η ίδια θέλουν έναν μόνο πάροχο, εναλλακτικό της Ρωσίας, δεν θέλουν την Τουρκία να ελέγχει πλήρως την εναλλακτική στη Ρωσία δίοδο και άρα προκρίνουν τη λύση του EastMed.

Η χώρα μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνεχίζει να πληρώνει -και θέλω να είμαστε ειλικρινείς σε όλα αυτά- το φυσικό αέριο ακριβότερο από άλλες χώρες για μία σειρά από λόγους, όπως το ότι έχει μικρότερη κατανάλωση, είναι στο τέλος της διαδρομής του αγωγού, είναι γνωστές οι αιτίες, παρά τη σημαντική μείωση της τιμής αγοράς από τη Ρωσία που έγινε από την κυβέρνηση Σαμαρά πριν το 2015. Και θέλω να υπογραμμίσω αυτήν την προσπάθεια που έγινε τότε και μας ανακούφισε πολύ σημαντικά. Παρ' όλα αυτά παραμένουμε ακριβότεροι.

Σήμερα, η Ελλάδα προμηθεύεται αέριο με τρεις τρόπους: μέσω του αγωγού που έρχεται από τη Ρωσία και καταλήγει στο Σιδηρόκαστρο, μέσω του αγωγού που έρχεται από το Αζερμπαϊτζάν και καταλήγει στους κήπους του Έβρου και βέβαια, μέσω του σταθμού επαναεριοποίησης που έχουμε στη Ρεβυθούσα για το αέριο που έρχεται κατ' αρχάς από την Αλγερία, αλλά όχι μόνο, έχουν μπει τώρα και νέοι προμηθευτές στην αγορά, όπως είναι κατ' εξοχήν το Κατάρ και βέβαια οι Ηνωμένες Πολιτείες με το σχιστολιθικό της αέριο.

Η προσθήκη μιας τέταρτης διόδου, δηλαδή του EastMed, αυξάνει τις επιλογές μας και ρίχνει τις τιμές προς όφελος της εθνικής παραγωγής και του Έλληνα καταναλωτή. Εξίσου σημαντική είναι η αναβάθμιση της Ελλάδας σε ενεργειακό κόμβο, αλλά και η εύκολη μεταφορά των όποιων κοιτασμάτων τεθούν σε εμπορική εκμετάλλευση στην Κύπρο και την Ελλάδα στο μέλλον.

Ο EastMed είναι το πιο χειροπιαστό στοιχείο της ολοένα και πιο στενής σχέσης της Ελλάδας με το Ισραήλ. Παραμένοντας ανοιχτό στη συμμετοχή της Αιγύπτου και άλλων αραβικών χώρων από τη μια και της Ιταλίας από την άλλη, φιλοδοξεί να σφυρηλάτησε με την υποστήριξη Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών μια ενεργειακή, αλλά και ευρύτερη συνεργασία στην Ανατολική Μεσόγειο προς όφελος της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή. Αν και ο EastMed, όπως δήλωσε και ο Υπουργός μας προχθές, δεν στρέφεται εναντίον κανενός, η κατασκευή του στέλνει ξεκάθαρο μήνυμα εναντίον κάθε αμφισβητία της νομιμότητάς και θέλω αυτό να το υπογραμμίσω σε αυτήν την Αίθουσα, σήμερα ειδικά. Την ώρα που η Τουρκία παρανομεί και προκαλεί με τους τυχοδιωκτισμούς της γαλάζιας πατρίδας, η Ελλάδα σφυρηλατεί συμμαχίες και στοιχίζει τα ευρύτερα ευρωπαϊκά και δυτικά συμφέροντα στα δικά της, προς όφελος των δικών της.

Είναι κρίμα, επιτρέψτε μου να πω, που η απόφαση της Βουλής φαίνεται πως δεν θα είναι ομόφωνη. Θα είμαι επεικλής στους επικριτές της συμφωνίας και ελπίζω να μην προκληθώ να επανέλθω σε δευτερολογία. Για μία ακόμα φορά θα πω, λοιπόν, ότι οι εγχώριοι αρνητές του EastMed διατύπωσαν τις επικίνδυνες γεωστρατηγικές και περιβαλλοντολογικές αφέλειές τους, που δεν εδράζονται σε καμία ρεαλιστική ανάγνωση της πραγματικότητας, αλλά μόνο σε ιδεοληψίες, εξυπηρετώντας άλλοτε ευθέως και άλλοτε εκ του αποτελέσματος τα συμφέροντα ξένων. Μου έκανε μάλιστα εντύπωση ότι υπήρξε και κόμμα, το οποίο επιφυλάχθηκε και δεν έχει καταλήξει ακόμα αν ο EastMed είναι προς όφελος της Ελλάδας. Ελπίζω τις τρεις μέρες που μεσολάβησαν από τη Δευτέρα να κατέληξε, διότι εύκολα σηκώνει την εθνική σημαία και τώρα που έρχεται ένα έργο υψίστης εθνικής σημασίας, το οποίο θέλει να πολεμήσει η Τουρκία, διστάζει να δώσει την ψήφο του. Δεν ξέρω γιατί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την περασμένη Δευτέρα η επιτροπή της ελληνικής Βουλής πήρε μια απόφαση προς όφελος του ελληνικού και του ευρωπαϊκού συμφέροντος. Η υλοποίηση της απόφασης αυτής, που παίρνουμε σήμερα, δεν θα είναι μια απλή υπόθεση. Κάθε έργο αυτού του μεγέθους συναντά δυσκολίες. Όμως το πρώτο βήμα το κάνουμε σήμερα. Υπάρχουν όλα τα δεδομένα υπέρ και είμαι βέβαιος ότι θα ακολουθήσουν όλα τα επόμενα, ώστε το 2025 να ρέει το αέριο μέσω της Ελλάδας προς την υπόλοιπη Ευρώπη.

Το έργο αυτό, συνοψίζοντας, διαψεύδει έμπρακτα το τουρκικό επεκτατικό δόγμα της γαλάζιας πατρίδας, αναβαθμίζει τη γεωπολιτική υπεραξία της Ελλάδας στην Ευρώπη, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ανατολική Μεσόγειο, συμβάλλει στην ανάδειξη της Ελλάδας σε ευρωπαϊκό διαμετακομιστικό κόμβο, αναμένεται να δημιουργήσει άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες οικονομικές επιδράσεις κατά τη φάση ανάπτυξης, κατασκευής και λειτουργίας του συνολικού ύψους 6 δισεκατομμυρίων, τέσσερις και πλέον φορές πάνω από ό,τι ο TAP, για να έχουμε μια σύγκριση με έναν αγωγό ο οποίος ήδη έχει ολοκληρωθεί. Ανοίγει ουσιαστικά έναν νέο ενεργειακό διάδρομο, ο οποίος θα καλύψει μελλοντικά και τα δυνητικά κοιτάσματα φυσικού αερίου του ευρύτερου ελλαδικού χώρου, διευκολύνει την οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας και της Κύπρου, καθώς και την αύξηση του ανταγωνισμού στην τελική αγορά φυσικού αερίου προς όφελος

του Έλληνα καταναλωτή, της ελληνικής παραγωγής, της ελληνικής βιομηχανίας, η οποία έχει πληγεί από τις υψηλές τιμές ενέργειας. Διασφαλίζει την παροχή φυσικού αερίου σε περιοχές της Ελλάδας, οι οποίες δεν έχουν πρόσβαση στο εθνικό δίκτυο, όπως είναι η Κρήτη, η Πελοπόννησος, η Δυτική Ελλάδα, απ' όπου περνάει ο αγωγός. Συνεπώς, διευκολύνει την αντικατάσταση του ρυπογόνου πετρελαίου με φυσικό αέριο, με ισχυρό αντίκτυπο στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στις προαναφερθείσες περιοχές. Άρα έχει θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Τέλος, ενισχύει την ασφάλεια εφοδιασμού της Κύπρου, της Ελλάδας και της Ευρώπης γενικότερα, διαφοροποιώντας τόσο τις πηγές προμήθειας, όπως είναι η Ρωσία, όσο και τις οδούς, που σήμερα περνούν από την Ουκρανία και την Τουρκία κατά κύριο λόγο, εισαγωγής φυσικού αερίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για όλους αυτούς τους λόγους, ο EastMed εξυπηρετεί απόλυτα τα ύψιστα εθνικά συμφέροντα. Χαίρομαι που με πολύ μεγάλη πλειοψηφία σε λίγο η Βουλή μας θα υπερψηφίσει το νομοσχέδιο επικύρωσης της διακρατικής συμφωνίας του EastMed.

Θα ήθελα, κλείνοντας, να συγχαρώ τον αρμόδιο Υπουργό, φίλο Κωστή Χατζηδάκη και συναγωνιστή στον ίδιο τομέα, στον Βόρειο τομέα της Αθήνας, για την πρωτοβουλία να επιτεύξει την υπογραφή, απαντώντας έμπρακτα στις προκλήσεις που είχαν προηγηθεί πριν τα Χριστούγεννα από την Άγκυρα και να βρισκόμαστε σήμερα εδώ, στην ευχάριστη θέση, να κυρώσουμε όλοι μαζί, ενωμένοι, να στείλουμε το μήνυμα και να προχωρήσουμε μπροστά τη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει η εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ, η κ. Χαρά Καφαντάρη.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Καλημέρα, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, συζητάμε σήμερα στη Βουλή την κύρωση μιας σύμβασης Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ και Ιταλίας -γι' αυτό θα αναφερθώ παρακάτω- που αφορά την πρόθεση κατασκευής αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου στην Ευρώπη.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας από τους μετέχοντες στην κοινοπραξία, ο αγωγός EastMed συνδέει την Ευρώπη με νέες ενεργειακές πηγές. Τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να εξασφαλίσει αφ' ενός την ενεργειακή ασφάλειά της και αφ' ετέρου να διαφοροποιήσει ακόμα περαιτέρω την προμήθεια ενεργειακών ορυκτών χωρίς αποκλεισμούς.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και ο συγκεκριμένος αγωγός, ο EastMed. Μπορεί βέβαια η συμμετοχή του να είναι περιορισμένη σε σχέση με τη συνολική κατανάλωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού μεταφέρει μόνο δέκα BCM από τα τετρακόσια πενήντα της κατανάλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά έχει μια συγκεκριμένη σηματοδότηση, σηματοδοτεί τη διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας.

Το έργο αυτό είναι πολύ σημαντικό και τεχνικά. Ο σχεδιασμός αυτού του αγωγού είναι χιλίων εννιάκοσίων χιλιομέτρων, από τα οποία τα χίλια τριακόσια είναι υποθαλάσσια και περίπου τα εξακόσια είναι στην ξηρά. Επίσης, διασχίζει το βαθύτερο σημείο του Αιγαίου Πελάγους, γύρω στα τριεξήμισι χιλιάδες μέτρα, και ο αγωγός αυτός θα είναι αγκυρωμένος στα πρανή της ηπειρωτικής κατωφέρειας σε βάθος περίπου τριών χιλιομέτρων. Αυτό είναι ένα τεχνικό σχέδιο-πρόκληση και πρόκειται για έναν από τους πιο μεγάλους αγωγούς πετρελαίου ή φυσικού αερίου που θα βρίσκεται σε τέτοια βάθη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η επικύρωση αυτής της διεθνούς σύμβασης έγινε στις 2 Ιανουαρίου του 2020 στο Ζάππειο, όλοι το γνωρίζουμε. Συμμετείχαν και εκπρόσωποι των χωρών που συμμετέχουν. Η Ιταλία δεν συμμετείχε, απέστειλε μια επιστολή χαρακτηρίζοντα το έργο κοινοτικού ενδιαφέροντος. Αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο πρέπει να το δούμε και να το συζητήσουμε. Όμως η επικύρωση αυτής της διεθνούς σύμβασης είναι πολύ σημαντική και θετικά θα κρίνουμε την πρόσκληση από την πλευρά του Υπουργείου και του κ. Χατζηδάκη και των προηγούμενων Υπουργών Ενέργειας, διότι το έργο αυτό έχει μια διαχρονική προσπάθεια από το 2013.

Υπάρχουν όμως πολλά τεχνικά προβλήματα τα οποία πρέπει να προσεγγιστούν με μεγάλη προσοχή. Τα μεγάλα βάθη αγκύρωσης του αγωγού στα σημεία διαδρομής, η γεωλογία της περιοχής που διανύει ο αγωγός, το ωκεανογραφικό καθεστώς, η ύπαρξη θαλασσίων ρευμάτων, ρευμάτων θολερότητας, αγωγιμότητας κ.λπ. και βέβαια η αυξημένη αλατότητα της Ανατολικής Μεσογείου -που είναι 3,8% μεγαλύτερη από την αλατότητα του Ατλαντικού- που δημιουργούν επιπλέον τεχνικά προβλήματα τα οποία πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα.

Το δεύτερο είναι η χρηματοδότησή του, η εξασφάλιση του χρηματοδοτικού μοντέλου που θα ακολουθηθεί για τα έργα φυσικού αερίου που χαρακτηρίζονται ως έργα κοινοτικού ενδιαφέροντος και βέβαια το θέμα το οποίο αφορά το φυσικό αέριο και τη χρηματοδότησή του από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στο μέλλον, διότι από το 2021 είναι γνωστό ότι θα σταματήσει η χρηματοδότηση έργων υποδομής φυσικού αερίου.

Επί ΣΥΡΙΖΑ έγιναν πολλές προσπάθειες συνεργασίας των χωρών -έρχομαι στο γεωπολιτικό κομμάτι της Ανατολικής Μεσογείου- και όλες αυτές οι συναντήσεις και συνεργασίες έγιναν με βάση το διεθνές δίκαιο. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τον Ιανουάριο του 2019 έγινε το φόρουμ φυσικού αερίου στην Αίγυπτο. Εκεί πρέπει να πω ότι εκτός από το Ισραήλ συμμετείχε και η Παλαιστίνη.

Όπως αναφέρθηκα, το εν λόγω σχέδιο νόμου και το συγκεκριμένο έργο αποτελεί αποτέλεσμα διαχρονικών διπλωματικών πολιτικών της Ελλάδας. Ξεκίνησε το 2013, χαρακτηρίστηκε ως έργο κοινοτικού ενδιαφέροντος, εξασφαλίστηκε κάποια κοινοτική χρηματοδότηση, έργο PCI όπως λέγεται. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ στήριξε ουσιαστικά αυτό το έργο και με τους δύο Υπουργούς της Ενέργειας, Σκουρλέτη και Σταθάκη. Τα πρώτα βήματα έγιναν ουσιαστικά το 2016 με τη συμφωνία συνεργασίας για την οριστικοποίηση δραστηριοτήτων προ της εκπόνησης της μελέτης εφαρμογής μεταξύ της ΥΑΦΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝ, Κοινή Εταιρεία ΔΕΠΑ - Edison και της Noble Energy International LTD.

Τι γίνεται όμως τώρα; Σημειώνουμε ότι στις 2-12-2016 στην Ιταλία έγινε σχετική σύνοδος που συμμετείχε ο κ. Κανιέτε, Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενέργεια. Ο Ιταλός Υπουργός συμμετείχε σε σύνοδο στο Τελ Αβίβ στις 3-4-2017. Εδώ βλέπουμε ότι υπάρχει στον τίτλο η Ιταλία, αλλά δεν παρέστη στην τελική υπογραφή και αυτό είναι ένα ζήτημα που πρέπει η χώρα μας διπλωματικά και με ενεργητική εξωτερική πολιτική να επιτύχει. Υπάρχει όμως και στον τίτλο χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη υπογραφή.

Ζούμε σε μια περιοχή, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, με έντονες γεωπολιτικές αναταράξεις, φιλίες δοκιμάζονται, παλιές εχθρότητες αναζωπυρώνονται, νέες αντιπαλότητες, ο προστατευτισμός στις αγορές, που είναι φαινόμενο των τελευταίων χρόνων, είναι ένα καινούργιο δεδομένο, η κρίση του κορωνοϊού είναι κι αυτό ένα καινούργιο δεδομένο, πάντα όμως η Ανατολική Μεσόγειος ήταν ένα πεδίο διεθνών και τοπικών ανταγωνισμών και βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο των εξελίξεων.

Εμείς ως ΣΥΡΙΖΑ, όταν αναλάβαμε το 2015, εκτός από τα άδεια ταμεία, το πολύ σημαντικό γεγονός ήταν το πώς αντιμετωπιζόταν η χώρα μας σε διεθνές επίπεδο. Ήταν ο παρίας της Ευρώπης, οι μνημονιακές δεσμεύσεις την είχαν μετατρέψει πραγματικά, όπως είπα, σε παρία της Ευρώπης, αναλάβαμε μια χώρα υποβαθμισμένη διπλωματικά, πολιτικά και γεωπολιτικά.

Μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα προσπαθήσαμε και καταφέραμε να ανατάξουμε τη χώρα. Το δόγμα της εξωτερικής πολιτικής μας βασίστηκε στην αρχή των ισοτιμιών σχέσεων με πολύπλευρη στόχευση. Σύντομα υπήρξαν αποτελέσματα αυτής της πολιτικής, συνεχίσαμε συνεργασίες με το Ισραήλ, που προϋπήρχε φυσικά, έγιναν όμως τριμερείς συνεργασίες Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ, Ελλάδας - Κύπρου - Αιγύπτου, οι οποίες τελεσηφόρησαν θετικά, αλλά από την άλλη μεριά τέθηκαν οι βάσεις και καθιερώθηκαν ανάλογες συνεργασίες με την Ιορδανία και τον Λίβανο.

Οι πρωτοβουλίες της κυβέρνησής μας έλυσαν πολλά θέματα εξωτερικής πολιτικής, θέματα ταμπού, θέματα που αποδεκνύεταν σήμερα η σημασία τους, όπως είναι η Συμφωνία των Πρεσβών, και από την άλλη μεριά μιλάμε για την εξαμερή συνάντηση

και συνεργασία σε επίπεδο Βαλκανίων στη λογική της συναντίληψης και συνανάπτυξης σε αυτήν την Περιφέρεια της Ευρώπης.

Για πρώτη φορά οι χώρες του Μεσογειακού Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης συναντήθηκαν για συνομιλίες, στις διεθνείς αυτές συναντήσεις ασχολήθηκαν με μεγάλα θέματα της εποχής, όπως είναι η λιτότητα, όπως είναι το προσφυγικό, η ενεργειακή ασφάλεια, η εξάλειψη της ενεργειακής απομόνωσης. Σε μια εποχή που όλοι συμφωνούμε ότι η κλιματική αλλαγή είναι παρούσα, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε συγκεκριμένες πολιτικές, θέτοντας συγκεκριμένους κλιματικούς στόχους.

Ήδη η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί το Green Deal, όπως ξέρουμε, την κλιματική ουδετερότητα το 2050. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί η κλιματική αλλαγή είναι από τα μέγιστα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουμε σήμερα.

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κλήθηκαν να σχεδιάσουν το νέο ΕΣΕΚ, Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, που έχει να κάνει με την προσαρμογή και πολιτικές ενάντια στην κλιματική αλλαγή.

Στην κατεύθυνση αυτή, ο ΣΥΡΙΖΑ είχε εκπονήσει ΕΣΕΚ, το οποίο κρίθηκε προκαταρκτικά πολύ θετικό και ήταν μάλιστα σε κατάταξη τρίτο, θα έλεγα. Όμως, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, όταν ανέλαβε, κατέθεσε το δικό της, μέσα από το οποίο, όμως, προωθείται ιδιωτικοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το 2050.

Το φυσικό αέριο, αντί για καύσιμο μετάβασης, καταλαμβάνει ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, γύρω στο 80% του ενεργειακού μείγματος. Και σημειώνω ξανά ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα χρηματοδοτεί υποδομές φυσικού αερίου.

Η γεωπολιτική αναβάθμιση της χώρας μας, η οποία εξασφαλίστηκε με τη διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, είναι πλέον ορατή και φαίνεται στο συγκεκριμένο σχέδιο νόμου. Το φυσικό αέριο θα παίξει πρωτεύοντα ρόλο στα ενεργειακά πράγματα για αρκετές δεκαετίες σαν καύσιμο μετάβασης όμως.

Ως εκ τούτου, ο συγκεκριμένος αγωγός, εκτός από το να συμβάλει σε αυτόν τον στόχο, θα είναι και ιδανικός αγωγός διοχέτευσης πιθανών -πιθανών, το τονίζω έντονα- κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στις ελληνικές περιοχές νότια της Κρήτης, στο Ιόνιο κ.λπ..

Ο αγωγός EastMed ενώνει τις ανακαλύψεις της περιοχής της Νοτιοανατολικής Μεσογείου με την κατανάλωση στην Ευρώπη. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύει τα δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας έναντι τουρκικής απειλής μέσω ειδικής μνείας της συμφωνίας αναγνώρισης της κυπριακής ΑΟΖ με συνορεύοντα κράτη, Ισραήλ, Αίγυπτο.

Έρχομαι στο άρθρο 8, που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος για το οποίο είμαστε ιδιαίτερα ευαίσθητοι. Εκεί αναφέρονται μέτρα έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση κάποιου ατυχήματος.

Κύριε Υπουργέ, θα ήθελα, όμως, να πω το εξής. Στην αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου αναφέρεται: «Το γεγονός ότι τα μέρη αποτελούν, επίσης, μέρη στη σύμβαση για την προστασία της Μεσογείου θαλάσσης από τη ρύπανση της 16ης Φεβρουαρίου 1976», Πρωτόκολλο της Βαρκελώνης για κάποιους.

Σύμφωνα, όμως, με την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τον τίτλο «Επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2019», έκθεση χώρας για την Ελλάδα που μας παραδόθηκε στη Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής τον Οκτώβριο του 2019, η χώρα μας, κύριε Υπουργέ, δεν έχει επικυρώσει ορισμένες διεθνείς συμβάσεις: Το πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 8 για τις υπεράκτιες δραστηριότητες, το πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 9 για την ολοκληρωμένη διαχείριση παρδάκτων ζωνών, ενώ, επίσης, δεν έχει επικυρώσει το πρωτόκολλο για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση της σύμβασης του Espoo. Πιστεύω ότι αυτά πρέπει άμεσα να γίνουν.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι με πρωτοβουλία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ κατοχυρώθηκε για την Ελλάδα ότι είναι ένας ενεργειακός κόμβος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο, παράλληλα και διαμετακομιστικός-εμπορικός, ο «δρόμος του μεταξιού» κ.λπ., σε

συνδυασμό με άλλα έργα που έγιναν και ολοκληρώθηκαν: ΤΑΡ, IGB Αλεξανδρούπολης, η αναβάθμιση της Ρεβουθούσας.

Υπήρξε πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ για επέκταση της αεριοποίησης σαν καύσιμο μετάβασης έως το 2030, με ισχυρή τη ΔΕΠΑ Υποδομών, με νόμο του ΣΥΡΙΖΑ, με δημόσιο έλεγχο και πλειοψηφία του δημοσίου. Έτσι, επιτυγχάνει εξασφάλιση της χρηματοδότησης των διεθνών έργων.

Εδώ, όμως, έρχομαι να πω ότι πρόσφατα και δικό σας περιφερειάρχες, και στην κεντρική Μακεδονία και την Πελοπόννησο, διαμαρτύρονται έντονα για το ότι οκτώ πόλεις αποκλείστηκαν από το δίκτυο του φυσικού αερίου. Ανέφερε ο συνάδελφός της Πλειοψηφίας στην εισήγησή του ότι εξασφαλίζει ο αγωγός τον εφοδιασμό φυσικού αερίου σε πόλεις. Είναι ένα ερωτηματικό.

Κλείνοντας, θα έλεγα ότι η εξωτερική πολιτική μας -και σε αυτό, νομίζω, ότι πρέπει να συμφωνούμε όλοι, αλλά πρέπει και να το υλοποιούμε- πρέπει να βασίζεται και βασίστηκε σε ισότιμες και πολύπλευρες εξωτερικές σχέσεις, σε αξιοποίηση γεωπολιτικών ανακατατάξεων και ευκαιριών, σε αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και κλιματική ουδετερότητα.

Είμαστε θετικοί ως προς το νομοσχέδιο. Το είπαμε και στην επιτροπή. Το έργο, όμως, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, κύριε Υπουργέ, πρέπει να στηριχτεί πιο ενεργά από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Έχει σημασία.

Τον Δεκέμβριο του 2018 στην 5η Σύνοδο Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ στο Μπερσεβό ο Πρόεδρος των ΗΠΑ κ. Φρήντμαν, μιλώντας ρητά εκ μέρους του Προέδρου κ. Τραμπ, υπογράμμισε τη στήριξη των ΗΠΑ στο έργο και κάλεσε όλες τις χώρες της περιοχής να συμβάλλουν στην επιτυχία του.

Επίσης, τον Μάρτη 2019 κατά την πρώτη συνάντηση του πλαισίου συνεργασίας τρία συν ένα, με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Αμερικανός ΥΠΕΞ κ. Πομπέο τόνισε τη στρατηγική σημασία του έργου και την αμερικανική στήριξη.

Μπορούμε, όμως, να πούμε ότι δημιουργούνται ερωτηματικά γι' αυτήν τη στήριξη. Δεν συνεχίστηκε στις επισκέψεις του κ. Μητσοτάκη στις Ηνωμένες Πολιτείες όταν συνάντησε τον κ. Τραμπ. Οι διαφορές της εξωτερικής πολιτικής φαίνονται πια, αλλά πρέπει να είναι πιο ενεργητική και πολυπαραμετρική, όχι μονομερής και παθητική η εξωτερική μας πολιτική.

Επιπλέον, πρέπει να έχουμε ξεκάθαρη τη συμμετοχή της Ιταλίας. Δεν μπορεί να υπάρχει στον τίτλο η Ιταλία, όταν αυτήν τη στιγμή δεν έχει υπογράψει. Μάλλον, θα πω ότι δημιουργούνται ερωτηματικά γι' αυτό. Μας δώσατε μια απάντηση στην επιτροπή, ότι είναι ανοιχτό, θα γίνει κ.λπ.. Χρειάζεται ενεργητική εξωτερική πολιτική από την Κυβέρνηση και διπλωματικές κινήσεις και γι' αυτό.

Κλείνοντας, θα επαναφέρω αυτολεξεί αυτό που είπα στην επιτροπή, γιατί πρέπει να ακουστεί. Το περιβαλλοντικό νομοσχέδιό σας -νόμος του κράτους πλέον, κύριε Υπουργέ, δεν σταμάτησε με την ψήφιση. Τα προβλήματα είναι πάρα πολλά και φαίνονται. Και είμαστε σε διάλογο με πολλούς φορείς που αφορά ο εν λόγω περιβαλλοντικός νόμος ή, όπως λέτε, «εκσυγχρονισμός της περιβαλλοντικής νομοθεσίας».

Επαναφέρω το θέμα της ΕΔΕΥ και αυτό που ψηφίστηκε στον αντιπεριβαλλοντικό αυτόν νόμο. Πρόχειρη, δυσλειτουργική ρύθμιση, όπου συνδέετε δύο ασύμβατα αντικείμενα, τις δραστηριότητες Upstream, εξερεύνηση-εξόρυξη, με δραστηριότητες Midstream, μεταφοράς, αγωγή κ.λπ., με την έρευνα.

Εγείρεται, λοιπόν, σοβαρό πρόβλημα σύγκρουσης συμφερόντων. Δεν μπορεί τα Ελληνικά Πετρέλαια, που έχουν δικαιώματα έρευνας, να μετέχουν δια της ΔΕΠΑ Υποδομών και στην εταιρεία που παρακολουθεί και ελέγχει τα δικαιώματα έρευνας. Δεν μπορείτε να ενοποιείτε έτσι πρόχειρα δύο δραστηριότητες σε ένα κρίσιμο θέμα. Και το λέω, γιατί η ΔΕΠΑ είναι ένας παράγοντας που παίζει ρόλο και στην εν λόγω κύρωση συμφωνίας.

Είναι σαφές ότι ψηφίζουμε θετικά.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Χρήστος Γκόκας, ειδικός αγορητής από το Κίνημα Αλλαγής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε μια ιδιαίτερα σημαντική συμφωνία για την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου EastMed, με προφανή οικονομικά και αναπτυξιακά οφέλη που ενισχύει την ενεργειακή ασφάλεια και αποτελεί εγγύηση σταθερότητας για την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Τα οφέλη αυτά δεν αφορούν μόνο κράτη-μέρη αυτής της σύμβασης ή τις γειτονικές τους χώρες, αλλά αφορούν και ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ασφαλώς, είναι ένα μεγάλο ενεργειακό έργο στην Ανατολική Μεσόγειο. Πάνω απ' όλα, όμως, είναι ένα έργο υψίστης γεωπολιτικής και γεωστρατηγικής σημασίας για τη χώρα μας.

Υπήρξε μια έντονη συζήτηση στην επιτροπή ως προς τη σημασία του έργου και τα οφέλη του, την ιστορική διαδρομή του και την προσπάθεια υλοποίησής του την τελευταία δεκαετία.

Θα ήθελα, με την ευκαιρία της συζήτησης, να επαναλάβω και να τονίσω τον καθοριστικό ρόλο της παράταξής μας, που οραματίστηκε, σχεδίασε και προώθησε το μεγάλο αυτό ενεργειακό έργο της εποχής μας από το 2010-2011.

Αποτελεί κορυφαία πατριωτική επιλογή και είναι έργο ΠΑΣΟΚ.

Με την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ και Πρωθυπουργό τον Γιώργο Παπανδρέου άρχισαν οι πρώτες συζητήσεις στις επαφές με την κυβέρνηση του Ισραήλ το 2010, για την προοπτική κατασκευής του EastMed, με το όραμα μιας ισχυρής Ελλάδας που πρωταγωνιστεί και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο υπέρ της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή. Είναι ένα έργο που αποτρέπει συγκρούσεις και φέρνει ανάπτυξη.

Η οργάνωση της προσπάθειας για την υλοποίηση και διεκπεραίωση αυτού του σχεδίου προχώρησε από την τότε κυβέρνηση, με τον Υπουργό Γιάννη Μανιάτη το 2011, με στόχο το μεγαλύτερο ίσως ενεργειακό έργο της Μεσογείου και την προοπτική ανάδειξης της Ελλάδας σε ενεργειακό κόμβο της ευρύτερης περιοχής. Ο Γιάννης Μανιάτης ήταν αρμόδιος Υπουργός και το 2013-2014 στη συνέχεια αυτής της προσπάθειας και από την τότε κυβέρνηση.

Θα πρέπει με την ευκαιρία αυτής της συζήτησης να αναγνωρίσουμε και τον πολύ σημαντικό ρόλο της ΔΕΠΑ σε αυτό το εγχείρημα.

Το έργο αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δρομολογήθηκε παράλληλα με μια σειρά επιλογών και άλλων ενεργειακών έργων, όπως οι αγωγοί TAP και IGB, που εντάχθηκαν στις στρατηγικές επενδύσεις και στη συνέχεια στον κατάλογο Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος TCI της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αφετηρία του έργου που συζητάμε βρίσκεται στο 2010-2011, ούτε στο 2013 ούτε στο 2015, μαζί με τις άλλες σημαντικές επιλογές στον τομέα της ενέργειας. Ήταν ένα πρωτοποριακό έργο για την εποχή του, σε μια δύσκολη συγκυρία, με όλους απέναντι στην αρχή, σε αυτή τη γεωστρατηγική και γεωπολιτική επιλογή, ένα έργο άσκησης κυριαρχικού δικαιώματος.

Ακούστηκαν πολλά αυτές τις μέρες στην Αίθουσα. Δεν μειώσουμε καμμία συμβολή από οποιονδήποτε στη συνέχεια. Όμως, ο ΣΥΡΙΖΑ στην αντιπολίτευση υπονόμεισε και πολέμησε τα έργα αυτά. Μιλούσε για άσκοπες σπατάλες δημοσίου χρήματος. Δεν ψήφισε ούτε τον TAP ούτε κανένα μεγάλο ενεργειακό έργο. Είναι υποκρισία να λέγεται ότι στηριξε και ότι όλα ξεκίνησαν το 2015. Το 2015 ξεκίνησε η αλλαγή της δικής του στάσης κι έφτασε στη συμφωνία του 2017. Και σήμερα έχουμε τις καινούργιες αντιφάσεις του. Ψηφίζει τη συμφωνία, δεν ψηφίζει την εξόρυξη υδρογονανθράκων. Τι θα μεταφέρει ο αγωγός; Μόνο το φυσικό αέριο των άλλων;

Αναφέρθηκα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε όλα τα παραπάνω για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας και μόνο. Το γεγονός ότι σήμερα συμφωνούμε οι περισσότεροι, έχοντας μια ευρύτερη συναίνεση σε αυτό το πραγματικά τεράστιο γεωστρατηγικής, αλλά και οικονομικής και αναπτυξιακής σημασίας, έργο, είναι πολύ θετικό.

Διότι απέναντι στις σημερινές κλιμακούμενες προκλητικότητες, τις ενέργειες και τις απειλές της Τουρκίας, η συμφωνία που έχουμε μπροστά μας και ο EastMed είναι σημαντικό γεωπολιτικό όπλο που πρέπει να ενισχύεται με την αποφασιστικότητα της δικής μας πλευράς, απέναντι σε κάθε απόπειρα σε βάρος της

εθνικής μας κυριαρχίας και της άσκησης κυριαρχικών μας δικαιωμάτων. Η συμφωνία αυτή ενισχύει διπλωματικά τη χώρα μας έναντι της Τουρκίας, παράλληλα με την προοπτική να γίνει η ίδια η χώρα μας παραγωγός υδρογονανθράκων.

Εμείς νιώθουμε πραγματικά δικαιωμένοι για τις πατριωτικές μας επιλογές. Μετά από δέκα χρόνια έρχεται τελικά μια συμφωνία και πρέπει να προχωρήσουμε. Τα μέχρι σήμερα βήματα στηρίχθηκαν στο σχέδιο και στον οραματισμό του 2010-2011. Σήμερα πρέπει να δούμε το καινούργιο όραμα.

Πρέπει η Κυβέρνηση να δώσει ένα νέο όραμα για τη συνέχεια αυτού του σχεδίου. Εμείς στηρίζουμε κάθε προσπάθεια για την υλοποίησή του και οι όποιες αναφορές μας σε ζητήματα σχετικά με τις δυσκολίες του έργου -τεχνικές, οικονομικές ή άλλης φύσεως- αφορούν στο ενδιαφέρον μας για την πρόοδο του έργου.

Γι' αυτό ζητήσαμε ενημέρωση από τον κ. Υπουργό και πράγματι έδωσε ορισμένα στοιχεία, όσον αφορά στις εξελίξεις σε σχέση με τη χρηματοδότηση της μελέτης, τις αδειοδοτήσεις, διαγνωστικές διαδικασίες για τις μελέτες και κάποια πρώτα τεχνικά στοιχεία.

Ο αγωγός που συζητάμε θα μπορεί να μεταφέρει το φυσικό αέριο από τα κοιτάσματα του Ισραήλ και της Κύπρου στην ευρωπαϊκή αγορά, αλλά και κοιτάσματα που υπάρχουν και σε άλλες περιοχές, όπως η Αίγυπτος ή νέα που αναμένεται να εξορυχθούν στην Κύπρο, το Ισραήλ, αλλά και τη χώρα μας.

Από τη φύση του είναι έργο δύσκολο και πολύπλοκο. Απαιτεί σημαντική χρηματοδότηση. Υπολογίζεται -ακούστηκε από τον συνάδελφό της Πλειοψηφίας- ένα ποσό στα 6 δισεκατομμύρια. Υπάρχουν εκτιμήσεις και για παραπάνω. Το ακριβές ποσό θα προκύψει φυσικά από τις οριστικές μελέτες και η οικονομική εκμετάλλευσή του προφανώς εξαρτάται και από την ποσότητα που θα μεταφέρει και οπωσδήποτε από την αγορά που θα μπορεί να το διαθέσει.

Υπάρχουν διαφορετικές εκτιμήσεις για το ποσοστό των ενεργειακών αναγκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που μπορεί να καλύψει. Ας μην σταθούμε, όμως, σε αυτό. Είναι ένα έργο που σε κάθε περίπτωση μειώνει την ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από τη Ρωσία, γι' αυτό και χρηματοδοτείται, αλλά και τον ρόλο της Τουρκίας ως προνομαχικής χώρας διέλευσης όλων των αγωγών.

Ο σχεδιασμός έγινε πράγματι σε μια εποχή με άλλα διεθνή δεδομένα. Η προμελέτη είχε δείξει ότι ο στόχος είναι τεχνικά εφικτός, οικονομικά βιώσιμος και εμπορικά ανταγωνιστικός, γι' αυτό και εντάχθηκε στον κατάλογο των Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος, στο PCI, και υπάρχει η χρηματοδότηση, όπως είπα και πριν, για τη μελέτη του έργου. Και βέβαια, στηρίζεται και απ' άλλους παράγοντες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Σήμερα έχουμε μια αλλαγή δεδομένων λόγω της παγκόσμιας συγκυρίας, όπως πρόσφατα την πανδημία του κορωνοϊού, αλλά και την πτώση των τιμών του πετρελαίου. Ίσως μια επιπλέον δυσκολία συνιστά η ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και οι αποφάσεις πως το φυσικό αέριο θα είναι καύσιμο μετάβασης για την επόμενη δεκαετία. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν πάρα πολλά προϊόντα που έχουν ως βάση παραγωγής τους τους υδρογονάνθρακες, όπως στη χημική βιομηχανία.

Ο προβληματισμός που υπάρχει, βέβαια, ενισχύεται και από κάποιες κινήσεις εταιρειών που δρουν στην περιοχή ή που παρουσιάζουν σημαντικές πτώσεις κερδών. Αναφέρθηκα αναλυτικά στην επιτροπή.

Θεωρούμε, όμως, ότι με τη βούληση των χωρών που συμμετέχουν, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την επιλογή της να στηρίξει αυτό το έργο, οι δυσκολίες θα ξεπεραστούν.

Το έργο θα πρέπει να προχωρήσει προς υλοποίηση σε έναν ορίζοντα δύο έως τρία έτη για να μπορέσει να λειτουργήσει στην περίοδο που το φυσικό αέριο θα αποτελεί, όπως αναφέρθηκε και από συναδέλφους, την κύρια επιλογή για ηλεκτροπαραγωγή στην Ευρώπη, έναντι των άλλων ορυκτών καυσίμων.

Ως προς τη συμφωνία, για τα επιμέρους άρθρα με τα οποία ρυθμίζονται διάφορα ζητήματα, δεν θα ήθελα να προσθέσω κάτι ιδιαίτερο. Καθορίζονται τα περιβαλλοντικά πρότυπα, τα πρότυπα ασφαλείας του συστήματος του αγωγού, συστήνεται η μικτή επιτροπή για την διεύθυνση των εργασιών του έργου, ενώ προβλέ-

πεται και η συμμετοχή στη συμφωνία και άλλων εταίρων, εφόσον υπάρξει ενδιαφέρον.

Η ένταξη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, του αγωγού στον κατάλογο των έργων κοινού ενδιαφέροντος επιβεβαιώνει την επιλογή μας, αλλά ταυτόχρονα και την συναντίληψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υψηλή προστιθέμενη αξία του αγωγού, γι' αυτό βλέπουμε με αισιοδοξία την προοπτική του.

Θέλω, όμως, να επισημάνω ορισμένες προϋποθέσεις για την ομαλή υλοποίησή του.

Πρώτον, να λειτουργήσει σαν μέσο συνεργασίας, ειρήνης, ενότητας και ανάπτυξης των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα ενταχθούν στη συμφωνία στηρίξής του.

Δεύτερον, οι χώρες που υπογράφουν τη συμφωνία στηρίξης του EastMed θα πρέπει να δεσμευτούν πολιτικά και μακροχρόνια ότι αυτός ο αγωγός είναι η βασική τους επιλογή για όδευση προς την Ευρωπαϊκή Ένωση των νέων κοιτασμάτων φυσικού αερίου που θα ανακαλυφθούν στην περιοχή και στις περιοχές της κάθε χώρας, με κατάλληλες ενέργειες και προς τις εταιρείες που θα δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Θα πρέπει να διασφαλιστεί η χρηματοδότηση του έργου από ευρωπαϊκούς πόρους και η δέσμευση μεγάλων καταναλωτών για αγορά ποσοτήτων φυσικού αερίου από τον EastMed και να αποτελέσει προτεραιότητα για όλους η επιλογή τους για μεταφορά του φυσικού αερίου με τον EastMed, έναντι άλλων τρόπων, όπως η υγροποίηση του φυσικού αερίου με τους ανάλογους σταθμούς που ταυτόχρονα συζητούν χώρες που συμμετέχουν στη συμφωνία για τον αγωγό, γεγονός που είναι αντιφατικό.

Επίσης, θα είναι σημαντική η μεταφορά κοιτασμάτων και άλλων χωρών, παραδείγματος χάριν η Αίγυπτος, που έχει, όπως ειπώθηκε, πλούσια κοιτάσματα, ενώ γίνεται συζήτηση και αναφορά στις νέες πηγές κοιτασμάτων στο Ισραήλ και στην Κύπρο.

Το κοιτάσμα Λεβιάθαν του Ισραήλ εκτιμάται σε ποσότητα άνω των 8 δισεκατομμυρίων κυβικών φυσικού αερίου τον χρόνο, που εφόσον δεσμευτεί, θα μπορεί να δώσει τη δυνατότητα για μεγαλύτερο αγωγό και μεγαλύτερη ποσότητα παροχής προς την Ευρώπη.

Σημαντική είναι και η πρόβλεψη της δυνατότητας ο αγωγός που θα κατασκευαστεί να μπορεί στο μέλλον να χρησιμοποιηθεί και σαν αγωγός για πράσινο υδρογόνο που είναι το μέλλον.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζουμε δεδομένα και καταστάσεις, παρακολουθούμε τις εξελίξεις με θέση και άποψη για τα ζητήματα της ενέργειας. Στη συζήτηση διατυπώσαμε κάποια ερωτήματα και κάποιες παρατηρήσεις. Σε αρκετά απ' αυτά αναφέρθηκε ο κύριος Υπουργός στην τοποθέτησή του.

Πριν από αυτά τα σημεία, όμως, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα θέμα που στην επιτροπή αποτέλεσε αντικείμενο αντιπαράθεσης κυρίως μεταξύ του κυρίου Υπουργού με συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ. Εμείς δεν είχαμε μιλήσει πάνω σε αυτό.

Αν θέλουμε να λέμε ότι τα οφέλη του φυσικού αερίου, η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας των νοικοκυρών, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων κ.ά. θα διαχυθούν στην Ελλάδα και θα τα καρπωθούν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις σε όλη την επικράτεια, πρέπει να μας ξεκαθαρίσετε τι ακριβώς θα κάνετε με την απένταξη της ανάπτυξης των δικτύων της ΔΕΔΑ σε δυτική Μακεδονία και Πελοπόννησο.

Είναι βαριές οι ευθύνες τόσο του ΣΥΡΙΖΑ όσο και οι δικές σας που με τις καθυστερήσεις σας δεν προχώρησαν αυτά τα έργα. Κι έρχεται τώρα η ΠΑΕ και τα απεντάσσει, εν όψει, μάλιστα, και του 2023 που λήγει το ΕΣΠΑ, το οποίο χρηματοδοτεί αυτά τα έργα. Κι όχι μόνο τα απεντάσσει, αλλά δίνει σε ιδιώτες την κατασκευή των δικτύων για τη Βέροια και τα Γιαννιτσά.

Με τη στάση αυτή προιμοδοτούνται ιδιωτικά συμφέροντα και απομεινώνεται και η αξία της ΔΕΔΑ και κατ' επέκταση της ΔΕΠΑ που θέλετε αύριο μεθαύριο να ιδιωτικοποιήσετε στο 100%, αφού θα χάσει περιοχές πολύ σημαντικές, όπως η Τρίπολη και άλλες περιοχές της Πελοποννήσου.

Σας γνωρίζουμε ότι σε αυτό θα είμαστε κάθετα αντίθετοι. Δεν μπορούμε να δεχθούμε τέτοια παιχνίδια.

Προχωρώ τώρα στα υπόλοιπα θέματα των παρατηρήσεών μας.

Η τετραμερής συμφωνία υπογράφηκε από τρία κράτη: την Ελλάδα, την Κύπρο και το Ισραήλ. Η Ιταλία δεν υπέγραψε μέχρι τώρα. Ειπώθηκε ότι μπορεί να υπογράψει όποτε αποφασίσει. Οι λόγοι, όμως, δεν έχουν διευκρινιστεί. Παρ' ότι απέστειλε θετική επιστολή, οι λόγοι δεν είναι σαφείς και συγκεκριμένοι.

Και αυτά έγιναν πριν την πανδημία του COVID-19. Ελπίζουμε, βέβαια, να είναι θετική η τελική κατάληξη, αν και δεν είναι γνωστές οι προθέσεις της Ιταλίας. Στο συνολικό έργο είπαμε ότι η Ιταλία αποτελεί σημαντική παράμετρο, αφού ο EastMed θα συνδεθεί με τον αγωγό IGI Poseidon στο Φλωροβούνι Θεσπρωτίας για να φτάσει στην Ιταλία και από εκεί στα δίκτυα της Ευρώπης.

Επίσης, αναφερθήκαμε στην καθυστερημένη κατάθεση της προς κύρωση συμφωνίας στο όριο των εκατόν είκοσι ημερών, ενώ δεν έχουμε ενημέρωση και δεν αναφέρθηκε από τον κύριο Υπουργό σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίστοιχη διαδικασία κύρωσης στις άλλες χώρες.

Κύριε Υπουργέ, θα θέλαμε, αν μπορείτε, να μας δώσετε και μια δική σας εκτίμηση για το συνολικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου, όπως και στοιχεία για τη χρηματοδότησή του, πέρα από τη χρηματοδότηση των μελετών που υπάρχει.

Για τα υπόλοιπα τεχνικά στοιχεία του έργου θα περιμένουμε φυσικά τις τελικές μελέτες, ακριβής πορεία, βάθος τοποθέτησης κ.λπ. Οπωσδήποτε, όμως, επαναλαμβάνουμε την προοπτική και την πρόβλεψη ο αγωγός EastMed να δώσει φυσικό αέριο σε περιοχές που σήμερα είναι εκτός δικτύων και μειονεκτούν ως προς το κόστος ενέργειας για τις παραγωγικές τους δραστηριότητες ή την ιδιωτική κατανάλωση, πέρα από τις θετικότερες επιπτώσεις για το περιβάλλον.

Ο αγωγός θα περάσει από την Κρήτη. Είναι ευκαιρία να εκμεταλλευτεί η Κρήτη τη διέλευση του αγωγού, όπως και η Πελοπόννησος, η Δυτική Ελλάδα, αλλά και η Ήπειρος που είναι εκτός δικτύου αυτή τη στιγμή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνοντας θα ήθελα να πω ότι η υλοποίηση του έργου της κατασκευής του EastMed απαιτεί τη συνεχή επαγρύπνηση και τις κατάλληλες ενέργειες από την πλευρά της Κυβέρνησης για την πρόσodό του.

Όπως ήδη αναφέραμε, είναι ένα έργο με οφέλη οικονομικά και αναπτυξιακά, ένα έργο με γεωπολιτικό χαρακτήρα, σύμβολο της ειρήνης και της καλής γειτνίασης των λαών της Ανατολικής Μεσογείου απέναντι στην τουρκική επιθετικότητα. Η άσκηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας είναι αδιαπραγμάτευτη.

Εκ των πραγμάτων για λόγους γεωπολιτικούς, αλλά και τεχνικούς, για την ομαλή εξέλιξη του έργου, για την περαιτέρω ισχυροποίηση της θέσης της χώρας μας στην ευρύτερη περιοχή, πρέπει να προχωρήσει η οριοθέτηση της ελληνικής ΑΟΖ, για να μην βρεθούμε προ τετελεσμένων. Και ξέρουμε τα τελευταία γεγονότα και τις ενέργειες της Τουρκίας σε σχέση με τη Λιβύη.

Είναι ζήτημα εθνικής σημασίας -το στηρίζουμε- και από την Κυβέρνηση περιμένουμε την απάντηση για τις προθέσεις της σε αυτό το θέμα, αλλά και ενημέρωση για την πορεία των διαπραγματεύσεων με άλλες χώρες πάνω σε αυτά τα ζητήματα, όπως η Αίγυπτος, αλλά και η Κύπρος, η Αλβανία και η Ιταλία.

Είμαστε οπωσδήποτε θετικοί στην ψήφιση της κύρωσης της συμφωνίας για την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου EastMed. Ψηφίζουμε θετικά και επί της αρχής και επί των άρθρων και εκφράζουμε την ικανοποίησή μας, γιατί το έργο που η παράταξή μας οραματίστηκε και δρομολόγησε αποτελεί εθνική προτεραιότητα, το οποίο από ένα σημείο και ύστερα στηρίζεται και υπηρετείται από τις κυβερνήσεις της χώρας μας.

Απαιτεί, όμως, πολιτική βούληση για τη συνέχεια, με διαρκή συνεννόηση και ενότητα για την επιτυχία αυτού του εθνικού στόχου. Η ευθύνη ανήκει σε όλους μας και πάνω απ' όλα στην Κυβέρνηση.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο. Δεν έχουμε κρατήσει ενός λεπτού σιγή για το Δημήτρη Κρεμαστινό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ορθώς ο κ. Λοβέρδος μού υπενθύμισε ότι δεν έχουμε κρατήσει ενός λεπτού σιγή για

τον θάνατο του συναδέλφου μας Δημήτρη Κρεμαστινού. Θα δώσω για δύο λεπτά τον λόγο μόνο στον κ. Λοβέρδο -είναι αυτόνοτος ο λόγος- να πει δυο λόγια και να κρατηθεί ενός λεπτού σιγή για τον Δημήτρη Κρεμαστινό που όλοι γνωρίζαμε και αγαπάμε.

Ορίστε, κύριε Λοβέρδο, έχετε τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πραγματικά πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Είχα κάνει και άλλη μια φορά μια αναφορά στη Βουλή, όταν ο Δημήτρης Κρεμαστινός πάλευε με τον κορωνοϊό στον «Ευαγγελισμό», στην εντατική. Νίκησε σε ένα πρώτο στάδιο τον ιό αυτό, νίκησε την πνευμονία, αλλά οι επιπλοκές ήταν πάρα πολλές και ο Δημήτρης κατέληξε.

Έχει υπάρξει μια εντύπωση -και μάλιστα, πολλές φορές ήθελε να το λέει αυτό- ότι ο Κρεμαστινός ήταν επί δεκαετίες Βουλευτής και από τους πιο παλιούς του ΠΑΣΟΚ και της Βουλής με τις σημερινές κοινοβουλευτικές συνθήκες. Είναι λάθος.

Ο Δημήτρης Κρεμαστινός έγινε Υπουργός Υγείας το 1996 -τον τίμησε ο Ανδρέας Παπανδρέου με την πρόταση αυτή-, αρνήθηκε να γίνει Βουλευτής Επικρατείας - αρνήθηκε! - κι εξελέγη μαζί το 2000. Όταν θεσπίστηκε το απαράδεκτο εκείνο ασυμβίβαστο, δεν ξανακατέβηκε -δεν θυμάμαι αν είχε παραιτηθεί κιόλας- και εξελέγη -και είχε μια παρουσία συνεχή για δέκα χρόνια- το 2009 πάλι, όταν το ασυμβίβαστο είχε καταργηθεί.

Θέλω να τιμήσω τη μνήμη ενός προσωπικού φίλου, ενός πολύ σημαντικού παράγοντα για την ελληνική πολιτική. Θέλω να τιμήσω τη μνήμη ενός καθηγητή που συμβούλευε πολλούς από εμάς και πάρα πολλούς πολίτες για θέματα υγείας.

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε, θέλω να μεταφέρω μια γνώμη του αείμνηστου Δημήτρη Τσάτσου που ήταν ασθενής του κι έλεγε - ο Δημήτρης Τσάτσος ήταν ένας παγκόσμιος άνθρωπος και είχε καρδιακά προβλήματα και ο ίδιος- ότι στην Ευρώπη άνθρωπος, γιατρός που να ρυθμίζει τα θέματα της καρδιάς καλύτερα από τον Κρεμαστινό δεν υπάρχει.

Για τέτοια προσωπικότητα κάνω λόγο και θα ήθελα να σας παρακαλέσω πέρα από την ενός λεπτού σιγή που θα τηρήσουμε, αν το Προεδρείο -ο κύριος Πρόεδρος που είναι εδώ- σκεφτεί - υπήρξε και Αντιπρόεδρος της Βουλής για αρκετά χρόνια- μήπως θα μπορούσαμε να κάνουμε και μια ειδική εκδήλωση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ως προς το δεύτερο, ο Πρόεδρος το άκουσε. Πάντα είναι ανοικτός σε τέτοιου είδους θέματα. Νομίζω ότι θα ενημερωθεί το κόμμα σας και η Βουλή γι' αυτό το αίτημά σας.

Παρακαλώ τους συναδέλφους, αφού πω ότι προσυπογράφουμε όλα όσα είπατε, να κρατήσουμε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη του Δημήτρη Κρεμαστινού.

(Στο σημείο αυτό τηρείται στην Αίθουσα ενός λεπτού σιγή)

Αιώνια του η μνήμη!

Ευχαριστώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Καλείται στο Βήμα ο ειδικός αγορητής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ο συνάδελφος κ. Νίκος Καραθανασόπουλος.

Ορίστε, κύριε Καραθανασόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Η κάθε κυβέρνηση -και η σημερινή- έχει ως βάση της πολιτικής της την ανάγκη εξυπηρέτησης της αστικής τάξης, τα συμφέροντα των μονοπωλίων.

Έτσι, λοιπόν, με κάθε τρόπο οι κυβερνητικές πολιτικές στηρίζουν την κερδοφορία τους μέσα από τη θωράκιση της ανταγωνιστικότητας και την επιδείνωση της θέσης της εργατικής τάξης και των υπόλοιπων λαϊκών στρωμάτων, οι οποίες σε συνθήκες καπιταλιστικής κρίσης, όπως η σημερινή, οδηγούν σε περαιτέρω επιδείνωση της θέσης της εργατικής τάξης και των υπόλοιπων λαϊκών στρωμάτων, επιταχύνουν αυτήν τη διαδικασία, μονιμοποιούν τα έκτακτα μέτρα, τα οποία πάρθηκαν για να αντιμετωπιστεί η κρίση -τα έκτακτα αντεργατικά μέτρα- στο όνομα του να επιταχυνθεί η ανάπτυξη, αλλά και να θωρακιστεί η ανταγωνιστικότητα και τα μονιμοποιεί, γιατί αυτό έχει δείξει η ίδια η ιστορική πραγματικότητα. Τα μνημόνια τυπικά μπορεί να τελειώσαν, αλλά οι αντεργατικοί μνημονιακοί νόμοι μένουν σε ισχύ και την πε-

ρίοδο της ασθενικής ανάπτυξης το προηγούμενο διάστημα, αλλά και τώρα, την περίοδο της κρίσης.

Δεύτερον, είναι να βελτιώσει τις θέσεις των μονοπωλίων στον διεθνή ανταγωνισμό με μία πλευρά την εξωστρέφεια της οικονομίας -και τις επιπτώσεις της τις βλέπουμε τώρα στον τουρισμό, στις μεταφορές, πόσο πολύ μεγαλύτερη οξύτητα και βάθος θα έχει η εκδήλωση της καπιταλιστικής κρίσης- και από την άλλη στην οικονομική διείσδυση των ελληνικών επιχειρηματικών ομίλων στην ευρύτερη περιοχή, στο κέρδιμα, δηλαδή, κάποιων μικρών κομματιών από τη λεηλασία που γίνεται και από το μοίρασμα των αγορών και των πλουτοπαραγωγικών πηγών ανάμεσα στα μεγάλα ιμπεριαλιστικά κέντρα.

Αυτό, άλλωστε, αποτελεί και το περιεχόμενο της λεγόμενης γεωστρατηγικής αναβάθμισης, που με ιδιαίτερη πίστη και προσηλωση και η σημερινή Κυβέρνηση υπηρετεί και η προηγούμενη κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ υπηρέτησε. Είναι, δηλαδή, η υπόθεση της γεωστρατηγικής αναβάθμισης η άλλη όψη του νομίσματος της αντιλαϊκής, αντεργατικής, βαθιάς ταξικής πολιτικής που ακολουθείται στο εσωτερικό.

Από αυτό, βεβαίως, το φαγοπότι δεν έχει τίποτα να κερδίσει η εργατική τάξη και ο λαός μας. Αντίθετα, μεγαλώνουν οι κίνδυνοι και για τον δικό μας λαό, αλλά και για τους άλλους λαούς.

Αυτή ακριβώς η επιλογή της αστικής τάξης συμπλέει σήμερα με τους αμερικάνικους και τους νατοϊκούς σχεδιασμούς στην περιοχή μας, μια περιοχή η οποία αποτελεί τον μαγνήτη, αποτελεί το σταυροδρόμι των οξέυτων ανταγωνισμών, αλλά και συγκρούσεων ανάμεσα σε μεγάλες δυνάμεις.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες από τη μια μεριά είναι απέναντι στη Ρωσία τόσο όσον αφορά τη στρατιωτική παρουσία της Ρωσίας και την επιρροή της Ρωσίας στην ευρύτερη περιοχή όσο και ιδιαίτερα στα ζητήματα της ενέργειας για το ποιος θα ελέγχει τις πηγές, αλλά και τους αγωγούς μεταφοράς.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι απέναντι στην Κίνα όσον αφορά την εφοδιαστική αλυσίδα, όπως αυτή υλοποιείται από τον νέο δρόμο του μεταξιδιού.

Όμως, υπάρχουν, βεβαίως και επιμέρους αντιθέσεις από αυτές τις μεγάλες, οι οποίες συγκρούονται στην περιοχή, όπως οι αντιθέσεις ανάμεσα στις αστικές τάξεις της Τουρκίας και της Ελλάδας που είναι αντιφατικές, γιατί από τη μια μεριά συνεργάζονται και σε οικονομικό επίπεδο τμήματα των αστικών τάξεων της Τουρκίας με την ελληνική αστική τάξη και τμήματα της, αλλά και από την άλλη μεριά ανταγωνίζονται για το ποιοι θα αποκτήσουν ισχυρότερο μερίδιο στην ευρύτερη περιοχή.

Αυτή ακριβώς η εξέλιξη των πραγμάτων έχει ως αποτέλεσμα να ισχυροποιηθεί και με τη σύμφωνη γνώμη και στάση και της σημερινής, αλλά και της προηγούμενης κυβέρνησης, η ισχυροποίηση της παρουσίας των αμερικανο-νατοϊκών στην περιοχή μας για το μοίρασμα των αγορών και τον έλεγχο των πηγών.

Άλλωστε, είναι πολύ καθαρή η διάθεση την οποία έχουν οι Αμερικάνοι. Το δείχνει ο πρόσφατα ψηφισθείς νόμος, ο EastMed Act, από την αμερικανική Βουλή και Γερουσία, όπου επί της ουσίας στην Ανατολική Μεσόγειο ανάγει ως κύριο παράγοντα της αμερικανικής παρουσίας την απεξάρτηση των περιφερειών και της Ανατολικής Μεσογείου συνολικότερα από τις ενεργειακές ανάγκες από τη ρωσική ομοσπονδία. Βέβαια, με κάθε τρόπο καθιστά φανερό ότι η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών, οι Ηνωμένες Πολιτείες, θα υποστηρίξουν κάθε προσπάθεια για την αντιμετώπιση της παρέμβασης και της επιρροής της κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Άρα αυτός είναι ο κύριος αντίπαλος των Ηνωμένων Πολιτειών, η Ρωσία και η Κίνα και αυτός ο νόμος έρχεται να το επιβεβαιώσει και θέλει τα κράτη που είναι σύμμαχοι και δορυφόροι να παίξουν ρόλο σε αυτήν τη διαδικασία.

Βέβαια, διαμορφώνει και τις προϋποθέσεις, γιατί ο νόμος αυτός έχει δεκατρία τμήματα. Ένα από αυτά τα τμήματα, το τμήμα 6, λέει ότι η αμερικανική κυβέρνηση θα χρηματοδοτήσει -λέει- την εκπαίδευση των μελλοντικών ηγετών στα κράτη της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου. Γιατί να τους χρηματοδοτήσει για να τους εκπαιδεύσει; Για να είναι πολύ πιο πρόθυμοι υπηρέτες των αμερικάνικων συμφερόντων στην περιοχή.

Έτσι, λοιπόν, στην πράξη όλα αυτά επιβεβαιώνονται, αν ξεκινήσουμε από την Αραβική Άνοιξη και τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις στην περιοχή, επεμβάσεις οι οποίες σηματοδότησαν και στη Λιβύη και στη Συρία –και που συνεχίζονται ακόμη– την ισχυροποίηση των αμερικανονατοϊκών, στα βορειοδυτικά Βαλκάνια με τη Συμφωνία των Πρεσπών, όπου η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ τη διαπραγματεύτηκε και την ψήφισε στην ελληνική Βουλή, μια συμφωνία η οποία ακριβώς είχε τη σφραγίδα των Αμερικανών και του ΝΑΤΟ για να ενταχθούν τα δυτικά Βαλκάνια στο ΝΑΤΟ, αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και βεβαίως από τη στρατιωτική συμφωνία που διαπραγματεύτηκε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ και ψήφισε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, τη στρατιωτική συμφωνία με τις ΗΠΑ, την αναθεώρησή της, όπου μετατρέπεται την Ελλάδα σε προκεχωρημένο φυλάκιο των Αμερικανών.

Μάλιστα, για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ιδρύθηκαν, δημιουργήθηκαν νέες αμερικανικές και νατοϊκές στρατιωτικές βάσεις στην περιοχή, στη Λάρισα, στο Στεφανοβίκιο, οι βάσεις ελικοπτέρων για τον τεχνικό έλεγχο των ελικοπτέρων στην Αλεξανδρούπολη, ο Άραξος εκσυγχρονίστηκε και εδώ στη Σούδα ο ηγέτης των αμερικανικών βάσεων στην περιοχή διέυρνε ακόμη περισσότερο τον ρόλο της και τη σημασία της, ισχυροποιώντας την ακόμα περισσότερο.

Έτσι, λοιπόν, η Ελλάδα μετατρέπεται σε προχωρημένο φυλάκιο των σχεδιασμών των Αμερικανών και του ΝΑΤΟ στην περιοχή, μετατρέπεται σε ορμητήριο αυτών των επιδιώξεων. Σήμερα, αυτές τις μέρες, στέλνουν το ελληνικό στρατιωτικό πλοίο ανοιχτά της Λιβύης για να παίξει τον τροχονόμο, τον χωροφύλακα ανάμεσα στα σχέδια των μεγάλων δυνάμεων για τη Λιβύη και τον κατατεμαχισμό της Λιβύης. Ταυτόχρονα, αυτός της ο ρόλος τη μετατρέπεται και σε μαγνήτη αντιπλοίων από την άλλη πλευρά.

Και όλα αυτά γιατί τα κάνουν οι ελληνικές κυβερνήσεις; Ακριβώς για να συμμετέχουν στο μοίρασμα της λείας από τα ερείπια που θα αφήσουν οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση στρατιωτικών δυνάμεων στην περιοχή.

Έτσι, οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ όχι μόνο δεν αποτελούν παράγοντα σταθεροποίησης στην περιοχή, αλλά αντίθετα αποτελούν τον βασικό, τον κατ' εξοχήν παράγοντα αποσταθεροποίησης στην περιοχή, τον παράγοντα αλλαγής των συνόρων στην περιοχή. Τα Βαλκάνια είναι πολύ πρόσφατα και συνεχίζεται αυτή η διαδικασία.

Την ώρα που η Ελλάδα παίζει τον ρόλο του καλού παιδιού στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Γαλλία διαπραγματεύονται ταυτόχρονα και με την Τουρκία. Κάνουν μυστικές διαπραγματεύσεις, γιατί η Τουρκία έχει στρατηγική σημασία για τους ίδιους, το ίδιο το blog το αμερικανονατοϊκό.

Στο πλαίσιο αυτό γίνεται και ο πόλεμος των αγωγών στην περιοχή και έχει επιπτώσεις.

Έτσι, λοιπόν, τα αμερικανικά σχέδια για τους αγωγούς στην περιοχή είναι καθαρό τι προβλέπουν, έρχονται σε αντίθεση με τα ρωσικά συμφέροντα αγωγών για να υπηρετήσουν και να προωθήσουν τη λογική της ενεργειακής απεξάρτησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το ρωσικό φυσικό αέριο.

Όμως αυτή η εικόνα δεν είναι καθαρή, είναι αντιφατική, γιατί την ίδια στιγμή που η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως πολιτική της την απεξάρτηση, ταυτόχρονα η Γερμανία μαζί με τη Ρωσία δημιουργεί τον αγωγό NordStream, για να παρακάμψουν την Ουκρανία και να πηγαίνει απευθείας το ρωσικό φυσικό αέριο στη Γερμανία –έναν πολύ μεγάλο αγωγό– και την ίδια στιγμή προμηθεύονται οι χώρες της Κεντρικής Ευρώπης φυσικό αέριο από τη Ρωσία από τον νέο αγωγό, τον Turkish Stream, με ενδιάμεσο τη Βουλγαρία.

Ακόμη και η Βουλγαρία προσπαθεί να συγκαλύψει ότι είναι με το αμερικανονατοϊκό μπλοκ, δίνοντας τη δυνατότητα να διοχετεύεται από τα εδάφη της φυσικό αέριο και της Ρωσίας προς την Κεντρική Ευρώπη, ενώ η Ελλάδα μόνο τα συμφέροντα και τους σχεδιασμούς των αμερικανονατοϊκών υλοποιεί στην περιοχή.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο έχουμε την υλοποίηση του ΤΑΡ, έχουμε τον διασυνδεδεμένο αγωγό Ελλάδας – Βουλγαρίας, έχουμε την Αλεξανδρούπολη να μετατρέπεται –και μάλιστα σήμερα πη-

γαίνει εκεί ο Πάιπ να επιθεωρήσει τις εργασίες, σήμερα πάει ο τοποτηρητής να επιθεωρήσει τις παρουσίες– όχι μόνο σε τεχνική βάση ελικοπτέρων, αλλά και ταυτόχρονα σε λιμάνι για τη μεταφόρτωση του υγροποιημένου φυσικού αερίου, το οποίο θα τροφοδοτήσει τον αμερικανονατοϊκών σχεδίων αγωγό, τον παραδουνάβιο αγωγό.

Και βεβαίως, το τελευταίο χαρτί αυτής της λογικής είναι και ο αγωγός EastMed. Η υλοποίηση αυτού του αγωγού, όμως, είναι ένα φιλόδοξο σχέδιο με σοβαρές δυσκολίες αλλά και ερωτηματικά, στα οποία δεν απαντάτε. Κάνετε τακτικισμούς και εξυπνακισμούς.

Ποιες είναι αυτές οι δυσκολίες και τα ερωτηματικά;

Πρώτον, γεωπολιτικές δυσκολίες. Έχουμε από τη μια μεριά τη δεδομένη άρνηση της Τουρκίας –είναι καθαρό– αλλά δεν είναι μόνο η Τουρκία στο παιχνίδι. Η Παλαιστίνη κατέθεσε αίτημα στην ελληνική Κυβέρνηση που εκφράζει την αντίθεσή της και τον προβληματισμό της ότι θα προκαλέσει πρόσθετα προβλήματα η δημιουργία του αγωγού EastMed. Είναι ο Λίβανος ο οποίος αντιδρά και βεβαίως είναι και η διφορούμενη στάση της Ιταλίας, που από τη μια μεριά λέτε ότι είναι τετραμερής η συμφωνία, αλλά η Ιταλία δεν την έχει υπογράψει ακόμη, γιατί το διαπραγματεύεται και αυτή και με τους Ρώσους και με τους Κινέζους και δεν θέλει να είναι αποκλειστικός παράγοντας μόνο των Αμερικανών στην περιοχή.

Το πιο βασικό γεωπολιτικό πρόβλημα είναι ότι δεν έχουν καθοριστεί τα όρια της ΑΟΖ. Και εσείς μου μιλάτε για εθνικό συμφέρον, ενώ δεν έχετε καθορίσει τα όρια της ΑΟΖ, αφήνοντας ανοιχτές τις διεκδικήσεις της Τουρκίας στην περιοχή. Τόσο πολύ μεγάλοι είναι ο πόνος σας!

Δεύτερον, δυσκολίες οικονομοτεχνικές, το μεγάλο βάθος από το οποίο θα διέλθει ο αγωγός, μέχρι τρία χιλιόμετρα βάθος, αλλά και το μεγάλο κόστος κατασκευής του αγωγού, από 7 δισεκατομμύρια μέχρι 11 δισεκατομμύρια ευρώ το πηγαίνουν.

Τρίτο στοιχείο, τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα και ζητήματα για τη θαλάσσια ασφάλεια, για την ασφάλεια του περιβάλλοντος.

Ένα τέταρτο στοιχείο που δημιουργεί ερωτηματικά είναι από πού θα προμηθεύεται –τέλος πάντων– αυτός ο αγωγός. Λέτε ότι τρεις κυβερνήσεις συμφωνούν. Μα, οι κυβερνήσεις δεν παράγουν το φυσικό αέριο, έχουν εκχωρήσει την παραγωγή στους μονοπωλιακούς ομίλους και στις πολυεθνικές. Οι κυβερνήσεις μπορεί να υπογράφουν ό,τι θέλουν, αν δεν θέλουν οι πολυεθνικές να το υλοποιήσουν.

Έχουμε και λέμε, δεδομένα.

Κατ' αρχάς, θα καταθέσω το υπόμνημα της παλαιστινιακής κυβέρνησης.

Δεδομένο πρώτο: Στις 14 Φεβρουαρίου δημοσιεύονται οι δηλώσεις που έκανε ο εκπρόσωπος της κοινοπραξίας που ελέγχει το κοιτάσμα Λεβιάθαν, το μεγαλύτερο κοιτάσμα φυσικού αερίου του Ισραήλ και αυτός λέει «εμείς ψάχνουμε τη λύση είτε να φτιάξουμε πλωτή δεξαμενή υγροποίησης του φυσικού αερίου είτε να δούμε άλλον τρόπο μεταφοράς, ο τουρκικός αγωγός». Θα το καταθέσω και αυτό στα Πρακτικά.

Έχουμε τα αιγυπτιακά κοιτάσματα, τα οποία εξάγονται μέσα από την υγροποίηση, από δύο σταθμούς υγροποίησης φυσικού αερίου που έχει η Αίγυπτος.

Από την άλλη μεριά, είναι και αντιφατικές οι κινήσεις στην ίδια την Κύπρο, που την ίδια στιγμή που υπογράφει η Κυβέρνηση, από την άλλη μεριά δεν καταργεί τα σχέδια για εγκατάσταση σταθμού υγροποίησης φυσικού αερίου στα Βασιλικάτα.

Έχουμε τις δηλώσεις της «ENI» και της «TOTAL», της κοινοπραξίας που ελέγχει οικόπεδο στην Κύπρο. Έχουμε τις δηλώσεις «ΕΧΧΟΝ-ΜΟΒΙΛ» που μιλούν είτε για σταθμό υγροποίησης είτε για το να πηγαίνει στην Αίγυπτο το φυσικό αέριο. Όλα αυτά δημιουργούν ερωτηματικά.

Εδώ επιτρέψτε μου τώρα να απαντήσουμε σε επιχειρηματολογία των άλλων δυνάμεων. Λένε οι άλλες δυνάμεις και η Κυβέρνηση ότι αυτός ο αγωγός φέρνει τη σταθερότητα και την ειρήνη στην περιοχή. Ποια ειρήνη; Την ιμπεριαλιστική ειρήνη με το πιστόλι στον κρόταφο;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομι-

λιάς του κυρίου Βουλευτή)

Αντίθετα, αυτός ο αγωγός περιπλέκει την ήδη τεταμένη κατάσταση, δίνει πάτημα στην τουρκική επιθετικότητα, εμπλέκει σε νέες αντιπαραθέσεις.

Μια παραλλαγή αυτού του επιχειρήματος είναι ότι προσφέρει ασφάλεια -λέει- στην Ελλάδα. Πώς ασφάλεια; Χωρίς ανακήρυξη της ΑΟΖ; Ίσα-ίσα αυτή η διαδικασία φέρνει ακόμη πιο κοντά την υπόθεση της συνεκμετάλλευσης των κοιτασμάτων της περιοχής στην Ελλάδα και στην Τουρκία, υπό την αμερικανοατοική «μπότα» και βεβαίως κάθε άλλο παρά ενισχύει τη στρατηγική θέση της Ελλάδας, γιατί πόσο μπορείς να υπερασπίζεσαι τα συμφέροντα της χώρας σου, όταν καταργείς το ορυκτό καύσιμο, τον λιγνίτη, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και το αντικαθιστάς με εισαγόμενο καύσιμο; Το φυσικό αέριο, ορυκτό καύσιμο και αυτό. Τόσο πολύ στηρίζεις την ενεργειακή ασφάλεια και την αναβάθμιση της χώρας σου!

Ένα τέταρτο επιχειρήμα είναι το ότι επειδή -λέει- είναι αντίθετη η Τουρκία, πρέπει όλες οι πολιτικές δυνάμεις να συμφωνήσουν. Γιατί; Το είπε πολύ καθαρά ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας. Όποιος αρνείται -λέει- άμεσα ή έμμεσα εξυπηρετεί ξένα συμφέροντα. Μήπως κοιτάζατε τον εαυτό σας στον καθρέφτη, όταν τα λέγατε αυτά; Είναι πολύ βαριές κουβέντες αυτές οι κουβέντες, αλλά ως απόγονος -ενδεχόμενα- όλων αυτών οι οποίοι έστηναν στον τοίχο και έβαφαν με αίμα αυτούς που αντιστάθηκαν στο όνομα τού ότι ήταν «προδότες των μπολσεβίκων», τολμάτε και φέρνετε τέτοια συζήτηση εδώ στη Βουλή.

Εσείς οι οποίοι συνεργάζεστε με την Τουρκία μέσα στο ΝΑΤΟ, εσείς που οικονομικά συνεργάζεστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την Τουρκία, τολμάτε και λέτε αυτά τα πράγματα και εξαπολύετε αυτές τις κατηγορίες.

Βεβαίως ο ΣΥΡΙΖΑ αποκάλυψε τον ρόλο του, αποτελεί τον βασιλικότερον του βασιλέως. Έδωσε σήμερα η εισηγήτρια τα διαπιστευτήρια στις ΗΠΑ, αλλά και στον Πάιατ, «εμείς είμαστε καλύτερος υπηρέτης των αμερικανικών συμφερόντων και πρέπει να μας προτιμήσετε». Αυτό έκανε σήμερα η εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ.

Η θέση του ΚΚΕ, καθαρή και ξάστερη: Πρώτον, η δημιουργία και αυτού του αγωγού, που είναι ένα κομμάτι του συνολικότερου παζλ, δημιουργεί κινδύνους στα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας, στην εδαφική ακεραιότητα της χώρας, είναι σε βάρος του λαού του δικού μας, αλλά και των λαών της περιοχής. Δίνει οφέλη μόνο στους επιχειρηματικούς ομίλους, είναι σε βάρος των αναγκών του λαού μας, γιατί ζει ακόμη και με τη δημιουργία του ΤΑΡ σε συνθήκες ενεργειακής φτώχειας.

Βεβαίως το ΚΚΕ βρίσκεται στον αντίποδα, σε αντίθεση με τους στόχους, τους σχεδιασμούς και τα συμφέροντα της αστικής τάξης και των μονοπωλίων της χώρας μας. Παλεύει για συνολικότερες ρήξεις και ανατροπές, για την αποδόσμευση της Ελλάδας από το ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την όσο το δυνατόν ισότιμη συνεργασία με άλλα κράτη και για να μετατραπούν οι πηγές του πλούτου, τα μέσα παραγωγής, η κοινωνική περυσία.

Έτσι, η ενέργεια θα μπορέσει να αναπτυχθεί, αξιοποιώντας το σύνολο των πλουτοπαραγωγικών πηγών -ορυκτών και ανανεώσιμων- που έχει η χώρα μας, για να έχει ενεργειακή ασφάλεια, αλλά και να κάνει εξαγωγές, για να δίνει πολύ φθηνό ρεύμα στον λαό, αλλά και ταυτόχρονα να στηρίζει τη λαϊκή παραγωγή που θα ικανοποιεί τις ανάγκες του λαού μας και βεβαίως και για να προστατεύει το περιβάλλον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Καραθανασόπουλε, τελειώνετε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Τελειώνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε.

Αυτός αποτελεί τον μόνο ρεαλιστικό και αναγκαίο δρόμο προς όφελος του λαού μας.

Από αυτήν την άποψη, λοιπόν, αυτοί που σήμερα μέσω της πανδημίας δείχνουν ότι κινούν την οικονομία -που είναι η εργατική τάξη και οι εργαζόμενοι και επιβεβαιώθηκε περίτρανα- δεν φτάνει μόνο να είναι μπροστά στην παραγωγική δραστηριότητα, αλλά πρέπει και ταυτόχρονα να πάρουν την εξουσία στα χέρια τους.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Λοβέρδο, ο Πρόεδρος της Βουλής με ενημέρωσε ότι έχει εκφράσει ήδη τα συλλυπητήρια στη σύζυγο του Δημήτρη Κρεμαστινού, την κ. Τζένη Κρεμαστινού, και ότι η Βουλή θα στείλει συμβολικά ένα ποσόν στο Ίδρυμα «Δωδεκανησιακή Μέλισσα» που δίνει υποτροφίες σε άπορους Ροδίτες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο για ένα λεπτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για δύο λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι θα ήταν ατόπημα εκ μέρους της Κυβέρνησης ο Υπουργός που την εκπροσωπεί να μείνει σιωπηλός. Βεβαίως τιμήσαμε τη μνήμη του Δημήτρη Κρεμαστινού με το ένα λεπτό σιγής που κρατήσαμε. Όμως θα ήθελα να πω και ως Υπουργός, αλλά και ως συνάδελφος μέχρι πρότινος του Δημήτρη Κρεμαστινού, ότι με θλίψη τον αποχαιρετούμε όλοι. Ήταν ένας διακεκριμένος επιστήμονας -δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία γι' αυτό- αλλά και ένας ευγενής άνθρωπος, ένας ευπατρίδης, που νομίζω ότι τίμησε την επιστήμη και την Ελλάδα με το πέρασμά του από τη ζωή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει τώρα ο ειδικός αγορητής της Ελληνικής Λύσης κ. Βασίλειος Βιλιάρδος. Ορίστε, κύριε Βιλιάρδο, έχετε τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Τα συλλυπητήρια και εκ μέρους μας, εκ μέρους της Ελληνικής Λύσης, στην οικογένεια του κ. Κρεμαστινού.

Στη μία και μοναδική συνεδρίαση της Επιτροπής Εμπορίου για το θέμα της συμφωνίας EastMed αναφέραμε πως η συζήτηση είναι προσχηματική, αφού η συμφωνία έχει ήδη υπογραφεί και δεν αλλάζει κανένα άρθρο της, ούτε κάτι από το περιεχόμενό της. Επειδή τώρα δεν πρόκειται απλά για ένα ενεργειακό έργο ή για μία συμφέρουσα οικονομική επένδυση, την εξετάσαμε ως ένα γεωπολιτικό εγχείρημα με ευρύτερες συνέπειες για τη χώρα μας και για την περιοχή, αν και ο Υπουργός μάς διαβεβαίωσε πως η επένδυση θα πραγματοποιηθεί με ευρωπαϊκά κεφάλαια που έχουν ήδη εγκριθεί.

Αναφερθήκαμε, λοιπόν, στο θέμα της ενεργειακής επάρκειας της Ευρώπης που σήμερα εξαρτάται από τη Ρωσία, καθώς επίσης και στο Green Deal που προωθείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ η Κυβέρνηση το έχει αναγάγει στο «Άγιο Δισκοπότηρό» της, με την έννοια πως έχει εξαρτήσει από αυτό τόσο το ενεργειακό όσο και το οικονομικό μέλλον της Ελλάδας. Εντούτοις, με το συγκεκριμένο Green Deal η Ευρώπη θα παραμείνει εξαρτημένη από τη Ρωσία, μέσω όμως του γερμανοτουρκικού άξονα μεταφοράς, δηλαδή του TurkStream από τη μία πλευρά και του NordStream από την άλλη, που συνεχίζουν να κατασκευάζονται παρά τις αμερικάνικες κυρώσεις, παρακάμπτοντας την Ουκρανία, σημειώνοντας πως η Τουρκία θεωρείται στρατηγικός εταίρος της Γερμανίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τη Γερμανία να έχει εγκαταστήσει εκεί πολύ μεγάλο μέρος της παραγωγής της, ειδικά όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, δηλαδή τις ανεμογεννήτριες και τα φωτοβολταϊκά, είτε παράγονται από Γερμανούς είτε συμμετέχουν οι Γερμανοί στα σχήματα παραγωγής, εγκατάστασης και εμπορίας, ενώ ελέγχουν επιπλέον την εξάπλωσή τους μέσω των κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και της χρηματοδότησης που παρέχουν.

Εν προκειμένω, η Ελλάδα με τη στρατηγική αυτοτέλεια -σημαντικότερη αυτοτέλεια- όσον αφορά τουλάχιστον την ηλεκτροδότησή της άνω του 80%, που καλυπτόταν στο μεγαλύτερο ποσοστό της από λιγνίτη, θα καταλήξει να είναι πλήρως ενεργειακά εξαρτημένη. Δυστυχώς, παραμελήθηκαν τα υδροηλεκτρικά, ενώ η ΔΕΗ, που ήταν η πρώτη που ξεκίνησε τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εμποδίστηκε στη συνέχεια προφανώς από τις τότε κυβερνήσεις.

Επιπλέον, τονίσαμε πως δυστυχώς οι Αμερικάνοι με τις κυρώσεις που επέβαλαν στη Ρωσία εδραίωσαν τελικά τον γερμανοτουρκικό έλεγχο, ενώ προωθούν ως εναλλακτική λύση το

υγροποιημένο φυσικό αέριο μέσω του σταθμού της Αλεξανδρούπολης στην Ελλάδα και της σύνδεσής του με τη Βουλγαρία.

Το γεγονός αυτό είναι θετικό για την Ελλάδα, αρκεί βέβαια να μη χαθεί ο έλεγχος της ΔΕΠΑ, η οποία έχει τριχοτομηθεί για να ξεπουληθούν τα δύο μέρη της, ενώ το τρίτο, η διεθνής ΔΕΠΑ, θα παραμείνει στην ιδιοκτησία του δημοσίου, όπως τουλάχιστον μας είπε ο Υπουργός.

Όπως αναφέραμε τώρα κατά τη συζήτηση για την ενέργεια, ανατολικά της Κρήτης, μεταξύ της Ελλάδας και της Κύπρου, νοτίως του Καστελόριζου βρίσκεται το μεγάλο κοίτασμα του Ηροδότου, ενώ επίσης μεγάλα ενεργειακά κοιτάσματα υπάρχουν στην Ανατολική Μεσόγειο στην περιοχή μεταξύ της Κύπρου, του Ισραήλ και της Αιγύπτου. Τα κοιτάσματα αυτά μπορούν να αυξήσουν σημαντικά την ενεργειακή επάρκεια της Ευρώπης, διαφοροποιώντας τους προμηθευτές της.

Εν προκειμένω, η Τουρκία επιδιώκει με διάφορους τρόπους, όπως με τη διακίνηση χαρτών, τον έλεγχο και την εκμετάλλευση μέρους αυτών των κοιτασμάτων, ενώ είναι σε θέση να αποκόψει με την παράνομη συμφωνία της Λιβύης τον EastMed, διατηρώντας έτσι τη θέση του βασικού προμηθευτή της νότιας και κεντρικής Ευρώπης, σε συνεργασία βέβαια με τη Γερμανία.

Παράλληλα, η Ελλάδα δεν ανακηρύσσει χωρικά ύδατα και ΑΟΖ, εμποδιζόμενη ενδεχομένως από τη Γερμανία, με κριτήριο μεταξύ άλλων τη μη πρόσκλησή της στη συζήτηση για τη Λιβύη, ενώ δυστυχώς συνεχίζεται η αποτυχημένη πολιτική του κατευνασμού όσον αφορά την Τουρκία, με κίνδυνο να οδηγηθούμε σε πόλεμο. Μεγαλύτερη «φινλανδοποίηση» της χώρας μας πάντως από τη σημερινή πραγματικά δεν υπάρχει. Είναι εξευτελιστικό για την Ελλάδα, απολύτως εξευτελιστικό.

Στη συνέχεια αναφερθήκαμε στη μη υπογραφή της συμφωνίας από την Ιταλία, στο θέμα της Αιγύπτου, στα αρνητικά δημοσιεύματα του γερμανικού Τύπου, όσον αφορά πάντα τον αγωγό, στο συγκριτικό τεράστιο κόστος του αγωγού, καθώς επίσης και στα 14 άρθρα που κρίνουμε αρνητικά ή ελλιπή, ενώ κλείσαμε με τις επιφυλάξεις μας, οι οποίες συνοπτικά είναι οι εξής.

Η μεγαλύτερη επιφύλαξή μας είναι η μη οριοθέτηση ΑΟΖ μεταξύ της Ελλάδας και της Κύπρου, καθώς επίσης της Ελλάδας και της Λιβύης, γεγονός που καθιστά εξαιρετικά επισφαλής μία τέτοια επένδυση. Επιπλέον, ότι δεν συνοδεύεται από μία ισχυρή αμυντική συμφωνία όλων των συμβαλλομένων κρατών, ενώ υπονομεύει την εθνική μας ασφάλεια, αφού αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο συμμετοχής στην τετραμερή συμφωνία και άλλων κρατών, όπως για παράδειγμα της Τουρκίας. Τέλος, δεν φαίνεται πουθενά τι θα κερδίζει η Ελλάδα από το φυσικό αέριο που θα μεταφέρεται από τον αγωγό.

Γενικότερα τώρα πρέπει να είναι κανείς επιφυλακτικός όσον αφορά τις θριαμβευτικές εξαγγελίες της κυβέρνησης μιας χώρας που ως κόμμα, ως Νέα Δημοκρατία εννοώ, την έχει υπερχρεώσει, χρεωκοπήσει και υποθηκεύσει στο παρελθόν, παραδίδοντας την εθνική της ανεξαρτησία.

Η Αξιωματική Αντιπολίτευση, βέβαια, ολοκλήρωσε την τραγωδία με τον αφellenισμό των τραπεζών, που γίνεται προσπάθεια με το σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ» να διασωθούν ακόμη μία φορά εις βάρος μας, αν και μάλλον ο «ΗΡΑΚΛΗΣ» πέθανε από τον κορωνοϊό, καθώς επίσης και με τη μεταφορά των πάντων στο υπερταμείο.

Στο πλαίσιο αυτό, η υπογραφή της κατασκευής του αγωγού EastMed με τη διαδικασία του κατεπείγοντος είναι πραγματικά περιέργη, δημιουργώντας την εντύπωση πως πρόκειται μάλλον για μία αμυντική συνεργασία Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ, παρά για ένα οικονομικό εγχείρημα με κριτήρια το κόστος κατασκευής του αγωγού.

Άλλωστε, σύμφωνα με ένα άρθρο από τα τέλη του 2019 -το οποίο και θα καταθέσουμε στα Πρακτικά αργότερα- η προσδοκία αυτών που στηρίζουν τον EastMed μετά την υπογραφή του από τις Ηνωμένες Πολιτείες, στις οποίες έχουμε δώσει γη και ύδωρ με το νομοσχέδιο που ψηφίστηκε πρόσφατα, είναι η μετατροπή της τριμερούς συνεργασίας σε μία πραγματική «3 + 1» με τις Ηνωμένες Πολιτείες στο πεδίο της ασφάλειας.

Όσον αφορά δε τις πανηγυρικές δηλώσεις του κ. Χατζηδάκη περί ενός συνασπισμού νομιμότητας και υπεράσπισης του διε-

θνούς δικαίου -που επίσης θα καταθέσουμε στα Πρακτικά-ας είμαστε ακόμα πιο επιφυλακτικοί, αφού η πραγματική δουλειά του είναι ο τεμαχισμός και το ξεπούλημα των δημοσίων επιχειρήσεων.

Περαιτέρω, ο αγωγός EastMed θα είναι χίλια εννιακόσια χιλιόμετρα, από τα οποία χίλια τριακόσια υποθαλάσσια και εν μέρει σε μεγάλα βάθη που θα παρουσιάσουν σημαντικές τεχνικές δυσκολίες, ενώ το κόστος κατασκευής του υπολογίζεται στα 7 δισεκατομμύρια δολάρια, με δυνατότητα μεταφοράς 10 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων φυσικού αερίου ετησίως.

Για σύγκριση, ο NordStream 2 έχει μεν μήκος δύο χιλιάδες εκατό χιλιόμετρα και κόστος 9,5 δισεκατομμύρια δολάρια, αλλά θα μεταφέρει περί τα πενήντα πέντε δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ετησίως, δηλαδή πάνω από τα πενταπλάσια, ενώ ο TAP είναι οκτακόσια πενήντα χιλιόμετρα, με κόστος 1,5 δισεκατομμύριο δολάρια και δυνατότητες μεταφοράς είκοσι δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων ετησίως, δηλαδή τα διπλάσια. Επομένως, ο EastMed είναι κατά πολύ ακριβότερος, οπότε το φυσικό αέριο που θα μεταφέρει θα πρέπει να είναι επίσης ακριβότερο.

Όσον δε αφορά την προσφορά του στις προσπάθειες ενεργειακής ανεξάρτητης της Ευρώπης από τη Ρωσία είναι εντελώς αμελητέα, με κριτήριο ότι η ηπειρός μας κατανάλωσε τετρακόσια πενήντα οκτώ δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα το 2018, από τα οποία εισήγαγε τετρακόσια ένα δισεκατομμύρια κυβικά. Ειδικότερα, εισήγαγε το 38,8% από τη Ρωσία, το 27% από τη Νορβηγία, το 12,4% με LNG, το 9,9% από την Ολλανδία και διάφορα άλλα, όπως επίσης θα καταθέσουμε στα Πρακτικά.

Επομένως, τα δέκα δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα του EastMed θα καλύπτουν μόλις το 2% των ενεργειακών αναγκών της Ευρώπης, οπότε ασφαλώς δεν συνιστά μία σοβαρή εναλλακτική δυνατότητα. Ακόμη δε και αν βρεθούν πολύ μεγαλύτερα αποθέματα στην περιοχή, δεν θα μπορούν να μεταφερθούν μόνο από τον συγκεκριμένο αγωγό λόγω της περιορισμένης φυσικά μεταφορικής του δυνατότητας.

Λογικά, λοιπόν, υποθέτουμε πως η υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Πολιτειών στοχεύει κυρίως στην αμυντική τους συνεργασία απέναντι στην Τουρκία και έμμεσα βέβαια στη Ρωσία. Το πού θα οδηγήσει μία τέτοια ενέργεια κανένας δεν το γνωρίζει, εκτός του ότι θα είχε σίγουρα επακόλουθα για ολόκληρη την περιοχή και ειδικά για την Ελλάδα, η οποία δεν πρέπει να ξεχνάμε πως συνεχίζει να είναι χρεοκοπημένη και ανοχώρωτη.

Σύμφωνα πάντως με ένα άρθρο του «BLOOMBERG», που θα καταθέσουμε επίσης στα Πρακτικά, ο αγωγός NordStream 2 θα είναι το τελευταίο έργο της Ρωσίας, όσον αφορά την προμήθεια της Ευρώπης με φυσικό αέριο, μαζί με τον Turk Stream, μέσω του οποίου θα εξασφαλιστεί η κυριαρχία της στην Ανατολική Ευρώπη.

Τα επόμενα σχέδια της αφορούν την ταχύτερα αναπτυσσόμενη αγορά φυσικού αερίου της Κίνας με τον αγωγό Power of Siberia, κόστους 400 δισεκατομμυρίων δολαρίων, όπως θα καταθέσουμε στα Πρακτικά, καθώς επίσης το αυξανόμενο παγκοσμίως μερίδιο του υγροποιημένου φυσικού αερίου μέσω της «NOVATEK» του μεγαλύτερου ιδιωτικού παραγωγού φυσικού αερίου της χώρας. Για το τελευταίο βέβαια, για το LNG, οι εξελίξεις από την πτώση των τιμών είναι πολύ αρνητικές, ειδικά όσον αφορά το σχιστολιθικό.

Σχετικά τώρα με τη συμμετοχή της Ιταλίας που παραμένει ως συμβαλλόμενη στη σημερινή συμφωνία, επειδή όπως είπε ο Υπουργός ελπίζει να αλλάξει άποψη, έχουμε πολύ σοβαρές αμφιβολίες, μεταξύ άλλων, επειδή η Τουρκία είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της παγκοσμίως, με τις διμερείς συναλλαγές των δύο χωρών να υπερβαίνουν τα 20 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως, καθώς επίσης με χίλιες περίπου ιταλικές επιχειρήσεις να έχουν επενδύσει στην Τουρκία, οπότε να μην θέλουν προφανώς να διακινδυνεύσουν τις σχέσεις τους.

Σε σχέση με το Ισραήλ, σύμφωνα με ένα σημαντικό οικονομικό ενημερωτικό έντυπό του -που θα καταθέσουμε στα Πρακτικά-, δεν επιθυμεί τη σύγκρουση του με την Τουρκία, όσον αφορά το ζήτημα της ΑΟΖ στη Μεσόγειο, ενώ θεωρεί πως για να κατα-

σκευαστεί το έργο θα πρέπει να ξεπεραστούν σχεδόν ανυπέρβλητα τεχνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολιτικά εμπόδια.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με έναν εμπειρογνώμονα για την ενεργειακή νομοθεσία στο εβραϊκό πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ, ακόμη και χωρίς την ανακήρυξη ΑΟΖ της Τουρκίας με τη Λιβύη, δεν υπάρχει πραγματικά δυνατότητα κατασκευής του αγωγού χωρίς τη συγκατάθεση της Τουρκίας λόγω της εγγύτητας των ακτών της. Όπως τόνισε, «το EastMed αποτελεί ένα στρατηγικό σημαντικό έργο για την Ευρώπη, είναι επίσης σημαντικό για το Ισραήλ. Έχουμε εξαιρετική συνεργασία με την Ελλάδα, την Κύπρο και την Αίγυπτο, αλλά θα χαρούμε να συμμετέχει και η Τουρκία.». Αυτά ακριβώς είπε.

Τέλος, πάντοτε κατά την ίδια πηγή, το συμφέρον του Ισραήλ να αποφύγει την εμπλοκή του σε τυχόν σύρραξη της Τουρκίας με την Ελλάδα ή και με την Κύπρο είναι σαφές, αφού κάτι τέτοιο θα έθετε σε κίνδυνο τις θαλάσσιες εμπορικές οδούς του κράτους, το οποίο εξαρτάται σχεδόν απόλυτα από τη Μεσόγειο, όσον αφορά τις εισαγωγές και τις εξαγωγές του.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Σύμφωνα τώρα με ένα άλλο ισραηλινό ενημερωτικό μέσο –που θα καταθέσουμε επίσης στα Πρακτικά-, το οποίο αναφέρεται γενικότερα στις στρατηγικές επιδιώξεις της χώρας, λέγονται τα εξής σε ελεύθερη απόδοση: Το Ισραήλ, η Ελλάδα και η Κύπρος πρέπει να αλλάξουν τη στάση τους απέναντι στην Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου –το τονίζω, στην Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου- και αντί να την αγνοούν, θα πρέπει να την καλέσουν να συμμετέχει στα ενεργειακά αποθέματα, αφού κάτι τέτοιο θα στήριζε την τουρκοκυπριακή οικονομία, με αποτέλεσμα η Βόρεια Κύπρος να απομακρυνθεί από την Τουρκία.

Κλείνοντας, είναι σαφές πως απ' ενός μεν ο αγωγός θα αργήσει να κατασκευαστεί, εάν υποθέσουμε πως τελικά θα συμβεί κάτι τέτοιο –πολλά κράτη, πολλές γλώσσες, πολλά διαφορετικά συμφέροντα, πραγματικά ο «πύργος της Βαβέλ»-, απ' ετέρου το Ισραήλ δεν πρόκειται να στηρίξει την Ελλάδα σε τυχόν σύγκρουσή της με την Τουρκία. Οπότε εύλογα αναρωτιέται κανείς για ποιο λόγο υπεγράφη τόσο βιαστικά η συμφωνία, καθώς επίσης γιατί θριαμβολογεί η Κυβέρνηση.

Ελπίζουμε δε να μην αντιμετωπίζομαστε ξανά ως οι χρήσιμοι ηλίθιοι, με την έννοια της εξυπηρέτησης ξένων συμφερόντων εις βάρος των δικών μας, όπως θα ήταν η τυχόν χρησιμοποίηση της συμφωνίας από το Ισραήλ ως διαπραγματευτικό χαρτί με την Τουρκία, ενδεχομένως για τη διέλευση αγωγού από αυτή.

Σε κάθε περίπτωση, με δεδομένη την ως άνω στάση του Ισραήλ, δεν υπάρχει ούτε αμυντική συμφωνία μαζί του. Οπότε η Ελλάδα είναι μόνη της, όσον αφορά τυχόν θερμό επεισόδιο ή στρατιωτική σύγκρουσή της με την Τουρκία, με τις πιθανότητες πλέον να είναι μεγαλύτερες.

Επομένως, θα ήταν σωστό να σταθμίσει ήδη τις δυνάμεις της, αν και θα έπρεπε κάτι τέτοιο να είχε προηγηθεί της συμφωνίας, ξεκινώντας από τις στρατιωτικές δαπάνες, οι οποίες έχουν δυστυχώς καταρρεύσει στα χρόνια των μνημονίων –όπως θα καταθέσουμε στα Πρακτικά- σε σύγκριση με την Τουρκία, αφού η Ελλάδα δεν τις εξείρεσε από τις περικοπές, όπως η Τουρκία το 2001 που χρεοκόπησε.

Ακόμη χειρότερα, η μείωση των ελληνικών δαπανών μόνο για στρατιωτικό εξοπλισμό είναι τρομακτική, στα 258 εκατομμύρια ευρώ μόλις, με κριτήριο τις φυσικές παραλαβές εξοπλιστικών προγραμμάτων στον προϋπολογισμό του 2020.

Όσον δε αφορά τις στρατιωτικές βιομηχανίες μας, έναν κλάδο που ανθεί στην Τουρκία, η κατάσταση είναι χαοτική, αφού όλες σχεδόν έχουν τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης, αν και άλλαξαν ορισμένες αποφάσεις φέτος. Επειδή δε η Τουρκία αυξάνει συνεχώς τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια τις στρατιωτικές δαπάνες της, έχει δημιουργηθεί ένα εξοπλιστικό χάσμα μεταξύ μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Βιλιάρδο, πρέπει να κλείσετε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ: Τελειώνω σε ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Σημαίνουν, αλήθεια, όλα αυτά πως πρέπει να συνεχίσουμε την

πολιτική του κατευνασμού με την Τουρκία; Ασφαλώς, όχι. Σημαίνουν όμως πως πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι για ένα θερμό επεισόδιο ή για μία σύγκρουση με την Τουρκία, ότι πριν από όλα θα έπρεπε η Ελλάδα να κηρυχθεί σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης για τον βίαιο εφοικισμό της με τους παράνομους μετανάστες που μας κοστίζει και μας αποδυναμώνει αμυντικά και οικονομικά όλο και περισσότερο.

Επίσης, σημαίνει πως πρέπει να αυξήσουμε αμέσως τις στρατιωτικές μας δαπάνες και η Κυβέρνηση θα έπρεπε να είχε συζητήσει το θέμα του αγωγού με όλα τα πολιτικά κόμματα, πριν ακόμα το υπογράψει, εξασφαλίζοντας πως δεν θα πέσουμε σε μία ακόμη παγίδα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Βασίλειος Βιλιάρδος καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Προχωρούμε με τον τελευταίο ειδικό αγορητή, τον συνάδελφο Κρίτωνα Αρσένη από το ΜέΡΑ25. Μετά έχει ζητήσει τον λόγο ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Βελόπουλος. Ο κύριος Υπουργός μου είπε ότι θέλει να μιλήσουν οι πρώτοι πέντε συνάδελφοι, που εναλλάσσονται και μετά θα πάρει τον λόγο. Το λέω αυτό για τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους ώστε να κάνουν τον προγραμματισμό τους.

Ορίστε, κύριε Αρσένη, έχετε τον λόγο.

ΚΡΙΤΩΝ - ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Βουλευτρίες και Βουλευτές, κύριε Υπουργέ, στη συνεδρίαση της επιτροπής κάνατε ένα τεράστιο απόηχο. Φτάσατε στο σημείο να αποκαλέσετε «προδότες» τις περιβαλλοντικές οργανώσεις. Είναι κάτι το οποίο δεν έχει ξαναγίνει στα χρονικά του κοινοβουλευτισμού, να έρθει ο Υπουργός, ο οποίος λέει ότι συναντιέται κάθε δύο μήνες με αυτές τις οργανώσεις και να πει ότι είναι προδότες και ότι αν ακολουθούσατε αυτά που σας ζητήσαν θα έλεγαν εσάς προδότη. Αυτό ακριβώς είπατε. Και όχι μόνο το είπατε, αλλά το διαφημίσατε και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σας σαν κάτι για το οποίο θα πρέπει να σας πούμε «μπράβο».

Κύριε Χατζηδάκη, πώς θα συναντήσετε –αν σκοπεύετε να συναντήσετε ποτέ- σε λίγο καιρό αυτές τις οργανώσεις; Είστε ο πρώτος Υπουργός Περιβάλλοντος αυτής της χώρας που έρχεται σε τόσο κάθετη ρήξη με οποιονδήποτε προστατεύει το περιβάλλον, ακόμη και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις που τόσο καλά λέγατε ότι συνδιαλέγεστε μαζί τους.

Το ερώτημά μου είναι το εξής: Μέχρι πρόσφατα μας λέγατε –όταν μένατε από επιχειρήματα- ότι ο κ. Μητσοτάκης είναι ο πιο «πράσινος» πρωθυπουργός της Ευρώπης. Τελείωσε αυτό το παρμπύθι. Τώρα φτάσατε στο σημείο να λέτε «προδότες» όποιους αντιδρούν σε αυτά που λέτε. Το επόμενο στάδιο ποιο θα είναι; Τι θα κάνετε μετά; Θα συλλάβετε τους αντιδρώντες, όπως κάνετε με τους ανθρώπους που κάνουν ολονύχτια με τα πλακάτ «αποσύρετε το περιβαλλοντοκτόνο νομοσχέδιο σας» έξω από τη Βουλή;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Τους συνέλαβαν;

ΚΡΙΤΩΝ - ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ: Ναι, προφανώς με εντολή της πολιτικής ηγεσίας πηγαίνει η Αστυνομία και τους συλλαμβάνει και τους ζητάει να φύγουν.

Κύριε Χατζηδάκη, πριν μας πείτε –αν είναι δυνατόν να πιστεύουμε ότι έχετε πει κάτι τέτοιο!- ότι σας έχουμε παρερμηνεύσει, σας καλώ να ζητήσετε συγγνώμη, να αποσύρετε αυτήν τη δήλωσή σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Εσείς πρέπει να ζητήσετε συγγνώμη από εμένα για αυτά που λέτε τόση ώρα.

ΚΡΙΤΩΝ - ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ: Δυσερμηνεύτηκαν και αυτές οι δηλώσεις σας; Δεν είπατε επί λέξει ότι άμα ακούγατε τις περιβαλλοντικές οργανώσεις θα μαζευόταν πλήθος έξω και θα σας έλεγαν προδότη; Αυτό δεν είπατε επί λέξει;

Τι σας ενόχλησε, όμως; Τι σας έκανε; Και το επανέλαβε στην ουσία ακόμα και ο εκπρόσωπος σας, ο εισηγητής σας, απέναντι

σε όποιους αντιδρούν σε αυτήν την Αίθουσα, ότι εξυπηρετούμε συμφέροντα. Έχετε φτάσει στο σημείο της διαπόμπευσης πλέον των πολιτικών σας αντιπάλων. Και καλά, το ΚΚΕ έχει μεγάλη ιστορία από τέτοιες συμπεριφορές, για εμάς είναι λίγο μια πρώτη εμπειρία.

Τι σας ενόχλησε, όμως; Σας ενόχλησε ότι ήρθαμε εδώ πέρα και καταγγείλαμε -μετά τις δηλώσεις και του εισηγητή σας που τις επανέλαβε και σήμερα, ότι η τιμή του του πετρελαίου κατέρρευσε και δεν θα αποκατασταθεί- το παράλογο πλήρως της πολιτικής σας σαν ένα κράτος που έχει σαν βασική του βιομηχανία τον τουρισμό να επιτρέπετε τις εξορύξεις σε «NATURA», σε συνέχεια της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ, τη στιγμή που το πετρέλαιο, όπως λέτε και εσείς, καταρρέει η τιμή του. Καταστρέφετε το περιβάλλον που στηρίζει πέρα από οτιδήποτε άλλο -αν δεν έχετε αυτονόητη σκέψη για την προστασία του περιβάλλοντος- και προστατεύει τον τουρισμό. Είναι η βάση αυτής της βασικής μας βιομηχανίας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κ. **ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**)

Στη συνέχεια σας εξήγησα στην επιτροπή ότι το φυσικό αέριο -για το οποίο επίσης προχωράτε σε αυτόν τον αγωγό καθώς και σε καταστροφικά έργα μέσα στις προστατευόμενες περιοχές- αυτήν τη στιγμή είναι σε υποχώρηση. Έχει ξεκινήσει ήδη η απαγόρευση του σε είκοσι πόλεις της Αμερικής -μια από αυτές είναι το Σαν Φρανσίσκο- και ετοιμάζονται το Χιούστον, Τέξας -πρωτεύουσα των υδρογονανθράκων παγκοσμίως ή τουλάχιστον στην Αμερική- και πάρα πολλές περιοχές. Στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά το 2025 σε κάθε νέο κτίριο θα απαγορεύεται η χρήση φυσικού αερίου στη θέρμανση. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στο τέλος του 2021 σταματάει χρηματοδότηση έργων φυσικού αερίου και πετρελαίου 2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Σε αυτό το σκληρό εσείς επενδύετε στις τεχνολογίες δεινοσαύρους, σε αυτές τις τεχνολογίες που κάποτε σε κάποιους φέρανε έσοδα. Έχει τελειώσει αυτή η εποχή.

Δεν το κάνετε για τη χώρα. Εξυπηρέτηση ξένων συμφερόντων κάνουν αυτήν τη στιγμή, κύριε Υπουργέ, όσοι προωθούν το σχιστολιθικό αέριο, όπως ακούστηκε ξεκάθαρα σε αυτήν την Αίθουσα, όσοι προωθούν το πετρέλαιο που αυτήν τη στιγμή καταρρέει μέσα στις προστατευόμενες περιοχές, όσοι προωθούν το φυσικό αέριο. Αυτή είναι η εξυπηρέτηση ξένων συμφερόντων.

Προφανώς σε αυτήν τη διαδικασία στηρίζεστε από την ομοφωνία του ΣΥΡΙΖΑ και για αυτόν τον αγωγό και για την καύση απορριμμάτων στις τσιμεντοβιομηχανίες και τη σύναψη της εθελοντικής συμφωνίας με τις τσιμεντοβιομηχανίες σαν τελευταία πράξη του δικού τους Υπουργείου Περιβάλλοντος για την καύση απορριμμάτων, με εξορύξεις «NATURA» και πολλά, πολλά -δυστυχώς- ακόμη. Όπως και τη νομιμοποίηση του εμπορίου άγριας ζωής.

Ναι, μην κοιτάτε έτσι, κύριε Υπουργέ. Εσείς φέρατε αυτό που είχε φέρει και ο ΣΥΡΙΖΑ, αλλά δεν πρόλαβε να το περάσει λόγω των εκλογών, τη νομιμοποίηση εμπορίου γερακιών άγριας ζωής, για να κάνουν κυνήγι κάποιοι άνθρωποι μαζί και με γεράκια πλέον.

Η ουσία της συζήτησης εδώ πέρα σήμερα είναι μία, είναι οι εξορύξεις. Η ουσία της συζήτησης είναι μία και στο περιβαλλοντοκτόνο νομοσχέδιο που είχατε φέρει, που έγινε πλέον νόμος του κράτους δυστυχώς, εξορύξη «NATURA» και προστατευόμενες περιοχές και εκεί πέρα, ακόμα και εκεί πέρα, έρευνες υδρογονανθράκων σε δημοτικές γαίες, χωρίς άδεια των δήμων. Για ποιον λόγο, κύριε Υπουργέ, στην Ήπειρο, που ψάχνετε μόνο για πετρέλαιο, -που είπε ο εισηγητής σας ότι καταρρέει η τιμή του πετρελαίου- προχωράτε στην καταστροφή των προστατευόμενων περιοχών; Για ποιον λόγο χωρίς άδεια των τοπικών κοινωνιών και των δήμων στον οποίο ανήκουν οι γαίες αυτές, οι περιοχές; Προς την εξυπηρέτηση ποιου δημοσίου συμφέροντος προχωράτε στην πενταετή παράταση περιβαλλοντικών αδειών, όπως αυτή στις Σκουριές, την ίδια ώρα που έχει καταπέσει στο Συμβούλιο της Επικρατείας η καρδιά της περιβαλλοντικής αδειοδότησης;

Για ποιόν λόγο επιτρέπετε να έχουμε ανεξέλεγκτους χώρους

διάθεσης των εξορυκτικών αποβλήτων; Είναι ακριβώς αυτό που ζήτησαν οι Σκουριές, ακριβώς αυτό που έχει καταγγεληθεί ότι γίνεται στις Σκουριές, αυτά που στην Ολυμπιάδα με την πλημμύρα βρέθηκαν στη θάλασσα. Αυτά!

Ποιο εθνικό συμφέρον εξυπηρετείτε, ποιανής χώρας; Για ποιόν λόγο καταργείτε τους φορείς διαχείρισης; Για ποιον λόγο επιτρέπεται το εμπόριο άγριας ζωής και το κυνήγι με γεράκια; Θέλουμε να μας εξηγήσετε όλους αυτούς τους λόγους και ποιο εθνικό συμφέρον εξυπηρετούν. Ας βάλουμε ονοματεπώνυμο στα συμφέροντα τα οποία εξυπηρετούν.

Σας ζητάμε να αποσύρετε αυτόν τον νόμο, πλέον, όπως να αποσύρετε και αυτήν τη σύμβαση. Και σας ζητάμε να σταματήσετε να χρησιμοποιείτε τον εθνικισμό για να προωθήτε συμφέροντα, για να ταΐζετε στόματα συγκεκριμένων επιχειρηματιών, γιατί αυτό γίνεται σε αυτήν την Αίθουσα.

Όσο γι' αυτούς που θεωρούν ότι κάποιοι άνθρωποι εξυπηρετούν ξένα συμφέροντα, να μη κρίνουν εξ ιδίων τα αλλότρια. Σας καλούμε να αποσύρετε και αυτόν τον αγωγό και το περιβαλλοντοκτόνο σας νομοσχέδιο, καθώς και να καταργήσετε τον νόμο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει τώρα ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης, κ. Κυριάκος Βελόπουλος.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα ξεκινώντας την ομιλία μου να επιστημάνω σε όλους ότι σαν σήμερα το 1920, εκατό χρόνια πριν, απελευθερώθηκε η Θράκη μας. Ξέρετε, είναι πολύ επίκαιρο το μήνυμα. Πρέπει να θυμόμαστε τέτοιες μέρες γιατί ακόμα και σήμερα η Θράκη κινδυνεύει δυστυχώς από τον τουρκοϊστικό σοβινισμό - μιλιταρισμό. Και πρέπει να υπενθυμίσω, επίσης, ότι εκείνη την περίοδο πολλοί εκ των μουσουλμάνων Θρακιωτών και πολλοί Πομάκοι εξ αυτών ήταν υπέρ των ελληνικών δυνάμεων, ήταν υπέρ της Ελλάδος και γι' αυτό πρέπει να καταλάβουμε εδώ μέσα οι περισσότεροι ότι αυτές οι ημερομηνίες είναι κλειδί για τις επόμενες δεκαετίες.

Θα έπρεπε να ήμουν πολύ χαρούμενος, κύριε Χατζηδάκη, με το σημερινό νομοσχέδιο, με τη σημερινή συμφωνία. Όμως, δεν είμαι. Και δεν είμαι γιατί ξεκινάτε να κάνετε έναν αγωγό ή συμφωνείτε να κάνετε έναν αγωγό χωρίς να με έχετε ακούσει ως Κυβέρνηση το 2007, 2008, 2009. Τότε πρωταναφέρθηκε στο ελληνικό Κοινοβούλιο ο EastMed το σχέδιο αυτό, κύριε Χατζηδάκη, όλη αυτή η ιστορία των αγωγών και των πετρελαίων από τον μοναδικό Βουλευτή μετά τη χούντα, την επταετία, που μίλησε για πετρέλαιο στο ελληνικό Κοινοβούλιο, από τον ομιλούντα ως Βουλευτή τότε και όλοι στη Νέα Δημοκρατία διακωμωδούσατε. Ενθυμούμαι τον πρώην Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, όχι της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Παπακωνσταντίνου, που με αποκαλούσε ειρωνικά «πετρελαϊά» στο περιστέλλιο.

Χαίρομαι, βέβαια, που επιβεβαιώθηκε για όλα όσα έλεγα. Στενοχωριέμαι γιατί καθυστερήσαμε πάρα πολύ. Θα μου πείτε ότι στην πολιτική πρέπει να ξεκινάς να κάνεις κάτι. Για να υλοποιηθεί όλο αυτό το έργο υπάρχει η συμφωνία, η αρχή, δηλαδή, για να ξεκινήσει το έργο, αλλά δεν υπάρχει τέλος, δεν υπάρχει η Ιταλία.

Μην λέμε ψέματα στον ελληνικό λαό, κύριε Υπουργέ. Χωρίς την Ιταλία δεν θα πρόκειται να γίνει κανένας αγωγός. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Η πραγματικότητα δυστυχώς μου θυμίζει ότι ξεκινάτε να κάνετε ένα έργο, έναν αγωγό χωρίς να έχετε κάνει το αυτονόητο, να πάρετε άδεια από την πολεοδομία για να χτίσετε το σπίτι σας. Γιατί δεν έχουμε κάνει ΑΟΖ; Όταν δεν έχεις κάνει ΑΟΖ, όταν δεν έχεις υλοποιήσει το μονομερές αυτονόητο δικαίωμά σου να καθορίσεις την ΑΟΖ και να την ανακηρύξεις ανθρ, δεν μπορείς να περάσεις έναν αγωγό από την περιοχή χωρίς να είναι επισφαλής η διαδρομή. Αυτή είναι η πραγματικότητα και εξ ου και το τουρκοβλίκτο σύμφωνο που έγινε για να μας διασπάσει την πορεία του αγωγού. Δεν είναι τυχαία η επιλογή των Τούρκων.

Θεωρώ ότι μερικά πράγματα γίνονται, αλλά γίνονται με λάθος τρόπο. Πρέπει να υπομνήσω στην Κυβέρνησή σας κάτι πάρα πολύ απλό, ότι το μονομερές δικαίωμα της χώρας στον καθορισμό της ΑΟΖ δεν έγινε ούτε από τον ΣΥΡΙΖΑ ούτε από τη Νέα

Δημοκρατία. Καταθέσαμε ειδική πρόταση νόμου στη Νέα Δημοκρατία ως Κυβέρνηση σας, κύριε Υπουργέ. Δεν υλοποιήσατε ούτε αυτήν. Κατέθεσε η Ελληνική Λύση μονομερώς να κάνει η χώρα αυτή την πολύ σημαντική ενέργεια για να κατοχυρώσει τα εθνικά της δίκαια. Δεν την κάνατε.

Άκουγα τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας και θα ήθελα να πω τα εξής: Ο EastMed δεν είναι ένα οικονομικό μέγεθος επιλογής. Είναι γεωστρατηγικό, γεωοικονομικό και γεωπολιτικό. Και δυστυχώς δεν έχετε καταλάβει ότι αυτά δεν αφορούν μόνο στη χώρα μας. Εδώ έχουμε ένα πλέγμα χωρών, κύριε Υπουργέ. Ας μάθει ο ελληνικός λαός τι συμβαίνει από έναν άνθρωπο που τα έλεγε πριν δεκαετίες.

Ηνωμένες Πολιτείες, Ρωσία και Κίνα είναι οι ισχυρές δυνάμεις αυτού του πλανήτη που συγκρούονται στη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Αν δεν κάνω λάθος ο αγωγός είναι στη Μεσόγειο. Άρα, αυτές οι χώρες εκ προοιμίου έχουν συμφέροντα είτε να γίνει είτε να μην γίνει αγωγός. Ξεκάθαρα πράγματα. Γιατί μια χώρα, όπως η Ελλάς, χώρα ισχυρή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πτωχευμένη μεν, ανίσχυρη τα τελευταία χρόνια, έχει τις δικές της συμμαχίες και έχει και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εδώ πρέπει να σας πω, κύριε Υπουργέ, για να τα λέμε όλα στον ελληνικό λαό, ότι η Γερμανία δεν θέλει να γίνει ο EastMed. Μην κοροϊδεύουμε τον κόσμο. Η Ιταλία δεν θέλει να γίνει ο EastMed για τους δικούς της λόγους που θα εξηγήσω σε λίγο. Θέλω ο ελληνικός λαός να καταλάβει σήμερα ότι η Ελληνική Λύση δεν μπήκε εδώ για να φωνασκεί, να αλαλιάζει και να κραυγάζει εναντίον της Κυβέρνησης. Ήρθε για να θέσει συγκεκριμένες προτάσεις στο δικό σας το αυτί, στον εγκέφαλο για να τις υλοποιήσετε.

Πάμε στη Γερμανία: Πιστεύει κανείς ότι η χώρα που θέλει να γίνει ο κλειδοκράτορας του φυσικού αερίου της Ευρώπης με το NordStream, παραβιάζοντας κατάφορα το εμπάργκο που έκανε η Ευρωπαϊκή Ένωση προς τη Ρωσία, κάνει αγωγό στα κρυφά από τη Βαλτική Θάλασσα, γράφοντας στα παλαιότερα των υποδημάτων της το εμπάργκο που έβαλε προς τη Ρωσία; Η Γερμανία κάνει μπίζνες με τη Ρωσία και η Ελλάς δεν μπορεί να πουλήσει τα ροδάκινα της στη Ρωσία γιατί έβαλε το εμπάργκο και αυτοί κάνουν έργα πνοής δισεκατομμυρίων ευρώ. Η Γερμανία, λοιπόν, που θέλει να γίνει ο κλειδοκράτορας, δεν θα αφήσει ποτέ την Ελλάδα να κάνει τον EastMed. Θέλω να καταλάβουμε εδώ μέσα τι συζητάμε. Συζητάμε για μια συμφωνία που είναι καλή. Το έλεγα από το 2008, δεν το λέω τώρα. Αν το κάναμε από τότε θα είχαμε προλάβει τις εξελίξεις, αλλά πάντα πηγαίνουμε με χρονοκαθυστερήση.

Πάμε στην Ιταλία: Σε λίγο θα σας πω, κύριε Υπουργέ, όχι απλά τα νούμερα που σας είπα, τα 19 - 20 δισεκατομμύρια εμπορικών συναλλαγών Ιταλίας - Τουρκίας που σαφώς η Ιταλία δεν θα θελήσει ποτέ να γίνει εχθρός με την Τουρκία κάνοντας έναν αγωγό αμφιβόλο, αν θέλετε, κέρδους για την Ιταλία. Θέλω να καταλάβετε ότι ξεκινάτε να πάτε από Θεσσαλονίκη στην Αθήνα ξέροντας ότι η Αθήνα έχει «καταστραφεί». Δεν υπάρχει Αθήνα. Πού πάτε; Δεν υπάρχει Ιταλία. Η πρώτη χώρα που έπρεπε να υπογράψει ήταν η Ιταλία. Η αρχή και το τέλος του αγωγού. Εδώ δεν υπάρχει αρχή, δεν υπάρχει ΑΟΖ, δηλαδή μέση, δεν υπάρχει Ιταλία. Τι συζητάμε εδώ;

Θα μιλήσω για την Κίνα: Ξέρετε πολύ καλά στη Νέα Δημοκρατία, όσοι ξέρετε -φαντάζομαι κάποιοι διεθνολόγοι που έχετε εδώ, γιατί οι διεθνολόγοι θεωρητικά τα ξέρουν καλύτερα όλα- ότι η Κίνα είναι ένας μεγάλος παράγοντας και στην Αφρική, στην υποσαχάρια Αφρική, και σε άλλες χώρες της Αφρικής για τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της. Ξέρετε ότι η Κίνα έστειλε και πολεμικά σκάφη στη Μεσόγειο. Ξέρετε ότι παίζει ένα ρόλο. Ο δρόμος του μεταξιδιού είναι πολύ σημαντικός. Όμως, δεν τον θέλουν οι Αμερικανοί. Δεν θέλουν οι Αμερικανοί. Βλέπετε πόσο συγκρουόμενα είναι τα συμφέροντα; Πόσο αντιφατικά και συγκρουόμενα;

Να πάμε στην Αίγυπτο, τη φιλική σας Αίγυπτο, γιατί λέτε ότι είναι φίλη μας η Αίγυπτος. Θεωρώ ότι πρέπει να είναι φίλη μας και πρέπει να κάνουμε καλές σχέσεις. Κύριε Υπουργέ, το κοίτασμα Zohr ξέρετε που είναι; Δεν ξέρετε. Να σας πω εγώ που είναι. Είναι ακριβώς στη συμβολή της ελληνικής, της κυπριακής και της

αιγυπτιακής ΑΟΖ. Είναι λίγο πιο κάτω από το τριεθνές σημείο. Ξέρετε τι σημαίνει αυτό;

Χαμογελούν, διότι, ξέρετε, οι νεοδημοκράτες είναι είρωνες. Έχουν μια ειρωνική διάθεση απέναντι σε όποιον τους λέει κάτι γιατί τα ξέρουν όλα. Είναι η πεμπτουσία των μεγάλων διανοιών, που ήρθαν εδώ, των Αϊνστάιν που ήρθαν εδώ και πτώχευσαν τη χώρα και έβαλαν και νέο αίμα τώρα. Με έπαρση, αλαζονεία, χαμογελάκια νομίζουν ότι μπορούμε να κάνουμε δουλειά.

Το κοίτασμα Zohr, κύριοι, για να μαθαίνετε -αν δεν θέλετε να μάθετε, μη μαθαίνετε- είναι ακριβώς στο τριεθνές των ΑΟΖ Αιγύπτου, Κύπρου και Ελλάδας. Εκεί είναι και κάνει γεώτρηση τώρα η Αίγυπτος. Κάνει γεώτρηση στο σημείο όπου μπορούσε να κάνει γεώτρηση η χώρα μας ή η Κύπρος. Γιατί να θέλει, λοιπόν, τον EastMed την ώρα που ετοιμάζεται με το Ισραήλ να κάνει τον SouthMed, που δεν το ξέρετε καν. Ο SouthMed είναι ο αγωγός που ξεκινάει από το Ισραήλ, Αίγυπτο και πάει Λιβύη. Έχει γίνει ο αγωγός Ισραήλ - Αιγύπτου και το μόνο που μένει είναι ο έλεγχος της Λιβύης, εξ ου και η Αίγυπτος στηρίζει Χάφταρ και η Ιταλία στηρίζει Σάρατζ. Απλά είναι τα πράγματα! Γιατί αυταπατάσθε εσείς και εξαπατάτε τον ελληνικό λαό; Γιατί δεν του λέτε όλη την αλήθεια; Αυτή είναι η πραγματικότητα. Ακούστε τώρα τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα: Ο Χάφταρ στηρίζεται από την Αίγυπτο και τη Ρωσία, αλλά ο Χάφταρ εκπαιδεύτηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες ως άνθρωπος των Αμερικανών όταν θα τον χρειαζόνταν αργότερα. Ξέρετε πού, έτσι; Στο Λάνγκλεϊ. Δεν το λέω εγώ, το λέει ο βιογραφικός του. Εκπαίδευσαν τον Χάφταρ, τον οποίο συνάντησα, οι ειδικές μυστικές υπηρεσίες των Ηνωμένων Πολιτειών και θα έπρεπε η ελληνική Κυβέρνηση να τον στηρίζει στην παρούσα φάση γιατί είναι υπέρ των ελληνικών συμφερόντων, αλλά δεν τον στηρίζετε.

Επίσης, η Αίγυπτος είναι εχθρός της Τουρκίας, γιατί θέλει να αναδυθεί ως νέα υπερδύναμη στην περιοχή εξ' ου και η προσπάθεια του κυρίου αρχηγού, του Σίσι, να κάνει πολεμικό ναυτικό, «μέγα το της θαλάσσης κράτος», Θουκυδίδης. Χωρίς ναυτικό δεν είσαι υπερδύναμη ή περιφερειακή δύναμη. Έλα όμως που η Αίγυπτος, φίλος της Ρωσίας, είναι εχθρός της Τουρκίας, όταν η Ρωσία είναι φιλική προς την Τουρκία. Δείτε τη σύγκρουση των συμφερόντων, σας λέω. Δεν είναι εύκολα τα πράγματα. Μια υπογραφή έβαλαν, χαϊρόμαστε, το λέμε στον ελληνικό λαό, έγινε η δουλειά. Δεν γίνονται έτσι οι δουλειές. Λυπάμαι που το λέω, αλλά δεν γίνονται έτσι οι δουλειές.

Πάμε στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Ηνωμένες Πολιτείες έπαθαν ένα μεγάλο κάζο. Είχαν επενδύσει στο σχιστολιθικό αέριο, το οποίο είναι πανάκριβο. Πλέον είναι πανάκριβη η εξόρυξή του με την πτώση της τιμής του πετρελαίου και όλης αυτής της ιστορίας. Είναι πανάκριβο. Και επένδυσε βέβαια στην υποτέλεια των ελληνικών κυβερνήσεων, οι οποίες ευκόλως έδωσαν βάση σε όλη την Ελλάδα, βλ. Αλεξανδρούπολη, χωρίς να κερδίσουμε τίποτα. Δεν κερδίσουμε τίποτα και προκαλώ τον Υπουργό εδώ να μου πει τι κερδίζει από τον επίτροπο Πιάι και τις Ηνωμένες Πολιτείες η Ελλάς, από την τοποθέτηση τερματικού σταθμού του Κοπελούζου έξι ναυτικά μίλια πιο έξω από την Αλεξανδρούπολη, συνεπικουρούμενη των Αμερικανών. Ας μας πουν τι κερδίζουμε. Να πω ότι κερδίζω κάτι. Τι κερδίζω; Δυστυχώς δεν κερδίζω.

Επίσης, θα ήθελα να πω και το εξής: Υπάρχει και το Ισραήλ, που για μένα είναι μια πολύ σημαντική χώρα, χώρα κλειδί, που θα έπρεπε πραγματικά εδώ και δεκαετίες να κάνουμε άλλη πολιτική μαζί τους. Στα λόγια είμαστε καλοί. Θεωρώ ότι η Νέα Δημοκρατία κάνει καλύτερη δουλειά σε σχέση με το Ισραήλ. Και πριν. Πρέπει όμως, να επιταχύνουμε τις καλές σχέσεις με το Ισραήλ, γιατί είναι ρυθμιστικός παράγοντας στην ευρύτερη περιοχή. Πάντοτε με μια επιφύλαξη, όμως, ότι το Ισραήλ δεν θέλει πόλεμο με Τουρκία. Ξεκάθαρα πράγματα. Και φάνηκε από πολλές εκ των υποθέσεων. Όμως, είναι ο καταλύτης αυτή η χώρα και η Αίγυπτος για εμάς, μην κοροϊδεύαστε.

Άρα, λοιπόν, προτείνω στην Κυβέρνηση να κάνει παρασκηνακά με τον κ. Δένδια καλύτερες επαφές και επικοινωνίες με το Ισραήλ και την Αίγυπτο. Αλλά πραγματικές. Και με τον Χάφταρ. Αφήσαμε τον Χάφταρ μόνο του. Γιατί; Ήλθε εδώ, τον συνάντησα εγώ, όταν πήγε να δει τον κ. Δένδια, εδώ στο ξενοδοχείο, απέναντι. Πρέπει να κάνετε καλές σχέσεις, είναι σημαντικό. Θα μου

πείτε, ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου; Όχι. Αλλά σε βοηθάει.

Καμιά φορά λέω στους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας με πολύ συμπάθεια «Στεναχωρηθείτε και λίγο, κύριοι συνάδελφοι, που πτωχεύσατε τη χώρα. Αφήστε τα χαμογελάκια». Ας στεναχωρηθούμε όλοι μαζί, γιατί πτωχεύσαμε τη χώρα. Να το πάμε έτσι. Ας είμαστε όλοι σοβαροί, όλοι μας. Γιατί η χώρα μας πτωχεύσε, επειδή έκανε μεγάλα λάθη το πολιτικό μας σύστημα ή οι πολιτικοί μας. Κάποιοι φταίνε όμως. Δεν μπορούμε να χαμογελάμε εδώ μέσα. Πτωχεύσαμε μια χώρα. Βάζω και μέσα, βλέπετε, δεν βγάζω την Ελληνική Λύση απ' έξω, αν και δεν φταίμε εμείς, ούτε το ΚΚΕ φταίει, ούτε το ΜέΡΑ25 -αν θέλετε- φταίει, ΣΥΡΙΖΑ ελάχιστα. ΠΑΣΟΚ - Νέα Δημοκρατία φταίτε, πτωχεύσατε τη χώρα.

Ακούστε τουλάχιστον. Δεν είναι κακό. Δεν είναι κακό να ακούτε έναν άνθρωπο που σας λέει πέντε πράγματα που δεν ξέρατε το 2007, 2008, 2009 που ήσασταν κυβέρνηση. Σας τα έλεγα και με κοροϊδεύατε όλοι στη Νέα Δημοκρατία. Σας έλεγα για ΑΟΖ, για αποκλειστικές οικονομικές ζώνες. Και σας λέω για την Ιταλία. Γιατί δεν λέτε, κύριε Υπουργέ, γιατί η Ιταλία δεν συμφωνεί μαζί μας; Να σας πω εγώ κάτι. Αλιευτικές ζώνες: Από το 1981 η Ευρωπαϊκή Ένωση με οδηγίες και νόμους σας πιέζει, όλες τις κυβερνήσεις, να καθορίσουμε αλιευτικές ζώνες στη χώρα μας. Γιατί δεν καθορίζετε; Ημερομηνία καταληκτική 2021, τον Μάρτιο είναι. Ας το ψάξουν οι διεθνολόγοι που έχετε πολλούς ειδικούς εδώ. Καταληκτική ημερομηνία, Μάρτιος του 2021. Αν δεν γίνει μέχρι τότε, χάνουμε το πλεονέκτημα, γιατί οι Ιταλοί, θέλοντας να ψαρέψουν στο Ιόνιο, θέλουν μεγαλύτερη ζώνη αλιείας. Το καταλαβαίνω. Ναι αλλά το δικό μου δικαίωμα, μου το στερεί η Ιταλία; Όχι. Ας πιέσουμε εκεί τουλάχιστον. Βρείτε σημεία πίεσης προς την Ιταλία για να συμφωνήσουν.

Δεν θα πω για τον SouthMed. Θα το ψάξετε κάνα-δύο χρόνια να το βρείτε. Ο SouthMed είναι αγωγός, ο οποίος θα γίνει από το Ισραήλ προς τη Λιβύη, μέσω Αιγύπτου. Ψάξτε λίγο παραπάνω. Δεν είναι κακό. Δεν είμαι ο ειδικός, αλλά οι δικοί μας σύμβουλοι στην Ελληνική Λύση και οι άνθρωποι που είναι χρόνια μαζί τους, γνωρίζουν πέντε πράγματα, τα οποία μου λένε, τα ψάχνω, τα διερευνώ και τα καταθέτω.

Πάμε τώρα στα άλλα εγκλήματα, τα οποία δυστυχώς δεν θέλετε να τα καταλάβετε. Ιταλία, εμπορικό ισοζύγιο. Θέλετε από την Ιταλία, ακούστε τώρα, να υπογράψει έναν αγωγό, ο οποίος δεν θα υπογραφεί ποτέ, το λέω εδώ, όσο η Ιταλία κερδίζει 20 δισεκατομμύρια το 2017 από τις εμπορικές σχέσεις με την Τουρκία. Για κορόιδα τους περνάτε τους Ιταλούς;

Κύριε Υπουργέ, 20 δισεκατομμύρια ετησίως έχουν. Εμπορικό ισοζύγιο 20 δισεκατομμύρια. Περίοδος 2017, επενδύσεις Ιταλίας, 3,1 δισεκατομμύρια δολάρια στην Τουρκία. Κι αν δεν πιστεύετε εμένα, έχω έγγραφο του Υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας να το δείτε. Το καταθέτω στα Πρακτικά. Μην νομίζετε ότι τα λέω από μόνος μου. Υπουργείο Εξωτερικών της Τουρκίας, 2017. Στοιχεία.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Επίσης, ακούστε τι κάνει η φίλη μας η Ιταλία, που θέλει υπογραφή ο Υπουργός και η Ελλάδα. Τουρκικά ελικόπτερα T129 ιταλικής κατασκευής, δορυφόροι παρατήρησης Gokturk, οι δορυφόροι τους, ιταλικής παραγωγής-κατασκευής, τα τεθωρακισμένα τους ναυτικά πυροβόλα 76-62, είναι όλα ιταλικά, όλα. Σύστημα εθνικού συστήματος εναέριας κυκλοφορίας, κύριε Λοβέρδο, το οποίο τους βοηθάει πάρα πολύ στο Αιγαίο. Ιταλικός εξοπλισμός. Χαμογελάει ο Υπουργός. Έχει ένα χαμόγελο συνέχεια, που μου αρέσει, είναι συμπαθητικό. Δεν καταλαβαίνει όμως ότι ο πόνος του ελληνικού λαού δεν θέλει χαμόγελα. Του λέω τι κάνει η Ιταλία. Και του λέω ότι δεν θα βάλει υπογραφή η Ιταλία. Του τα λέω εγώ και μετά θα λέει «τα ήξερα». Και χαμογελάει. Ζητώ συγγνώμη, αλλά έχω άλλη άποψη.

Τουρκικό διαστημικό πρόγραμμα, made in Italy, κινητήρας «FIAT» στα άρματα μάχης Αλτάι, made in Italy, παροχή εξοπλισμού για πεδίο βολής Karapinar, made in Italy. Και περμένει ο Υπουργός από την Ιταλία, αν δεν πιεστεί η Ιταλία και δεν κερδίσει

κάποια χρήματα παραπάνω, να υπογράψει. Δεν θα υπογράψει.

Δεν θα πω για τα περισσότερα στοιχεία που έχω μπροστά μου. Θα πω το εξής: Παραδείγματος χάριν, εξαγωγές όπλων Ιταλίας στο Πακιστάν περίπου ένα δισεκατομμύριο, στο Κατάρ δύο δισεκατομμύρια εκατό εκατομμύρια, στην Τουρκία φέτος μέχρι τώρα 400 περίπου εκατομμύρια ευρώ. Σε όλες τις χώρες που είναι εχθρικές με την Ελλάδα, συμπτωματικά, και φιλικές με την Τουρκία, Πακιστάν, Κατάρ και Τουρκία. Δυστυχώς ή ευτυχώς. Σας λέω ότι το πλέγμα των συγκρουόμενων συμφερόντων δεν συνάδει με την αισιοδοξία της Κυβέρνησης. Μακάρι να γίνει. Εμείς συμφωνούμε, θα γίνει, θα συμφωνήσουμε. Αλλά δεν βλέπω να γίνεται, γιατί δεν υπάρχει μόνο το τι θέλω εγώ. Υπάρχει και το τι θέλουν οι άλλοι. Κι αυτό δεν το ζυγίζετε καλά, κύριε Υπουργέ. Δεν το ζυγίζετε καθόλου καλά.

Επίσης, στις 19 Μαΐου έχουμε τη γενοκτονία των Ποντίων. Προς τιμήν της η Βουλή και ο Πρόεδρος, ο κ. Τασούλας, κύριε Υπουργέ, δέχτηκε να φωταγωγηθεί στις 19 Μαΐου η Βουλή. Ζήτησα από τον Πρόεδρο, από τον Υπουργό Εσωτερικών και τον Πρωθυπουργό να στείλει ένα υπόμνημα σε όλους τους δημάρχους της Ελλάδας, οι οποίοι στις 19 Μαΐου να φωταγωγήσουν το βράδυ όλα τα δημαρχεία τους. Το ζήτησα και με χαρά δική μου είδα τον Πρόεδρο της Βουλής να συναινεί. Ας ζητήσουμε, λοιπόν, από τον κ. Θεοδωρικάκο να κάνει ένα τηλεφώνημα στους δημάρχους, να στείλει ένα e-mail και να τους πει «φωταγωγήστε στις 19 Μαΐου για την ποντιακή γενοκτονία όλα τα δημαρχία με μέγαρο». Γιατί εκείνο το βράδυ πρέπει να είμαστε όλοι Πόντιοι, όπως ήμασταν όλοι Γάλλοι, όλοι Αμερικανοί, όλοι Έλληνες, όταν οι άλλοι είχαν υποστεί κάτι. Είναι μια γενοκτονία και επιτέλους η Κυβέρνηση ας κάνει -όποια κυβέρνηση- το αυτονόητο, να διεθνοποιήσει τη γενοκτονία των Ποντίων.

Κλείνοντας, θα ήθελα απλά να επισημάνω μερικά πράγματα. Με τον κορωνοϊό είχα πάρα πολλά να πω, αλλά πρέπει να πω αυτό. Μας λέει η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Κυβέρνηση, κύριε Υπουργέ, ότι στις ταβέρνες θα είμαστε τέσσερα άτομα ανά τραπέζι, με δύο μέτρα απόσταση. Εντάξει, το ακούω λογικό. Αλλά στα αεροπλάνα θα μπαίνουμε όλοι μαζί. Το ακούω λίγο παράλογο. Είναι λίγο αντιφατικό. Μου το έλεγε φίλος: «Πώς θα γίνει αυτό; Μπαίνουμε διακόσια άτομα σε ένα αεροπλάνο, αλλά στην ταβέρνα θα είμαστε δύο μέτρα ο ένας απέναντι από τον άλλον;».

Κοιτάξε, αντιλαμβάνομαι τη δυσκολία της Κυβερνήσεως και το λέω ειλικρινά, γιατί είναι ένα μεγάλο πρόβλημα, να βρεις τον τρόπο. Είναι δεδομένο. Αλλά θα το πω για να το καταλάβουν κάποιοι. Όλα αυτά δείχνουν ότι δεν είμαστε έτοιμοι γι' αυτό που έρχεται. Εγώ θα το ξαναπώ. Τα δύσκολα για την οικονομία έρχονται από Σεπτέμβριο. Θα απόνερα θα έρθουν τον Σεπτέμβριο, θα έχουμε πείνα, το έχω πει χίλιες φορές, το επαναλαμβάνω και μακάρι να κάνω λάθος, μακάρι να έχουμε την καλύτερη Κυβέρνηση των τελευταίων διακοσίων ετών και τους καλύτερους Υπουργούς να μην πεινάσουν οι Έλληνες. Μακάρι, το λέω και το εύχομαι, γιατί για την πατρίδα μας όλοι πρέπει να ευχόμαστε το καλύτερο, να μην ευχόμαστε το χειρότερο.

Όμως πρέπει να πω, ότι απορώ με την λογική της Κυβέρνησης, όταν ο κ. Τσιόδρας λέει ότι το 50% των κρουσμάτων ήταν εισαγόμενα, πώς θα έρχονται με τα αεροπλάνα κατά χιλιάδες ή εκατομμύρια οι τουρίστες ο ένας πάνω στον άλλον; Ο κ. Τσιόδρας δήλωσε ότι ήταν εισαγόμενα το 50% των κρουσμάτων. Εισαγόμενα από το εξωτερικό. Άρα, πώς θα αφήσω εγώ όλη την Ευρώπη να έρχεται εδώ; Θα τους κάνουμε, λέει τεστ. Μα οι επιστήμονες που εσείς βγάξετε στα κανάλια λένε ότι το τεστ τη μια σε δείχνει καλά και αύριο μπορεί να είσαι άρρωστος. Όλα είναι αντιφατικά.

Και ακούστε, κύριε Χατζηδάκη, από την Κρήτη είστε, την κραυγή των ξενοδόχων της Κρήτης. Ξέρετε τι είπαν; «Φοβόμαστε ότι τα ξενοδοχεία μας θα γίνουν νοσοκομεία στο τέλος». Θα ασθενεί ο ένας και θα πηγαίνει καραντίνα όλο το ξενοδοχείο.

Πρέπει να καθίσουμε όλοι μα όλοι και να δώσουμε προτάσεις στην ελληνική Κυβέρνηση. Ας καλέσει ο Πρωθυπουργός να μιλήσουμε σοβαρά για το θέμα αυτό, γιατί μια κυβέρνηση μόνη της, μια πανδημία και ένα τεράστιο θέμα τέτοιο δύσκολα μπορεί να το αντιμετωπίσει. Αυτή είναι η δική μας άποψη. Χρειάζονται προτάσεις.

Επίσης, σχετικά με τον κορωνοϊό θέλω να πω πως απορώ με την Κυβέρνηση -γιατί ο Πρωθυπουργός κι εσείς απ' ό,τι γνωρίζω είστε μεταρρυθμιστής και θέλετε τη διαφάνεια- πώς δίνει 147.000 ευρώ στην εταιρεία Παπουτσάνης απευθείας ανάθεση. Αυτό είναι έγγραφο του Υπουργείου σας. Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Δίνει απευθείας ανάθεση το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων στην εταιρεία «ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ» για 147.000 ευρώ για να πάρουμε αντισηπτικά. Για ποιο λόγο, βρε παιδιά;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Να! Εδώ είναι, κύριε Δαβάκη μου. Επειδή είστε γνωστός αμφισβητίας, τα έγγραφα είναι εδώ. Δεν είναι κακό. Πίστευε και μη ερεύνα. Θέλω να πω δηλαδή ότι καλά κάνετε και αμφισβητείτε, αλλά δεν θα σας πω για άλλες αναθέσεις. Έχετε κάνει την ανάθεση με νόμο με τον κ. Μητράκη για τους λαθρομετανάστες.

Ήταν εκατομμύρια ευρώ, κύριε Δαβάκη μου. Μπορεί ανεξάρτητα ο Υπουργός σας να αναθέτει τα λεφτά και αμφισβητείτε τις 140.000; Εδώ είναι. Είναι δικό σας έγγραφο. Δεν είναι δικό μου.

Κλείνοντας να πω το εξής. Εγώ τον κ. Τσιόδρα και τον κ. Σύψα τους συμπαθώ, μου είναι συμπαθής επιστήμονες. Ειλικρινά το λέω, για να μην θεωρήσουν κάποιοι πως είναι προσωπικό αυτό που θα πω.

Έχω μπροστά μου τα έγγραφα της «ΔΙΑΥΓΕΙΑΣ». Οι δύο αυτοί καθηγητές, ο κ. Σύψας, ο κ. Δαίκος, ο κ. Τσιόδρας, οι οποίοι επιμένουν να εμβολιαστούν όλοι οι Έλληνες, έχουν πάρει -ακούστε νούμερο- 1.300.000 ευρώ ως υπεύθυνοι στα προγράμματα που χρηματοδοτούν κατά το πλείστον φαρμακευτικές εταιρείες. Μιλάμε για 1.300.000 ευρώ τα τελευταία δύο χρόνια. Θα τα καταθέσω στα Πρακτικά.

Είναι τα έγγραφα εδώ μέσα. Είναι 1.300.000. Δεν λέω ότι είναι παράνομο. Λέω όμως πόσο ηθικό είναι αυτός που ενημερώνει τον ελληνικό λαό για τα εμβόλια και τα φάρμακα να τα παίρνει και από φαρμακευτικές εταιρείες; Δεν λέω ότι είναι παράνομο, επαναλαμβάνω. Λέω πόσο είναι ηθικό;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ: Να μην κάνουμε δηλαδή εμβόλια; **ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης):** Δεν είπα αυτό εγώ, κύριε. Δεν είπα εγώ αυτό. Και αν με υποχρεώσετε, δεν θα το κάνω εγώ. Έχετε κανένα πρόβλημα; Εγώ δεν θέλω να κάνω εμβόλιο. Θα με υποχρεώσετε να κάνω εμβόλιο;

Αφήστε τα εξυπνακίστικα από την Πέλλα. Από την Πέλλα είμαι κι εγώ. Αυτά τα εξυπνακίστικα όχι σε μένα.

Πάμε τώρα στην ουσία. Σαφώς το μαντού θα το κάνεις και για τη φυματίωση θα κάνεις, άλλα αμφιβολού ποιότητας εμβόλια υποχρεωτικά δεν θα κάνουνε, κύριοι. Το καταλάβατε; Διότι εδώ δεν μιλάμε γι' αυτό. Χαμογελάει, μάλιστα, η Νέα Δημοκρατία. Τι είναι 1.300.000 ευρώ; Πήραν δύο άνθρωποι 1.300.000 ευρώ και τι τους πειράζει; Φίλοι τους είναι και τα λένε καλά στις τηλεοράσεις και τους βολεύει.

Καταθέτω στα Πρακτικά και αυτά. Αν είναι λίγα και αυτά, δικά σας είναι.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κλείνω εδώ λέγοντας το εξής. Σχετικά με το θέμα των λαθρομεταναστών θα πω κάτι πάρα πολύ απλό. Η Νέα Δημοκρατία μου θυμίζει το «μπλε μαγαζί» του ΣΥΡΙΖΑ. Στο θέμα των λαθρομεταναστών κάνετε ό,τι κάνουν κι αυτοί. Ό,τι έκανε ο Καμμένος, που καταγγέλλατε από εδώ, με απευθείας αναθέσεις εκατομμυρίων ευρώ, το κάνετε κι εσείς. Αντί να τους πάτε στα ακατοίκητα νησιά, τους πάτε όπου θέλετε.

Για ακούστε λίγο. Τι δουλειά έχουν τα Λευκά Κράνη στη Λέσβο, κύριοι Υπουργοί;

Κύριε Υπουργέ, τα Λευκά Κράνη τι δουλειά έχουν στη Λέσβο;

Μπείτε στην ιστοσελίδα τους. Τα Λευκά Κράνη, το λένε, είναι στη Λέσβο, στη Μόρια. Τι δουλειά έχουν εκεί; Τα Λευκά Κράνη είναι για εμπόλεμες περιοχές. Τι δουλειά έχουν εκεί; Είναι δική τους ανάρτηση. Αν το ψάξετε, θα το βρείτε. Χθες ήρθαν πάλι εκατό λαθρομετανάστες. Λέγατε ότι στεγανοποιήσατε τα σύνορα. Μπήκαν εκατό άτομα.

Κι εγώ αναρωτιέμαι και το λέω ειλικρινά αυτό. Κάνατε έλεγχο και μπράβο στην Κυβέρνηση, και θα το πω ακόμη μια φορά, στις τρεις ΜΚΟ προχθές. Συγχαρητήρια! Όμως, τρεις στις τετρακόσιες είναι 1%. Είναι η αρχή, θα μου πείτε και συμφωνούμε, αλλά δεν υπάρχει εδώ κάλλιο αργά παρά ποτέ. Κλείστε τις ΜΚΟ, κάντε τους πραγματικό έλεγχο, σε όλες τις ΜΚΟ.

Όμως, πείτε μας ποιες είναι αυτές οι τρεις ΜΚΟ που ελέγχετε και που βγαίνουν τα «παπαγαλάκια» σας, οι νεοδημοκράτες, στα τρολ σας και λένε ότι είναι 2.000 ευρώ το κεφάλι. Παίρνουν 2.000 ευρώ το κεφάλι. Το καταλαβαίνετε; Για να κοιμούνται σε ένα δωμάτιο οι ΜΚΟ. Ποιες είναι αυτές οι ΜΚΟ; Γιατί δεν λένε; Γιατί δεν λέει το Υπουργείο σας; Αφού κάνατε έλεγχο. Αν κάνατε έλεγχο σε κάποιον άλλον, θα το ανακοινώνατε. Θα λέγατε: «Κάναμε έλεγχο στον τάδε». Και καλά κάνετε, αλλά όχι μόνο τρεις. Είναι τετρακόσιες, πεντακόσιες. Αυτές να ελέγξετε.

Και βέβαια επειδή ο κύριος συνάδελφος, ο συντοπίτης μου, δεν με πιστεύει, στο άρθρο 155 λέει ότι δίνετε παροχές στους δήμους για να φιλοξενούν λαθρομετανάστες. Τι παροχές; Θα πληρώνουν οι δήμοι λιγότερα τέλη για το ρεύμα, θα πληρώνουν λιγότερα τέλη καθαριότητας, λιγότερο ηλεκτροφωτισμό, θα πληρώνουν λιγότερα τέλη ακίνητης περιουσίας. Όσοι δήμοι λοιπόν δέχονται λαθρομετανάστες -μετανάστες θέλετε, πρόσφυγες θέλετε, όπως θέλετε, παράνομοι, που λέει ο κ. Βιλιάρδος, που δεν του αρέσει ο όρος «λαθρομετανάστες», δεν με απασχολεί- θα πληρώνονται. Αυτό λέγεται εξαργυρώνω τη σωτηρία των δημάρχων. Λέγεται -θα το πω ευθέως- αργυρώνητος δήμαρχος, το επαναλαμβάνω, για να το βουλώσει και να μην μιλήσει.

Και βέβαια αυτή η φωτογραφία είναι από τη Σάμο. Θα σας τη δείξω, γιατί μερικοί έχετε ευαισθησία. Ορίστε, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, δείτε από εδώ, οι υπόλοιποι δεν χρειάζεται. Είναι η εθνική οδός που ενώνει το αεροδρόμιο της Σάμου, κύριε Υπουργέ μου, με το Βαθύ. Έχουν στήσει αντίσκηνα όλοι οι λαθρομετανάστες δεξιά και αριστερά από τον δρόμο και στη μέση, κύριε Λοββόδο. Και δεν τους πειράζει κανένας. Φοβούνται να πάνε να μιλήσουν οι κάτοικοι.

Τα λέω αυτά γιατί στη Θήβα πήραν χατζάρες -ξέρετε- και κυνηγούσαν τους ντόπιους αγρότες, όταν πήγαν οι αγρότες να αμυνθούν. Κατεγράφη το ρεπορτάζ στον «ΣΚΑΪ». Επειδή πηγαίνατε στον «ΣΚΑΪ» από τη Νέα Δημοκρατία, δείτε το ρεπορτάζ. Επίσης κατεγράφη στο «MEGA» σε ρεπορτάζ ότι βεβηλώνουν ναούς στη Μόρια. Δεν έχουν αφήσει εκκλησία για εκκλησία, ειconoστάσι για ειconoστάσι, εικόνα για εικόνα. Αν αυτό λέγεται μπλόκασμα και πολυπολιτισμός, έχω άλλη άποψη.

Και επειδή δεν το πιστεύετε, ορίστε. Αυτή είναι η Παναγία μας στη Μόρια χθες.

Έχει μια δυσφορία ο κύριος από εκεί, αλλά μην ξεχνάτε ότι είμαι πρόεδρος. Εσείς είστε ακόμα Βουλευτής. Μέχρι να γίνετε πρόεδρος, έχετε καιρό. Περιμένετε λίγο ακόμα.

Πάμε στην ουσία, λοιπόν. Και κλείνω ως εξής. Δεν θέλω να είστε «μπλε ΣΥΡΙΖΑ». Έχετε έναν πατριωτικό λόγο και ένα πατριωτικό κόμμα δεκαετιών, αυτό λέω. Κρατήστε την πατρίδα όρθια, αλλιώς θα φύγουμε όλοι μαζί κάτω. Δεν με ενδιαφέρει η Ελληνική Λύση. Όλοι θα κατακυβερνηθούν ως χώρα και ως έθνος. Κάποιοι βέβαια διεθνολόγοι καθηγητές δεν λατρεύουν και πολύ τα έθνη, διότι πολύ απλά η Γενοκτονία των Ποντίων δεν υπήρξε, οι Macedontsi ήταν Μακεδόνες και όλα αυτά τα συναφή φληναφήματα και οι πομφόλυγες των δήθεν ειδικών που δεν ξέρουν ότι το «σο πράξις» είναι «τι πράττεις» στα ελληνικά.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Θα συνεχίσουμε με τους ομιλητές. Ξεκινάμε με τον κ. Μάξιμο Χαρακόπουλο από τη Νέα Δημοκρατία.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ως ταπεινός Βουλευτής, έχοντας επτά λεπτά, θα περιοριστώ στο νομοσχέδιο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ανακάλυψη φυσικού αερίου στον υποθαλάσσιο χώρο του μεζίνος ελληνισμού είναι ευλογία ή κατάρα; Είναι ευλογία γιατί ενισχύονται οι προοπτικές της οικονομίας και αναβαθμίζεται η γεωστρατηγική σημασία Ελλάδας και Κύπρου ή είναι κατάρα διότι ενεργοποιεί τα ανταντακλαστικά της Τουρκίας και μπορεί να οδηγήσει σε θερμό επεισόδιο;

Η σημασία των ενεργειακών πηγών για την οικονομική ανάπτυξη είναι αναμφισβήτητη. Στη σημερινή εποχή της ραγδαίας οικονομικής ανάπτυξης, η ενέργεια παίζει ακόμη σπουδαιότερο ρόλο δεδομένων των συνεχών αυξανόμενων αναγκών ενός παγκόσμιου πληθυσμού που πολλαπλασιάζεται με τρομερούς ρυθμούς.

Σε αυτό το περιβάλλον η Ευρωπαϊκή Ένωση με τις αυξανόμενες ανάγκες για ενεργειακούς πόρους, τους οποίους η ίδια δεν διαθέτει, αν εξαιρέσουμε κάποια αποθέματα στα βόρεια, αναζητά εναγωνίως νέες πηγές. Καθώς λοιπόν το πετρέλαιο σταδιακά αντικαθίσταται από λιγότερο ρυπογόνα ενεργειακά υλικά και εφόσον είμαστε μακριά ακόμη από το επιθυμητό επίπεδο χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το φυσικό αέριο συνιστά αναμφίβολα μια συμφέρουσα λύση.

Η ανακάλυψη σημαντικών κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο, τόσο κοντά στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο, συνιστά μια εξαιρετική ευκαιρία για τις χώρες της Ευρώπης ως μια εναλλακτική και συμπληρωματική οδό εφοδιασμού με αυτές από τη Ρωσία πρωτίστως ή την Κασπία.

Αυτό έχει τεράστια αξία, καθώς έτσι μειώνονται οι παρενέργειες από σχέσεις μονοπωλιακής κατάρτισης, αλλά και πιθανές γεωπολιτικές αναταράξεις. Αναφέρω χαρακτηριστικά όσα συνέβησαν στην περίπτωση της Ουκρανίας και την αντιπαράθεσή της με τη Ρωσία.

Για τον ελληνισμό στο σύνολό του η νέα αυτή η παράμετρος συνιστά εξαιρετική τύχη, με οικονομικές, γεωπολιτικές και εν γένει εθνικές διαστάσεις, που δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση να αφήσουμε ανεκμετάλλευτη. Και αυτό νομίζω ότι είναι κοινός τόπος των περισσότερων πολιτικών δυνάμεων, όπως αποδεικνύεται από τη διαχρονική υποστήριξη του αγωγού EastMed απ' όλες διαδοχικές κυβερνήσεις από το 2010 και μετά.

Η Ελλάδα και η Κύπρος μπαίνουν, λοιπόν, δυναμικά στον νέο ενεργειακό χώρο που διαμορφώνεται, με ρόλο καθοριστικό, θα έλεγα, και αναντικατάστατο. Η Μέση Ανατολή θα ενωθεί ενεργειακά, διαμέσου του μεγαλεπήβολου αυτού σχεδίου, με την ευρωπαϊκή ήπειρο μέσω των δύο κρατών μας, που αποτελούν γεωγραφικά και πολιτισμικά το σύνολο της Ευρώπης.

Πλέον, διαμορφώνεται ήδη ένα διαφορετικό τοπίο, με την προεργασία και μόνο αυτού του σχεδίου. Αυτό, άλλωστε, καταδεικνύουν η εμβάθυνση της συνεργασίας, που πλέον έχει στρατηγική χαρακτηρισμό, της Ελλάδας, της Κύπρου και της Ιταλίας, καθώς και οι αναπτυσσόμενες σχέσεις με άλλα κράτη της περιοχής, όπως η Αίγυπτος, αλλά και εκτός αυτής, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Η Ελλάδα μέσω αυτών των επιλογών δηλώνει δυναμικά παρούσα στις εξελίξεις στη γειτονία της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν υπάρχει, βεβαίως, καμμία αμφιβολία ότι η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται στην Ανατολική Μεσόγειο προκαλεί εκνευρισμό στη γείτονα χώρα μας, η οποία δεν κρύβει τις αναθεωρητικές νεοοθωμανικές της βλέψεις, επιδιώκοντας ηγεμονικό ρόλο σε όλη την περιφέρεια της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

Για τον λόγο αυτό, αντί να ενταχθεί ισότιμα και αναλογικά, σύμφωνα με τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, στο πλαίσιο των διεθνών συμφωνιών για την εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των διαδρομών τους, επιλέγει την πολιτική της κανονιοφόρου και της κατάφωρης παραβίασης κάθε έννοιας του Διεθνούς Δικαίου.

Το διαπιστώνουμε αυτό καθημερινά στην κυπριακή ΑΟΖ, όπου παράνομα ερευνητικά και γεωτρητικά της πλοία διαπράττουν έναν Αττίλα νούμερο 3. Ακόμη και τώρα, εν μέσω της κρίσης του κορωνοϊού, και ενώ οι εταιρείες που έχουν αναλάβει την έρευνα και τις γεωτρήσεις συγκεκριμένων οικοπέδων από την Κυπριακή Δημοκρατία ανέβαλαν τις εργασίες τους μέχρι το 2021, η Τουρ-

κία συνεχίζει τον χαβά της, επιδιώκοντας να δημιουργήσει τετελεσμένα.

Το διαπιστώνουμε, επίσης, στην περίπτωση του παράνομου μνημονίου που υπέγραψε με τη Λιβύη, με την κυβέρνηση της Τρίπολης, και την πρόθεση της να ξεκινήσει έρευνες δίπλα από την Κρήτη, αμφισβητώντας ακόμη και την υφαλοκρηπίδα των νησιών, την ίδια ώρα που, παραβιάζοντας τη συμφωνία για εμπάργκο όπλων στον λιβυκό εμφύλιο, στέλνει συνεχώς όπλα, Σύρους μισθοφόρους και στρατιωτικούς συμβούλους.

Τον ρόλο του διεθνούς ταραξία τον διαπιστώνουμε, όμως, και στο Αιγαίο, που αμφισβητεί ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα, με καθημερινές παραβιάσεις, υπερπτήσεις και με αναθεωρητικούς μεγαλοϊδεατισμούς για «γαλάζιες πατρίδες».

Απέναντι, όμως, σε αυτό το κρεσέντο επιθετικότητας, η καλύτερη απάντηση είναι η αποφασιστικότητα της Ελλάδας να προχωρήσει τις συμφωνίες της, να ενισχύσει τις συμμαχίες της, να προβάλει τα δικά της. Το πόσο αποτελεσματικά είναι όλα αυτά φάνηκε από την αντίδραση Ερντογάν στη διακήρυξη των πέντε: Ελλάδας, Κύπρου, Αιγύπτου, Γαλλίας και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσφάτως ετέθη από κάποιες πλευρές ο προβληματισμός για τη βιωσιμότητα του εγχειρήματος μετά την κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου. Βεβαίως, η συγκυρία λόγω του κορωνοϊού δεν ευνοεί τους ενεργειακούς σχεδιασμούς. Ας μη λησμονούμε, όμως, ότι πρόκειται για παροδική κατάσταση και δεν επηρεάζει στον ίδιο βαθμό το φυσικό αέριο. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να βλέπουμε με οξυδέρκεια και όχι μωπωπικά την πραγματικότητα.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θέλω να πω ότι το λιθαράκι που βάζουμε σήμερα κυρώνοντας τη διακρατική συμφωνία του EastMed μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος σταθερότητας, ασφάλειας και ευημερίας για την Ελλάδα και τον ελληνισμό ευρύτερα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε τον συνάδελφο για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει ο κ. Κατρούγκαλος από τον ΣΥΡΙΖΑ, μετά ο κ. Κατρίνης από το Κίνημα Αλλαγής και αμέσως μετά θα λάβει τον λόγο ο Υπουργός.

Κύριε Υπουργέ, με ενημέρωσαν ότι θέλατε να μιλήσετε μετά από τρεις...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Μετά τους έξι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Καλώς.

Κύριε Κατρούγκαλε, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση σήμερα είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, γιατί, ενώ προκύπτει μια μεγάλη πλειοψηφία υποστήριξης του σχεδίου σύμβασης εύλογα, γιατί, όπως ανέπτυξε και η εισηγήτριά μας, ο αγωγός EastMed αποτελεί σημαντικό γεωστρατηγικό κέρδος για την Ελλάδα, παράλληλα αναδείχθηκαν σημαντικές διαφορές στον τρόπο που αντιλαμβάνονται τα διάφορα κόμματα τη διπλωματία, την ενέργεια, αλλά και τα μείζονα θέματα οικονομίας.

Η πρώτη μου παρατήρηση είναι ότι κάθε συζήτηση για την εξωτερική πολιτική πρέπει να γίνεται με νηφαλιότητα. Είναι εντελώς απαράδεκτη η αποστροφή του εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας περί εξυπηρέτησης ξένων συμφερόντων από όσους διαφωνούν και δεν θα ψηφίσουν το νομοσχέδιο. Και είναι πολλά-πολλά υπότροπη η Νέα Δημοκρατία, γιατί με μια αντίστοιχη εμπρηστική δημαγωγία τοποθετήθηκε και σε άλλα θέματα εξωτερικής πολιτικής, με κατ' εξοχήν το μακεδονικό, για να φτάσει, βέβαια, σήμερα να στέλνει συγχαρητήρια στη Βόρεια Μακεδονία -ορθά για την ένταξή της στο ΝΑΤΟ.

Συνήθως, αυτού του είδους ο υπερπατριωτισμός κρύβει την αδυναμία πραγματικής υποστήριξης των εθνικών συμφερόντων. Έναν χρόνο δεν έχετε ενεργοποιήσει την επιτροπή για τα σχολικά βιβλία και ενώ υπήρχε συμφωνία από τον Σεπτέμβριο να αποσυρθούν τα απαράδεκτα αναθεωρητικά κείμενα, αυτή η συμφωνία δεν υπηρετείται. Πρέπει, λοιπόν, στα θέματα της εξωτερικής πολιτικής να έχετε και τη σοβαρότητα που πρέπει για την

υποστήριξη των σχετικών ζητημάτων, αλλά και την αποτελεσματικότητα στην υπηρεσία τους.

Ποιες είναι οι βασικές διαφορές που αναδείχθηκαν; Υπάρχει, πράγματι, μια εθνική αντίληψη, μια κοινή εθνική στρατηγική που χαρακτηρίζει τη χώρα μας διαχρονικά. Είμαστε μια φιλειρηνική χώρα. Βασίζουμε την προώθηση των εθνικών μας συμφερόντων στο Διεθνές Δίκαιο, όχι στην προβολή ισχύος. Όμως, δεν αρκεί να έχεις μια ορθή στρατηγική, πρέπει να μπορείς να την υπηρετείς με αποτελεσματικότητα. Αυτή είναι η πρώτη βασική μας διαφορά.

Ορθά ο εισηγητής του Κινήματος Αλλαγής ανέδειξε το ότι έχει προϊστορία ο EastMed. Πώς, όμως, έγινε πράξη; Υπήρχε ένας νομικός και ένας πολιτικός σταθμός, που και οι δύο οφείλονται στην ενεργητική διπλωματία του ΣΥΡΙΖΑ, που μπόρεσαν να πραγματοποιήσουν ένα σχέδιο που εκκρεμούσε πράγματι για πάνω από δέκα χρόνια, όπως έγινε και σε πολλές άλλες μεταρρυθμίσεις, είτε εθνικές - βλέπε δασικοί χάρτες, βλέπε ενοποίηση των ασφαλιστικών φορέων σε επίπεδο εθνικής εσωτερικής πολιτικής - είτε και στο επίπεδο της εξωτερικής πολιτικής, πάλι με κατ' εξοχήν παράδειγμα το μακεδονικό.

Το «προσύμφωνο» για την κατάρτιση της σύμβασης υπήρξε η υπογραφή μνημονίου συναντίληψης για συνεργασία μεταξύ Κύπρου - Ελλάδας - Ισραήλ και Ιταλίας, που υπογράφηκε στη Λευκωσία στις 5 Δεκεμβρίου το 2017. Αυτό οριστικοποίησε και δρομολόγησε οριστικά την υπογραφή της συμφωνίας. Και, βέβαια, ο μείζων πολιτικός σταθμός ήταν η συνάντηση «τρία συν ένα» στην Ιερουσαλήμ, στις 23 Μαρτίου 2019, όπου με την παρουσία του Υπουργού Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών δόθηκε η γεωστρατηγική επίτευξη των Ηνωμένων Πολιτειών.

Κύριοι και κυρίες της Νέας Δημοκρατίας, και στα δύο αυτά ζητήματα έχετε υστέρηση. Δεν μπορέσατε να εξασφαλίσετε την υπογραφή της Ιταλίας στη σύμβαση, παρά την ύπαρξη του μνημονίου συναντίληψης του 2017, ούτε μπόρεσε ο Πρωθυπουργός στην επίσκεψή του στην Αμερική να αντλήσει υποστήριξη από τον Πρόεδρο κ. Τραμπ, ανάλογη αυτής που είχαμε εμείς εξασφαλίσει.

Δεν είναι, όμως, μόνο η διαφορά αποτελεσματικότητας. Έχουμε μια σημαντική διαφορά αντίληψης στο πολυδιάστατο της εξωτερικής πολιτικής και στον τρόπο προώθησης μιας συνεκτικής στρατηγικής.

Αναφέρθηκαν ομιλητές προηγουμένως -και είναι θετικό γεγονός- στην πενταμερή η οποία έγινε και στη σχετική δήλωση από τη Γαλλία, την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και την Κύπρο. Αυτό αποτελεί συνέχεια μιας δικής μας πολιτικής. Αναδεικνύει, όμως, έστω και κατ' αντίθεση, την υστέρηση που έχετε στην προώθηση ανάλογων σχημάτων, τα οποία οδήγησαν -επειδή στη διπλωματία υπάρχει κι ένα συνεχές- σε επιτυχίες όπως αυτές της υπογραφής του EastMed.

Κι εξηγούμαι. Πρώτα απ' όλα, η δική μας πολιτική χαρακτηρίζεται από την πολυμέρεια και την ανάγκη προώθησης με πολυδιάστατο τρόπο των συμφερόντων της χώρας μας. Έτσι, οι σχέσεις μας με τις Ηνωμένες Πολιτείες που αναβαθμίστηκαν σε στρατηγικό επίπεδο με την έναρξη του στρατηγικού διαλόγου, δεν εξαρτιόνταν από μια αντίληψη που χαρακτηρίζει ακόμα ένα τμήμα της ελληνικής Δεξιάς ότι η Ελλάδα είναι προκεχωρημένο φυλάκιο των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά αντίθετα στη συναντίληψη συμφερόντων, στην ανάγκη να σταθεροποιηθεί πολιτικά η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και να εξασφαλιστεί η ενεργειακή διαφοροποίηση της Ευρώπης.

Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο, η αναβάθμιση των σχέσεών μας με τις Ηνωμένες Πολιτείες συνέπεσε και με την αναβάθμιση της συνεργασίας μας με την Κίνα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Το βασικότερο, όμως, χαρακτηριστικό της δικής μας πολιτικής ήταν η συστηματικότητα, ο προγραμματισμός και η ενεργητική διπλωματία. Η πενταμερής είναι απόρροια των πολλαπλών τριμερών συνεργασιών τις οποίες προωθήσαμε, τις οποίες όμως, δεν αφήσαμε σε επίπεδο ad hoc.

Είχαμε συνεννοηθεί με την Κύπρο -κάτι που δεν το έχετε χωρήσει εσείς- να υπάρξει γραμματεία αυτών των τριμερών σχη-

μάτων, ούτως ώστε να αποκτήσουν έναν μόνιμο χαρακτήρα με έδρα τη Λευκωσία, κι ένα πολιτικό φόρουμ για να μπορέσουν να μετεξελιχθούν σε ένα περιφερειακό σύστημα συνεργασίας, μέσω της Διάσκεψης της Ρόδου. Αυτά εγκαταλείφθηκαν. Όπως η δική σας πλευρά εγκατέλειψε εντελώς το μείζον διπλωματικό εργαλείο των Med7, της συνεργασίας των χωρών του Νότου.

Γιατί αυτά έχουν επαφή με το θέμα του EastMed; Γιατί βλέπουμε ότι η πολιτική υποστήριξη που ορισμένες χώρες παρείχαν στον EastMed, όπως για παράδειγμα η Ιταλία, να εξασθενεί. Υπάρχουν πληροφορίες που δεν διαφεύδονται, ότι μέχρι και η ιταλική εταιρεία «ENI» όχι απλώς δείχνει τάσεις αποστασιοποίησης από το έργο, αλλά και ότι προβαίνει σε διαπραγματεύσεις με την τουρκική εταιρεία πετρελαίου, στην οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις στην τελευταία, όπως ξέρετε, συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην οποία εκπροσώπησε τη χώρα ως Πρωθυπουργός ο Αλέξης Τσίπρας.

Το συμπέρασμα απ' όλα αυτά είναι το εξής. Όταν εγκαταλείπεται η συστηματικότητα και η συνεκτική προώθηση των συμφερόντων της χώρας, όταν αμυντικά και κατόπιν εορτής προσπαθούμε να αντιδράσουμε στις πιέσεις και τις κινήσεις των άλλων, χάνουμε σε διπλωματικό κεφάλαιο και χάνουμε σε αποτελεσματικότητα.

Επειδή έχω εξαντλήσει τον χρόνο, υπάρχει κι ένα τρίτο στοιχείο διαφοροποίησης της πολιτικής μας, που αφορά στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ενέργεια και την οικονομία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριε συνάδελφε, σας παρακαλώ ολοκληρώστε. Έχετε φτάσει ήδη τα εννέα λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Έχετε δίκιο, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα την ανοχή σας για τριάντα δευτερόλεπτα.

Η πολιτική μας συνδυάστηκε με μια αποτελεσματική προσπάθεια προστασίας και των οικολογικών συμφερόντων της χώρας, με την καθιέρωση παρατηρητηρίου υδρογονανθράκων, με την απαγόρευση του fracking, στην οποία δεν μας ακολουθείτε. Κυρίως, όμως, είχαμε εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση του έργου προβλέποντας, με τον ν.4602/2019, ότι η ΔΕΠΑ Υποδομών θα χρηματοδοτούσε τις κατασκευαστικές ανάγκες του έργου.

Με τις επιλογές σας υπέρ του ξεπουλήματος και του τεμαχισμού των δημόσιων επιχειρήσεων, αποδίδοντας σε ιδιώτες το σύνολο της ΔΕΠΑ Υποδομών, καταργήσατε αυτή τη δυνατότητα.

Άρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στηρίζουμε ένα νομοσχέδιο που ουσιαστικά εμείς το φτάσαμε στην υλοποίησή του. Θα πρέπει, όμως, να έχουμε υπ' όψιν ότι δεν ολοκληρώνεται με το νομοσχέδιο το έργο και για να μπορέσει πράγματι να υλοποιηθεί, θα πρέπει να αναθεωρήσετε σημαντικές πλευρές της πολιτικής σας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Κατρίνης από το Κίνημα Αλλαγής.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συμφωνία για τον αγωγό EastMed έρχεται για κύρωση στη Βουλή σε μια περίοδο που η πανδημία του κορωνοϊού έχει δραματικές επιπτώσεις και στον ενεργειακό τομέα και αναφέρομαι φυσικά στην πρωτοφανή πτώση των τιμών του πετρελαίου.

Ήδη, βέβαια, βρισκόταν σε εξέλιξη ο ανταγωνισμός Ρωσίας - Σαουδικής Αραβίας, ενώ επί ευρωπαϊκού εδάφους ήταν έτοιμος να ξεσπάσει ένας ενεργειακός οικονομικός πόλεμος μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής από τη μια πλευρά, της Ρωσίας και της Κίνας από την άλλη, όπως είχε διαφανεί με τις δηλώσεις του Αμερικανού Υπουργού Εξωτερικών κ. Πομπέο, σε σχέση με τη χρηματοδότηση ενεργειακών έργων σε χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, για να ενισχύσουν την ενεργειακή τους ανεξαρτησία απέναντι στη Ρωσία.

Βέβαια η συζήτηση γίνεται και στο πλαίσιο της μόνιμης τουρκικής στρατηγικής που επιδιώκει να ελέγξει όλες τις ενεργειακές πηγές και όλα τα ενεργειακά περάσματα της περιοχής, αμφισβητώντας την κυριαρχία των γειτονικών χωρών. Βεβαίως, γίναμε μάρτυρες και ενός επεισοδίου υψηλής κλιμάκωσης στον Έβρο, το οποίο έληξε με την απόσυρση της Τουρκίας λόγω της σθεναρής αντίστασης των ελληνικών δυνάμεων, αλλά και λόγω του ξεσπάσματος της πανδημίας.

Ωστόσο, η Τουρκία ιστορικά δεν μας έχει συνηθίσει σε εσωστρεφή συμπεριφορά όταν αντιμετωπίζει σοβαρά εσωτερικά προβλήματα, όπως τώρα που τα καθαρά συναλλαγματικά της διαθέσιμα είναι αρνητικά και ο κ. Ερντογάν, μετά από πολύ καιρό, αρχίζει να κλονίζεται.

Η Τουρκία εντείνει τις παραβιάσεις στο Αιγαίο. Ο κ. Τσαβούσογλου εγείρει νέες αμφισβητήσεις της εθνικής κυριαρχίας και απειλεί με νέα επεισόδια εργαλειώσεως αξιοποίησης του προσφυγικού - μεταναστευτικού. Η Τουρκία συνεχίζει να αξιώνει την εκμετάλλευση θαλασσίων ζωνών που δεν της ανήκουν και να δημιουργεί παράνομα προγεφυρώματα στη Λιβύη και ψευδείς εντυπώσεις για σχετική συμφωνία με το Ισραήλ που ευτυχώς διαψεύστηκαν άμεσα.

Σε όλα αυτά η μόνη απάντηση είναι ένα ενιαίο εθνικό μέτωπο στο εσωτερικό, καθώς και αξιόπιστες συμμαχίες με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, που αφαιρούν από τη γείτονα χώρα τη δυνατότητα να μονοπωλήσει τις ενεργειακές πηγές, αλλά και τη διέλευση των αγωγών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι βέβαιο ότι σε περιόδους παγκόσμιων αναταράξεων προκύπτουν μεγάλες ανακατατάξεις στην οικονομία, αλλαγές στις γεωπολιτικές ισορροπίες και αναθεωρήσεις στις διεθνείς συμμαχίες, αλλά και συνεργασίες. Είναι, επίσης, γεγονός ότι κάποιος θα σπεύσουν να επωφεληθούν, να αποκτήσουν προβάδισμα εκεί που δεν είχαν ή να ενισχύσουν τη θέση τους ακόμη περισσότερο σε διάφορους τομείς.

Το ζητούμενο, επομένως, δεν είναι να τρέχουμε πίσω από τις εξελίξεις για να τις προλάβουμε, αλλά να τις δρομολογούμε και να τις διαμορφώνουμε. Αυτό, δηλαδή, που έκαναν πάντα οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, να προσανατολίζουν την εξωτερική πολιτική της χώρας με το βλέμμα στο μέλλον, προς τις κατευθύνσεις που εξυπηρετούσαν τα γεωπολιτικά μας συμφέροντα και κατοχύρωναν τον ρόλο της χώρας ως μιας δύναμης ειρήνης, σταθερότητας, αλλά και ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή, με ορατά αποτελέσματα, από τα οποία ακόμα και σήμερα επωφελείται η Ελλάδα. Ήταν μια εξωτερική πολιτική που είχε πάντα όραμα, σχεδιασμό, είχε χρονικό βάθος, αλλά είχε και πολυδιάστατο χαρακτήρα.

Και αυτή είναι η περίπτωση της συμφωνίας για τον αγωγό EastMed που συζητάμε σήμερα, της οποίας οι βάσεις τέθηκαν από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το 2010, με πρωθυπουργό τον Γιώργο Παπανδρέου, όταν άλλες πολιτικές δυνάμεις μας κατηγορούσαν τότε για κοντόφθαλμη πολιτική που δημιουργεί κινδύνους για τη χώρα και για την περιοχή.

Άκουσα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την αποστροφή του προλαλήσαντος κ. Κατρούγκαλου που αναγνώρισε στον Χρήστο Γκόκα το γεγονός ότι ανέφερε πως αυτός ο αγωγός έχει προϊστορία και ανήκει σε πολλές κυβερνήσεις.

Βεβαίως, κύριε Κατρούγκαλε, θυμάστε ότι το 2010, όταν τέθηκαν αυτές οι βάσεις για τον αγωγό, κάποιος έδιναν τη μάχη αυτή και κάποιοι βρίσκονταν σε κάποια άλλα μετερίζια και έδιναν άλλες μάχες, όχι κατ' ανάγκη υπέρ του εθνικού συμφέροντος. Και το λέω αυτό για να αποκαταστήσουμε και την ιστορική πραγματικότητα και την αλήθεια.

Η συγκεκριμένη συμφωνία, λοιπόν, για την οποία δούλεψαν πολλές διαδοχικές κυβερνήσεις, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε με βεβαιότητα πότε θα φτάσει μέχρι την τελική υλοποίησή της. Είναι πολλά τα στάδια που μεσολαβούν και αυτό συμβαίνει γιατί, όπως είπα και στην αρχή, στο διεθνές περιβάλλον δεν υπάρχουν πλέον βεβαιότητες. Η μόνη βεβαιότητα είναι πως όταν δημιουργείς άξονες σταθερότητας, αλλά και ασφάλειας. Και αυτή είναι η περίπτωση για την οποία μιλάμε σήμερα στην Ανατολική Μεσόγειο, που δημιουργεί μια άλλη δυναμική, στέλνοντας πολλαπλά μηνύματα σε πολλές κατευθύνσεις, αλλά και σε πάρα πολλές αποδέκτες.

Για τον λόγο αυτό είναι μεν σημαντικό βήμα η κύρωση της συμφωνίας που συζητάμε σήμερα στη Βουλή, αλλά χρειάζονται και πολλά άλλα βήματα και συνεχείς δράσεις, ώστε να μπορέσει και να υλοποιηθεί, αλλά και να έχει μετρήσιμα αποτελέσματα για τη χώρα, αλλά και για την εθνική οικονομία.

Μια τέτοια περίπτωση είναι, κύριε Υπουργέ, και η διασφάλιση

της βιωσιμότητας του αγωγού -σας το είπα και στη συζήτηση στην Επιτροπή- μέσα από την ενίσχυση της συνεργασίας της ΔΕΠΑ με εταιρεία που πρωταγωνιστεί στο ενεργειακό τοπίο της χώρας εδώ και πάρα πολλά χρόνια και παίζει κομβικό ρόλο και στο εγχείρημα εξόρυξης υδρογονανθράκων τα επόμενα χρόνια στη χώρα μας.

Και αυτό, γιατί η εν λόγω εταιρεία, όπως και πάρα πολλές άλλες πετρελαϊκές εταιρείες, υφίσταται κλυδωνισμούς σήμερα με την παγκόσμια κρίση στην τιμή του πετρελαίου και χρειάζεται την έμπρακτη στήριξη της Κυβέρνησης, προκειμένου να διασφαλιστεί και το εγχείρημα του αγωγού EastMed με τη βιωσιμότητα του αγωγού, αλλά και η όλη προσπάθεια εξόρυξης υδρογονανθράκων, με ό,τι αποτελέσματα μπορεί να έχει για το ενεργειακό ισοζύγιο, αλλά και για την οικονομία της χώρας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κι αυτό τη στιγμή που παγκόσμιοι οικονομικοί κολοσσοί, λόγω της κατάστασης και λόγω της κρίσης, αποσύρονται σταδιακά από ανάλογα εγχειρήματα στην περιοχή, δημιουργώντας εύλογα μια ανησυχία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνοντας θέλω να τονίσω ότι δεν επιτρέπεται να είμαστε ουραγοί των εξελίξεων. Δεν επιτρέπεται να περιμένουμε να εκδηλωθεί το επόμενο βήμα της τουρκικής επιθετικότητας και προκλητικότητας για να αντιδράσουμε. Δεν επιτρέπεται να απεμπολούμε σημαντικά διπλωματικά εργαλεία, όπως είναι οι κυρώσεις -το ανέφερε και ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος, ο Ανδρέας ο Λοβέρδος, κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής χθες- και δεν επιτρέπεται να μείνουμε έξω από το τραπέζι των συνομιλιών, όπως έγινε στην περίπτωση των διεθνών διαδικασιών για τη Λιβύη.

Η συμφωνία για τον αγωγό EastMed προφανώς από μόνη της δεν μπορεί να αποτρέψει την τουρκική επιθετικότητα στην περιοχή. Είναι, όμως, μια σημαντική συμφωνία με ευρύτερες διαστάσεις και προοπτική για τη χώρα, την οποία και πιστεύουμε και προφανώς υπερψηφίζουμε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε τον κ. Κατρίνη και για τον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Γιώργος Μαρίνος από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας.

Ορίστε, κύριε Μαρίνο, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, στην πράξη έχει αποδειχθεί, ότι η στρατηγική που υπηρετεί τα συμφέροντα του κεφαλαίου εκδηλώνεται τόσο με την επίθεση ενάντια στα εργατικά λαϊκά δικαιώματα όσο και με την επικίνδυνη εμπλοκή της χώρας στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς.

Αυτή η κατεύθυνση διαπερνά την πολιτική της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, του ΣΥΡΙΖΑ και του ΚΙΝΑΛ, αλλά και των άλλων κομμάτων. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει χτιστεί η αντιλαϊκή στρατηγική σύμπλευση. Μέρος αυτής της πολιτικής είναι η προς συζήτηση συμφωνία για τον αγωγό EastMed για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στην Ευρώπη δια μέσου Ελλάδας και Ιταλίας.

Στην αιτιολογική έκθεση και τις τοποθετήσεις των εισηγητών των άλλων κομμάτων αποκρύπτονται τα πραγματικά στοιχεία του ανταγωνισμού για τις ενεργειακές πηγές και τους αγωγούς, που θα κλιμακωθούν στις συνθήκες της καπιταλιστικής κρίσης.

Στην περιοχή μας είναι σε εξέλιξη δύο ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι στη Συρία και τη Λιβύη. Στην Ανατολική Μεσόγειο διατεταγμένες στρατιωτικές δυνάμεις των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ρωσίας και άλλων κρατών κινούνται με συγκεκριμένο σχεδιασμό.

Οι διεκδικήσεις της τουρκικής αστικής τάξης κλιμακώνονται και αξιοποιείται η απαράδεκτη συμφωνία Τουρκίας -Λιβύης που κινείται σε γεωγραφικές συντεταγμένες που γειτνιάζουν με αυτές του EastMed.

Οι εξελίξεις αυτές είναι καθοριστικής σημασίας. Περικλείουν πολύ επικίνδυνη ενέργεια. Στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι όσο δυναμώνει η εμπλοκή της χώρας μας στους ιμπεριαλιστικούς

σχεδιασμούς με τις Ηνωμένες Πολιτείες, το ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ένωση ή τις συμφωνίες με το Ισραήλ τόσο οξύνονται οι ανταγωνισμοί και περιπλέκεται η κατάσταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Αυτό ακριβώς αποδεικνύεται στην πράξη.

Θα αναφέρω κι ένα άλλο παράδειγμα που στηρίζει αυτό το συμπέρασμα. Η Κυβέρνηση εμπλέκει τη χώρα στην ευρωενωσιακή επιχείρηση ειρήνης στη Λιβύη με το πρόσχημα τήρησης του εμπάργκο των όπλων και την ίδια ώρα μαίνεται ο πόλεμος. Η Τουρκία τροφοδοτεί με οπλισμό τις δυνάμεις του Σάρατζ και η Αίγυπτος, με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τον Χάφταρ.

Κύριοι της Κυβέρνησης, κύριε Υπουργέ, χαράζετε αγωγό χωρίς να έχει επιλυθεί το πρόβλημα της οριοθέτησης των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών που αποτελεί παράγοντα πυροδότησης τραγικών καταστάσεων. Τόσο η Νέα Δημοκρατία όσο και ο ΣΥΡΙΖΑ προβάλλουν τη συνεργασία με το κράτος του Ισραήλ, που δολοφονεί τον παλαιστινιακό λαό και ετοιμάζεται για νέες προσαρτήσεις παλαιστινιακών εδαφών με τις πλάτες των Αμερικάνων.

Αδιαφορείτε για τις αντιδράσεις της παλαιστινιακής αρχής και του Λιβάνου που καταγγέλλουν την ισραηλινή καταπάτηση θαλάσσιων ζωνών, ενώ αυτή η ίδια πρακτική δίνει άλλοθι στην προκλητική στάση της τουρκικής αστικής τάξης που ακολουθεί την ίδια πρακτική της καταπάτησης.

Χαιρετίζετε την ενίσχυση της παρουσίας των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ανατολική Μεσόγειο με βάση τον νόμο «EastMed Act» που αξιοποιεί ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός για να επεκτείνει τη δράση του στην κούρσα των αντιπαραθέσεων με τη Ρωσία και την Κίνα.

Ο αγωγός EastMed κινείται στο γενικότερο πλαίσιο απεξάρτησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το ρωσικό φυσικό αέριο. Η Ρωσία αντιδρά και ερείς υποθαμνίζετε το γεγονός πως αμέσως μετά τη συμφωνία του Γενάρη για τον EastMed, οι αστικές τάξεις της Τουρκίας και της Ρωσίας απάντησαν με τα εγκαίνια του αγωγού TurkStream, που επιδιώκει να μεταφέρει ρωσικό φυσικό αέριο στην Ευρώπη.

Υπολογίζετε την Ιταλία ως συνεταίρο, αλλά η ιταλική κυβέρνηση ερωτοτροπεί με την Κίνα, τη Ρωσία και την Τουρκία. Το κουβάρι των ιμπεριαλιστικών αντιθέσεων και ανταγωνισμών είναι πολύ σύνθετο και οι απλοποιήσεις οδηγούν σε αδιέξοδα.

Ανεξάρτητα από τη δυνατότητα επίλυσης των τεχνικών οικονομικών προβλημάτων του EastMed, το σίγουρο είναι ότι ο αγωγός θα είναι στην υπηρεσία των συμφερόντων των ενεργειακών ομίλων και των κατασκευαστριών εταιρειών και οδηγεί πιο βαθιά την Ελλάδα στις ιμπεριαλιστικές αναμετρήσεις, αυξάνοντας τους κινδύνους για τον λαό μας.

Αυτό είναι το πραγματικό στίγμα και οι θέσεις του ΚΚΕ επιβεβαιώνονται από την πείρα των ενεργειακών αγωγών που αποτέλεσαν πηγή ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και πολέμων στη Συρία και σε άλλες χώρες, ενώ στην Κύπρο η παρουσία της αμερικανικής «ΕΧΧΟΝ ΜΟΒΙΛ», της γαλλικής «TOTAL», της ιταλικής «ΕΝΙ» που τώρα ανέστειλαν τις γεωτρήσεις, όχι μόνο δεν έδωσε λύση στο πρόβλημα της τουρκικής κατοχής, αλλά περιπλέκει παραπέρα την κατάσταση και τα παζάρια που κάνουν με την Τουρκία είναι σε εξέλιξη.

Οι θέσεις του ΚΚΕ επιβεβαιώνονται, επίσης, από την πείρα του αγωγού TAP για τη διοχέτευση αζέρεϊκου φυσικού αερίου στην Ευρώπη.

Τάξατε, κύριε Υπουργέ, λαγούς με πετραχήλια για τον αγωγό TAP, αλλά τα οφέλη για τον λαό είναι ανύπαρκτα. Παραμένει η ενεργειακή φτώχεια. Οι λαϊκές οικογένειες πληρώνουν πανάκριβα την ηλεκτρική ενέργεια.

Το ίδιο ισχύει και για τον EastMed και ο λόγος είναι γνωστός. Οι πλουτοπαραγωγικές πηγές είναι στα χέρια των μονοπωλιακών ομίλων, το αστικό κράτος και οι κυβερνήσεις του υπηρετούν τα μεγάλα συμφέροντα.

Η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας μας απαιτεί ριζικές αλλαγές, οργάνωση της οικονομίας και της κοινωνίας με κριτήριο τις λαϊκές ανάγκες και όχι το καπιταλιστικό κέρδος, απαιτεί διεθνείς σχέσεις στη βάση του αμοιβαίου οφέλους των λαών και αποδέσμευση από τις ιμπεριαλιστικές συμμαχίες.

Σας ευχαριστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε τον συνάδελφο και για τον χρόνο.

Ακολουθεί ο κ. Μυλωνάκης από την Ελληνική Λύση, η κ. Μπακαδήμα από το ΜέΡΑ25, ο Υπουργός και η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Θα μπορούσα, κύριε Πρόεδρε, να έχω τον λόγο;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Και εγώ, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Αμέσως μετά θα μιλήσει ο κ. Λοβέρδος και ο κ. Χήτας, αν θέλει.

Κύριε Μυλωνάκη, έχετε τον λόγο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κύριε Υπουργέ, από την πρώτη στιγμή που η Ελληνική Λύση μπήκε σε αυτόν εδώ τον ιερό χώρο υποσχέθηκε ένα πράγμα. Δεν πρόκειται να κάνει δομική αντιπολίτευση, θα κάνει μια δημιουργική με προτάσεις αντιπολίτευση και νομίζω ότι μέχρι τώρα το έχουμε τηρήσει.

Δεν πίστευα ποτέ ελκρινά -και λυπάμαι πολύ που λείπουν και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος και ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας- να υπάρχουν Βουλευτές μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο, οι οποίοι έχουν ψηφιστεί από τον ελληνικό λαό -και σας το λέει, με συγχωρείτε αν το πάρτε σαν εγωιστικό, ένας πιλότος - οι οποίοι δεν καταλαβαίνουν αυτά τα οποία λέει ένας ομιλητής.

Μου έκανε εντύπωση, κύριε Υπουργέ- το συζητήσα και με τον κ. Καϊρίδη πριν από λίγο-, ότι δεν καταλάβατε ότι η Ελληνική Λύση έχει μια θέση και στάση διαχρονική και δεν αλλάζει.

Είχατε την ευκαιρία προηγουμένως -και είχαμε την ευκαιρία όσοι ήταν μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο, στην Ολομέλεια, και για όσοι παρακολούθησαν την αγόρευση του Προέδρου της Ελληνικής Λύσης, του Κυριάκου Βελόπουλου, ο οποίος είναι και παρών και τον ευχαριστώ για μια ακόμα φορά- να ακούσουν ένα μάθημα γεωπολιτικής - γεωστρατηγικής. Νομίζω ότι όλοι πρέπει να καθίσουμε να δούμε τη γεωστρατηγική και πώς αυτή μπορεί να εφαρμοστεί στη χώρα μας.

Δεν σας κρύβω ότι στη δεκαετία του 1990, πριν από είκοσι πέντε χρόνια, που ήμουν υποδιοικητής στο τάγμα ελικοπτερίων στην Αλεξάνδρεια, έβλεπα τον Κυριάκο τον Βελόπουλο σαν ένα νέο δημοσιογράφο τότε, ο οποίος ήταν και στο μάρκετινγκ, στην τηλεόραση και για πρώτη φορά άκουσα για αγωγούς, πετρέλαια, ενέργεια και τα λοιπά.

Εν συνεχεία, παρακολούθησα τον Γιάννη τον Μάζη -τον καλό μου φίλο- ο οποίος, κύριε Υπουργέ, νομίζω ότι πρέπει να αξιοποιείται από κάθε κυβέρνηση. Είναι ένας «Τσαβούσογλου» της Ελλάδος. Και, βέβαια, παρακολούθησα και τον Φώσκολο, τον καθηγητή γεωφυσικής, ο οποίος έμαθε αρκετά πράγματα στον ελληνικό λαό και έχει δείξει την κατεύθυνση.

Όμως, δεν κατάλαβα ποτέ πώς δεν κατάλαβε κανένας από τη Νέα Δημοκρατία -ή τουλάχιστον έτσι μου είπε ο κ. Καϊρίδης πριν από λίγο- τη θέση της Ελληνικής Λύσης.

Η θέση της Ελληνικής Λύσης ήταν, είναι και θα είναι μία. Οτιδήποτε έχει σχέση με την πατρίδα μας προς όφελος της χώρας και του ελληνικού λαού θα λέει «ναι» και οι προτάσεις της θα είναι προς αυτήν την κατεύθυνση πάντα.

Βεβαίως, και είναι ο EastMed μια ευκαιρία γεωστρατηγικής ενίσχυσης της χώρας μας. Όμως, για σκεφτείτε είκοσι χρόνια πριν που έπρεπε να έχει γίνει ή δεκαπέντε χρόνια πριν πόσα πράγματα θα είχαμε προλάβει.

Κι όταν σας λέμε ορισμένα πράγματα, κύριε Υπουργέ, να τα δέχεστε. Ξεκινάμε να υπογράψουμε μια συμφωνία με το Ισραήλ, με την Κύπρο και με την Ιταλία. Η Ιταλία είναι εκτός του παιχνιδιού.

Χθες με τον κ. Λοβέρδο -εδώ είναι- και τον κ. Κατρούγκαλο στο Εθνικό Συμβούλιο που έχω την τιμή να είμαι μέλος ρωτήσαμε τον κύριο Υπουργό τι γίνεται με την οριοθέτηση της ΑΟΖ και το θέσαμε ως θέμα, κύριε Υπουργέ.

Όλος ο κόσμος το καταλαβαίνει. Αυτό, δηλαδή, που σας είπαν προηγουμένως και ο ειδικός αγορητής ο δικός μας, ο κ. Βιλιάρδος, και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης και το λένε όλοι. Δεν είναι κάτι το οποίο το βγάλαμε από το μυαλό μας.

Για ποιον λόγο η Ιταλία δεν υπογράφει; Απάντησε ο κύριος Υπουργός ότι υπάρχουν κάποια προβλήματα ακόμα με τις ζώνες αλιείας.

Και γι' αυτό σας λέω ότι υπάρχουν πράγματα τα οποία από τη μια μεριά δεν μπορούμε να τα πούμε ανοικτά όλα αλλά από την άλλη μεριά, πρέπει κι εσείς να καταλαβαίνετε ορισμένα πράγματα, όταν σας λέμε και να μην ανοίγετε το στόμα και αναρωτιέστε: «Τι λέει τώρα ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης και προς ποια κατεύθυνση είναι το κόμμα»; Το κόμμα έχει καθορισμένη κατεύθυνση.

Άρα, δεν έχουμε υπογράψει την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, δεν έχουμε οριοθετήσει με την Ιταλία, η Ιταλία, δηλαδή, εκεί που θα τελειώνει.

Θα μου πείτε έχουμε τον «Ποσειδώνα» εννιάκόσια πενήντα πέντε χιλιόμετρα, ο οποίος συνδέει Θεσπρωτία με Ιταλία και μπορεί να βοηθήσει και ο αγωγός αυτός, ο οποίος θα κινηθεί παράλληλα ή να εκχυθεί. Όχι, είναι λάθος. Δεν μπορεί να εκχυθεί.

Επίσης, τι θα κερδίσει η πατρίδα μας από τη διέλευση; Ποια είναι τα τέλη διελεύσεως; Δεν λέει μέσα αν θα κερδίσουμε τίποτα απ' αυτήν την ιστορία.

Έχουμε το άλλο το θέμα το μεγάλο, το οποίο δεν το έχουμε λύσει ακόμα, κύριε Υπουργέ, και μας προειδοποίησε ο Ερντογάν και ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι η προειδοποίηση του Ερντογάν είναι εκτελεστική. Θα το κάνει.

Ο Υπουργός Ενέργειας πριν από δύο μέρες της Τουρκίας είπε ότι είναι θέμα χρόνου να οριοθετήσουμε και να κόψουμε οικόπεδα στη δική μας Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, την οποία έχουμε οριοθετήσει με τη Λιβύη, την παράνομη.

Σας έχουμε δώσει ένα σχέδιο νόμου έτοιμο να το καταθέσουμε, με συντεταγμένες, με χάρτες, με νομικά επιχειρήματα, στον ΟΗΕ, ώστε να καταθέσουμε κι εμείς το δικό μας, την αποκλειστική οικονομική ζώνη της πατρίδας μας στην Ανατολική Μεσόγειο, και δεν το κάνετε. Δεν το κάνει η Κυβέρνηση.

Ποιος είναι ο λόγος που δεν το κάνει η Κυβέρνηση αυτό το πράγμα; Υπάρχει κάποιος λόγος; Εάν, δηλαδή, αύριο το πρωί πει «εγώ κόβω τα οικόπεδα εκεί και στέλνω το «Γιαβούζ», όπως είπε ο Υπουργός Εξωτερικών χθες -έξι φορές έχει τρυπήσει στο οικόπεδο «Αφροδίτη» της Κύπρου, της Κυπριακής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης- τι θα κάνουμε; Και πάει το «Γιαβούζ» και αρχίζει και τρυπάει, τι θα κάνουμε εμείς; Ερωτώ.

Επίσης, δεν έχουμε καθορίσει, υπογράψει αμυντικά -αμυντικά, προσέξτε, κύριε Υπουργέ- την ασφάλεια του αγωγού. Δηλαδή θα ξεκινήσει από το Ισραήλ, από το «Λεβιάθαν», θα πάει προς την Κύπρο, θα έρθει στην Κρήτη. Σε όλο αυτό το μέρος, μέχρι να ανέβει Θεσπρωτία, σε όλο, Πελοπόννησο και τα λοιπά, εάν κάτι συμβεί στην πατρίδα μας, γιατί να έχουμε εμείς την αποκλειστική ευθύνη της ασφάλειας αγωγού και να μην την έχουν όλες οι χώρες και το Ισραήλ και η Κύπρος και η Ελλάδα και η Ιταλία;

Άρα, λοιπόν, έχουμε τρία πράγματα τα οποία σας είπα αυτή τη στιγμή που πρέπει άμεσα, για να μπορέσει να ισχύει αυτή η διεθνής συμφωνία, να τα υπογράψετε και να φτιάξετε συμφωνίες.

Δεν μιλάω για το Κομμουνιστικό Κόμμα, το οποίο είπε ότι το Ισραήλ είναι οι φονιάδες του παλαιστινιακού λαού και τα λοιπά. Αυτά ούτε θέλω να τα ακούω ούτε μπορώ να τα διανοηθώ, ότι υπάρχουν Έλληνες Βουλευτές οι οποίοι κατηγορούν ένα κράτος ότι είναι φονιάδες αλλού κράτους. Θα μπορούσε και το Ισραήλ να πει «και εσείς οι Παλαιστίνιοι, έρχονται οι Παλαιστίνιοι, ντύνονται με ναρκωτικά, μπαίνουν στην αγορά του Τελ Αβίβ και σκοτώνουν εκατόν πενήντα αθώους αμάχους, ανθρώπους, παιδιά μικρά». Εμείς δεν έχουμε να ανακατευτούμε σε τίποτα σε αυτό.

Όσον αφορά το Ισραήλ, είναι ένα κράτος με το οποίο αυτήν τη στιγμή και τα προηγούμενα χρόνια -επειδή έχουμε μάθει να βγάζουμε από πάνω από την καμπούρα μας την ευθύνη- εμείς δεν ήμασταν κοντά. Χρόνια θυμάμαι τον Ανδρέα Παπανδρέου τον συγχωρεμένο υπέρ των Παλαιστινίων, μόνο φουλάρια δεν φόραγε εδώ πέρα να μας λέει τι καλός λαός είναι ο παλαιστινιακός και τι δολοφόνοι είναι οι Ισραηλινοί. Και θέλατε το Ισραήλ να έρθει σε εμάς;

Άρα, λοιπόν, αυτές οι συμφωνίες είναι σοβαρές. Έπρεπε να είχαν γίνει, κύριε Υπουργέ, δεκαπέντε, είκοσι χρόνια πριν. Και

αυτά τα οποία σας λέμε και οι προτάσεις που κάνουμε είναι σοβαρές.

Κλείνοντας, θέλω να πω, επειδή έχουν γίνει πάρα πολλά θέματα τελευταία στην περιοχή τη δική μου τουλάχιστον, στην Ανατολική Αττική και επειδή μου τηλεφωνούν κάτοικοι πάρα πολύ και διαβάσαμε εδώ -κύριε Υπουργέ, δεν είναι θέμα δικό σας, είναι του κ. Μητράκη- για το Μάτι. Στο Μάτι ξεχασμένοι οι άνθρωποι. Σε λίγο κλείνουμε δυο χρόνια.

Έστειλε ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης -και την έχω εδώ, στις 13 Μαΐου- μία επιστολή στον Πρόεδρο της Βουλής, κύριε Πρόεδρε και στον κύριο Πρωθυπουργό για έναν ελάχιστο φόρο τιμής που μπορεί να κάνει η ελληνική Βουλή, ο ελληνικός λαός στους ανθρώπους αυτούς οι οποίοι έχασαν τη ζωή τους, χωρίς να φταίνε, στην περιοχή στο Μάτι.

«Προτείνω, κύριε Πρωθυπουργέ...»...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριε συνάδελφε, παρακαλώ, ολοκληρώστε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Ολοκληρώνω, συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε.

«...με την ιδιότητά μου ως Πρόεδρος Κοινοβουλευτικού Κόμματος, αλλά και ως Έλληνας και άνθρωπος την κατασκευή μνημείου προς τιμήν των αδικοχαμένων ψυχών από την πυρκαγιά στο Μάτι Αττικής». Αυτό θα το δώσω στα Πρακτικά.

Νομίζω ότι είναι μία ευκαιρία για όλους μας να τιμήσουμε αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι έχασαν τη ζωή τους χωρίς να ευθύνονται, από αμέλειες της ελληνικής πολιτείας.

Θέλω να πω ότι υπάρχουν πάρα πολλά θέματα τα οποία απασχολούν τους κατοίκους στο Μάτι. Συλλογή αμιάντου από κατοικίες δεν έχει γίνει ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριε συνάδελφε...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Δεν έχει γίνει ακόμα κατεδάφιση κτηρίων που κρίθηκαν κατεδαφιστέα, δεν έχει γίνει ολοκλήρωση αποφάσεων για ανακατασκευές, επισκευές. Περιμένουν οι άνθρωποι, οι δικαιούχοι στεγαστικής συνδρομής.

Τα λέω αυτά διότι πρέπει να γίνουν κάποια στιγμή. Δύο χρόνια κλείνουμε. Αποκατάσταση οδοστρωμάτων, οδικών υποδομών, εκτέλεση συνοδών έργων σήμανσης, προστασίας και ασφάλειας, απορροής ομβρίων υδάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριε συνάδελφε, έχετε φθάσει στα δέκα λεπτά.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ: Έχουμε μείνει, δυστυχώς, στις υπογραφές των συμβάσεων. Αυτά.

Θέλω να ξεκαθαρίσω προς καθέναν κύριο και καθεμία κυρία της Εθνικής μας Αντιπροσωπείας, κύριε Υπουργέ, ότι η Ελληνική Λύση βεβαίως και θα ψηφίσει, επειδή είχατε ακόμα αμφιβολίες και με ρωτούσαν προηγουμένως -το είπε και ο κύριος Πρόεδρος, το είπε και ο ειδικός αγορητής μας- θα ψηφίσει το νομοσχέδιο αυτό. Ήταν ο πρώτος ο οποίος είπε για αυτόν τον αγωγό. Όμως, εάν -και πολύ φοβούμαι που το λέω- δεν υλοποιήσετε τις προτάσεις τις οποίες σας προτείναμε, σας είπαμε, ο αγωγός αυτός δεν θα έχει καμμία τύχη.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ για τον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Φωτεινή Μπακαδήμα από το ΜέΡΑ25.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα την κύρωση της Διακρατικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές μέσω του αγωγού EastMed, που υπεγράφη αρχικά σε πρόσφατη επίσκεψη του Ισραηλινού Πρωθυπουργού Νετανιάχου στην Αθήνα και σε πανηγυρική τριμερή συνάντηση κορυφής.

Από την πρώτη στιγμή υποστηρίξαμε έντονα την αντίθεσή μας στον EastMed και το ότι σήμερα έρχεται προς κύρωση μία ήδη υπογεγραμμένη συμφωνία δεν αλλάζει τη στάση μας.

Το θέμα της «πράσινης» μετάβασης και των εξορύξεων αποτελούσε από την αρχή θεμέλιο λίθο στο πρόγραμμα του ΜέΡΑ25.

Πάγια στάση μας είναι πως οι εξορύξεις, οι αγωγοί και τα ορυκτά καύσιμα έχουν μόνο κόστος για τη χώρα μας, χωρίς κανένα απολύτως όφελος για τον λαό μας.

Το κόστος αυτό είναι τριπλό, κόστος οικολογικό, όταν μάλιστα το περιβάλλον μας είναι ήδη εξαιρετικά επιβαρυνμένο από την ανθρωπινή δράση, κόστος οικονομικό, καθώς μόνο οι πολυεθνικές θα κερδίζουν, την ώρα που η ελληνική οικονομία καθλώνεται στις τεχνολογίες του 20ου αιώνα, αντί να έχει ως στόχο της την «πράσινη» βιομηχανική και αγροτική επανάσταση. Κόστος γεωπολιτικό, καθώς οι αγωγοί και τα τρυπάνια στις θάλασσες και στη στεριά δημιουργούν ένα λαμπρό πεδίο δόξας μόνο για όποιον έχει να κερδίσει οικονομικά και στρατηγικά από την αύξηση των εντάσεων στην περιοχή.

Η υπογραφή του ίδιου του EastMed επιβεβαιώνει στο ακέραιο τη θέση μας αυτή.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επιλέγει συνειδητά να συνεχίσει την πολιτική της κυβέρνησης του κ. Τσίπρα, προσδένοντας την Ελλάδα στο άρμα «Τραμπ - Νετανιάχου», που μαζί με τις πετρελαϊκές πολυεθνικές εργάζονται συστηματικά με μοναδικό τους στόχο την εξόντωση της ειρήνης στην Ανατολική Μεσόγειο. Πρόκειται για μία πρόσδεση που φυσικά ξεκίνησε με το πρώτο μνημόνιο επί πρωθυπουργίας Γεωργίου Παπανδρέου, μετατράπηκε σε πυλώνα της νέας εθνικοφοροσύνης στις μέρες του δεύτερου μνημονίου επί κυβέρνησης Σαμαρά, ακολουθήθηκε ακόμη πιο πιστά από τις κυβερνήσεις Τσίπρα που υπέγραψαν το τρίτο και τέταρτο μνημόνιο αντίστοιχα και συνεχίζεται τώρα και από την Κυβέρνηση Μητσοτάκη, η οποία με σταθερό βηματισμό οδηγεί τη χώρα στην υπογραφή ενός πέμπτου -σκληρότερου όλων- μνημονίου που θα φτωχοποιήσει και θα ερημώσει ακόμη περισσότερο την Ελλάδα.

Συχνά, όμως, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, έχει επιχειρηθεί να παρουσιαστεί ο αγωγός της «χρεοδουλοπαροικίας» μας ως αντίβαρο στην Τουρκία. Ούτε λίγο ούτε πολύ ο EastMed παίρνει τη μορφή υπερόπλου, το οποίο κατέχει η Ελλάδα έναντι της διεκδικητικότητας του Προέδρου Ερντογάν, την ώρα που αποξενώνει την Ελλάδα τόσο από τον αραβικό κόσμο όσο και από το διεθνές οικολογικό κίνημα, δίνοντας στον Τούρκο πρόεδρο ερείσματα στο εσωτερικό και το εξωτερικό της Τουρκίας για να προκαλέσει νέες εντάσεις στο Αιγαίο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα τουρκικά καθεστώτα πάντα επέλεγαν τη δημιουργία τεχνητών εντάσεων ως αντιπερισπασμό στα εσωτερικά τους προβλήματα. Το αυταρχικό καθεστώς Ερντογάν δεν απέφυγε την ίδια οδό. Όσο ο Τούρκος Πρόεδρος κρίνει πως μία ένταση ή ένα θερμό επεισόδιο θα τον ευνοήσει, αποπροσανατολίζοντας πρακτικά τους πολίτες της γείτονος χώρας από τα πραγματικά τους προβλήματα, θα τα χρησιμοποιήσει αμφοτέρω και κανένας -μα, κανένας!- αγωγός δεν θα μπορέσει να τον αποτρέψει.

Στη συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής, την οποία παρακολούθησα με μεγάλο ενδιαφέρον, ο εισηγητής της Πλειοψηφίας επισήμανε πως αναβαθμίζεται η γεωστρατηγική θέση της Ελλάδας έναντι της τουρκικής προκλητικότητας και των πολιτικών του Ερντογάν. Κατανόω τον τρόπο σκέψης του, αλλά οφείλω να σημειώσω και να αναδείξω τη διαφωνία μας, η οποία δεν είναι μόνο πολιτική, πιστέψτε με, αλλά πηγάζει και από προσωπική μου εκτίμηση. Ως διεθνολόγος με περιοχή ειδίκευσης στη Μέση Ανατολή, θεωρώ πως δεν θα κατορθώσει να λειτουργήσει σταθεροποιητικά, αν πάρουμε ως δεδομένη την πολιτική αστάθεια της Τουρκίας και τα εσωτερικά προβλήματα της γείτονος που αυξάνονται μέρα με τη μέρα, τα οποία είναι πιθανόν σύντομα να οδηγήσουν και σε πρόωρες εκλογές τον Τούρκο Πρόεδρο. Μένει φυσικά να το δούμε -και εδώ θα είμαστε για να το μάθουμε και να συζητήσουμε- ποια εκτίμηση θα αποδειχθεί μακροπρόθεσμα σωστή.

Παράλληλα, μας προκαλεί έκπληξη και θεωρούμε πως έχει τη δική του σημασιολογία το γεγονός ότι η Ιταλία δεν έχει υπογράψει ακόμα τη σύμβαση. Άρα, η ελληνική Βουλή καλείται να κυρώσει μία διακρατική συμφωνία, χωρίς να είναι σαφές πού οφείλεται η επιφύλαξη της Ιταλίας, μιας χώρας που εξ αρχής συμμετείχε στις συζητήσεις, ούτε και το πότε θα ολοκληρωθεί από την ιταλική πλευρά η διαδικασία. Αν δεν κάνω λάθος, ο Υπουργός δήλωσε στην επιτροπή πως η Ιταλία θέλησε να κρατήσει αυτό το περιθώ-

ριο, ώστε να υπογράψει αργότερα.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, όπως έχουμε δηλώσει από την πρώτη στιγμή, θεωρούμε πως η Ελλάδα θα πρέπει να απεμπλακεί από την ανίερη συμμαχία με το Ισραήλ, την Αίγυπτο, τον Τράμπ και τις πετρελαϊκές εταιρείες. Από την πρώτη στιγμή ταχθήκαμε κατά της υπογραφής του EastMed και δεν θα μπορούσαμε τώρα να κάνουμε κάτι διαφορετικό απλώς και μόνο εξαιτίας τού ότι η σημερινή συζήτηση αφορά την τελική κύρωση της συμφωνίας.

Για εμάς, το ΜέΡΑ25, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες η αρχική συμφωνία με τη σημερινή κύρωση και γι' αυτό, όπως έχει δηλώσει και ο αγορητής μας, εξ αρχής καταψηφίζουμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε, για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει τώρα ο κύριος Υπουργός για δεκαοκτώ λεπτά.

Ορίστε, κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα ψηφίζουμε μία ιστορικής σημασίας συμφωνία για τον αγωγό EastMed. Πραγματικά είναι μία από τις πιο σημαντικές συμφωνίες όχι μόνο στον χώρο της ενέργειας, αλλά μία από τις πιο σημαντικές διεθνείς συμφωνίες που έχει υπογράψει η χώρα τα τελευταία χρόνια. Είναι μία συμφωνία που ενισχύει τη χώρα ενεργειακά και γεωστρατηγικά. Είναι πρώτα απ' όλα μία συμφωνία η οποία εξασφαλίζει στη χώρα ως προς την ενέργεια, ως προς το φυσικό αέριο περισσότερες πηγές τροφοδοσίας και περισσότερες οδούς και αυτό φυσικά είναι αυτονόητο ένα «συν» στο ενεργειακό πεδίο.

Δεύτερον, αυτή η συμφωνία είναι στον πυρήνα του σχεδιασμού της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και γι' αυτόν τον λόγο έχει ενταχθεί και στα λεγόμενα «Projects of Common Interest», δηλαδή στα προγράμματα, στα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος, ακριβώς γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση πιστεύει και εκκινεί στο αυτονόητο, στο ότι δεν πρέπει να βάζεις όλα τα αβγά σου στο ίδιο καλάθι, ιδιαίτερα στον ενεργειακό τομέα και ότι πρέπει να έχεις εναλλακτικές λύσεις για περιόδους κρίσεων.

Τρίτον, αυτονόητα αυτή η συμφωνία ενισχύει περαιτέρω τις σχέσεις Κύπρου - Ισραήλ. Και πραγματικά διερωτώμαι, γιατί να μη θέλουμε -προφανώς δεν φαντάζομαι να μη θέλει κανείς να ενισχύσουμε τη σχέση μας με την Κύπρο- να ενισχύσουμε περαιτέρω τις σχέσεις μας με το Ισραήλ; Δεν θέλουμε φίλους; Δεν θέλουμε άλλους φίλους; Μας φτάνουν αυτοί που έχουμε; Δεν καταλαβαίνω.

Τέταρτον, προφανώς αν και δεν στρέφεται εναντίον κανενός αυτή η συμφωνία, είναι ένα έμμεσο μήνυμα στην τουρκική προκλητικότητα. Μην ξεχνάτε ότι ο Ερντογάν στις αρχές Δεκεμβρίου αμφισβήτησε ευθέως το δικαίωμα της Κύπρου, του Ισραήλ και της Ελλάδας να κατασκευάσουν αυτόν τον αγωγό.

Στις αρχές Δεκεμβρίου και συγκεκριμένα στις 10 Δεκεμβρίου, είχα συνάντηση με τον ομόλογό μου κ. Στάνιτς στη Μαδρίτη και μετά από αυτήν τη συνάντηση επισπεύστηκαν οι διαδικασίες και υπογράφηκε τελικά η συμφωνία αυτή στις 2 Ιανουαρίου εδώ στο Ζάππειο, παρουσία του Προέδρου Αναστασιάδη, του Πρωθυπουργού Νετανιάχου και του Κυριάκου Μητσοτάκη. Είναι ένα μήνυμα και από τις τρεις χώρες ότι προχωρούμε μπροστά σε μια συνεργασία, η οποία είναι συνεργασία νομιμότητας και ειρήνης. Καλό θα είναι η Τουρκία να εγκαταλείψει τον αναθεωρητισμό της και την προκλητικότητά της, η οποία είναι σε δυσαρμονία με τον σύγχρονο κόσμο. Μπορεί να έχει σχέση με το 18ο και το 19ο αιώνα, αλλά δεν έχει καμία σχέση με τον 21ο αιώνα.

Σε αυτό το πλαίσιο θέλω να σημειώσω ότι δεν είναι καθόλου τυχαίο το άρθρο 10 της συμφωνίας, το οποίο αναφέρεται στην προστασία του αγωγού τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά τη λειτουργία του και αυτό είναι και μία απάντηση σε ορισμένους συναδέλφους που έθεσαν αυτό το ερώτημα. Δεν θα είναι ένας αγωγός ο οποίος απλά θα σχεδιαστεί επί χάρτου και θα αφεθεί στην τύχη του. Είναι ένας αγωγός που οι συμβαλλόμενες χώρες είναι αποφασισμένες να τον προστατεύσουν, με ό,τι αυτό σημαίνει. Και ο νόυν νοείτω!

Πέμπτον -και θέλω να σταθώ σ' αυτό- είναι μία συμφωνία η οποία τυγχάνει διακομματικής συναίνεσης. Το ΚΚΕ είναι απέναντι -το περίμενα- το ΜέΡΑ25 για τους δικούς του λόγους είναι απέναντι -και αυτό το περίμενα- η Ελληνική Λύση, αφού μας κράτησε σε αγωνία επί ώρα, διευκρίνισε τελικώς και μετά από έναν ορυμαγδό κριτικής ότι τάσσεται υπέρ της συμφωνίας -προς κατά- πληξη όλων μας, εννοώ με βάση τις αρχικές τοποθετήσεις- ενώ τάσσονται υπέρ της συμφωνίας και τα υπόλοιπα τρία κόμματα, η Νέα Δημοκρατία, ο ΣΥΡΙΖΑ και το Κίνημα Αλλαγής.

Είναι πραγματικά σημαντικό ότι σε αυτή τη χώρα, που πολλές φορές διαφωνούμε για να διαφωνούμε, έχουμε κατορθώσει να συμφωνήσουμε σε αυτό το σχέδιο τόσα πολλά κόμματα, όπως είναι επίσης σημαντικό ότι στην τελετή υπογραφής πέρα από την Κυβέρνηση εκπροσωπήθηκαν, μετά από πρόσκληση της Κυβέρνησης και όπως επέβαλλαν φυσικά οι κανόνες της δεοντολογίας, τόσο ο ΣΥΡΙΖΑ όσο και το Κίνημα Αλλαγής.

Θέλω να σημειώσω ακόμα μία φορά ότι αυτή η συμφωνία δεν είναι δική μου συμφωνία. Εγώ ήμουν ο δρομέας στα τελευταία μέτρα. Ξεκίνησε ο Γιάννης Μανιάτης ήδη από την περίοδο του 2010 - 2011 και μετά στην κυβέρνηση Σαμαρά και κατόπιν συνέχισαν ο κ. Σκουρλέτης και ο κ. Σταθάκης. Ο κ. Μανιάτης και ο κ. Σταθάκης ήταν στην πρώτη σειρά κατά τη διάρκεια της υπογραφής. Νομίζω ότι αυτό είναι και ένα μήνυμα το οποίο πρέπει να μας προβληματίσει και να το σκεφτούμε όλοι σε αυτή την Αίθουσα, που καμιά φορά βρίσκουμε ευκαιρίες να διαφωνήσουμε ακόμα και όταν συμφωνούμε, ότι δεν είναι καθόλου κακό για το πολιτικό σύστημα να υπάρχουν τέτοιου είδους συναίνεσεις. Είναι θετικό για το επίπεδο της δημοκρατίας μας και είναι και ένα σωστό μήνυμα προς τους Έλληνες πολίτες.

Έκτον, η συμφωνία αυτή δεν είναι απλά μία συμφωνία διακηρυκτικού περιεχομένου που έγινε διότι έπρεπε να δοθεί μία κάποια πολιτική απάντηση στην Τουρκία και λοιπά. Είναι μία συμφωνία, η οποία έχει οικονομικό περιεχόμενο και συνοδεύεται από μία σειρά κινήσεις, οι οποίες έγιναν αμέσως μετά, δηλαδή προχώρησαν οι διαδικασίες για την αδειοδότηση της συμφωνίας αυτής από το ελληνικό Υπουργείο Ανάπτυξης στις 3 Μαρτίου του 2020.

Επίσης, τους τελευταίους μήνες και τις τελευταίες μέρες προχωρούν όλες οι διαδικασίες που απαιτούνται για την εκπόνηση της μελέτης σκοπιμότητας, η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το υπογραμμίζω αυτό. Δεν είναι απλά και μόνο ένα όραμα κάποιων ελληνικών πολιτικών κομμάτων αυτή η συμφωνία. Στηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ΔΕΠΑ έχει κάνει όλες τις αναγκαίες κινήσεις, η εταιρεία «ΠΟΣΕΙΔΩΝ» ευρύτερα έχει κάνει όλες τις αναγκαίες κινήσεις. Τις περιέγραψα στη συνεδρίαση της επιτροπής, δεν είναι ανάγκη να αναφερθώ εκ νέου στα συγκεκριμένα ποσά των εκταμιεύσεων.

Έβδομον, είναι σημαντικό, κυρίες και κύριοι, γιατί δείχνει την αποφασιστικότητα της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Ελληνικής Δημοκρατίας, ότι η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα που κυρώνει αυτή τη συμφωνία. Δείχνει τη δέσμευσή μας να προχωρήσει αυτό το σχέδιο. Δείχνει αυτή μας η απόφαση πόσο πραγματικά πιστεύουμε σε αυτό το σχέδιο για όλους τους λόγους που εξήγησα μέχρι τώρα και για άλλους που θα εξηγήσω περαιτέρω.

Δυο ακόμα παρατηρήσεις. Η πρώτη, πέρα από τα ευρύτερα γεωστρατηγικά και διεθνοπολιτικά, έχει να κάνει με τον αγωγό και την Ελλάδα. Προβλέπεται προσαυγιάλωση του αγωγού στην Κρήτη. Αυτό σημαίνει δύο πράγματα.

Σημαίνει, πρώτον, ότι μπορεί ο αγωγός αυτός να μεταφέρει μελλοντικά κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Κρήτη, νοτίως της Κρήτης, μετά τις συμβάσεις παραχώρησης που έχουν γίνει στην «ΕΧΧΟΝ ΜΟΒΙΛ», στην «ΤΟΤΑΛ» και στα ΕΛΠΕ. Επίσης, σημαίνει ότι ο αγωγός αυτός μέσω Κρήτης θα διέρχεται από την Πελοπόννησο και τη δυτική Ελλάδα καλύπτοντας και μία περιοχή που μέχρι σήμερα δεν καλύπτεται από πλευράς μεγάλων αγωγών φυσικού αερίου.

Τέλος, η συμφωνία αυτή είναι θετική σε επίπεδο οικονομικό, διότι συνεπάγεται επενδύσεις, μεγάλες επενδύσεις και στην Ελλάδα, συνεπάγεται θέσεις εργασίας που δεν μας περισσεύουν και συνεπάγεται επίσης καλύτερο ανταγωνισμό στο επίπεδο του

φυσικού αερίου, διότι όσοι περισσότεροι αγωγοί διέρχονται, όσες περισσότερες πηγές φυσικού αερίου διέρχονται από τη χώρα μέσω οδύσεων, προφανώς τόσο εντείνεται ο ανταγωνισμός και είναι καλύτερο για τον καταναλωτή είτε είναι επιχειρήσεις είτε είναι νοικοκυριά.

Έρχομαι τώρα, αφού περιέγραψα τα θετικά αυτής της συμφωνίας, να απαντήσω στην κριτική η οποία έγινε από διαφορετικές πλευρές.

Πρώτα απ' όλα, στο επίπεδο το εθνικό, της εξωτερικής πολιτικής, ειπώθηκε από κάποιους «τι προσφέρει αυτός ο αγωγός -αν δεν βλάπτει κιόλας!-, τι θέλουμε να μπλέκουμε με το Ισραήλ και να μπλέκουμε με περαιτέρω αγωγούς».

Με συγχωρείτε. Πραγματικά διερωτώμαι: Τι μας βλάπτει ένας ακόμα αγωγός; Έχουμε αυτούς που έχουμε και καλά κάνουμε και τους έχουμε. Έχουμε τον αγωγό που έρχεται από τη Ρωσία. Η Ρωσία είναι παραδοσιακός τροφοδότης σε αέριο. Δεν αμφισβητείται αυτό. Έχουμε την Τουρκία, επίσης πολλά χρόνια, και τώρα θα έχουμε και τον ΤΑΡ από την ίδια πλευρά.

Εσείς που είστε εναντίον αυτού του αγωγού, είστε υποστηρικτές οπωσδήποτε τού να έχουμε μόνο αέριο από τη Ρωσία και από την Τουρκία και να μη συζητήσουμε καμμία άλλη χώρα; Πώς να το ερμηνεύσω; Γιατί υπάρχει αμφισβήτηση των πάντων;

Επίσης, ειπώθηκε ότι η Γερμανία ή η Ιταλία υποτίθεται ότι είναι εναντίον αυτού του αγωγού και άρα ο αγωγός αυτός δεν θα προχωρήσει. Δεν το πιστεύω καθόλου, αλλά ας υποθέσουμε ότι η Γερμανία και η Ιταλία είναι εναντίον αυτού του αγωγού. Και τι σημαίνει αυτό, δηλαδή; Όποιος είναι εναντίον μας εθνικής επιδίωξης σημαίνει ότι θα δικαιώνεται αυτόχρονα και ότι η Ελλάδα θα σταματάει να υπηρετεί τα εθνικά της συμφέροντα και τις δικές τις εθνικές στοχεύσεις; Πώς λέγονται αυτά τα πράγματα σοβαρά στη Βουλή των Ελλήνων; Πραγματικά διερωτώμαι.

Έρχομαι στο θέμα των περιβαλλοντικών. Θα πω, πρώτα απ' όλα, ότι υπάρχει το άρθρο 8, το οποίο μιλάει ακριβώς για την προστασία του περιβάλλοντος, για τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις και για τις υποχρεώσεις όλων των συμβαλλομένων χωρών να προστατέψουν το περιβάλλον, έτσι ώστε να μην έχουμε συνέπειες, πράγμα το οποίο δεν είναι σύνηθες σε τέτοιου είδους συμβάσεις, δεν είναι κάτι αυτονόητο, κάτι που συνέβαινε τις περασμένες δεκαετίες. Είναι μία καινούργια αντίληψη όλων των χωρών, όχι μόνο της Ελλάδας, καθώς προφανώς περνώντας τα χρόνια το περιβάλλον ανεβαίνει στην ατζέντα όλων.

Όμως, θέλω να θέσω και δυο ακόμη ερωτήματα σε σχέση με το περιβάλλον και τους αγωγούς. Όλοι οι άλλοι που κάνουν αγωγούς και στο φυσικό αέριο και τα τελευταία χρόνια και αναφέρονται και σε ευρωπαϊκές χώρες -γιατί κάποιοι αναφερόμαστε, σωστά, στον NordStream και στη Γερμανία και σε όλες τις άλλες χώρες απ' όπου διέρχεται ο NordStream- αυτοί δεν ενδιαφέρονται για το περιβάλλον; Όλοι αυτοί, χώρες πιο προηγμένες από εμάς, περιμένουν από εμάς να τους δώσουμε περιβαλλοντικά μαθήματα;

Επίσης, επειδή έγινε ακόμα μία φορά συζήτηση για τον περιβαλλοντικό νόμο, δεν θέλουμε -και σωστά, εμείς πρωταγωνιστούμε σε αυτό- τον λιγνίτη και προχωρούμε στην απολιγνιτοποίηση. Θέλουμε το φυσικό αέριο -λέμε εμείς- όπως γίνεται σε όλη την Ευρώπη ως καύσιμο μετάβασης. Εσείς -κάποιοι από εσάς- δεν θέλετε ούτε το φυσικό αέριο. Πολύ καλά. Τι μένει; Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μα, εδώ και κατά τη συζήτηση του περιβαλλοντικού νόμου προέκυψε ότι κάποιοι δεν θέλετε και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διότι θεωρείτε πως υπάρχει ένα χωροταξικό, το οποίο είναι απαράδεκτο και επιτρέπει εδώ ή εκεί ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα λοιπά.

Επομένως, δικαιούμαι ή όχι να συμπεράνω ότι ορισμένοι από εσάς θέλετε μόνο τα κερδιά; Κι εγώ ως Υπουργός Ενέργειας αυτή την πολιτική πρέπει να ακολουθήσω, να πω ότι εγκαταλείπω τα πάντα, ακόμα και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και από εδώ και πέρα θα μοιράζω κερδιά, όπως στην Ανάσταση, προκειμένου να κινείται η εθνική οικονομία; Ας συζητήσουμε περισσότερο σοβαρά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Άλλο πεδίο κριτικής είναι όσα αναφέρθηκαν σε σχέση με τα τεχνικά και τα οικονομικά του έργου. Κοιτάξτε, δεν θα αμφισβητήσω καθόλου -το είπα και στην επιτροπή- ότι είναι ένα έργο τε-

χνικά δύσκολο –πράγματι- διότι είναι υποθαλάσσιο έργο, διότι είναι μεγάλες οι αποστάσεις, διότι πρέπει να γίνουν πολλές μελέτες και τα λοιπά.

Όμως, δεν θέλω να αμφισβητούνται μερικά αυτονόητα, πρώτον, ότι υπάρχει φυσικό αέριο. Γιατί κι αυτό ειπώθηκε, ότι δεν υπάρχει. Υπάρχει το κοίτασμα Λεβιάθαν και το Βόρειο Καρίς και τα δύο στο Ισραήλ. Υπάρχει ο Γλαύκος στην Κρήτη, υπάρχει η Αφροδίτη και κυρίως συνεχίζονται οι εξορύξεις και αναμένεται ότι θα υπάρξουν πολύ περισσότερα κοιτάσματα και αποθέματα. Αυτό το ξέρουν όλοι όσοι ασχολούνται με αυτό το θέμα.

Επίσης, σε όσους αμφισβητούν τεχνικά και οικονομικά το πρότζεκτ αυτό, θέλω να υπενθυμίσω δύο πράγματα. Η «EN-ERGEAN», η οποία είναι μία εταιρεία που ξεκίνησε από την Ελλάδα, αλλά είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο του Λονδίνου, αποφάσισε και το δήλωσε στις 2 Ιανουαρίου, όταν είχαμε την υπογραφή της συμφωνίας, ότι θα δώσει τα κοιτάσματα από το Βόρειο Καρίς –που είναι περίπου 2,5 bcm, το 1/4 της δυναμικότητας του αγωγού- σε αυτόν τον αγωγό. Είναι ιδιωτική εταιρεία και το αποφάσισε.

Αυτοί που κάνουν κριτική ξέρουν καλύτερα από τις ιδιωτικές εταιρείες τα δικά τους συμφέροντα, αλλά ακόμα περισσότερο στο σχέδιο αυτό έχει ενεργό εμπλοκή η «EDISON» που ήταν μια μεγάλη ιταλική ενεργειακή εταιρεία, θυγατρική σήμερα της EDF, που είναι η μεγαλύτερη γαλλική ενεργειακή εταιρεία. Δεν ξέρουν ούτε αυτοί και τα ξέρουμε εμείς ασχολούμενοι εκ του προχείρου με ένα τόσο μεγάλο θέμα. Επαναλαμβάνω ότι δεν υποτίμη τις δυσκολίες, αλλά καλό είναι να μη σπεύδουμε όλοι να βγάζουμε τόσο βιαστικά συμπεράσματα.

Προχωρώ με το θέμα της Ιταλίας. Όπως ήρθε η σύμβαση εδώ έτσι θα κυρωθεί και από το Ισραήλ και από την Κύπρο, με την Ιταλία στον τίτλο, διότι η Ιταλία συνδιαπραγματεύτηκε τη συμφωνία αυτή και συνδιαπραγματεύτηκε όχι μόνο με τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και με εμάς. Μέχρι τον περασμένο Δεκέμβριο μιλούσαμε με το ιταλικό Υπουργείο Εξωτερικών για συγκεκριμένες διατυπώσεις αυτής της συμφωνίας, η οποία προωθείται εδώ με εξουσιοδότηση από τη Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, διότι έτσι γίνεται σε αυτές τις περιπτώσεις.

Θέλω να πω με αυτή την ευκαιρία ένα μεγάλο ευχαριστώ τόσο στις υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, όσο και στις υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη δουλειά που έκαναν. Τώρα το τι θα κάνει η Ιταλία είναι δικό της θέμα. Υπήρξε αυτή η επιστολή, στην οποία όλοι αναφερθήκατε, του Ιταλού Υπουργού Ανάπτυξης, που είναι και αρμόδιος για τα ενεργειακά θέματα, ο οποίος αποφάσισε μόνος του να τη στείλει. Η Ιταλία θα λάβει τις αποφάσεις της όποτε νομίζει. Επαναλαμβάνω και πάλι ότι πιστεύω ότι οι αποφάσεις Ιταλίας θα είναι θετικές. Επαναλαμβάνω, όμως, ότι δεν είναι μόνο η Ιταλία στον σχεδιασμό των τριών χωρών που προχώρησαν στο Ζάππειο σε αυτή τη συμφωνία. Είναι και η Αίγυπτος ως προς τις πηγές. Ήδη έχουμε κάνει κρούσεις στον Αιγύπτιο Υπουργό –δεν σας αποκαλύπτω κάτι καινούργιο, είναι κάτι το οποίο έχει δημοσιοποιηθεί- αλλά και ως προς την κατάληξη του αγωγού, προφανώς θα εξεταστούν όλα τα ενδεχόμενα, διότι υπάρχει και η αγορά της κεντρικής Ευρώπης και όχι μόνο.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ενδιαφερόντουσαν υποτίθεται επί ΣΥΡΙΖΑ, αλλά σταμάτησαν να ενδιαφέρονται επί Νέας Δημοκρατίας. Ίσως γιατί εσείς είστε –δεν ξέρω- πιο Αμερικανοφιλοί. Το λέω χαριτολογώντας, για να μην έχουμε στη συνέχεια αντιπαράθεση σε αυτό.

Εν πάση περιπτώσει, σας λέω ότι εξίσου ενδιαφερόντουσαν και στη δική σας εποχή και στη δική μας εποχή. Το καλοκαίρι, όταν είχαμε τη συνάντηση εδώ, την «3 και 1», την Ελλάδα, Κύπρο, Ισραήλ και Ηνωμένες Πολιτείες, η αμερικανική πλευρά εκδήλωσε τη στήριξή της απέναντι σε αυτόν τον αγωγό και ενδεχομένως και τις επόμενες μέρες –δεν ξέρω, περιμένουμε τον σχηματισμό της κυβέρνησης στο Ισραήλ- θα υπάρξει νέα συνάντηση ανάμεσα στις τέσσερις αυτές χώρες, Ελλάδα, Κύπρος, Ισραήλ και Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, πράγμα που δείχνει ότι είμαστε στρατηγικοί εταίροι και συνεργαζόμαστε πολύ στενά.

Θέλω να πω και τρία πράγματα εκτός ύλης, γιατί σημειώθηκαν από τους συναδέλφους. Το πρώτο έχει να κάνει με μια κριτική

που έγινε από τον κ. Αρσένη σε εμένα, η οποία οφείλω να πω ότι με κατέπληξε. Νομίζω η αντίδρασή μου από το έδρανο έδειξε πώς τοποθετήθηκα στην κριτική, αλλά για τα Πρακτικά απλώς θέλω να πω ότι εγώ λέγομαι Κωστής Χατζηδάκης, μην ξεχνάμε ποιος είμαι. Δεν έχω κατηγορήσει ποτέ στη ζωή μου κανέναν ότι είναι προδότης. Δεν είναι το ύφος μου, δεν έχω μάθει να μιλάω έτσι και προφανώς δεν θα μπορούσα να κατηγορήσω και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις για προδοσία. Πώς σας πέρασε από το μυαλό; Είπα ότι αν σταματούσαμε τις εξορύξεις σε αυτή τη φάση, θα ερχόντουσαν διαδηλωτές απέξω που θα έλεγαν εκείνοι ότι εμείς κάνουμε προδοσία. Έκανα έναν πολιτικό συλλογισμό τον οποίον δικαιούμαι να κάνω και ο οποίος νομίζω ότι είναι τετράγωνος.

Από εκεί και πέρα, δεν ξέρω πού φανταστήκατε ότι εγώ –γιατί το είπατε και αυτό από αυτήν εδώ τη θέση- ζήτησα τη σύλληψη αυτών που διαδήλωναν έξω από τη Βουλή. Πρώτον, δεν άκουσα ποτέ να συλληφθεί κανένας. Πέραν αυτού ποτέ δεν θα ζητούσα τη σύλληψη οιοδήποτε. Ας μιλάμε στον κόσμο αυτόν, όχι στον φανταστικό μας. Σταματάω εδώ γιατί δεν θέλω να γίνω προσβλητικός, όπως αντιλαμβάνεστε.

Έρχομαι στην κριτική που έγινε από τον ΣΥΡΙΖΑ για το θέμα της ΕΔΕΥ. Τι κάνουμε στην ΕΔΕΥ; Το ξαναλέω για όσους δεν το άκουσαν. Είναι η εταιρεία για την εξόρυξη των υδρογονανθράκων στην οποία λόγω του ότι ιδιωτικοποιείται η ΔΕΠΑ Υποδομών και η ΔΕΠΑ Εμπορίας, φεύγει το κομμάτι της ΔΕΠΑ Διεθνών Έργων, αποσπάται και συγχωνεύεται στην ΕΔΕΥ. Ο ΣΥΡΙΖΑ λέει ότι είναι απαράδεκτο διότι είναι μέτοχος και τα ΕΛΠΕ. Τα ΕΛΠΕ πράγματι είναι μέτοχος σε όλη τη ΔΕΠΑ, επομένως και στη ΔΕΠΑ Διεθνών, αλλά ξεκαθάρισα και στην επιτροπή από εκείνη τη θέση ότι πρόθεση της Κυβέρνησης είναι να εξαγοράσει το μερίδιο των ΕΛΠΕ στα διεθνή έργα, άρα θα υπάρχει μόνο το δημόσιο.

Τώρα, προσέξτε, ο ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος κάνει κριτική για εμάς επειδή κάνουμε αυτό και στο τέλος θα μείνει μόνο το δημόσιο στα διεθνή projects, τι είχε κάνει; Ο ΣΥΡΙΖΑ θα ιδιωτικοποιούσε τη ΔΕΠΑ Υποδομών κατά 14%. Στη ΔΕΠΑ Υποδομών θα ήταν και η ΔΕΠΑ Διεθνών στον σχεδιασμό του ΣΥΡΙΖΑ, δηλαδή δεν θα έφευγε, θα ήταν στη ΔΕΠΑ Υποδομών. Ποια μετοχική μορφή θα είχε η ΔΕΠΑ Υποδομών με τον σχεδιασμό του ΣΥΡΙΖΑ; Θα ήταν τα ΕΛΠΕ 35% -εκεί δεν σας ενοχλούσαν-, ένας ιδιώτης κατά 14% και το δημόσιο κατά 51%. Επομένως, εμείς στα διεθνή projects λέμε ότι το δημόσιο προβλέπουμε να έχει το 100%, ενώ εσείς λέγατε το 51%, με τα ΕΛΠΕ 35% και τον ιδιώτη 14%. Μάλλον σε σύγχυση οφείλεται η κριτική σας και νομίζω ότι θα ήταν σκόπιμο να μην την επαναλάβετε διότι σας εκθέτει.

Επίσης, θέλω να κάνω ακόμα μια παρατήρηση σε σχέση με τη ΔΕΔΑ και τα προγράμματά της, δηλαδή την επέκταση των αγωγών φυσικού αερίου σε όλη τη χώρα, διότι γίνεται συζήτηση κατ' επανάληψη τις τελευταίες μέρες.

Πώς έχει προκύψει το θέμα; Υπήρχε ένας παλιός νόμος του 2011, ο οποίος προέβλεπε ότι αν έχει παρέλθει ένα δεκαετάμηνο σε σχέση με τη διαδικασία της κατασκευής κάποιων δικτύων, τότε δικαιούται η ΡΑΕ να έρθει και να αφαιρέσει το δίκτυο από τον κατασκευαστή.

Εμείς όταν αναλάβαμε βρήκαμε μια κατάσταση πραγματικά δραματική στον σχεδιασμό αυτό. Η διοίκηση της ΔΕΔΑ επί ΣΥΡΙΖΑ -νομίζω ότι δεν θα ήταν υπερβολή να ειπωθεί- ήταν ένα παράδειγμα προς αποφυγή. Δεν είχε σχεδιαστεί τίποτε. Προσπάθησε η καινούργια διοίκηση να τρέξει και πράγματι έχει τρέξει πάρα πολύ τα έργα όσο περισσότερο μπορούσε, τουλάχιστον τα πιο ώριμα, διότι στη Μακεδονία, για παράδειγμα, ήταν πιο ώριμα, στην Πελοπόννησο είχαν αφεθεί τελείως στην τύχη τους. Έτρεξε όσα περισσότερα μπορούσε, αλλά ήρθε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας -που δεν έχει διοριστεί από εμάς, έχει διοριστεί από την προηγούμενη κυβέρνηση- και εξαντλώντας την αυτοτηριάζει, επειδή το χρονοδιάγραμμα έγινε δεκαετηνιά μήνες από δεκαετηνιά στη Βέροια και στα Γιαννιτσά, είπε να σταματήσει η ΔΕΔΑ αυτά τα σχέδια.

Εμείς ως Υπουργείο ενθαρρύνουμε τη ΔΕΔΑ να μην αποδεχθεί αυτή την απόφαση και να χρησιμοποιήσει όλα τα νομικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή της. Και θα το κάνει!

Επίσης, ξεκαθαρίζω ότι τόσο σε σχέση με τη βόρεια Ελλάδα -

ολόκληρη τη Βόρεια Ελλάδα και ακόμη περισσότερο τις δυο πόλεις για τις οποίες γίνεται θόρυβος, Βέροια και Γιαννιτσά- αλλά τόσο σε σχέση με την Πελοπόννησο ξεκινώντας από τη Μεγαλόπολη που έχουμε το θέμα της τηλεθέρμανσης αλλά πηγαίνοντας και στις υπόλοιπες πόλεις της Πελοποννήσου, βούληση της Κυβέρνησης είναι να επεκταθεί το ταχύτερο το δίκτυο του φυσικού αερίου. Τελεία και παύλα!

Θέλω να κλείσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λέγοντας ότι πραγματικά εμείς στην Κυβέρνηση είμαστε εξαιρετικά ικανοποιημένοι που σήμερα η Βουλή των Ελλήνων σε ένα κλίμα συναίνεσης κυρώνει αυτή τη συμφωνία. Αυτή η συμφωνία για τον EastMed συμπληρώνει την ενεργειακή μας στρατηγική, συμπληρώνει τα βήματα που έγιναν τα τελευταία χρόνια αλλά και τους τελευταίους μήνες.

Είπα για τον αγωγό που έρχεται από τη Ρωσία. Μίλησα για την αγωγή από την Τουρκία, το Αζερμπαϊτζάν και τον TAP που εμείς είμαστε εκατό τοις εκατό έτοιμοι να τον θέσουμε σε λειτουργία στην Ελλάδα. Και εκεί περιμένουμε την Ιταλία για τεχνικούς λόγους, για να προχωρήσει ο TAP. Μπορώ να προσθέσω ότι τους τελευταίους μήνες έχουν προχωρήσει τα έργα της Ρεβυθούσας αναβαθμίζοντας περαιτέρω το ενεργειακό δίκτυο, χάριν και στη δουλειά που είχε γίνει προηγουμένως και από τους προκατόχους μας. Επίσης, τους τελευταίους μήνες προχωράει ο ελληνοβουλγαρικός αγωγός που ενισχύει κι αυτός τη στρατηγική θέση της χώρας, ο αγωγός IGB αλλά και το έργο επαναεριοποίησης φυσικού αερίου, ο σταθμός FSRU, όπως λέγεται στην τεχνική γλώσσα, στην Αλεξανδρούπολη.

Όλα αυτά, ο αγωγός από τη Ρωσία, ο TAP, ο IGB, ο FSRU, η Ρεβυθούσα και τώρα ο EastMed κάνουν την Ελλάδα έναν πολύ σημαντικό παίκτη στο φυσικό αέριο και γενικότερα στην ενεργειακή πολιτική στην ευρύτερη περιοχή. Γίνεται ενεργειακό σταυροδρόμι η χώρα. Νομίζω ότι όσοι ψηφίσουν αυτή τη συμφωνία πρέπει να είναι περήφανοι γιατί ενισχύουν όχι μόνο την ενεργειακή και οικονομική θέση της Ελλάδας, αλλά και τη διεθνοπολιτική θέση της πατρίδας μας. Συνεχίζουμε με την ίδια αποφασιστικότητα μπροστά.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Για το φυσικό αέριο στην Πελοπόννησο θα μιλήσουμε τη Δευτέρα που έχουμε ερώτηση, να μην το αναφέρω τώρα. Έχουμε θεματάκια στην Αρκαδία και στην Πελοπόννησο. Θα έρθει ο Υφυπουργός να μας απαντήσει.

Τον λόγο έχει η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, κ. Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου.

ΜΑΡΙΛΙΖΑ ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, σίγουρα η διακρατική συμφωνία Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ, Ιταλίας για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στην Ευρώπη είναι μια συμφωνία ιδιαίτερης και στρατηγικής σημασίας όσον αφορά στην γεωπολιτική της διάσταση και όσον αφορά στην ενεργειακή, οικονομική και αναπτυξιακή της διάσταση.

Τονίστηκε από πολλές πλευρές, το είπε και η εισηγήτριά μας, η κ. Καφαντάρη, το είπε και ο κ. Κατρούγκαλος ως Υπουργός Εξωτερικών της Κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ ότι η συμφωνία που σήμερα συζητάμε είναι αποτέλεσμα μιας δεκαετίας διακομματικών πολιτικών και διπλωματικών προσπαθειών όλων των κυβερνήσεων αυτά τα χρόνια. Ταυτόχρονα όμως είναι σίγουρο -και αυτό δεν μπορεί να αμφισβητηθεί- ότι από το 2013 όταν ο αγωγός EastMed χαρακτηρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα στο πλαίσιο της ενεργειακής της πολιτικής, ως έργο κοινού ενδιαφέροντος, από το 2016 ουσιαστικά δόθηκε εκείνη η διπλωματική και πολιτική δυναμική προκειμένου να φτάσουμε στο αποτέλεσμα της τελικής συμφωνίας, γιατί δεν ήταν όλα δεδομένα. Δεν ήταν όλα εύκολα. Έγινε ειδική αναφορά και από τον Γιώργο Κατρούγκαλο πριν. Έπρεπε να αναπτυχθούν συγκεκριμένες διπλωματικές προσπάθειες σε μια αντίληψη συνολικής και πολυδιάστατης εξωτερικής και ενεργειακής πολιτικής, που είχε η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, πολυμερών συνεργασιών και συμμαχιών, πάντα -και αυτό θέλω να το τονίσω- μέσα στη λογική όχι

του αποκλεισμού ή της επιθετικότητας -εξάλλου η χώρα μας είναι μια χώρα πάντα υπέρ της ειρήνης, της συνεργασίας και του διεθνούς δικαίου- αλλά της σταθερότητας, της ασφάλειας, της συνεργασίας και της κοινής ευημερίας.

Αυτό είπε ο Υπουργός -και είναι ένα σημείο με το οποίο θα συμφωνήσω μαζί του-, ότι η συμφωνία δεν έρχεται να αποκλείσει ούτε είναι απέναντι σε κάποια χώρα ίσα-ίσα έρχεται αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο επέκτασης στο μέλλον, πέραν της υπογραφής που ελπίζουμε όλοι ότι θα υπάρξει από την Ιταλία -θα επανέλθω σ' αυτό- αλλά φυσικά και της Αιγύπτου και άλλων πιθανών χωρών- εταίρων στο μέλλον.

Έχει σημασία να αναφερθεί -τώρα που συζητάμε μια στρατηγικής σημασίας συμφωνία- ότι όταν ξεκίνησαν όλες αυτές οι συζητήσεις και εφόσον μιλάμε για μια πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική, είχε να κάνει φυσικά και με τον ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων, της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Ήταν ιδιαίτερα σημαντικό ότι και τον Γενάρη 2019 στην Αίγυπτο, όταν έγινε το φόρουμ για το φυσικό αέριο, συμμετείχε εκτός από το Ισραήλ και η Παλαιστίνη. Είναι ένα σημείο που πρέπει να επισημάνουμε γιατί εμείς ως κόμμα έχουμε μια ιδιαίτερη ευαισθησία όσον αφορά στα ζητήματα του παλαιστινιακού λαού και των δικών τους δικαιωμάτων.

Από εκεί και πέρα είναι επίσης σαφές -και αυτό πρέπει να το τονίσουμε- ότι η λογική του στρατηγικού εταίρου με τις Ηνωμένες Πολιτείες, που είναι κάτι που δίνει περισσότερη βαρύτητα και προοπτική σ' αυτή τη συμφωνία, είναι στο πλαίσιο πάλι μιας πολυδιάστατης αντίληψης πολιτικής όχι μονόπλευρης και μονοδιάστατης, που έρχεται να στηρίξει την Ελλάδα όσον αφορά στην ενίσχυση της θέσης της γεωπολιτικά. Έρχεται να ενισχύσει την Κυπριακή Δημοκρατία όσον αφορά στα κυριαρχικά της δικαιώματα στην ΑΟΖ. Είναι, επίσης, μια συμφωνία που αναδεικνύει τη χώρα μας, μέσα στον συνολικό ενεργειακό σχεδιασμό και τα άλλα διεθνή έργα που είτε βρίσκονται σε εξέλιξη είτε σχεδιάζονται, σε ένα διαμετακομιστικό εμπορικό κόμβο, μια ενεργειακή πύλη για την Ευρώπη. Αυτά, λοιπόν, είναι δεδομένα.

Εδώ θα ήθελα να κάνω κάποιες επισημάνσεις στον κύριο Υπουργό, γιατί είναι άλλο πράγμα να συμφωνούμε στη στρατηγική σημασία και είναι άλλο πράγμα ποια είναι η προοπτική, πώς εξασφαλίζεται, ποιες ενέργειες γίνονται από την Κυβέρνηση και μέσα σε ποια φιλοσοφία και στρατηγική. Εδώ χρειάζονται να υπάρχουν αποσαφηνίσεις, απαντήσεις κι ενημέρωση της Βουλής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ**)

Κύριε Υπουργέ, σας άκουσα πάρα πολύ προσεκτικά. Θα ήθελα να κάνω τέσσερις συγκεκριμένες επισημάνσεις. Η πρώτη επισημάνση έχει να κάνει με το θέμα της Ιταλίας. Εσείς μας είπατε ότι κατά κάποιον τρόπο υποτιμούμε τη σημερινή συμφωνία αν αναφέρουμε το ζήτημα της Ιταλίας. Το αντίθετο! Εμείς περιμένουμε από εσάς -καλοπροαίρετα, φυσικά- και από την Κυβέρνηση να μας πει ποια ανάλυση κάνει. Αυτό που μας είπατε από το Βήμα ότι «δεν πειράζει τελικά, είναι άσχετο αν κάποια στιγμή υπογράψει ή όχι η Ιταλία. Ούτως ή άλλως έχει την ίδια δυναμική το έργο» δεν είναι ακριβώς έτσι. Ξέρετε πολύ καλά -και συμφωνώ μαζί σας- ότι η Ιταλία διαπραγματεύτηκε την υπογραφή της και με την Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ και με τη δική σας μέχρι τον Δεκέμβριο. Όμως, προφανώς η Ιταλία έχει μια αμφίσημη στάση γεωπολιτικά αυτή τη στιγμή μετά από τις εξελίξεις στη Λιβύη και το ψευτοσύμφωνο-μνημόνιο της Τουρκίας και της Λιβύης. Και φυσικά αυτό που είπε και ο Γιώργος Κατρούγκαλος, για το οποίο δεν ξέρω αν εσείς έχετε περισσότερα στοιχεία -δεν νομίζω όμως ότι είναι συνωμοσιολογία-, δηλαδή, όταν ασκεί κανείς μια ενεργητική πολιτική όσον αφορά την εξωτερική πολιτική και την ενέργεια, πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν όλους τους κινδύνους και τα προβλήματα. Είπε χαρακτηριστικά ο κ. Κατρούγκαλος ότι υπάρχει και αυτή η ενημέρωση επαφών της ιταλικής αντίστοιχης εταιρείας με την τουρκική.

Άρα το θέμα της Ιταλίας είναι κρίσιμο όσον αφορά τη βιωσιμότητα, την προοπτική και τη χρηματοδότηση του έργου. Συνεπώς, εδώ θα θέλαμε μια πιο ξεκάθαρη απάντηση και να μας πείτε τουλάχιστον με ποιον τρόπο εσείς κινείστε. Στο κάτω-κάτω, εμείς δεν κάνουμε δίκη προθέσεων εδώ. Επί της αρχής φυσικά και

συμφωνούμε και θα ψηφίσουμε τη συμφωνία. Μας νοιάζει, όμως, εσείς πώς κινείστε, όσον αφορά την Ιταλία, με ποια επιχειρήματα και ποια ευρύτερα μέσα αξιοποιείτε για ένα έργο που στο κάτω-κάτω είναι και ευρωπαϊκής σημασίας.

Το δεύτερο έχει να κάνει με τη ΔΕΠΑ και με την Υπηρεσία των Διεθνών Έργων. Κύριε Υπουργέ, αυτό δεν είναι ένα θέμα, μια μικρή υπόθεση, όπως προσπαθήσατε να δείξετε, που εμείς δεν καταλάβαμε καλά. Είπατε χαρακτηριστικά ότι είμαστε σε σύγχυση. Εδώ είναι καθαρά μια άλλη στρατηγική και φιλοσοφία όσον αφορά την πολιτική ενέργειας. Εμείς πιστεύουμε ότι σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας και της ενέργειας χρειάζεται να υπάρχει η παρουσία, ο έλεγχος και η παρακολούθηση του δημοσίου. Εσείς λέτε ότι με το να αποσπάσετε την Υπηρεσία των Διεθνών Έργων και να την ενσωματώσετε στην ΕΔΕΥ, στη Δημόσια Εταιρεία των Υδρογονανθράκων, το εξασφαλίζετε. Όμως, είναι διαφορετική ανάγκωση, κύριε Υπουργέ. Εδώ έχουμε να κάνουμε με μια πρόχειρη λύση που βρήκατε ενώνοντας ανόμοια πράγματα στην πραγματικότητα -το είπε και εισηγήτρια μας, η κ. Καφαντάρη- όπου και δυσλειτουργικότητα θα υπάρχει και η διοικητική επάρκεια και η παρακολούθηση δεν είναι εξασφαλισμένη, καθώς και η χρηματοδότηση δεν είναι εξασφαλισμένη, διότι, φυσικά, υπήρχε μια φιλοσοφία η ΔΕΠΑ υποδομών να μείνει κάτω από το πλειοψηφικό έλεγχο του δημοσίου, όχι απλώς για τη συγκεκριμένη συμφωνία και τα διεθνή έργα, αλλά συνολικά όσον αφορά τις υποδομές του φυσικού αερίου. Δυστυχώς, εδώ επικράτησε η δική σας νεοφιλελεύθερη εμμονή όσον αφορά την ιδιωτικοποίηση του ΑΔΜΗΕ και την υποβάθμιση της ΔΕΗ. Φυσικά αυτή η κίνηση της τροπολογίας για τα διεθνή έργα όπου σας «έκατσαν» και έπρεπε κάπου να τα βολέψετε βρίσκοντας αυτή τη λύση ανάγκης, χωρίς μια συγκεκριμένη μελέτη γίνεται γιατί θέλετε να εξυτηρηθείτε τη γρήγορη ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ υποδομών. Ειπώθηκαν και οι παρενέργειες που ήδη υπάρχουν και για τα δίκτυα όσον αφορά και στη Μακεδονία και στην Πελοπόννησο. Είμαι σίγουρη ότι ο καλός συνάδελφος, κ. Παπαηλιού που θα με διαδεχθεί στο Βήμα θα έχει πολλά να πει και για τη δική του περιφέρεια.

Άρα, εδώ είναι το δεύτερο ζήτημα, πώς θα λειτουργήσει αυτή η Υπηρεσία των Διεθνών Έργων και πώς θα εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση που υπήρχε η εγγύηση μέσα από τους πόρους που είχε η ΔΕΠΑ Υποδομών.

Τρίτο θέμα είναι η στρατηγική θέση των Ηνωμένων Πολιτειών όσον αφορά αυτήν τη συμφωνία. Σωστά λέτε, κύριε Υπουργέ, ότι υπήρξε και μια σχετική δήλωση. Αυτό, όμως, που σίγουρα δεν έχει υπάρξει όλο αυτό το διάστημα από την πλευρά σας είναι μια ενεργητική εξωτερική πολιτική ώστε αυτή η δήλωση να μην είναι απλώς λόγια τυπικά, διπλωματικά, αλλά να είναι μια ενεργή στήριξη. Και όσον αφορά την προοπτική, τη χρηματοδότηση και την εξασφάλιση αυτού του συγκεκριμένου έργου θεωρούμε ότι είναι στρατηγικής σημασίας για τη χώρα μας και για την περιοχή, αλλά όσον αφορά και συνολικά μια επιθετικότητα συνεχώς αυξανόμενη της Τουρκίας όλο το τελευταίο διάστημα, όπου εκεί βλέπουμε να υπάρχουν μισόλογα και όχι η αντίστοιχη στήριξη ή δέσμευση θέσεων. Γιατί εδώ πρέπει να πούμε ότι πέραν της αναφοράς που έκανε ο συνάδελφος, κ. Κατρούγκαλος προηγούμενα για τη συνάντηση κορυφής -η οποία είχε γίνει τον Μάρτιο του 2019- και τη διακήρυξη που βγήκε, την κοινή δήλωση που είναι ιδιαίτερα σημαντική, ήταν φυσικά και αποτέλεσμα συγκεκριμένων διπλωματικών ενεργητικών πρωτοβουλιών το ότι στο νομοσχέδιο του «EastMed Act» το οποίο κατατέθηκε τον Μάιο του 2019 στη Γερουσία, υπήρχε και στο τελικό σχέδιο, όπως ψηφίστηκε ο νόμος τελικά από τη Γερουσία τον Δεκέμβριο. Έχει, όμως, σημασία ότι τότε, από τον Μάιο του 2019 καταγράφηκαν συγκεκριμένες διατυπώσεις, όσον αφορά τις παραβιάσεις του εναέριου χώρου της Ελλάδας, καθαρές διατυπώσεις και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου όσον αφορά την ΑΟΖ.

Άρα, μπαίνει ένα θέμα, πέραν των τυπικών δηλώσεων, για το ποιες ενέργειες εσείς κάνετε, γιατί και στη συνάντηση του κ. Μητσοτάκη με τον κ. Τράμπ δεν έγινε καμμία συγκεκριμένη αναφορά ούτε είχαμε απτά αποτελέσματα ως προς την προοπτική αυτού του έργου. Άρα, περιμένουμε από εκεί τη δική σας τοποθέτηση.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Κλείνω με μια τρίτη επισήμανση, η οποία είναι γενική. Είμαστε σε μια περίοδο που το νεοφιλελεύθερο αφήγημα έχει πληγεί πολλαπλά. Η κρίση της πανδημίας επαναφέρει παντού σε όλον τον κόσμο, σε όλη την Ευρώπη την ανάγκη δημοσίων πολιτικών, δημοσίων παρεμβάσεων του κράτους όχι απλώς ως ρυθμιστή, αλλά ο οποίος προγραμματίζει και συμμετέχει σε μια οικονομία αγοράς με κανόνες όμως, όσον αφορά την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, την αλληλεγγύη και πολύ περισσότερο βέβαια κρίσιμα στρατηγικά θέματα, όπως είναι η ενεργειακή πολιτική. Εκεί πιστεύουμε ότι δυστυχώς συνολικά απέναντι σε αυτή την κρίση που περνάει η χώρα μας στο οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο δείξατε μεγάλη καθυστέρηση, ατομία, αλλά και στη συγκεκριμένη περίπτωση συγκεκριμένη ιδεολογική εμμονή, όπως φάνηκε και με το πρόσφατο νομοσχέδιο κατ' ευφημισμόν για το περιβάλλον το οποίο ήταν φυσικά πλήγμα. Οι επιλογές σας όσον αφορά και το περιβάλλον, αλλά κυρίως για να είναι συναφές με το θέμα που συζητάμε, των στρατηγικών δημοσίων φορέων για την άσκηση και τον προγραμματισμό της ενεργειακής πολιτικής, είναι πιστεύω τελείως άκαιρες και θα έπρεπε να είστε ο πρώτος που θα τις είχατε αναθεωρήσει σε αυτήν τη συγκυρία.

Άρα, εμείς συμφωνούμε. Θεωρούμε ότι είναι μια στρατηγική συμφωνία. Από και πέρα, όμως, παρακολουθούμε και σας κρίνουμε όσον αφορά τα βήματα για τη βιωσιμότητα, τη χρηματοδότηση, την εφαρμογή και κυρίως τη διασφάλιση συνολικά των εθνικών μας συμφερόντων.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Πριν δώσω τον λόγο στον επόμενο ομιλητή, θα ήθελα να οργανώσουμε λίγο την συζήτηση.

Γνωρίζετε ότι απομένουν επτά ομιλητές από τον κατάλογο. Έχουν δηλώσει όλοι οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι πως επιθυμούν να πάρουν τον λόγο. Ήδη μίλησε η κ. Ξενογιαννακοπούλου και υπολείπονται πέντε Κοινοβουλευτικοί και επτά ομιλητές. Προτείνω να πάμε εναλλάξ, ένας ομιλητής, ένας Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος, για να μην αδικούνται και οι συνάδελφοι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχω ζητήσει τον λόγο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Δεν ήμουν εδώ, αλλά δεν έχει σημασία αυτό. Με βάση τη δήλωση που κάνατε οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, μετά την κ. Ξενογιαννακοπούλου ήσασταν εσείς, κύριε Λοβέρδο. Απλώς προτείνω, για να μην αδικούνται και οι συνάδελφοι Βουλευτές που είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο των ομιλητών, να πάμε με το σύστημα αυτό. Ένας ομιλητής, ένας κοινοβουλευτικός. Αν δεν έχετε αντίρρηση. Αν έχετε αντίρρηση πάλι και επιμένετε...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν έχω αντίρρηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, μιας και είμαστε στην οργάνωση της συζήτησης και επειδή στις 15.00' συνεδριάζει η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή και πρέπει να ξεκινήσει η συνεδρίαση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Για σας γίνεται λόγος;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Ναι, για μένα.

Εφόσον συμφωνήσουμε μεταξύ των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων να παρεμβάλλεται ένας συνάδελφος ομιλητής, θα παρακαλούσα αν συμφωνεί και ο συνάδελφος από τη Νέα Δημοκρατία, αντί του συναδέλφου που θα πάρει τον λόγο από τη Νέα Δημοκρατία, να μιλήσω εγώ ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος για να μπορέσω εγκαίρως να είμαι στην επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Θέλετε να το κανονίσουμε από τώρα ή θέλετε να το δείτε στην πορεία της συζήτησης;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Αυτό λέω, επειδή βρισκόμαστε στο στάδιο της οργάνωσης. Εγώ θα μιλήσω και με το συνάδελφο. Απλώς

θα παρακαλούσα να προηγηθώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εσείς πάντως θα μιλήσετε πριν τις 15.00'.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Αυτό ακριβώς.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Να καλέσουμε στο Βήμα τον κ. Σταμενίτη, από τη Νέα Δημοκρατία. Μετά είναι ο κ. Λοβέρδος, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος και συνεχίζουμε ένας ομιλητής, ένας Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι σήμερα συζητάμε το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το οποίο κυρώνεται η διακυβερνητική συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα σύστημα αγωγού, που μεταφέρει φυσικό αέριο από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές.

Η σύναψη αυτής της συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ σε πρώτο στάδιο τον Ιανουάριο του 2020 και η σημερινή κύρωσή της από το ελληνικό Κοινοβούλιο ουσιαστικά επισφραγίζουν τον κομβικό ρόλο που η Ελλάδα και η Κύπρος διαδραματίζουν στον ενεργειακό χάρτη της Ευρώπης.

Τα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου θα διοχετευτούν στην Ευρώπη μέσα από τις δύο χώρες, αλλάζοντας με αυτόν τον τρόπο τις ισορροπίες που επικρατούν στην αγορά φυσικού αερίου, σπάζοντας τα μονοπώλια και μειώνοντας τις εξαρτήσεις.

Αυτό θα πρέπει να το σκεφτούν πολύ καλά αυτοί που δεν συμφωνούν με την κύρωση αυτής της συμφωνίας. Πρόκειται για μια διεθνή σύμβαση στον τομέα της ενέργειας, η οποία θα επιφέρει μεγάλες αλλαγές στην υφιστάμενη κατάσταση στο πεδίο του φυσικού αερίου τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη. Για τη χώρα μας τα οφέλη είναι πολλαπλά τόσο στο οικονομικό και εμπορικό επίπεδο, όσο και στο πολιτικό και στρατηγικό επίπεδο.

Στο οικονομικό κομμάτι είναι δεδομένο ότι όσες πιο πολλές πηγές έχεις για την προμήθεια φυσικού αερίου, τόσο μεγαλύτερες δυνατότητες έχεις σχετικά με την τιμή που αγοράζεις. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μας δίνεται η δυνατότητα, μετά από την κατασκευή του αγωγού, να πετύχουμε καλύτερες τιμές για τους Έλληνες καταναλωτές. Ως γνωστόν, η Ελλάδα διαθέτει από τις υψηλότερες τιμές στην Ευρώπη.

Επιπρόσθετα, η χώρα μας θα επωφεληθεί οικονομικά και από την παραγωγή, τη μεταφορά και τη διανομή του φυσικού αερίου, ενώ αναμένονται να δημιουργηθούν και άμεσες και έμμεσες οικονομικές επιδράσεις κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου.

Ταυτόχρονα, θα δοθεί δυνατότητα ώστε οι περιοχές της χώρας μας που δεν έχουν φυσικό αέριο να συνδεθούν με αυτές, όπως είναι η Κρήτη, η Πελοπόννησος ή η δυτική Μακεδονία και η δυτική Ελλάδα. Μάλιστα, στην Κρήτη μπορεί να λειτουργήσει και αντίστροφα αυτό, ώστε ο αγωγός αυτός να συμμετέχει στα κοιτάσματα που μπορεί να βγουν στην περιοχή. Συνεπώς, πέρα από τα οικονομικά και εμπορικά οφέλη εντοπίζονται και πολλά περιβαλλοντικά οφέλη που προκύπτουν για τη χώρα μας.

Δεδομένου ότι οι περισσότερες περιοχές θα μπορέσουν να συνδεθούν με το δίκτυο φυσικού αερίου δημιουργείται ένα ευνοϊκό πλαίσιο για τη σταδιακή μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα, όπως το πετρέλαιο, στην παραγόμενη ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με το μεταβατικό καύσιμο, το φυσικό αέριο, το οποίο, αν και ορυκτό καύσιμο, έχει πολύ μικρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Στο σημείο αυτό θέλω να πω ότι μας ικανοποιεί απόλυτα η δέσμευση του Υπουργού για την υπόθεση με τη ΡΑΕ, όπου είναι επιλογή και η πρόθεση της Κυβέρνησης και της ΔΕΔΑ να προχωρήσουν άμεσα αυτές οι συνδέσεις στην κεντρική Μακεδονία, στα Γιαννιτσά και στη Βέροια.

Μάλιστα, θα έλεγα πως επιβεβαιώνω ότι όλο το χρονικό διάστημα που ήταν η προηγούμενη διοίκηση δεν έγινε τίποτα απολύτως. Μάλιστα, ενώ υπήρχε συμφωνία με τον δήμο και με άλλους φορείς, έρχονταν τον Μάιο του 2019 νομοθετικές ρυθμίσεις που ουσιαστικά δημιουργούσαν πρόβλημα στην ανάπτυξη αυτή.

Επομένως, είναι πολύ σημαντική για την περιοχή μας και νομίζω πως εκφράζω τους δημότες της Πέλλας απόλυτα, κύριε Υπουργέ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Ελλάδα μετά την κατασκευή του αγωγού TAP, και μάλιστα μια συμφωνία που έγινε μέσα σε έναν χρόνο, με τη συμφωνία για τον αγωγό EastMed, ενισχύει ακόμα περισσότερο τον ρόλο της ως πύλη εισόδου του φυσικού αερίου προς την Ευρώπη και ταυτόχρονα κάνει ένα επιπλέον σημαντικό βήμα στο μέτωπο της ενέργειας.

Η χώρα μας δηλαδή εξελίσσεται σε μια εγγυητρία δύναμη της ευρωπαϊκής ενεργειακής ασφάλειας. Και όπως προείπα, η σύναψη της συμφωνίας συγκεντρώνει μια σειρά από οφέλη τα οποία δεν μπορούν μόνο να είναι στο οικονομικό ή στο εμπορικό κομμάτι, αλλά απλώνονται σε ένα ευρύτερο φάσμα με γεωστρατηγικά και διπλωματικά χαρακτηριστικά, αναβαθμίζεται ο ενεργειακός μας ρόλος στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Ευρώπης, ενώ παράλληλα ενισχύεται και εμβιβάζεται η συνεργασία μας με το Ισραήλ. Στην πραγματικότητα, όπως εκφράστηκε ευρέως και στη συνεδρίαση της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου, ο EastMed αποτελεί το επιστέγασμα της στρατηγικής προσέγγισης της Ελλάδας και της Κύπρου με το Ισραήλ, η οποία διευρύνεται σε τομείς κρίσιμους όπως η ενέργεια. Υπό το πρίσμα αυτό, η συμφωνία για τον αγωγό δίνει και μια άμεση απάντηση στον τουρκικό αναθεωρητισμό και στις προκλήσεις του Τούρκου Προέδρου. Για τη χώρα μας πάντως είναι πολύ σημαντική αυτή η συμφωνία.

Τέλος, θα ήθελα να πω ότι είναι πολύ σημαντικό ότι αυτή η συμφωνία δίνει και μια πολιτική συναίνεση και μια συνέχεια. Στην περίπτωση του EastMed η επίτευξη της συμφωνίας είναι ένα προϊόν διαδικασιών που πάει αρκετά πίσω. Από το 2010 η χώρα μας πράγματι ήταν προσανατολισμένη σε αυτή τη συμφωνία ή σε αυτή τη σχέση. Η ενδυνάμωση όμως των σχέσεων με το Ισραήλ ενισχύθηκε το 2013 από την κυβέρνηση Σαμαρά και πράγματι οφείλουμε να πούμε ότι και ο ΣΥΡΙΖΑ περπάτησε στον δρόμο αυτό που είχαν ανοίξει οι προηγούμενοι.

Είναι εξαιρετικά θετικό και σε επίπεδο συμβολισμού ότι το παρόν σχέδιο νόμου περνάει με ευρύτερη πλειοψηφία. Ο Υπουργός στην επιτροπή είπε ότι τρέχει ο ίδιος τα τελευταία μέτρα αυτής της διαδρομής, όμως αξίζει να πούμε ότι η σημερινή Κυβέρνηση και ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης πολύ γρήγορα έχουν αποδείξει ότι στοχεύουν στην ενίσχυση του ρόλου της χώρας μας στη διεθνή σκηνή. Πρόκειται για μια θέση που το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας υποστηρίζει διαχρονικά.

Η Ελλάδα στοχεύει στην υλοποίηση πολιτικών που ενισχύουν την ειρήνη και τη γεωπολιτική σταθερότητα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και αυτή η συμφωνία συμβάλλει τα μέγιστα προς αυτή την κατεύθυνση. Το τόνισε και ο Πρωθυπουργός τον Ιανουάριο ότι πρόκειται για μια ισχυρή απόδειξη της έμπρακτης πρόθεσης των κρατών να αντιμετωπίσουν την ενέργεια ως κρίκο συνεργασίας των λαών και όχι ως αφορμή διαφωνιών και συγκρούσεων.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Λοβέρδος, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κινήματος Αλλαγής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θέλω να ξεκινήσω με μια αναφορά στο σημερινό εθνικό εορτασμό για την ενσωμάτωση της Θράκης στον εθνικό μας κορμό. Τιμούμε σήμερα τα εκατό χρόνια από την απελευθέρωση της Θράκης.

Θέλω να διαβάσω ένα μέρος από τον χαιρετισμό της Προέδρου της Δημοκρατίας που το βρήκα πάρα πολύ αξιόλογο. Λέει: «Οι τόποι των συνόρων δεν είναι τόποι ξεχασμένοι. Δεν είναι τόποι του παρελθόντος, αλλά ευκαιρίες για το μέλλον. Η συμπλήρωση εκατό χρόνων από την απελευθέρωση της Αλεξανδρούπολης και της Κομοτηνής είναι μια πάρα πολύ σημαντική επέτειος για τη Θράκη. Πάντα σε τέτοιες επετείους κοιτάμε μπροστά».

Με το Συνέδριο, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, Ειρήνης του Παρισιού που ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 1919 και ολοκληρώθηκε

τον Ιανουάριο του επόμενου έτους, του 1920, η Δυτική Θράκη τέθηκε υπό διασυμμαχική διοίκηση και στη συνέχεια με τη Συνθήκη του Σαν Ρέμο, το 1920, ενσωματώθηκε στον εθνικό μας κορμό. Λέμε η Θράκη, κάνουμε αναφορά στην Αλεξανδρούπολη ή στην Κομοτηνή, η Ξάνθη είχε προηγηθεί. Ως Κίνημα Αλλαγής αποδίδουμε τιμές στον τόπο αυτόν, στον τόπο που άνοιξε και την αγκαλιά του για να δεχτεί τους πρόσφυγες της καταστροφής και έως σήμερα με την πολυπολιτισμικότητά του δίνει στίγμα και παράδειγμα αρμονικής συνύπαρξης.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μπαίνοντας στο θέμα, θέλω να κάνω μια αναφορά σε κάτι που θυμάμαι όταν συζητάμε για τον EastMed. Είναι περίπου το 2010, είμαστε στο γραφείο του Πρωθυπουργού εδώ στη Βουλή, του κ. Παπανδρέου τότε, και συνεδριάζουμε μια πολύ μικρή ομάδα Υπουργών με θέματα φυσικά μνημονίου και της κρίσης εκείνης της εποχής. Είναι δίπλα μας ο Υφυπουργός τότε Γιάννης Μανιάτης, ο οποίος, ενώ το θέμα της συζήτησης είναι πολύ βαρύ, διακόπτουμε για να πει κάτι και να φύγει, και μας παρουσιάζει σε έναν χάρτη τις ευκαιρίες που έχει η χώρα σε σχέση με τον ορυκτό της πλούτο.

Το θεματολόγιο της εποχής αυτό το είχε ως κάτι περίεργο, παράδοξο και ξένο με το βαρύ -επαναλαμβάνω- θεματολόγιό μας.

Έναν χρόνο μετά είχαμε την ψήφιση του ν.4001/2011, όπου στο άρθρο 156 κάναμε καταγραφή κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, με βάση τη μέση γραμμή ίσης απόστασης ως βάση οριοθέτησης στις θαλάσσιες ζώνες της νοτίου Κρήτης και του Ιονίου.

Αυτή τη νομοθετική πρόβλεψη δεν την κρατήσαμε στα όρια της ελληνικής έννομης τάξης, την ανακοινώσαμε στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Η κίνησή μας, δηλαδή, δεν είχε μόνο εσωτερική λογική, είχε και μια λογική εξωτερική, στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου και κατά τους κανόνες του.

Ήδη, όμως, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κινούμασταν σε ένα πλαίσιο πολιτικής στροφής, μιας πολιτικής στροφής που σχετιζόταν με τη σχέση μας με το Ισραήλ. Ένα άνοιγμα γεωπολιτικής, ένα άνοιγμα καθοριστικό για το μέλλον της Ελλάδας, ένα άνοιγμα με βάθος πολιτικό, στρατηγικό, πάρα πολύ μεγάλο, όπως αποδεικνύεται. Γιατί είμαστε στο 2020 και στα χνάρια αυτά περπατάμε και καλά κάνουμε.

Η κυβέρνησή μας, βέβαια, δεν ξέχασε και δεν ξεχνά το θέμα της Παλαιστίνης. Δεν ξέχασε και δεν ξεχνά τις αποφάσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τη λύση των δύο κρατών. Ήμασταν με την κ. Γεννηματά όταν η κ. Γεννηματά συνάντησε τον Πρόεδρο της Παλαιστίνης, τον Μαχμούντ Αμπάς, το 2016 και θυμάμαι να του λέμε για τη στροφή αυτή της Ελλάδας και να μας λέει ότι «είναι μια καλή στροφή, γιατί μπορείτε να βοηθήσετε την υπόθεση του παλαιστινιακού λαού». Αυτή η συζήτηση, όχι σε λεπτομέρειες, αλλά έτσι, στα βασικά της σημεία, έγινε επ' ολίγον και χθες στο Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής.

Δεν θέλω να παρελθοντολογώ όσον αφορά την κριτική που ασκώ, αλλά δεν μπορώ να ξεχάσω τον κ. Τσίπρα να καταγγέλλει το άνοιγμα αυτό προς το Ισραήλ. Μάλιστα, έχει δώσει μια συνέντευξη στον κ. Τράγκα, την οποία την έχω και πρόσφατη. Με μια ευκαιρία την είδα και θυμήθηκα το μένος με το οποίο αντιμετωπίστηκε από τη σημερινή Αξιωματική Αντιπολίτευση εκείνο το άνοιγμα της χώρας, όπως, επίσης, σε πολύ χαμηλότερους τόνους θυμάμαι και την αντίρρηση του για τον EastMed.

Δεν γνώριζα, αγαπητοί και αγαπητές συνάδελφοι, τη συμβολή του Γιάννη Μανιάτη, έως ότου είδα ένα σχετικό φιλμάκι από τις ειδήσεις της εποχής, όπου είδα δημοσιογράφους να καταγράφουν τη δική του συμβολή στη σύλληψη αυτού του σχεδίου.

Κύριε Υπουργέ, κύριε Χατζηδόνη, πολύ καλά κάνατε που προσκαλέσατε και τον κ. Μανιάτη και τον κ. Σκουρλέτη και τον κ. Σταθάκη στη σχετική τελετή της υπογραφής.

Το να λέμε σήμερα πόσο θα είναι η ύφεση και να χαιρόμαστε αν θα είναι μεγάλη, ενώ είμαστε στην αντιπολίτευση, είναι λάθος εγκληματικό. Το καταγράφω ως αρνητικό παράδειγμα μιας αμήχανης και αδέξιας αντιπολίτευσης, για να πω ότι το να λέμε τι θα κάνει η Ιταλία είναι σωστό, αν το διατυπώσουμε όπως ο κ. Γκόκας.

Σας απευθύνεται αυτό το ερώτημα. Υπάρχει μια δυσκολία. Αλίμονο αν η αντιπολίτευση επενδύει στις δυσκολίες και αν η αγόρευσή μου εμένα εδώ σήμερα ήταν μια αγόρευση καταγραφής

δυσκολιών. Αντιθέτως, είναι μια επιδοκμασία. Χαίρομαι και εγώ πάρα πολύ που τέσσερα κόμματα της ελληνικής Βουλής πάμε μαζί. Όμως, το ερώτημα στέκει, κύριε Υπουργέ: Με τους Ιταλούς τι θα γίνει;

Μπορεί να θέλετε να επιφυλαχθείτε. Εγώ το κατανοώ. Όμως, καλό θα ήταν μια κουβέντα παραπάνω, μια λέξη παραπάνω, μια ενημέρωση, αν θέλετε, για το μέλλον που μπορούμε να προσδοκούμε πως θα έχει αυτή η προσπάθεια των τεσσάρων, εν πάση περιπτώσει, που έχει απασχολήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει καταγραφεί, όπως σωστά είπε ο εισηγητής μας, ο κ. Γκόκας, αλλά και εσείς, στα ενδιαφέροντα προγράμματα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αγαπητοί συνάδελφοι της Ελληνικής Λύσης, κι αν είναι λίγη η τελική συνεισφορά σε σχέση με τις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι ένας ακόμη δρόμος, μια ακόμη εναλλακτική. Το μέγεθος της ποσότητας δεν σημαίνει ότι η λύση αυτή, η προοπτική αυτή, είναι ασήμαντη και πρέπει να απορριφθεί. Καταγράφεις τα δεδομένα και λες «τόσο είναι αυτό που προσδοκούμε να έχουμε και σε σχέση με τη συνολική ανάγκη είναι μικρό».

Αν το δείτε, όμως, ως έναν διάδρομο ακόμη, μια πηγή ακόμη, είναι θετική -εγώ θα έλεγα, απολύτως θετική- η προοπτική. Και, φυσικά, από τα όσα μπορεί να επωφεληθούν περιοχές της χώρας, όπως η Πελοπόννησος, όπως η Κρήτη, όπως η Ήπειρος ή γενικότερα η δυτική Ελλάδα, νομίζω ότι μόνο καλό μπορούμε να δούμε.

Άρα, η φορά του λόγου δεν μπορεί να είναι αρνητική και να καταλήγουμε θετικά. Ξεκινάμε με την καταγραφή των θετικών, εφόσον συμφωνούμε. Διότι αν διαφωνούμε, όπως το ΚΚΕ και το ΜέΡΑ25, είναι άλλο πράγμα. Εφόσον συμφωνούμε, αυτό μας επιβάλλει και μία φορά πολιτικού λόγου.

Κύριε Υπουργέ, στο πλαίσιο αυτό, θέλουμε μια ενημέρωση για την Ιταλία, για να καταλάβουμε αν τα χρονοδιαγράμματα που έχουμε στο μυαλό μας είναι σωστά.

Θέλω να κλείσω με μια αναφορά σε γενικότερο θέμα, που σχετίζεται με την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών και που μας απασχολεί έντονα και εμάς ως Κίνημα Αλλαγής, κόμμα πατριωτικό, κόμμα που σκέφτεται λίγο πιο μπροστά από τις εξελίξεις στα εξωτερικά μας θέματα. Γιατί έχουμε την πείρα και έχουμε και το πατριωτικό DNA, από το οποίο ουδείς και ουδεμία από εμάς θέλει να αποστεί ο πολιτικός μας χώρος.

Θέλουμε να πούμε ότι νικήσαμε στον Έβρο τον Ερντογάν ως χώρα. Είναι μια αλήθεια. Ο Ερντογάν έχασε στη Συρία, έχασε στον Έβρο. Και όπως συμφωνούμε τα πολιτικά κόμματα, και αυτή η συμφωνία εκφράστηκε στο Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής χθες, η κατάσταση έχει να παρουσιάσει έναν Ερντογάν θιγμένο, έναν Ερντογάν ο οποίος «ψάχνεται» -συγγνώμη για το ρήμα- για δημιουργία επεισοδίου ή και σύγκρουσης. Έχουμε πολλά προβλήματα με την Τουρκία μετά τον Έβρο και εν μέσω πανδημίας, παραβιάσεις, παραβάσεις και γεωτρήσεις, όπως μας λένε με ειλικρίνεια οι Τούρκοι, σημείων και υπογραμμίζω.

Όλα όσα κάνουν μας τα έχουν πει. Δεν μας αιφνιδιάζουν. Και για τους μετανάστες είχαν πει και το επιχειρήσαν. Κοκορεύονται ότι πέρασαν από τα σύνορα του Έβρου εκατό πενήντα χιλιάδες. Άρα, λένε ψέματα για εσωτερική τους κατανάλωση. Την πάτησαν εκεί. Ηττήθηκαν εκεί. Και για τις γεωτρήσεις στην Κύπρο και για τις γεωτρήσεις σε ό,τι αφορά θαλάσσιες ζώνες, όπου ασκούμε εμείς τα κυριαρχικά μας δικαιώματα. Όλα τα έχουν πει.

Τον τελευταίο καιρό έχουμε μια επιδείνωση. Υπερπτήσεις πάνω από τη Θράκη δεν είχαμε. Ενημερώθηκε ότι είχε επισμβεί μία πριν από είκοσι έξι-είκοσι επτά χρόνια. Δεν το κάνουν συχνά αυτό. Όμως, το έκαναν τώρα.

Άρα, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι το 2020 δεν θα μας απασχολεί μόνο λόγω πανδημίας, αλλά θα μας απασχολεί και για τα θέματα της εξωτερικής μας πολιτικής, που είναι θέματα συνδυασμού εξωτερικής πολιτικής και άμυνας, που δεν πρέπει να τα υποτιμούμε.

Δεν πρέπει να τα υποτιμούμε, επειδή το κύριο πρόβλημα αυτή τη στιγμή έχει υγειονομική υφή και, συνεπώς, λόγω του lockdown που είχαμε για πολύ καιρό και έχουμε ακόμη σε έναν βαθμό, η οικονομία μας αντιμετωπίζει ύφεση μεγάλων διαστάσεων. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τον κοινό παρονομαστή της ύπαρξής μας που

είναι τα θέματα εξωτερικής πολιτικής και τα θέματα άμυνας.

Η Ελλάδα, κυρίες και κύριοι, για να κλείσω, χρειάζεται κάτι περισσότερο από την ανάλυση των προβλημάτων της στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και ειδικά τα ελληνοτουρκικά. Κι όπως είπα και χθες, μετά τη συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου, η καταγραφή των προβλημάτων και η διεξοδική ανάλυσή τους δεν συνιστά κυβερνητική πολιτική. Το να λες –υπέροχα– ποιο πρόβλημα έχεις, πόσο δύσκολο είναι και ποια στοιχεία το συνθέτουν, δεν συνιστά κυβερνητική πολιτική. Συνιστά ανάλυση επιστημονική, πολιτική, ό,τι είδους θέλετε, αλλά όχι κυβερνητική πολιτική. Και στο ζήτημα αυτό μια ξεκάθαρη κυβερνητική πολιτική είναι αναγκαία.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Παπαηλιού Γεώργιος από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διακυβερνητική συμφωνία Ισραήλ-Κύπρου- Ελλάδας και της Ιταλίας παρούσας-απούσας, συμμετέχουσας και μη συμμετέχουσας, για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στην Ευρώπη είναι σημαντική, διότι καθιστά την Ελλάδα ενεργειακό κόμβο στην Ανατολική Μεσόγειο, εντάσσοντάς την στο δίκτυο αγωγών και συνεπώς μεταφοράς φυσικού αερίου στη συγκεκριμένη περιοχή. Πρόκειται για μια γεωστρατηγική επιλογή.

Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής που άσκησε, ανέλαβε πρωτοβουλίες με σκοπό την αλλαγή των γεωπολιτικών συσχετισμών σε περιοχές που αφορούν τη χώρα, εν προκειμένω στην Ανατολική Μεσόγειο, τη διαμόρφωση ισχυρών συμμαχιών, την προώθηση συνεργασιών για την εμπέδωση της ειρήνης και βέβαια, τα οικονομικά οφέλη που, όμως, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης συμφωνίας πρέπει να προσδιοριστούν και να εξειδικευτούν, και εν τέλει την ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας.

Συγκεκριμένα το φόρουμ φυσικού αερίου του Καΐρου, στο οποίο εκτός από το Ισραήλ μετείχε και η Παλαιστίνη, η τριμερής από κοινού με την Κύπρο και την Αίγυπτο, καθώς και την Ιορδανία, η πρωτοβουλία των ηγετών στα Βαλκάνια, η Συμφωνία των Πρεσπών, η συνεργασία με τους ηγέτες του μεσογειακού Νότου αποτελούν ενδεικτικές πρωτοβουλιές που ανέδειξαν τον ρόλο της Ελλάδας, μέσω ενεργητικών κινήσεων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Η πρωτοβουλία για την τριμερή συνεργασία Ελλάδας – Κύπρου - Ισραήλ που προώθησε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ είχε ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, και την υπό κύρωση διακυβερνητική συμφωνία.

Παράλληλα, για την κατοχύρωση της χώρας μας ως ενεργειακού και διαμετακομιστικού εμπορικού κόμβου στην ευρύτερη περιοχή, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και στην Ανατολική Μεσόγειο, προωθήθηκαν κι άλλα έργα, όπως ο TAP, ο IGB, FSRU Αλεξανδρουπόλης, αναβάθμιση της Ρεβυθούσας κ.λπ..

Βάσει της πολιτικής της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ για τη δρομολόγηση της μετάβασης της χώρας στην εποχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το φυσικό αέριο θα είναι μεταβατικό καύσιμο. Σε αυτό το πλαίσιο σημαντικές πρωτοβουλίες αποτέλεσαν η επέκταση του δικτύου διανομής φυσικού αερίου και βέβαια η νομοθετική κατοχύρωση της ισχυρής ΔΕΠΑ Υποδομών η οποία ελέγχεται κατά πλειοψηφία από το δημόσιο, με αποτέλεσμα την επίτευξη εξασφάλισης χρηματοδότησης των διεθνών έργων.

Μία ακόμα σοβαρή διάσταση, εκτός από την γεωστρατηγική και γεωπολιτική του EastMed, συνδέεται με την αντιμετώπιση της τουρκικής διεκδίκησης αποφασιστικού ρόλου στους ενεργειακούς σχεδιασμούς της ευρύτερης περιοχής και της παράκαμψης της ΑΟΖ της Κύπρου και της Ελλάδας μέσω της υπογραφής του παράνομου Συμφώνου Τουρκίας - Λιβύης. Αυτές οι παράμετροι, ανεξαρτήτως της υποδοχής που έτυχαν από ισχυρές ενδιαφερόμενες δυνάμεις, ενδέχεται να περιπλέξουν ακόμη περισσότερο τις διεκδικήσεις και τις πρωτοβουλίες για την εκμετάλλευση των ενεργειακών κοιτασμάτων της περιοχής.

Έτσι, μέσω του EastMed, που συνδέεται με αυτό το πλέγμα διεκδικήσεων και πρωτοβουλιών, αναδεικνύεται και η παράμετρος της παρουσίας της Ελλάδας σε αμφισβητούμενες από την

Τουρκία θαλάσσιες περιοχές και συνακόλουθα στην προάσπιση των εθνικών συμφερόντων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δυστυχώς, μία από τις πρώτες πράξεις της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας ήταν η ψήφιση νόμου για την πώληση ολόκληρου του ποσοστού του δημοσίου στις υποδομές φυσικού αερίου σε αντίθεση με την πολιτική της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ που διατηρούσε το πλειοψηφικό μερίδιο για το δημόσιο με αποτέλεσμα, αν και εφόσον ολοκληρωθεί η προωθούμενη από τη Νέα Δημοκρατία πώληση, τη δημιουργία ενός ιδιωτικού μονοπωλίου στην ανάπτυξη του δικτύου φυσικού αερίου.

Η κυβερνητική επιλογή αυτή έχει αρχίσει να έχει δυσμενείς συνέπειες, όπως η απένταξη με απόφαση της ΠΑΕ του έργου των δικτύων διανομής φυσικού αερίου στην Πελοπόννησο από τον προγραμματισμό της ΔΕΔΑ. Διευκολύνεται έτσι ο ιδιώτης «επενδυτής» να παραλάβει τη ΔΕΔΑ «καθαρή» και να μην προβεί ο ίδιος σε απένταξη έργων που έχουν αναπτυξιακή και κοινωνική διάσταση. Και αυτό διότι είναι προφανές ότι ο ιδιώτης «επενδυτής» δεν κινείται βάσει αναπτυξιακών και κοινωνικών κριτηρίων. Οπότε, οποιοσδήποτε προγραμματισμός γίνει εκ μέρους του, εν προκειμένω το εάν θα επεκταθεί το δίκτυο φυσικού αερίου στη χώρα μας και στην Πελοπόννησο, θα βασίζεται στην αποκόμιση κέρδους. Αυτό θα επιφέρει και μεγαλύτερο κόστος για τους τελικούς καταναλωτές. Επομένως, η απόφαση της ΠΑΕ δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία.

Έτσι, από τον προγραμματισμό της ΔΕΔΑ απεντάσσονται και δεν περιλαμβάνονται στη διανομή φυσικού αερίου οι πόλεις της Πελοποννήσου, μεταξύ αυτών η Κόρινθος, το Άργος, το Ναύπλιο, η Τρίπολη η Σπάρτη και η Καλαμάτα. Η επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου αφορούσε την κατασκευή δικτύου περίπου σε ποσοστό 60% του οδικού δικτύου αυτών των πόλεων, καθώς και τρεισήμισι χιλιάδων συνδέσεων. Το δίκτυο διανομής αυτών των πόλεων θα τροφοδοτούνταν από το εθνικό σύστημα φυσικού αερίου με μηδενικά τέλη σύνδεσης και χαμηλό κόστος χρήσης για τους οικιακούς και επαγγελματικούς καταναλωτές.

Βάσει της απόφασης της ΠΑΕ ο παραπάνω σχεδιασμός και το έργο ακυρώνονται, διότι η ΔΕΔΑ προβλέπεται να ενταχθεί στην ιδιωτικοποιημένη ΔΕΠΑ Υποδομών που θα λειτουργήσει πλέον ως ιδιωτικό μονοπώλιο.

Επειδή, λοιπόν, η Πελοπόννησος εν συνόλω πλήττεται από αυτή την πολιτική και της αφαιρείται ένα συγκριτικό αναπτυξιακό μέσον και μέσον καθημερινής διαβίωσης των κατοίκων της, η παροχή φυσικού αερίου, που θα καλύπτει νοικοκυριά, επιχειρήσεις, ΒΙΠΕ, δομές υγείας και εκπαίδευσης, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί, ότι το έργο θα επανενταχθεί στο σχετικό σχέδιασμό.

Δυστυχώς, με τη μονοπωλιακή ιδιωτική ιδιοκτησία της ΔΕΠΑ και με την απένταξη έργων αυτός ο αναπτυξιακός σχεδιασμός πλήττεται και το εθνικό συμφέρον δεν υπηρετείται. Η εξαγγελθείσα βούληση από τον Υπουργό δεν υποκαθιστά τη βούληση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας της ΔΕΠΑ.

Και κάτι τελευταίο. Η κύρωση της παρούσας συμφωνίας είναι ένα βήμα. Απαιτούνται, όμως, και περαιτέρω ενέργειες, όπως η επιδίωξη για την ενεργό συμμετοχή της Ιταλίας, αναφέρθηκε από την Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπο και την εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ, γιατί χωρίς αυτή την ενέργεια δεν μπορεί να υπάρξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ολοκληρώστε, κύριε Παπαηλιού.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Επιπλέον, απαιτείται η επιβολή ευρωπαϊκών κυρώσεων εις βάρος της Τουρκίας που προβαίνει σε παράνομες ενέργειες εντός της περιοχής που περιλαμβάνει η παράνομη Συμφωνία Τουρκίας - Λιβύης και βέβαια, η διασφάλιση ότι δεν θα αντιμετωπιστούν δυσκολίες από πλευράς ΔΕΠΑ στην υλοποίηση του έργου, μετά το νόμο για την ιδιωτικοποίηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πολύχρονη προσπάθεια που έχει καταβληθεί μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Όμως, παραμένουν ανοικτά θέματα και προκλήσεις και πρέπει να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά από την Κυβέρνηση.

Και μια τελευταία παρατήρηση. Η αναφορά από τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας για εξυπηρέτηση ξένων συμφερόντων απ' όσους διαφωνούν με την υπό κρίση σύμβαση είναι απαράδεκτη

και παραπέμπει σε άλλες σκοτεινές εποχές. Δυστυχώς, η Νέα Δημοκρατία φαίνεται ότι συνεχίζει να πολιτεύεται με την επίκληση «εσωτερικών εχθρών», πράγμα που έχει και περαιτέρω αυτονόητες αρνητικές συνέπειες.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωάννης Μπούγας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ήταν η σειρά μου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συμπληρώνονται σήμερα εκατό χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στον εθνικό μας κορμό. Για την επέτειο αυτή θα ήθελα να πω δύο πράγματα πριν από την ομιλία μου.

Το πρώτο είναι ότι η ελληνική Κυβέρνηση υπερασπίζεται και θα συνεχίσει να υπερασπίζεται με αποφασιστικότητα, όπως έπραξε πρόσφατα στον Έβρο, την εδαφική μας ακεραιότητα στη Θράκη και όπου αλλού χρειαστεί, υπερασπιζόμενη, ταυτόχρονα, και τα εθνικά μας κυριαρχικά δικαιώματα.

Το δεύτερο, το οποίο θα ήθελα να πω είναι ότι η Θράκη, το εδαφικό αυτό τμήμα της ελληνικής γης, αποτελεί μια απόδειξη ειρηνικής και αρμονικής συνύπαρξης πολιτών με διαφορετικές θρησκείες -χριστιανών και μουσουλμάνων- και αποδεικνύει ότι η ελληνική Κυβέρνηση σέβεται απόλυτα τα ατομικά δικαιώματα και τις θρησκευτικές ελευθερίες όλων των πολιτών.

Σχετικά με το νομοσχέδιο, η συντριπτική πλειοψηφία των Βουλευτών συμφωνούμε, όπως φάνηκε από τις ομιλίες των συναδέλφων, ότι η υπογραφή της διακρατικής Συμφωνίας για τον αγωγό EastMed από Ελλάδα, Κύπρο και Ισραήλ, με τη σύμπραξη της Ιταλίας, άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στον ενεργειακό χάρτη ολόκληρης της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Ο αγωγός συνδέει τα κοιτάσματα φυσικού αερίου της Μεσογείου με την ευρωπαϊκή αγορά και ανοίγει νέους δρόμους συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή. Τα οφέλη από τη συνεργασία αυτή για την χώρα μας είναι πολλαπλά και σημαντικά.

Ήδη κατά την υπογραφή της σύμβασης, η ελληνική Κυβέρνηση τόνισε ότι με τη συμφωνία κατασκευής αυτού του μεγάλου έργου αποστέλλεται ένα μήνυμα αποφασιστικότητας προς την Τουρκία, η οποία είχε -υπενθυμίζω- αμφισβητήσει την ικανότητα και το δικαίωμα των τριών χωρών να συνεργαστούν και να αντιμετωπίσουν το κοινό μέλλον.

Επιπλέον, η σύμβαση αυτή που κυρώνουμε σήμερα εναρμονίζεται πλήρως με τον σχεδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πολλαπλές πηγές και οδεύσεις φυσικού αερίου προς τις ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης, ενισχύει τη στρατηγική σχέση των συνεργαζόμενων χωρών -της Ελλάδας, της Κύπρου και του Ισραήλ- γεγονός το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, ιδίως αν ληφθούν υπόψη οι τελευταίες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή.

Με αυτό το δεδομένο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαμορφώνεται νέα γεωστρατηγική ισορροπία στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο.

Είναι, βέβαια, αληθές ότι η συμφωνία για τον αγωγό προετοιμάστηκε τα επτά, οκτώ τελευταία χρόνια και από διαφορετικές κυβερνήσεις και όλοι -οι κυβερνήσεις, αλλά και οι αρμόδιοι Υπουργοί, οι όποιοι χειρίστηκαν το ζήτημα αυτό- συνέβαλαν ώστε να φτάσουμε στην υπογραφή και σήμερα στην κύρωση της συμφωνίας. Βεβαίως, το τελικό βήμα έγινε από την παρούσα Κυβέρνηση, η οποία θέτει και τη σφραγίδα της.

Με τη συμφωνία εγκαινιάζεται, όπως είπα, μια νέα εποχή μεταξύ των κρατών της Ανατολικής Μεσογείου εποχή ευημερίας και συνύπαρξης των λαών της περιοχής.

Η κύρωση της συμφωνίας θα συμβάλει στην ανάδειξη της χώρας μας ως πυλώνα σταθερότητας και ασφάλειας. Θα συμβάλει, επίσης, στην αναβάθμιση του ενεργειακού της ρόλου, καθώς, επίσης, και στην ενίσχυση των στρατηγικών μας συμμαχιών και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Ο αγωγός που πρόκειται να κατασκευαστεί είναι ένα έργο εκτεταμένο και πολυσύνθετο που θα μπορεί να διοχετεύει φυσικό αέριο από τα κοιτάσματα του Ισραήλ και της Κύπρου στην ευρωπαϊκή αγορά, αλλά και να αξιοποιεί κοιτάσματα που υπάρχουν

σε άλλες περιοχές, όπως είναι τα κοιτάσματα στην περιοχή της Αιγύπτου, ενδεχομένως, όμως, και στη χώρα μας. Προβλέπεται, δηλαδή, αύξηση της δυναμικότητας του έργου στην ελληνική επικράτεια στην περίπτωση που αποθέματα φυσικού αερίου ανακαλυφθούν στην περιοχή μας.

Επίσης, η διέλευση του αγωγού, όπως τόνισε και ο Υπουργός, από περιοχές όπως η Κρήτη, η Ήπειρος, περιοχές της Πελοποννήσου, που δεν καλύπτονται από τα λειτουργούντα δίκτυα φυσικού αερίου, θα δώσει απάντηση σε ένα χρόνιο και δίκαιο αίτημα των κατοίκων τους.

Παράλληλα, το έργο θα μειώσει την ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από τη Ρωσία, αλλά και θα επανακαθορίσει το ρόλο της Τουρκίας, ως χώρας προνομιακής για τη διέλευση όλων των ενεργειακών αγωγών.

Η κατάλληλη οικονομική εκμετάλλευσή του, δεδομένης της μεγάλης ποσότητας φυσικού αερίου που θα μεταφέρει, αλλά και της εκτεταμένης αγοράς που έχει στόχο να το διαθέσει, θα συμβάλει στον εφοδιασμό των ευρωπαϊκών χωρών με φυσικό αέριο και την απεμπλοκή τους, έτσι, από τα μονοπώλια του πετρελαίου.

Εκτιμάται -αναφέρθηκε και από την αντιπολίτευση- ότι ο αγωγός θα καλύψει ένα πολύ σημαντικό μέρος της ευρωπαϊκής αγοράς σε φυσικό αέριο. Οι εκτιμήσεις αυτές, βέβαια, θα πρέπει να αξιολογηθούν σήμερα υπό το πρίσμα των διεθνών συγκυριών που διαμορφώθηκαν λόγω της έκτακτης ανάγκης αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού, της σημαντικής εξαιτίας της πανδημίας πτώσης των τιμών του πετρελαίου που επηρεάζει τις εξορύξεις των υδρογονανθράκων, αλλά και της ευρωπαϊκής πράσινης συμφωνίας, με τον καθορισμό του φυσικού αερίου ως καυσίμου μετάβασης στην επόμενη δεκαετία.

Υπό το πρίσμα των συνθηκών και δεδομένων, η Κυβέρνηση καλείται περαιτέρω να διαπραγματευτεί, διαφυλάξει και ενισχύσει τα γεωπολιτικά οφέλη του αγωγού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα αναφερθώ σε τεχνικά ζητήματα, τα οποία εναργώς παρουσιάστηκαν τόσο από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας όσο και από τον Υπουργό. Αναφέρω μόνο ότι δημιουργείται το πλαίσιο που θα δώσει τη δυνατότητα για την άμεση υλοποίηση του έργου και προβλέπονται σαφώς οι ρυθμιστικές και αδειοδοτικές ρυθμίσεις. Άλλωστε, η κατασκευή του αγωγού έχει σε χρόνο ρεκόρ διέλθει της διαδικασίας αδειοδότησης από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Ο φορέας υλοποίησης του έργου, η κοινοπραξία «POSEIDON A.E.», έχει ήδη εισπράξει ποσό 13,8 εκατομμυρίων ευρώ από τα συνολικά 34,5 εκατομμύρια που έχουν δεσμευθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη χρηματοδότηση της μελέτης σκοπιμότητας του έργου, η οποία έχει συνολικό ύψος 69 εκατομμύρια ευρώ.

Πολύ σύντομα, η ΔΕΠΑ, ως κύριος μέτοχος του ανωτέρω φορέα, δέσμευσε τα απαραίτητα κονδύλια που αντιστοιχούν στην αναλογία της, στη χρηματοδότηση της ίδιας μελέτης ύψους 16 εκατομμυρίων ευρώ.

Περαιτέρω, το σχέδιο νόμου εισάγει, με το άρθρο 8, αυστηρό πλαίσιο κανόνων ασφάλειας καθ' όλη τη διαδικασία κατασκευής, συντήρησης και λειτουργίας του έργου.

Προβλέπονται, επίσης, στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας των τριών χωρών που υπογράφουν αυτή τη σύμβαση και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, σχέδια έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση τυχόν ατυχήματος.

Παραμιπτόντως, κι επειδή διαθέτουμε και μνήμη και αντίληψη σε αυτή την Αίθουσα, και για να διασκεδαστούν οι εντυπώσεις που έγινε προσπάθεια να δημιουργηθούν εκ μέρους της Αντιπολίτευσης ότι τάχα οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής έχουν εκφραστεί εναντίον του αγωγού, σας υπενθυμίζω τη δήλωση τόσο του Αμερικανού Πρεσβευτή στη χώρα μας όσο και του αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών που έχουν χαϊρετίσει και, μάλιστα, ένεκεν την ενεργειακή συνεργασία μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ στην Ανατολική Μεσόγειο. Η Ιταλία δε, επίσης μέσω του αρμόδιου Υπουργού της, εξέφρασε την πλήρη στήριξη στο έργο που εντάσσεται στα ευρωπαϊκά έργα κοινού ενδιαφέροντος.

Από την άλλη μεριά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπενθυμίζω στους εκπροσώπους της Αντιπολίτευσης που εξέφρασαν επιφυλάξεις ότι στην Τουρκία η ηγετική της τετραμερούς συμφωνίας έγινε δεκτή με πρωτοσέλιδο τίτλο, όπως: «Η συμμα-

χία του κακού ενώθηκε», «Προβοκάτσια στην Ανατολική Μεσόγειο», «Τριμερής κίνηση εναντίον της Τουρκίας». Δηλαδή, αυτό το μεγάλο έργο αντιμετωπίζεται ως εξόχως μεγάλη απειλή από τους γείτονες και θιασώτες της «γαλάζιας πατρίδας».

Θα αναφερθώ και σε μια σημερινή εξέλιξη. Σήμερα, μεγάλη τουρκική εφημερίδα αναφέρει ότι το Ισραήλ και η Ιταλία δεν πείστηκαν να υπογράψουν την κοινή διακήρυξη, συμμετέχοντας στο αντιτουρκικό μέτωπο και αυτό αποτελεί δείγμα ότι το «θέατρο» με τον αγωγό EastMed έλαβε τέλος. Δηλαδή, σήμερα που εμείς κυρώνουμε τη συμφωνία, στην Τουρκία υπάρχουν αυτά τα δημοσιεύματα. Και δεν έμειναν μόνο εκεί. Στην Άγκυρα, πηγές της τουρκικής κυβέρνησης αναφέρουν ότι το Ισραήλ είναι έτοιμο να υπογράψει συμφωνία θαλάσσιας δικαιοδοσίας με την Τουρκία.

Αυτά τα δημοσιεύματα προκάλεσαν την αντίδραση της Ισραηλινής Πρεσβείας στην Τουρκία, η οποία με σημερινή «ανάρτηση» της αναφέρει: «Απαντώντας σ' έναν αριθμό αβάσιμων δημοσιευμάτων σχετικά με την πρόθεση του Ισραήλ να υπογράψει με την Τουρκία συμφωνία θαλάσσιας δικαιοδοσίας, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι αυτές οι αναφορές αποτελούν απλώς ισχυρισμούς που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα».

Αντισταμώντας, λοιπόν, πόσο ενοχλεί τη γείτονα χώρα η κύρωση και η συνεργασία στο επίπεδο και το γεωπολιτικό και το ενεργειακό με τις χώρες της Μεσογείου, οι οποίες συνυπογράφουν τη συμφωνία για τον EastMed.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αντί της μεμψίμοιρης απόπειρας υποβάθμισης της παρούσας συμφωνίας, καλό θα ήταν να τονίζουμε τα θετικά.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτού)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, σε ένα λεπτό. Θα είμαι στον χρόνο μου.

Πιστεύω ότι τα θετικά υπερσχύουν και είναι πάρα πολλά. Γι' αυτό και καλώ όλες τις πτέρυγες να υπογράψουν την αναγκαία εθνική και διακρατική επένδυση, η οποία θα δημιουργήσει άμεσα και έμμεσα σημαντική οικονομική ανάπτυξη στη χώρα μας και αρκετές θέσεις εργασίας, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά τη λειτουργία.

Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του EastMed θα είναι πολύ έντονο, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, υπηρετεί την κεντρική στόχευση της αποτροπής της πειρατείας μόλυνσης του περιβάλλοντος μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων ρύπων και αντικαθιστά ως καύσιμο το πετρέλαιο.

Τελικά, δίνει λύση στο πρόβλημα της πρόσβασης μεγάλων περιοχών της χώρας στα κοιτάσματα φυσικού αερίου, καλύπτοντας συνολικά τις ανάγκες μας και συμβάλλοντας στη διασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού στη συγκεκριμένη αγορά.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Κωνσταντόπουλος Δημήτριος από το Κίνημα Αλλαγής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, καλείται σήμερα το ελληνικό κοινοβούλιο να κυρώσει τον αγωγό φυσικού αερίου EastMed.

Φέρνετε, κύριε Υπουργέ, προς ψήφιση ένα νομοσχέδιο που αφορά την τετραμερή συμφωνία σχετικά με την αγωγή αερίου EastMed ανάμεσα στο Ισραήλ, την Κύπρο, την Ιταλία και τη χώρα μας ένα έργο, θα έλεγα, μεγάλης γεωπολιτικής σημασίας, που φέρνει τη σφραγίδα της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ 2009 - 2011, της κυβέρνησης του Γιώργου Παπανδρέου.

Για όλους εμάς και ιδιαίτερα για το Κίνημα Αλλαγής, το ΠΑΣΟΚ, θα έλεγα αποτελεί δικαίωση το σημερινό νομοσχέδιο. Μάλιστα, έρχεται στη θύμησή μου τότε που σχεδιάζαμε τα πρώτα βήματα υλοποίησης αυτού του έργου και είχαμε απέναντί μας τον ΣΥΡΙΖΑ και μάλιστα, τον ΣΥΡΙΖΑ να μας κουνάει το δάχτυλο.

Να θυμίσω ότι τότε ο ΣΥΡΙΖΑ μιλούσε για ένα έργο καταστροφικό για τα εθνικά συμφέροντα. Μιλούσε για κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος και μάλιστα, θυμάμαι να πολεμά, να λοιδορεί, να απειλεί ακόμα και τις ΔΕΠΑ, ώστε να μην αναθέσει μελέτες.

Όλα αυτά, βέβαια, έως ότου γίνει Κυβέρνηση, διότι όταν έγινε Κυβέρνηση το 2015 - 2019, άλλαξε στάση συμφωνία και αυτά άλλαξαν και μάλιστα, υπέγραψε τη διακρατική συμφωνία.

Αυτό για εμάς στο Κίνημα Αλλαγής αποτελεί ηθική αποκατάσταση, ότι ο αγωγός, η δική μας πρόταση, ο δικός μας σχεδιασμός βρήκε στη συνέχεια αποδοχή και από την τότε κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ.

Και, φυσικά, σήμερα, αγαπητέ Υπουργέ, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας υιοθετεί και υλοποιεί την τότε πρότασή μας.

Αγαπητοί συνάδελφοι, ο αγωγός EastMed αποτελεί τομή της τότε κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, ένα όραμα, κύριε Υπουργέ, το οποίο βλέπουμε ότι κι εσείς σήμερα έρχεστε και το αγκαλιάζετε.

Να πω, μάλιστα, εδώ ότι είναι κρίμα αυτός ο οποίος το εμπνεύστηκε, ο σχεδιαστής αυτού του έργου, ο Γιάννης Μανιάτης, σήμερα να απουσιάζει. Θα μπορούσε με το περιεχόμενο του λόγου του να το αναδείξει, διότι ξέρω πάρα πολύ καλά ότι ήταν και δικό του όραμα. Ήταν ένα όραμα και ένα έργο που είχε αποδεχθεί ολόκληρη η Ελλάδα και ο ίδιος. Τι ονειρεύθηκε, δηλαδή; Την Ελλάδα ενεργειακό κόμβο της Ανατολικής Μεσογείου.

Να θυμίσω ότι σήμερα η Ελλάδα για πρώτη φορά με το άρθρο 156 του ν.4001/2011 ενσωμάτωσε στο εθνικό δίκαιο την εθνική στρατηγική, οριοθετώντας την εθνική ΑΟΖ και μάλιστα, οριοθετώντας τη στρατηγική της ελληνικής ΑΟΖ ένα άρθρο που έχει πολλές φορές χρησιμοποιηθεί στις ρηματικές διακοινώσεις του Υπουργείου Εξωτερικών προς τον ΟΗΕ, σε περιπτώσεις μάλιστα παραβίασης του Δικαίου της Θάλασσας από την Τουρκία.

Επίσης, να θυμίσω την τομή για την κυβέρνηση τότε του 2009-2011, που τόσο λυσσαλέα απ' όλους πολεμήθηκε, τη δημιουργία του Ταμείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης Γενεών, δηλαδή η σύσταση ταμείου για τη δημιουργία αποθεματικού για τη χρηματοδότηση κλάδων σύνταξης των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, αλλά κυρίως ταμείου για τη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών από τα έσοδα του δημοσίου που προέρχονται από την έρευνα και την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων.

Να θυμίσω ότι την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, κύριε Υπουργέ, η τότε Αντιπολίτευση τη θεωρούσε ουτοπία. Οστόσο γρήγορα, όπως κι εσείς τότε, ήλθατε στον δρόμο της εθνικής στρατηγικής που χάραξε το ΠΑΣΟΚ 2009-2011 για να σταθεί η χώρα όρθια. Άρα, εν κατακλείδι, έπρεπε να υπάρξει ένας νέος εσωτερικός πλούτος, τον οποίο η χώρα έχει ανάγκη, και αυτό ήταν οι υδρογονάνθρακες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο αγωγός είναι ένα έργο ορόσημο για τη χώρα μας και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, σφραγίζει τη συνεργασία Ελλάδας-Κύπρου - Ισραήλ, ενισχύει διπλωματικά τη χώρα μας έναντι της Τουρκίας, καθορίζει τις γεωπολιτικές και ενεργειακές εξελίξεις της ευρύτερης περιοχής, ενδυναμώνοντας τον ρόλο της χώρας μας, τον ρόλο της Ελλάδας στη Μεσόγειο.

Μάλιστα, θα έλεγα, παρεμπιπτόντως, ότι κλαδεύει την έπαρση του Ερντογάν και τις νεοοθωμανικές διεκδικήσεις που ο ίδιος προωθεί. Διότι με τη συμφωνία οι χώρες ουσιαστικά συνομολογούν ότι δεν αποδέχονται τον ρόλο του αυτοκράτορα Ερντογάν στη Μεσόγειο, έναν ρόλο που ο ίδιος ο Ερντογάν θέλει να επιβάλλει για τον εαυτό του. Κι αυτό είναι χρήσιμο ιδιαίτερα για την Ευρώπη, μιας και η Ελλάδα οριοθετεί τα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι, αγαπητοί συνάδελφοι, ο πρώτος αγωγός των τελευταίων δεκαετιών που ξεκινά από κοιτάσματα ενός κράτους-μέλους, διέρχεται από ένα μεγάλο τμήμα κρατών-μελών και οδηγείται στην καρδιά της Ευρώπης. Έτσι, η Ευρώπη αποδεσμεύεται από την εξάρτηση από τρίτες χώρες για την τροφοδοσία της με ορυκτό πλούτο.

Αγαπητοί συνάδελφοι, θα έλεγα, είναι σπουδαία η πολιτική βαρύτητα του έργου. Αυτός ο αγωγός ενισχύει τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ανάπτυξη στη Μεσόγειο και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι κρίσιμο, λοιπόν -κι εδώ είναι το χρέος της σημερινής Κυβέρνησης- να κάνετε τις απαραίτητες ενέργειες, κύριε Υπουργέ, ώστε ο αγωγός να αποτελέσει μέσο συνεργασίας, ανάπτυξης των χωρών της Ανατολικής Μεσογείου, να αποτελέσει δηλαδή σύμβολο ειρήνης, ενότητας, ανάπτυξης για την ευρύτερη περιοχή.

Και μάλιστα, θα έλεγα ότι εδώ ότι πρέπει να τονιστεί ότι στο πλαίσιο αυτής της διακρατικής συμφωνίας χρειάζεται να δεσμευθούν πολιτικά οι χώρες που συμμετέχουν πως όλα τα νέα κοιτάσματα φυσικού αερίου που θα ανακαλυφθούν θα οδηγούνται σε αυτόν τον αγωγό.

Ένα ζήτημα, ωστόσο, που θα πρέπει να διευκρινιστεί είναι ότι λείπει η υπογραφή της Ιταλίας και η οποία, φυσικά, κύριε Υπουργέ, πρέπει άμεσα να απαιτηθεί.

Εν κατακλείδι, πρέπει να μας ενημερώσει η Κυβέρνηση για τις εξελίξεις τις οποίες και αναμένουμε.

Ολοκληρώνοντας, αγαπητοί συνάδελφοι, άφησα για το τέλος το μείζον ζήτημα της οριοθέτησης της ελληνικής ΑΟΖ. Για όλους εμάς η υπεράσπιση και η άσκηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων είναι αδιαπραγμάτευτη. Βρισκόμαστε σε μια μετέωρη κατάσταση και πρέπει η Ελλάδα να κινηθεί αποφασιστικά στην κατοχύρωση των κυριαρχικών της δικαιωμάτων.

Κινδυνεύουμε μάλιστα θα έλεγα μετά την ανάρτηση στον ΟΗΕ των συντεταγμένων της Συμφωνίας Τουρκίας - Λιβύης, να τρέχουμε πίσω από τις εξελίξεις. Γι' αυτό, κύριε Υπουργέ, απαιτείται άμεσα η οριοθέτηση της ΑΟΖ. Έχετε τη στήριξη όλων μας. Τρέξτε τις διαδικασίες. Κάντε το πράξη!

Και το λέμε σήμερα, θα έλεγα, που συμβολικά τιμούμε την ιστορική επέτειο των εκατό χρόνων από την απελευθέρωση της Θράκης.

Τρέξτε, λοιπόν, πριν οι καθυστερήσεις προκαλέσουν εθνικό κόστος.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης κ. Χήτας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Μα, αφού μίλησε ο Αρχηγός του, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Έχει δικαίωμα να μιλήσει, απλώς θα μιλήσει στον μισό χρόνο.

Ορίστε, κύριε Χήτα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ πάρα πολύ.

Κάνει καλό η παρουσία στο ελληνικό Κοινοβούλιο, να ξέρετε. Να έρχεστε συχνότερα όσοι είστε «τουρίστες».

Θέλω να ξεκινήσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λέγοντας από το Βήμα αυτό...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Χήτα, σε ποιον απευθυνόσασταν για τα περί «τουρίστα»;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν είπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τα περί τουρίστα που είπατε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν είπα κάτι. Τώρα ξεκίνησα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Όχι, τα περί τουρίστα που είπατε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Να μην γραφτεί τίποτα. Δεν ξεκίνησα τον λόγο μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Μα, είπατε κάτι περί «τουρίστα». Σε ποιον απευθυνθήκατε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν ξεκίνησα τον λόγο μου, κύριε Πρόεδρε. Είπα «ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε» και ξεκινάω τον λόγο μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Μα, σας άκουσα τώρα, με συγχωρείτε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κουβεντιάζαμε πολλή ώρα πριν.

Γράφτηκαν όλα αυτά; Γράφτηκαν όλα αυτά που λέγαμε πριν;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Βεβαίως, αλλά από το μικρόφωνο, από το Βήμα αναφερθήκατε σε κάποιον «τουρίστα». Έχετε κάποιον συγκεκριμένο από την Αίθουσα; Διότι αν αναφερθήκατε σε κάποιον από την Αίθουσα, οφείλω να σας επαφάρω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Όχι, κύριε Πρόεδρε, δεν ξεκίνησα τον λόγο μου, είπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ωραία, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ξεκινάω τον λόγο μου τώρα.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ό,τι ειπώθηκε πριν προφανώς και είναι εκτός Πρακτικών, ελπίζω δηλαδή.

Θέλω να ξεκινήσω με μια αναφορά που έκανε ο Πρόεδρός μας και να πούμε χρόνια πολλά στη Θράκη μας σήμερα, να το πούμε. Είναι μια μέρα ορόσημο για έναν τόπο που πέρασε από πολλές περιπέτειες και πολλούς αγώνες για να αποκτήσει τελικά την ελευθερία του το 1920.

Η Θράκη είναι πραγματικά ένας τόπος πολύπαθος, αλλά είναι και ένας τόπος ξεχασμένος από την ελληνική πολιτεία. Δεν λέω για την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, λέω από την πολιτεία αυτά τα χρόνια.

Τη θυμηθήκαμε προσφάτως, δυστυχώς, με τα αρνητικά γεγονότα που είχαμε στον Έβρο και τις Καστανιές. Όταν έφυγαν τα κανάλια και έκλεισαν οι κάμερες, οι άνθρωποι που έμειναν εκεί επέστρεψαν πάλι σε μια κανονικότητα με την οποία δεν είναι ικανοποιημένοι. Έχουν παράπονα από την πολιτεία. Ας το δούμε το θέμα.

Δεύτερο θέμα, πριν πάω στα του νομοσχεδίου, κύριε Υπουργέ. Επειδή στις 23 Ιουλίου 2020 -και αυτή είναι μια πρόταση του κόμματος την οποία θέλω να επαναλάβω- συμπληρώνονται δύο έτη από την τραγική φονική πυρκαγιά στο Μάτι, υπάρχει μια πρόταση προς το Προεδρείο της Βουλής και προς τον Πρωθυπουργό της χώρας κατασκευής ενός μνημείου προς τιμήν των αδικοχαμένων ψυχών, των εκατόν δύο ψυχών που χάθηκαν εκείνη την ημέρα στην πυρκαγιά στο Μάτι. Και θέλω να πιστεύω ότι αυτό το πράγμα θα πραγματοποιηθεί και θα δούμε ένα μνημείο εκεί που θα μας θυμίζει ότι πρέπει να βελτιώσουμε πάρα πολλά στην καθημερινότητά μας και ως κατασκευές, αλλά και ως άνθρωποι και ως νοοτροπία, για να μην θρηνήσουμε πάλι θύματα.

Και να κλείσω αυτόν τον κύκλο και να πω ότι μεθαύριο, σε λίγες μέρες, στις 19 Μαΐου, την ημέρα της μαύρης επετείου από τη Γενοκτονία των Ποντίων η Ελληνική Λύση πρότεινε να φωταγωγηθεί το δημαρχείο εκεί, η Βουλή και αλλά και όλα τα δημαρχεία της χώρας. Έγινε αποδεκτό το αίτημά μας από τον Πρόεδρο της Βουλής.

Πρέπει να στείλουμε όλοι μας ένα μήνυμα εκείνη την ημέρα -και νομίζω ότι μπορούμε να το κάνουμε- ότι δεν ξεχνάμε τις θηριωδίες εις βάρος των Ελλήνων και στις 19 Μαΐου, όπως έχουμε κάνει και για άλλες χώρες, θα είμαστε όλοι Πόντιοι.

Κύριε Υπουργέ, εκφράσατε κάποιες απορίες -δεν ξέρω, δημιουργήθηκαν προφανώς- και θέλω να σας πω ότι για τον EastMed είμαστε σύμφωνοι και έχετε «ναι» από εμάς -από το 2008, όχι από σήμερα. Εδώ και δώδεκα χρόνια η Ελληνική Λύση έχει πει «ναι» για τον EastMed και είναι σαφές ότι και σήμερα θα ψηφίσουμε «ναι».

Απαντώντας και στον κ. Λοβέρδο, ο οποίος είπε ότι κάναμε μία σκληρή κριτική, εμείς θα πούμε τα πράγματα όπως είναι. Είμαστε υπέρ του EastMed, φυσικά, γιατί είναι πολλά τα οφέλη που μπορεί να κομίσει η χώρα, απλά επισημάνουμε τα προβλήματα που υπάρχουν, τα οποία είναι ξεκάθαρα. Και για εμένα δε έχουν δύο τίτλους.

Το ένα μεγάλο πρόβλημα λέγεται Ιταλία και το ξέρετε και εσείς πάρα πολύ καλά και το δεύτερο είναι η ΑΟΖ. Αν δεν τα λύσουμε αυτά τα δύο, δεν ξέρω κατά πόσο μπορεί να προχωρήσει το θέμα αυτό.

Εμείς οφείλουμε, κύριε Χατζηδάκη, να κάνουμε σκληρή κριτική και να επισημαίνουμε τα προβλήματα, αλλά σε αυτό είμαστε «ναι», δεν το συζητάμε. Οτιδήποτε είναι υπέρ της πατρίδας μας και του συμφέροντός μας είμαστε «ναι».

Θέλω να πω, λοιπόν, ότι αν προχωρήσουμε τον EastMed υπό αυτές τις συνθήκες με μια Ιταλία η οποία μάλλον σφυριρίζει αδιάφορα, μου θυμίζει κάπως τα εγκαίνια του μετρό στη Θεσσαλονίκη με τον ΣΥΡΙΖΑ που εγκαινιάζαμε αντί για συρμούς, μουσαμάδες. Δηλαδή, αυτό μου θυμίζει περίπου. Είμαστε υπέρ φυσικά και του μετρό, είμαστε υπέρ και του EastMed, αλλά να γίνονται πραγματικότητα και να έχουμε ρεαλιστικές προσεγγίσεις. Αυτό θέλω να πω.

Σε σχέση με την Τουρκία θα κάνω μια πολύ μικρή αναφορά στις δηλώσεις του Τούρκου Υπουργού Εξωτερικών, του Τσαβού-

σογλου. Δεν κρατά το στόμα του κλειστό και προκαλεί συνέχεια και μας προκαλεί. Και πρέπει να το δούμε, κύριε Υπουργέ, και είμαι σίγουρος ότι το βλέπετε. Και το είπαμε και χθες στο Εθνικό Συμβούλιο ότι ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ -ο δικός μας Αρχηγός ΓΕΕΘΑ, ο κ. Φλώρος- χθες μιλώντας σε Ευρωπαίους ομολόγους του, επεσήμανε την υψηλή πιθανότητα που υπάρχει για κίνδυνο ατυχήματος εξαιτίας της τουρκικής προκλητικότητας. Και δυστυχώς, ο Ερντογάν εργαλειοποιεί όλο αυτό το θέμα με τους λαθρομετανάστες, αλλά και με τον Έβρο τώρα που θα ξεκινήσει εκ νέου και θα έχουμε προβλήματα.

Είναι πολύ σημαντικά προβλήματα αυτά και μιας και είπα για τους λαθρομετανάστες, να σας πω ότι είχαμε δύο κρούσματα στη Λέσβο. Θέλω να πω ότι όσο και να το αποφεύγετε με κάποιο τρόπο, όλη αυτή η τακτική η οποία, βεβαίως, περισσότερο αντανάκλα στο Υπουργείο Μετανάστευσης και τον κ. Μητράκη είναι λάθος. Είναι λάθος και θα το πληρώσουμε ακριβά.

Απευθείας αναθέσεις, μισθώνει πλοία, ετοιμάζει νέες δομές, είχαμε δύο καινούργια κρούσματα. Πήγαμε εξακόσιους και πήγαν εφτακόσιοι πενήντα στο Κλειδί, στην Αιανή εξήντα πέντε Σομαλοί και Κογκολέζοι, στη Θήβα έβγαλαν μαχαίρια. Θέλω να πω ότι είναι πάρα πολλά και πάρα πολύ σημαντικά.

Θέλω, επίσης, να επισημάνω κάτι, σε ό,τι αφορά στα μέτρα που θα ακολουθήσουν τις επόμενες ημέρες, γιατί σήμερα και ο κ. Μητσοτάκης και ο κ. Τσίπρας βγήκαν στην αγορά, μίλησαν με τους επιχειρηματίες, με μαγαζάτορες και νομίζω ότι θα ακολουθήσουν όλοι, γιατί τα δύσκολα έρχονται. Βγήκαμε από το σπίτι, αλλά τα δύσκολα έρχονται και πρέπει να το αντιμετωπίσουμε αυτό ως χώρα για να αποφύγουμε τα χειρότερα.

Μην δούμε θέατρο παραλογισμού και επικοινωνιακά παιχνίδια τις επόμενες μέρες. Είδαμε Υπουργούς με μεζούρες να μετρούν, να παίρνουν αποστάσεις, να φοράνε μάσκες ή οτιδήποτε άλλο. Μην δούμε πάλι αύριο, την Κυριακή που θα ανοίξουν, για παράδειγμα, οι εκκλησίες να έχουμε κάποιες συλλήψεις πάλι και να εξαντλήσουμε όλη μας την αυστηρότητα εκεί ή να υποχρεώσουμε τους Έλληνες τώρα που θα ανοίξουν και οι παραλίες να κάθονται ανά τέσσερις ομπρέλες χωριστά.

Και την ίδια ώρα, όπως σωστά ανέφερε και ο Κυριάκος Βελόπουλος, και για εμάς που ταξιδεύουμε πολύ με τα αεροπλάνα, γιατί είμαστε Βουλευτές επαρχίας, σε λίγο καιρό η μετάβαση με τα αεροπλάνα θα είναι φυσιολογική. Ο ένας θα κάθεται δίπλα στον άλλον. Είναι λίγο περίεργα πράγματα αυτά.

Κλείνω κάνοντας μία αναφορά στον κορωνοϊό, γιατί υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, οι οποίες λογικά θα πρέπει να ακούγονται. Θα πρέπει να μας πει κάποιος, για παράδειγμα, για την άποψη του κ. Δημήτρη Κούβελα, ο οποίος είναι διευθυντής εργαστηρίου φαρμακολογίας του ΑΠΘ, που λέει ότι είναι ψευδής η εικόνα θνητότητας του COVID-19 ή για την άποψη του κ. Μιχάλη Γιαννάκου, που είναι ο Πρόεδρος της ΠΟΕΔΗΝ, και λέει ότι καταλήγουν ασθενείς από εποχική γρίπη και τους δηλώνουμε ότι πέθαναν από συνοδά νοσήματα.

Επίσης, θα πρέπει κάποιος να μας πει για την άποψη του κ. Δημήτρη Γάκη, που είναι χειρουργός, πρώην διευθυντής του ΑΧΕΠΑ, και λέει ότι κάποια στιγμή η μικροαπάτη θα αποκαλυφθεί. Επιπλέον, θα πρέπει κάποιος να μας πει για την άποψη του κ. Θεόδωρου Βασιλακόπουλου, που και αυτός είναι καθηγητής πνευμονολογίας της εντατικής θεραπείας της Ιατρικής Σχολής Αθηνών, και λέει ότι είναι από μηδαμινή έως και επικίνδυνη η αποτελεσματικότητα της υφασμάτινης μάσκας.

Τέλος, ο κ. Μάριος Ματσάκης, ιατροδικαστής από την Κύπρο, λέει ότι πίσω από τα αυστηρά μέτρα κρύβεται η επιστημονική αφέλεια και προχειρότητα και διάφορα άλλα τόσα, που δεν τα λέμε εμείς, αλλά επιστημονες οι οποίοι, νομίζω, ότι έχουν τις ίδιες περγαμινές με τους υπόλοιπους που βρίσκονται τώρα στην πρώτη γραμμή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Αναστάσιος Χατζηβασιλείου από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Με την κύρωση αυτής της συμφωνίας σήμερα δημιουργείται

νέο διπλωματικό κεφάλαιο για τη χώρα. Από την αρχή η υλοποίηση αυτού του αγωγού φαινόταν δύσκολη και τα εμπόδια ανυπέρβλητα. Ναι, ο δρόμος είναι μακρύς. Όμως, σήμερα κυρώνουμε εδώ μία συμφωνία που θέτει τις βάσεις για μία νέα εταιρική σχέση με επίκεντρο την ενέργεια. Σήμερα αναβαθμίζουμε πολλαπλώς τον γεωστρατηγικό ρόλο της Ελλάδας στην Ανατολική Μεσόγειο και δημιουργούμε νέες προοπτικές ανάπτυξης.

Ο αγωγός είναι πολύ σημαντικός για την Ευρώπη. Είναι ευρωπαϊκό έργο, διότι εξασφαλίζει εναλλακτικές πηγές και οδεύσεις φυσικού αερίου, ώστε η Ευρώπη να μην είναι ενεργειακά εξαρτημένη από έναν-δύο παρόχους και μόνο. Μάλιστα, δυνάμει θα μπορέσει να καλύψει έως και το 10% των αναγκών της ηπείρου μας στο μέλλον.

Επιπλέον, αυτός ο αγωγός δεν είναι ένα γεωπολιτικό εγχείρημα εθνικής σημασίας και μόνο. Λειτουργεί ως ισχυρή απάντηση στον τουρκικό αναθεωρητισμό. Από τη μία, ακυρώνει στην πράξη το μαξιμαλιστικό δόγμα της γαλάζιας πατρίδας, ένα δόγμα που έχει αναδειχθεί σε εθνικό αφήγημα στη γειτονική χώρα, παρ' όλο που είναι ασύμβατο με κάθε έννοια Διεθνούς Δικαίου και από την άλλη, επιβεβαιώνει την αναγνώριση της Ελλάδας ως πόλου περιφερειακής σταθερότητας στη Μεσόγειο. Δεν αρκεί μόνο να διακηρύττουμε ότι είμαστε πάροχος ασφαλείας. Πρέπει και να το αποδεικνύουμε και σήμερα η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αυτό πράττει και αυτό υλοποιεί.

Στην ουσία, λοιπόν, συμμετέχουμε σε ένα σχέδιο ειρήνης και συνεργασίας σε μία περιοχή που δυστυχώς παραδοσιακά φημίζεται για εντάσεις και συγκρούσεις.

Ο αγωγός αυτός επισφραγίζει τη στρατηγική συνεργασία της Ελλάδας με την Κύπρο και το Ισραήλ. Ανοίγουμε πλέον τον δρόμο για να εξελιχθεί αυτή η συνεργασία σε συμμαχία στρατηγικού βάθους και η αρχή γίνεται σήμερα με την κοινή μας δουλειά στα πεδία της ενέργειας και της άμυνας και έπεται και επόμενος δρόμος.

Αυτή η συνεργασία δεν γίνεται εναντίον τρίτων. Γίνεται μόνο προς όφελος των χωρών μας και της περιοχής μας και πρέπει να πούμε ότι κανείς δεν αποκλείστηκε από το έργο αυτό. Η Τουρκία αυτοαποκλείστηκε λόγω της δικής της στάσης απέναντι στα πρόγματα. Δεν μπορεί μία χώρα που λειτουργεί ως περιφερειακός ταραξίας, που προκαλεί καθημερινά τους γείτονές της και αγνοεί επιδεικτικά το Διεθνές Δίκαιο και τις συμφωνίες, να συμμετέχει σε ένα τέτοιο σχέδιο συνεργασίας.

Η σημερινή συμφωνία, λοιπόν, καθιστά την Ελλάδα ενεργειακό κόμβο στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, λειτουργώντας συνδυαστικά και με τα υπάρχοντα δίκτυα του TAP, του IGB, αλλά και του μελλοντικού σταθμού υδροποίησης στην Αλεξανδρούπολη δημιουργεί νέα συνεργατικά σχήματα τα οποία δεν μένουν μόνο στο εμπορικό σκέλος. Συμβάλλουν αποφασιστικά στην εμπέδωση καλών σχέσεων γειτονίας με την ενεργή στήριξη συμμάχων και εταίρων. Εδώ θα ήθελα να σταθώ και στη στήριξη των ΗΠΑ, καθώς το Κογκρέσο στηρίζει αυτήν τη συμφωνία σε πολύ υψηλό επίπεδο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συμφωνία που κυρώνουμε σήμερα περιέχει επίσης, όπως είπε και ο κύριος Υπουργός, ένα αυστηρότατο πλαίσιο κανόνων περιβαλλοντικής ασφάλειας. Η Κυβέρνηση από την πρώτη στιγμή μίλησε για κοινά σχέδια έκτακτης ανάγκης και ατυχημάτων. Μάλιστα, το ζήτημα ετέθη και στο πλαίσιο της τριμερούς συνεργασίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες τον περασμένο Φεβρουάριο.

Δεν μένουμε μόνο σε αυτά. Συνεχίζουμε να εργαζόμαστε για την εγκαθίδρυση πολυμερών συνεργασιών που θα προστατεύουν τον αγωγό και θα δημιουργούν νέα πεδία περιφερειακής σύγκλισης. Προχθές, για παράδειγμα, είχαμε την κοινή διακήρυξη των Υπουργών Εξωτερικών της Πενταμερούς για την εντατικοποίηση των πολιτικών διαβουλεύσεων για την ασφάλεια και τη σταθερότητα στη Μεσόγειο. Να θυμίσουμε ότι οι χώρες αυτές καταδίκασαν απερίφραστα τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και το Αιγαίο, καλώντας την Άγκυρα να σεβαστεί το Διεθνές Δίκαιο χωρίς καθυστέρηση.

Το παρόν νομοσχέδιο λαμβάνει υπ' όψιν του και μελλοντικές εξελίξεις. Προνοεί για την επέκταση της δυναμικότητας του αγωγού στην Κρήτη, για να αξιοποιηθούν και εκεί τυχόν κοιτά-

σματα. Άλλωστε, η Κυβέρνηση συνεχίζει απτόητη τον ενεργειακό σχεδιασμό της, μετά τις εκχωρήσεις που επικυρώθηκαν από τη Βουλή τον περασμένο Οκτώβριο.

Επιπλέον, εξασφαλίζει αέριο σε περιοχές χωρίς δίκτυο, όπως είναι η Κρήτη και η Πελοπόννησος και έτσι ανοίγουμε τον δρόμο για τη μείωση των ρύπων σε πολλές περιοχές της πατρίδας μας.

Χαίρομαι που το μεγαλύτερο κόμμα της Αντιπολίτευσης αναγνωρίζει τη σημασία του EastMed και υπερψηφίζει την κύρωση της συμφωνίας. Ακόμα και ο ΣΥΡΙΖΑ, που στην αρχή πολέμουσε λυσσαλέα το έργο, έχει αναγνωρίσει εδώ και πολύ καιρό την αξία του και αυτή η διακομματική στήριξη του έργου είναι σημαντική για την πίστη των πολλών στο σχέδιο αυτό.

Σήμερα, λοιπόν, αναβαθμίζουμε τη γεωπολιτική αξία της πατρίδας μας στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο. Βάζουμε τη χώρα στην καρδιά των ενεργειακών εξελίξεων και δημιουργούμε ένα πλαίσιο εγγυήσεων ασφάλειας για τα εθνικά μας συμφέροντα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΜέΡΑ25 κ. Κρίτων Αρσένης.

ΚΡΙΤΩΝ - ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, είπατε ότι στην ουσία σας ζητάμε να ηλεκτροδοτείτε την Ελλάδα μόνο με κεριά. Αυτή ήταν η φράση που τονίσατε. Θέλω να είμαστε ξεκάθαροι εδώ. Εμείς σας ζητάμε να αντιγράψετε ό,τι κάνουν και άλλες χώρες, όπως η Γερμανία, την οποία και ακούτε πάρα πολύ προσεκτικά και υπάκουα σε τόσα άλλα πράγματα.

Στη Γερμανία, λοιπόν, υπάρχει μια μεγάλη ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών στα σπίτια και τις στέγες. Στη Γερμανία δεν είναι πέντε μεγάλες εταιρείες που έχουν πάρει το μονοπώλιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Υπάρχουν αποκεντρωμένα συστήματα, υπάρχει το μοίρασμα της «πράσινης» επανάστασης και η συμμετοχή των νοικοκυριών.

Είμαστε η χώρα του ήλιου κι όμως δεν υπάρχει ένα ουσιαστικό πρόγραμμα που να ενισχύει και να επιτρέπει στις γειτονίες, στα νοικοκυριά, στις πολυκατοικίες να συμμετέχουν στην πράσινη ανάπτυξη. Επανάσταση πρέπει να γίνει με τα φωτοβολταϊκά στη στέγη.

Σας καλούμε να αναπτύξετε ουσιαστικά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, να φύγουμε ουσιαστικά από τους υδρογονάνθρακες για την κλιματική αλλαγή και αυτό να γίνει με μοίρασμα της ωφέλειας προς όλα τα νοικοκυριά.

Όμως, εσείς ενισχύετε οτιδήποτε δίνει έσοδα στους λίγους και γι' αυτό δεν θα προχωρήσετε με αυτό το σχέδιο, που είναι αυτό που κάνουν άλλες χώρες με μεγάλη επιτυχία.

Επίσης, τα αιολικά πάρκα πρέπει να είναι κοντά στις πόλεις, κοντά όπου υπάρχει ζήτηση ενέργειας, όχι πίσω στο βουνό, όχι –όπως αρχίζει και γίνεται τελευταία– στη μεγαλύτερη βουνοκορφή κάθε βουνού, στο πιο παρθένο σημείο. Πρέπει να υπάρχει μία προτεραιοποίηση.

Υπάρχουν επιπτώσεις. Ακόμα και την όποια περιβαλλοντική οργάνωση αν ρωτήσετε, θα σας πουν ότι υπάρχουν επιπτώσεις. Πρέπει η ανάπτυξη αυτή να γίνεται με όφελος στην ελληνική οικογένεια, άμεσο όφελος, και η ανάπτυξη αυτή να γίνει όπου υπάρχουν λιγότερες επιπτώσεις, όχι όπως σε όλα τα άλλα πράγματα που έχουμε κάνει, προκειμένου να ωφελησουμε μερικές συγκεκριμένες επιχειρήσεις που κάνουν οτιδήποτε θέλουν, με οποιαδήποτε επίπτωση, παντού.

Μετά μας είπατε «δεν είπα γώ τις περιβαλλοντικές οργανώσεις προδότες». Επειδή εδώ πέρα θα χάσουμε τη λογική μας, κύριε Υπουργέ, είπατε ή δεν είπατε –και το διαφημίσατε και μέσω και των μέσων κοινωνικής σας δικτύωσης– ότι αν ακούγατε τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, θα μαζεύονταν χιλιάδες κόσμου έξω από τη Βουλή να σας λένε προδοτή; Αυτό τι χαρακτηρισμό δίνει για τις περιβαλλοντικές οργανώσεις;

Αν θέλετε να έχετε το θάρρος της γνώμης σας και να λέτε τέτοια πράγματα, ας έχετε το θάρρος και της συγγνώμης σας, γιατί πρέπει να ζητήσετε συγγνώμη από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και από οποιονδήποτε αντιδρά και σας ενοχλεί και πλέον τον διαπομπέετε.

Επίσης, δεν ακούσαμε καμμία καταδίκη για τα λεγόμενα του εισηγητή σας, ο οποίος είπε ότι οι κοινοβουλευτικές δυνάμεις στη Βουλή που είναι εναντίον του αγωγού EastMed εξυμνεύουν ξένα συμφέροντα. Περιμένουμε μία καταδίκη από εσάς γι' αυτό το πράγμα.

Το να σας ρωτήσω αν θα απαγορεύσετε κι εσείς, όπως και οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες, τη χρήση του αερίου στη θέρμανση για τα νέα κτήρια, μου φαίνεται ότι θα είναι χάσιμο χρόνου. Όμως, θα έπρεπε να το κάνετε για μία φράση, για μία έννοια, για ένα πρόβλημα μεγάλο, την κλιματική αλλαγή, για τον ίδιο λόγο που δεν θα έπρεπε να έχουμε εξορύξεις.

Και επειδή ακούστηκαν πάρα πολλά –άκουσα πολύ προσεκτικά και τον κ. Λοβέρδο– για την ιστορία των εξορύξεων και πόσο υπερήφανη νιώθει η Κυβέρνηση, ο ΣΥΡΙΖΑ, το Κίνημα Αλλαγής για την ιστορία αυτή των εξορύξεων, θέλω να θυμίσω τι έλεγε ο κ. Μανιάτης στις 21-12-2012: «Τα επόμενα είκοσι με τριάντα χρόνια τα δημόσια έσοδα από τις εξορύξεις θα είναι 150 δισεκατομμύρια».

Με αυτά τα εμπόρια ελπίδας φθάσαμε έως εδώ πέρα. Χτίστηκαν καριέρες πάνω στην εξόρυξη υδρογονανθράκων. Και θα έπρεπε να είναι σημείο ντροπής για όλα τα κόμματα που συμμετέχουν, όχι σημαία, γιατί είναι σημαία ευκαιρίας.

Ζήτησα, κύριε Χατζηδάκη, από εσάς να μας πείτε ποια είναι αυτά τα έσοδα μέχρι στιγμής, από τις εξορύξεις και από τα δικαιώματα ερευνών. Ξέρετε τι μου απαντήσατε; Δεν μου απαντήσατε ποτέ. Η υπηρεσία σας αρνήθηκε να απαντήσει σε αυτή την αίτηση εγγράφων. Τόσο υπερήφανος είστε!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεχίζουμε με τον κ. Γεώργιο Τσίπρα από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο EastMed έχει περάσει από διάφορες φάσεις. Χωρίς αμφιβολία απέκτησε σάρκα και οστά κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, η οποία κινήθηκε εξαιρετικά γρήγορα τόσο στη δρομολόγηση αυτού του πολυμερούς έργου όσο και στους διαγωνισμούς για την αξιοποίηση θαλάσσιων οικοπέδων στη δυτική και νότια της Κρήτης θαλάσσια ζώνη της χώρας.

Έτσι, σε μία περίοδο που οι γεωπολιτικοί ανταγωνισμοί συμπλέκονται με ανταγωνισμούς που σχετίζονται με ενεργειακούς αγωγούς και οδεύσεις, η Ελλάδα –η εξωτερική και ενεργειακή της πολιτική– ήταν εξαιρετικά ενεργητική και δραστήρια μέχρι τον περασμένο Ιούλιο. Όχι μόνο δεν έμειναν πίσω από τις εξελίξεις, αλλά δημιούργησαν τετελεσμένα και αξιοποίησαν το ενεργειακό ενδιαφέρον και συμφέρον των τρίτων μερών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των ΗΠΑ, του Ισραήλ και ισχυρών παικτών στον χώρο της ενέργειας, προς όφελος όχι μόνο της συμμετοχής της χώρας στην ανάπτυξη ενεργειακών δικτύων στην περιοχή μας, αλλά και προς όφελος γεωπολιτικών συμφερόντων και ασφάλειας της χώρας.

Με το ίδιο πνεύμα κινήθηκαν στη σύναψη της Συμφωνίας των Πρεσπών με τη Βόρεια Μακεδονία, που η μεγάλη πλειονότητα αντιλαμβάνεται σήμερα –ειδικά σήμερα, μετά την κλιμάκωση της τουρκικής προκλητικότητας σε νέα επίπεδα– ότι ήταν όχι απλώς μια συμφέρουσα για τη χώρα συμφωνία, αλλά εξαιρετικά επείγουσα.

Φανταστείτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ονοματολογικό να ήταν στις σημερινές συνθήκες, να αποτελεί παράγοντα εχθρότητας ανάμεσα στις δύο χώρες, αλλά κυρίως παράγοντα διείσδυσης τρίτων στις μεταξύ μας σχέσεις.

Έτσι, είναι απολύτως κατανοητό τα συχαρητήρια πριν λίγους μήνες του Υπουργείου Εξωτερικών με τον κ. Δένδια προς τη γειτονική χώρα για την είσοδό της στο ΝΑΤΟ, με την υπογραφή και της ελληνικής Κυβέρνησης. Αυτό που δεν είναι κατανοητό είναι η απουσία έστω μία κουβέντα αυτοκριτικής για τη μικροκομματική στάση που κράτησε η Νέα Δημοκρατία ως αντιπολίτευση απέναντι στη Συμφωνία των Πρεσπών, αποκλειστικά και μόνο για εκλογικό όφελος, αυτοκριτικής για τις υποσχέσεις ότι θα επανεξετάσει την ενταξιακή πορεία της Βόρειας Μακεδονίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλα πολλά που ξεχάστηκαν την επόμενη της 7^{ης} Ιουλίου.

Ευτυχώς, ο EastMed δεν είχε την ίδια τύχη. Είναι βέβαιο ότι θα την είχε, αν προσέφερε πεδίο μικροκομματικής αντιπαράθεσης. Ωστόσο, το μέλλον του δεν είναι δεδομένο. Κυρίως δεν είναι δεδομένη η εξασφάλιση γεωπολιτικού οφέλους, εάν δεν συνοδεύεται από μία δραστήρια και ενεργητική εξωτερική πολιτική.

Όπως είπα, ο EastMed πέρασε από διάφορες φάσεις. Σε διάκριση από τη σημερινή κατάσταση και προβλήματα του εγχειρήματος όταν οι επισπεύδοντες ήταν η Ελλάδα μαζί με την Ιταλία –σε μία παλαιότερη περίοδο, ήταν ήδη ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν κυβέρνηση- το ερωτηματικό δεν ήταν η Ιταλία, αλλά το Ισραήλ. Την περίοδο εκείνη η προοπτική αγωγού φυσικού αερίου που θα συνέδεε το Ισραήλ με την Τουρκία προηγούνταν. Η προοπτική αυτή δεν έχει ακόμα τελειώσει εγκαταλειφθεί.

Ήταν τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια που απέκτησε προβάδισμα η προοπτική του EastMed, αλλαγή στην οποία έπαιξε όχι ασήμαντο ρόλο και η δραστήρια πολιτική τόσο του ελληνικού Υπουργείου Ενέργειας όσο κυρίως του Υπουργείου Εξωτερικών, μέχρι τουλάχιστον την πρώτη συνάντηση των Υπουργών Ενέργειας των τεσσάρων χωρών στην Ιερουσαλήμ.

Σήμερα η προοπτική του EastMed σχετίζεται με τρεις νέες σειρές προβλημάτων. Το ένα είναι η οικονομική βιωσιμότητα, προφανώς. Έχοντας ξεπεράσει αυτό που ήταν σε πρώτη φάση το κύριο πρόβλημα, το τεχνικό, η εφικτότητα από τεχνική άποψη, η οικονομική βιωσιμότητα εξαρτάται από τη βούληση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενισχύσει και οικονομικά το εγχείρημα. Αν η κατάρρευση των διεθνών τιμών των υδρογονανθράκων –που κανείς δεν μπορεί να πει πόσο πρόσκαιρη θα είναι και μέχρι πού θα ξαναγυρίσει- απειλεί τους σχιστολιθικούς υδρογονάνθρακες σε ολόκληρες τις Ηνωμένες Πολιτείες, πόσω μάλλον απειλεί μεγάλης κλίμακας εγχειρήματα όπως ο EastMed.

Η δεύτερη σειρά προβλημάτων σχετίζεται με την αλλαγή στάσης των κυβερνήσεων των ιταλικών μετά τις τελευταίες εκλογές. Δεν το ανοίγω αυτό.

Η τρίτη και πιο σημαντική είναι οι εξελίξεις σε σχέση με την κινητικότητα της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή.

Ο EastMed από γεωπολιτική άποψη είναι ένα εργαλείο και γι' αυτό το στηρίξαμε και το προωθήσαμε πολύ γρήγορα. Δεν εξασφαλίζει την Ελλάδα στη διασφάλιση δικαιωμάτων της χώρας. Αυξάνει τα πλεονεκτήματα της χώρας στη διασφάλισή τους, αλλά δεν τα εξασφαλίζει. Η πολιτική προπαρασκευή, ακόμη και κατασκευή του EastMed, δεν σημαίνει αυτόματα τον καθορισμό θαλάσσιων ζωνών. Σε αυτό δεν πρέπει να υπάρχουν αυταπάτες.

Το ενδεχόμενο να συνδυαστεί ο EastMed με πιέσεις ή υποχωρήσεις στα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας, είναι ένα υπαρκτό ενδεχόμενο και ο μόνος τρόπος να αποτραπεί μία τέτοια προοπτική είναι μια εξωτερική πολιτική ενεργητική, δραστήρια, πολυδιάστατη, όπως η δική μας.

Οι αυταπάτες και η ελαφρότητα μιας πρώτης περιόδου από την Κυβέρνηση Μητσοτάκη για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις διαλύθηκαν απότομα –ελπίζω να διαλύθηκαν- μετά το Σύμφωνο Τουρκίας - Λιβύης. Τα όσα ακολούθησαν από ελληνικής πλευράς, σαφώς υποδεέστερα των αυξημένων αναγκών μιας ενεργητικής εξωτερικής πολιτικής, χωρίς όμως σοβαρά αποτελέσματα μέχρι τώρα, μόνο εφησυχασμό δεν επιτρέπουν και κυρίως δεν επιβεβαιώνουν το αφήγημα της Κυβέρνησης για απομόνωση της Τουρκίας. Επιθυμία είναι, βούληση είναι, πραγματικότητα δεν είναι.

Έρχομαι στο θέμα της ΔΕΠΑ. Πριν από αυτό να επισημάνω –γιατί έχει αρχίσει να γίνεται κουραστικό, είναι αξιοσημείωτο, νομίζω ότι υπάρχει κόμμα στο ελληνικό Κοινοβούλιο που σε όλα τα ενεργειακά ζητήματα αλλά και σε ορισμένα εθνικά, κατά σύμπτωση υπάρχει μία πολύ κοντινή γειτνίαση με επιθυμίες μεγάλης δύναμης, της Ρωσίας εννοώ, το οποίο είναι πρόβλημα, αλλά θα συνεχίσω.

Ο κ. Χατζηδάκης, με ένα από τα πρώτα νομοσχέδια του Υπουργείου που επέδειξε μεγάλη σπουδή να διασπάσει τη ΔΕΠΑ σε τρεις εταιρείες, ΔΕΠΑ Εμπορίας, Υποδομών και Διεθνών Έργων, με δηλώσεις, αλλά και προπαρασκευαστικό άρθρο στο προηγούμενο νομοσχέδιο, δεν κρύβει την πρόθεση της Κυβέρνησης να ιδιωτικοποιήσει τη ΔΕΠΑ Υποδομών, τον ΔΕΔΔΗΕ και τον ΑΔΜΗΕ. Τον ΔΕΣΦΑ δεν τον πρόλαβε, γιατί τον πρόλαβε η

τρόικα, ωστόσο ο ΣΥΡΙΖΑ κατάφερε να κρατήσει, όπως είδαμε, υπό δημόσιο έλεγχο όλα τα άλλα.

Μια μικρή παρένθεση: Δεν νομίζω ότι βοηθάει την κουβέντα –καταντάει κουραστικό- να αναφέρεστε συνεχώς, κύριε Χατζηδάκη, στο θέμα του ΔΕΣΦΑ. Ξέρετε ότι είχαμε κληρονομήσει την υποχρέωση να τον ιδιωτικοποιήσουμε. Δεν καταφέραμε να το αποτρέψουμε και είναι γνωστή από τότε η πολιτική μας βούληση ότι δεν θέλαμε να προχωρήσουμε, αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε κάτι άλλο. Το ότι το θέλαμε αποδεικνύεται από το γεγονός ότι κρατήσαμε όλα τα άλλα. Και εν πάση περιπτώσει, δεν νομίζω ότι αξίζει πολύ σαν επιχείρημα να λέτε ότι επειδή ιδιωτικοποιήσαμε τον ΔΕΣΦΑ, έχετε το δικαίωμα ή είναι σωστό να ιδιωτικοποιήσετε όλα τα άλλα. Δεν στέκει.

Να ξαναθυμίσω αυτό που έχω πει από αυτήν εδώ την Αίθουσα. Η παλιά ΔΕΠΑ, με συμμετοχή της ENI και της «SHELL», δεν επέδειξε καμία μεγάλη ζέση για ανάπτυξη δικτύων και η χώρα έμεινε χωρίς τις δύο μεγάλες πόλεις με επαρκή δίκτυα αερίου. Επειδή αναφερθήκατε στη δικιά μας διακυβέρνηση και όλοι μας έχουμε ένα παρελθόν, στη διακυβέρνηση Καραμανλή και επί Σαμαρά δεν υπήρξε ποτέ καμία σοβαρή ανάπτυξη δικτύων. Ο ΑΔΜΗΕ, παρ' όλο που ήταν με 51% κρατική συμμετοχή, ήταν αρκετά δραστήριος στα τεσσεράμισι χρόνια της δικιάς μας διακυβέρνησης στην ανάπτυξη δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Τη ΔΕΠΑ των Διεθνών Έργων την έχετε κρατήσει υπό κρατικό έλεγχο και θα αναπτύξετε τον EastMed. Ο κ. Χατζηδάκης στις τοποθετήσεις του είπε ότι τελικά θα απορροφήσει το δημόσιο και το μερίδιο των ΕΛΠΕ σε αυτήν, άρα θα έχουμε μια εταιρεία 100% δημόσια, η οποία θα διαχειριστεί την ανάπτυξη του EastMed και το σύνολο των διεθνών έργων της παλαιάς ΔΕΠΑ.

Δεύτερη παρένθεση: Δεν κατάλαβε. Με τις αλχημείες και τους υπολογισμούς πώς προκύπτει ότι εμείς θα ιδιωτικοποιούσαμε αυτό, επειδή θα ήταν τα ΕΛΠΕ μέσα, τα οποία δεν ιδιωτικοποιήθηκαν, εννοώ ότι δεν απώλεσε το δημόσιο το 35%, ειδικρινά είναι ακατανόητο. Δεν μπορώ να τον παρακολουθήσω.

Αλλά το ερώτημα είναι το εξής: Ιδιωτικοποιείτε όλα τα άλλα και παραμένει η ΔΕΠΑ Διεθνών στο δημόσιο. Είναι πολύ καλό που παραμένει στο δημόσιο. Ποια είναι η λογική πίσω από αυτό δεν μας είπατε. Δηλαδή, τα ίδια επιχειρήματα που ισχύουν για τις υπόλοιπες εταιρείες, γιατί δεν ισχύουν για τη ΔΕΠΑ Διεθνών; Μήπως το θέμα της ανταγωνιστικότητας των αγορών πάει αλά καρτ; Δηλαδή, όπου υπάρχουν κέρδη και μάλιστα μονοπωλιακά κέρδη ή ρυθμισμένα κέρδη, τα μεταβιβάζουμε στον ιδιωτικό τομέα. Όπου αυτός που θα τα αναλάβει πρέπει να στηρίξει οικονομικά, το αναλαμβάνει το κράτος.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ο Θανάσης Παφίλης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Θέλω να θέσω εκ μέρους του ΚΚΕ ορισμένα ζητήματα που αφορούν την Κυβέρνηση, που είναι άμεσα και επείγοντα.

Το πρώτο αφορά το θέμα των παραλιών και των πλαζ. Η κατάσταση είναι απαράδεκτη και το γνωρίζετε και θα επιδεινωθεί λόγω του μικρού καύσωνα που έρχεται το Σαββατοκύριακο. Φυσικά η Κυβέρνηση πήρε την απόφαση να ανοίξει τις ιδιωτικές πλαζ. Αυτό είναι το μισό. Εμείς τι ζητήσαμε, πριν να πάρει την απόφαση η Κυβέρνηση; Να ανοίξουν χωρίς εισιτήρια. Ο κόσμος είναι επιβαρυνμένος. Φαντάζομαι –και έτσι είναι- ότι τα λαϊκά στρώματα πάνε σε αυτές τις πλαζ, γιατί αυτοί που έχουν το χρήμα έχουν ιδιωτικές μπροστά στα σπίτια τους. Επομένως, αυτό που πρέπει να κάνει άμεσα η Κυβέρνηση –και το ξαναλέμε και το ξαναβάζουμε- είναι να ανοίξουν χωρίς εισιτήρια, αλλά βέβαια δεν περιμένουμε και πολλά.

Δεύτερον, η εργοδοσία και η Κυβέρνηση σε σχέση με τις επιχειρήσεις έχουν ξεσάλώσει εν ονόματι του κορωνοϊού. Πέρα από τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου και τα αντεργατικά μέτρα που παίρνουν, έχουν πάρει αέρα και οι επιχειρηματίες και έχουν κυριολεκτικά ξεσάλώσει μαζί με την Κυβέρνηση.

Πρώτον, «ΛΑΡΚΟ». Κύριε Χατζηδάκη, αναλαμβάνετε τεράστιες

ευθύνες. Δεν μπορεί να εκβιάζετε τον κόσμο, «ή ιδιωτικοποίηση ή κλείνει η «ΛΑΡΚΟ»». Ξέρετε και όλοι ξέρουν τι σημαίνει «ΛΑΡΚΟ». Δεν θέλω να τα επαναλάβω. Τα είπα όταν φέρατε την τροπολογία. Αυτήν τη στιγμή λέτε: «Έχω 35 εκατομμύρια ευρώ, δεν δίνω παραπάνω, κόψτε τον λαιμό σας». Την ίδια στιγμή η διοίκηση, που έχει παραγγελίες, που ζητάνε οι πελάτες εμπόρευμα, μειώνει την παραγωγή και εκβιάζετε τους εργαζόμενους που κινητοποιούνται σε αυτήν τη βάση και παίρνονται και άλλα μέτρα. Σταματήστε τώρα. Αυτή είναι η θέση μας.

Θα σας προειδοποιήσω και για κάτι ακόμα, όχι προσωπικά, αλλά την Κυβέρνηση. Η «ΛΑΡΚΟ» δεν είναι ό,τι να 'ναι και εννοώ από άποψη κινήματος. Έχει μια πολύ μεγάλη ιστορία. Μην νομίζετε ότι με διάφορες κινήσεις θα υποτάξετε τον κόσμο. Και δεν μιλάμε για τους εργάτες της «ΛΑΡΚΟ». Οι εργάτες της «ΛΑΡΚΟ» είναι τόσο ψημένοι και σε τέτοιες συνθήκες που ξέρουν τι θα κάνουν. Μιλάμε για όλη την περιοχή που αφορά και τη Φθιώτιδα και την Εύβοια. Τα λέω αυτά, γιατί ο κ. Σταϊκούρας, που είναι Φθιώτης, είναι ο υπεύθυνος βασικά. Σταματήστε και βάλτε μπροστά την εταιρεία. Σταματήστε να εκβιάζετε τους εργαζόμενους. Τους μειώσατε 30% τους μισθούς και εν μέσω κρίσης τέτοιας; Καλά, δεν ντρέπεστε; Ποιους; Σας ξαναλέω, πηγαίνετε να κάσσετε μια μέρα μέσα στο εργοστάσιο και μετά ελάτε να μας πείτε, να δω αν θα μπορείτε να μιλήσετε. Και έρχεστε τώρα και τους μειώνετε 30%; Τι απανθρωπιά είναι αυτή; Αδίστακτοι!

Τρίτον, «ΤΕΡΝΑ», πρώην Σκαλιστήρι. Διακόσιες ογδόντα απολύσεις ουσιαστικά. Εκβιασμός! Πάμπτωχη και η «ΤΕΡΝΑ». Είναι στην Ομόνοια με ακορντεόν και ζητάει λεφτά. Έγιναν ουσιαστικά, κάτω από τον εκβιασμό, οικειοθελείς απολύσεις. Πετάει διακόσιες ογδόντα οικογένειες στον δρόμο. Τι θα γίνει; Είναι μια ολόκληρη περιοχή και δεν είναι λίγοι αυτοί.

Τέταρτον, η «SCHNEIDER-ELECTRIC» κλείνει μέχρι τις 31 Οκτώβρη. Και τι λέει τώρα; Έστειλε τηλεσίγγραφο: «Πείτε μας μέχρι τις 8 Ιουνίου με ποιον τρόπο θα απολυθείτε». Ποια; Η εταιρεία που θησαύρισε! Πενήντα χρόνια έχει βγάλει τα μαλλιοκέφαλά της από παραγγελίες της ΔΕΗ κυρίως και τώρα στον δρόμο!

Και τώρα ο μύθος σας, πολλών, ότι οι εργάτες κλείνουν τις επιχειρήσεις! Δεν τις κλείνουν. Οι καπιταλιστές τις κλείνουν. Είναι συγγενείς. Δεν έχουν κανένα πρόβλημα. Τις κλείνουν όχι γιατί δεν έχουν κέρδος, προσέξτε, αλλά δεν έχουν τα αναμενόμενα κέρδη. Δηλαδή, δεν μπορούν να πάρουν τρεις θαλαμηγούς, μπορούν να πάρουν δύο. Αυτή είναι η πραγματικότητα για να την πούμε με λαϊκές κουβέντες.

Πέμπτον, ΕΑΒ. Καλά, τώρα βρήκατε, μέσα στην κρίση, να κάνει υπόδειξη το Υπουργείο Οικονομικών στη διοίκηση της εταιρείας -θα τα πούμε αύριο, έχω περιοδεία εκεί- για να αφαιρέσει από τον προϋπολογισμό του 2020 το σύνολο των μη μισθολογικών παροχών πλην του γάλακτος; Αυτά είναι 3.070.000 ευρώ. Τώρα βρήκατε να το κάνετε, μέσα σε αυτήν την κρίση, που έχει γονατίσει όλος ο κόσμος;

Τι είναι αυτός ο νόμος, για να καταλαβαίνει και ο κόσμος; Είναι υπό κηδεμονία οι συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ Γενικής Κυβέρνησης και σωματείων που υπάγονται εκεί. Ουσιαστικά είναι απαγόρευση συλλογικών διαπραγματεύσεων. Σεις, που είσατε υπέρ των ελεύθερων διαπραγματεύσεων! Συμβαίνει ακριβώς το ίδιο και εκεί. Λέτε για την ΕΑΒ, βγάξετε ύμνους. Θα την κάνετε υπεργολάβο της «LOCKHEED» και εξαρτημένη. Αλλά ούτε αυτά εκμεταλλεύεστε.

Και τι γίνεται; Φεύγει προσωπικό υψηλής ειδίκευσης, παίρνει 8.000 και 10.000 ευρώ αλλού. Φεύγουν! Τι να κάνουν με οκτώ κατ'οστάρια και με μειώσεις που γίνονται τώρα; Φεύγουν από εκεί και εκτός αυτών διώχνει και δουλειά η ΕΑΒ. Διώχνει δουλειά η ΕΑΒ και δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε ακριβώς γιατί. Το πιο πιθανό είναι για να την έχει στο χέρι η «LOCKHEED». Πάρτε τα πίσω. Επιτέλους! Τόσος κόσμος είναι. Τρεις χιλιάδες δούλευαν στην ΕΑΒ. Την ξεφτιλίσατε τελείως, ενώ έχει τεράστιες δυνατότητες και το γνωρίζουν όλοι και θα μπορούσε να προσφέρει πάρα πολλά και σε άλλους τομείς.

Τώρα για το νομοσχέδιο, εδώ ακούσαμε ύμνους. Υπήρχε εδώ η χορωδία, Νέα Δημοκρατία, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ και «as usual» που λέμε σε γνήσια ελληνικά, ως συνήθως, με διάφορα

κόλπα η Ελληνική Λύση, όλοι, συνταγμένοι «Ζήτω ο EastMed», «Ζήτω η Ελλάδα» κ.λπ., επιχειρήματα. Λέτε ότι είναι υφίστης σημασίας. Θα σας πω στο τέλος τι είναι.

Γίνεται διαγωνισμός, πασαρέλα για το ποιος χειρίστηκε καλύτερα όλα αυτά τα χρόνια. Σημειώστε ότι όλοι μαζί εδώ έλεγαν ότι ο αγωγός EastMed είναι όφελος για την Ελλάδα, ότι θα φέρει γεωστρατηγική αναβάθμιση της Ελλάδας, ότι θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης. Παρεμπιπτόντως, λιγότερο από 2% θα έχει, δηλαδή, δεν θα έχει, αλλά θεωρείται ότι θα έχει. Για την πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ θα πω μετά.

Αλήθεια έτσι είναι; Δεν κατεβαίνουμε λίγο στη γη και στην πραγματικότητα; Τι συμβαίνει στην περιοχή. Μιλάτε για αστάθεια. Μα, καλά μας δουλεύετε; Τι αστάθεια έχει η περιοχή; Έχει ιμπεριαλιστικούς πολέμους που έχουν εξαπολυθεί εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Να ξεκινήσουμε από το Αφγανιστάν, που είναι πιο μακριά, και το Ιράκ; Πετρέλαιο! Λιβύη; Πετρέλαιο! Συρία; Πετρέλαιο! Πόλεμο έχουμε! Ποιος κάνει τον πόλεμο; Οι λαοί; Όχι! Ποιος επεμβαίνει; Επεμβαίνουν οι σύμμαχοί σας όλοι, αυτοί στους οποίους ορκίζεστε.

Δεν έχουμε αστάθεια, έχουμε όξυνση των ανταγωνισμών στην περιοχή. Γιατί δεν το λέτε; Υπάρχουν ανταγωνισμοί σκληροί με απρόβλεπτες συνέπειες και με εσωτερικές αντιθέσεις. Από τη μια μεριά, ΗΠΑ, ΝΑΤΟ και Ευρωπαϊκή Ένωση και από την άλλη, Ρωσία που αφορά στρατιωτική παρουσία και ενεργειακά και Κίνα που αφορά στον δρόμο του μεταξιού και που περνάει από τα Βαλκάνια.

Είναι αλήθεια ή όχι αυτά που λέμε εμείς; Είναι έτσι η κατάσταση στην περιοχή; Γιατί γίνεται, λοιπόν, αυτός ο ανταγωνισμός; Για να ζήσουν οι λαοί όμορφα κι ευτυχισμένα; Μην μας πείτε ότι γίνεται γι' αυτό! Γίνεται για την ενέργεια, τον έλεγχο των ενεργειακών δρόμων και για γεωστρατηγικά ζητήματα γενικότερα, γι' αυτά συγκρούονται. Και συγκρούονται μεγάλες δυνάμεις, συγκρούονται μεγάλες εταιρείες για το ποιος θα βγάλει περισσότερα.

Αλήθεια, τι κερδίζουν οι λαοί της περιοχής; Αίμα, άπειρο αίμα παντού: Ιράκ, Συρία, Λιβύη. Παντού! Εκατοντάδες χιλιάδες σκοτωμοί. Για ποιον λόγο γίνονται όλα αυτά; Τι κερδίζει η Ελλάδα; Και τι εννοώ; Βέβαια, η Ελλάδα έχει δυο Ελλάδες και θα τα πούμε μετά. Όμως, τι κερδίζει η Ελλάδα απ' αυτή όλη την κατάσταση που υπάρχει; Κερδίζει πρόσφυγες και δεν κερδίζει τίποτα ο ελληνικός λαός.

Λέτε διάφορα και εμείς ρωτάμε τα εξής: Είναι αμέτοχη η Ελλάδα σ' όλη αυτή την κατάσταση; Είναι όπως λέτε η ειρηνική χώρα στην περιοχή; Αλήθεια; Αφού είναι ειρηνική χώρα τι δουλειά έχει στην Λιβύη; Τι δουλειά έχει να διώχνει την πρεσβεία της Συρίας; Τι δουλειά έχει να στέλνει στρατό -έστω ένα μικρό τμήμα- στο Ιράκ και το Αφγανιστάν; Πώς είναι ειρηνική χώρα; Πείτε μας ένα σχέδιο που υπάρχει απ' όλες τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις στο οποίο δεν συμμετείχε η Ελλάδα όταν της ζητήθηκε. Παντού! Και ο λαός πληρώνει τις συνέπειες. Και οι συνέπειες είναι σε χρήμα. Έχουμε κάνει πολλές φορές ερωτήσεις για το πόσο κοστίζει η συμμετοχή της Ελλάδας στα σχέδια των μεγάλων ιμπεριαλιστών και δεν μας απαντάτε. Κοστίζει σε χρήμα που πληρώνει ο ελληνικός λαός 4 δισεκατομμύρια για το ΝΑΤΟ. Κοστίζει βέβαια και το προσφυγικό. Τα συζητήσαμε άλλη φορά και δεν θέλω να τα αναλύσω.

Κερδίζει η Ελλάδα -ο ελληνικός λαός εννοώ- απ' όλα αυτά στο θέμα της ενέργειας; Πιο ακριβά είναι όλα. Και με την πράσινη εκδοχή, κύριε Αρσένη και με την άλλη εκδοχή. Ο ελληνικός λαός πληρώνει παραπάνω ρεύμα. Και αυτοί που θησαυρίζουν είναι οι όμιλοι. Λέτε ότι αναβαθμίζεται γεωστρατηγικά η Ελλάδα. Όμως, ποια είναι η πραγματικότητα; Οι τελευταίες κυβερνήσεις, ΣΥΡΙΖΑ και Νέα Δημοκρατία, με τη στήριξη του ΚΙΝΑΛ προχώρησαν στην πλήρη ένταξη της χώρας στα αμερικανονατοϊκά σχέδια. Ναι ή όχι;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξης της ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Δώστε μου δύο λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

Πέρα από την αμερικανική συμφωνία παραχώρησαν νέες βάσεις -το έφτιαξε ο ΣΥΡΙΖΑ και χωρίς να τα έχει περάσει από τη

Βουλή- μετά το 1965-1966, δεν ξέρω από τότε. Πάντως, από το 1974 και μετά καμμία κυβέρνηση δεν τόλμησε να δώσει νέες βάσεις, πέρα από τη Σούδα που αναβαθμιζόταν κάθε φορά με όλες τις κυβερνήσεις. Τι δώσατε; Και μιλάτε για γεωστρατηγική αναβάθμιση; Δώσατε τις στρατιωτικές και τις πολιτικές εγκαταστάσεις να τις χρησιμοποιούν οι Αμερικάνοι όπως θέλουν. Αυτό δεν λέει η συμφωνία; Πού είναι αυτό; Πού έχει συμβεί; Σε ποια χώρα που δεν είναι υπό κατοχή; Γίνεται, αλλά γίνεται πιο κομψά. Εδώ εσείς ξεπεράσατε κάθε όριο.

Μάλιστα τώρα τι κάνετε; Τα διάβασε ο Νίκος Καραθανασόπουλος. Είναι το σχέδιο «EastMed Act». Νόμος ο αμερικανονατοϊκός που ακριβώς -και επί λέξει- διατάζει και υλοποιείτε. Φτάνει μέχρι του σημείου -είναι εκπληκτικό!- που να λέει ότι θα εκπαιδεύσουμε ηγέτες. Αυτά τα έλεγε και πριν η έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και τα διαβάσαμε κι εδώ. Θα εκπαιδεύσουμε ηγέτες, θα τους μορφώσουμε για να υπηρετούν τα αμερικανικά συμφέροντα. Τολμάτε -ευτυχώς ελάχιστοι- να πείτε ότι όποιος αντιτίθεται σ' αυτά τα σχέδια υπηρετεί ξένα συμφέροντα. Μα, έλεος! His master's voice! Είναι τόσο εξόφθαλμα αυτά! Όμως, ξέρετε, τα πράγματα αλλάζουν κάποτε και πληρώνονται πολύ ακριβά.

Γιατί το κάνει τώρα η κυβέρνηση; Επειδή είναι υποτελής; Έτσι λέει η Ελληνική Λύση που τώρα έχει βγει στα κεραμίδια για την Ελλάδα. Υποτελής είναι; Όχι, βέβαια, άλλωστε το ψηφίζετε κιόλας, αφήστε τα κόλπα διότι εδώ δεν είναι διαφήμιση, είναι πολιτική.

Λέω, λοιπόν, γιατί το κάνει; Επειδή είναι υποτελής; Όχι, γιατί υπηρετεί τα συμφέροντα του ελληνικού κεφαλαίου -αυτή είναι η ιστορία!- και των μεγάλων ομίλων που θέλουν να πάρουν ένα, μικρό μεν, αλλά σοβαρό, κομμάτι από την ενέργεια, τη μεταφορά και όλα τα υπόλοιπα. Είναι επιλογή αυτή, δεν είναι υποτέλεια γενικά και αφηρημένα.

Η Ελλάδα είναι ιμπεριαλιστική χώρα. Τι είναι όταν συμμετέχει σε όλες τις πολεμικές επιχειρήσεις και όταν έχει τεράστιες εξαγωγές κεφαλαίων; Είναι μικρή, βεβαίως, αλλά είναι στην αλυσίδα. Είναι στην αλυσίδα και είναι ο πιο αδύναμος κρίκος; Μπορεί να είναι. Μπορεί και να γίνει και για κάτι άλλο, κύριε Καϊρίδη, που με κοιτάτε.

Ο ΣΥΡΙΖΑ το απογείωσε. Αυτά δεν θα τολμούσε να τα κάνει η Νέα Δημοκρατία τόσο εύκολα. Έλεγε ότι το ΝΑΤΟ είναι καλό, ότι ναι μεν, είναι σύμμαχος μας, μας προστατεύει και όλα τα υπόλοιπα. Εδώ βγήκαν και είπαν ότι το ΝΑΤΟ είναι καλό, έχει αλλάξει, ο Κλίντον είναι διαβολικά καλός. Απογείωσε τις αμερικανικές σχέσεις και τις χαρακτηρίζει και πολυδιάστατες. Τι πολυδιάστατες; Μας δουλεύετε; Σας κούνησαν λίγο το χέρι οι Αμερικάνοι και εκεί που ετοιμαζόσασταν να δώσετε τα ναυπηγεία στους Κινέζους πήγατε και τα δώσατε στους Αμερικάνους κατευθείαν. Ποια πολυδιάστατη; Πείτε την αλήθεια τουλάχιστον και πάρτε την ευθύνη!

Μας προφυλάσσει από την Τουρκία, λέει. Νομίζω ότι, ανεξάρτητα αν διαφωνούμε, πρέπει να έχετε και έχετε μυαλό. Μας προφυλάσσει ή χειροτερεύει την κατάσταση ο EastMed; Εμείς λέμε ότι την χειροτερεύει. Είναι τόσο εξόφθαλμα μερικά πράγματα για τους συμμάχους σας, κυρίες και κύριοι του ευρωτόξου και του καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης. Οι Αμερικάνοι παίζουν και με τους Τούρκους και με μας με στόχο να κρατήσουν την Τουρκία. Οι Γάλλοι την ίδια στιγμή που μας λένε «ζήτω, είμαστε με την Ελλάδα» την ίδια στιγμή η εταιρεία τους διαπραγματεύεται και με τους Τούρκους για τα πετρέλαια στην περιοχή. Στην Ιταλία βλέπετε τι γίνεται. Να σας πω, δεν έχουν κανένα πρόβλημα, συνδιαχείριση θέλουν. Αυτοί θέλουν να πάρουν ό,τι θέλουν να πάρουν από την περιοχή και να εξοικονομήσουν κέρδη.

Τέλος, ήθελα να ξεκινήσω απ' αυτό. Γιατί μιλάμε αλήθεια; Για έναν αγωγό φάντασμα. Έχει την πολιτική αξία του το πως έγινε. Είναι αγωγός φάντασμα που δεν πρόκειται να γίνει. Κορυφαία στελέχη κομμάτων καταλαβαίνουν ότι δεν πρόκειται να γίνει. Γιατί; Είπε ο Νίκος Καραθανασόπουλος αναλυτικά γιατί δεν πρόκειται να γίνει.

Δεν πρόκειται να γίνει πρώτον -να ξεκινήσω λίγο ανάποδα- γιατί όλες οι χώρες έχουν διαφορετικούς σχεδιασμούς με το υδροποιημένο αέριο κ.λπ. και δεν πρόκειται να μπου. Καμαρώνετε οι συριζαίοι για το Ισραήλ και πρώτοι φοράγατε και τα μαν-

τλία. Ο Παπαδημούλης με μαντήλι και διάφοροι άλλοι -τυχαία είπα το όνομα, έτσι μου ήρθε αυτή τη στιγμή- και λέγανε ότι είναι φίλοι των Παλαιστινίων. Και σήμερα προχωράει και σε άλλο εποικισμό και καταλαμβάνει και άλλα εδάφη.

Κι αυτά που κατήγγειλε κάποιος από τη Νέα Δημοκρατία, νομίζω ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος, ισχύουν. Τι νομίζετε; Ότι οι Ισραηλινοί θα κοιτάζουν την Ελλάδα για λόγους αγάπης; Όχι! Αν τους βολεύει θα πάνε με την Τουρκία. Τι θα κάνουν δηλαδή; Τα ίδια κάνουν και όλοι οι υπόλοιποι. Ένα θέμα, λοιπόν, είναι αυτό, ότι οι γεωστρατηγικές ισορροπίες και οι συμμαχίες σε περιόδους κρίσης -διδάσκει όλη η ιστορία, κύριε Καϊρίδη-, αλλάζουν ώρα την ώρα ανάλογα με τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων μερών. Αυτό έχει διδάξει η ιστορία της ανθρωπότητας. Αν τώρα ο ιμπεριαλισμός έγινε κάτι διαφορετικό και κάνει συμφωνίες και εταιρείες φιλανθρωπικές κ.λπ., αυτό είναι από τα Άγρια, που βάζετε και ανεμογεννήτριες σε ένα φυσικό τοπίο φοβερού κάλλους. Ένα είναι αυτό, ο σχεδιασμός.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ούτε ανεμογεννήτριες;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Όχι, βέβαια, να πάνε να τιςβάλουν αλλού. Πώς θα γίνει; Γιατί να τιςβάλουν στα Άγρια; Και σε εσάς τους περιβαλλοντολόγους εδώ, που μου κόπτεστε για το περιβάλλον, να πω ότι ακόμα δεν έχουν υπολογιστεί, κύριε Λοβέρδο, οι συνέπειες που θα έχουν στο μικροκλίμα της περιοχής και στη μετανάστευση πουλιών και σε μια σειρά άλλα πράγματα, σε αυτές τις περιοχές ούτε έχουν γίνει τέτοιες περιβαλλοντικές μελέτες, εκτός από τις πληρωμένες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Να ολοκληρώσουμε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Τέλειωσα.

Δεύτερο σημαντικό, χωρίς ΑΟΖ. Όταν δεν έχεις ανακηρύξει ΑΟΖ στην περιοχή τι σημαίνει ότι φτιάχνεις έναν αγωγό; Κάτι, που λέμε ότι δεν πρόκειται να γίνει, αλλά ανεξάρτητα από αυτό. Η Τουρκία θα σου πει «εγώ έχω οριοθετήσει και είμαι δίπλα σου» ή θα σε κόψει στη μέση, θα οξύνει ακόμα τις αντιπαράθεσεις, εκτός από τα τεχνικά ζητήματα που είναι πολύ μεγάλα και την χρηματοδότηση. Όμως αυτός ο αγωγός «φάντασμα», όπως κάλουν τα φαντάσματα, φοβίζει τον κόσμο. Λέμε να εξετάσει καλύτερα για ποια συμφέροντα γίνεται.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει η κ. Μαριλένα Σούκουλη - Βιλιάλη από τη Νέα Δημοκρατία.

Θα ακολουθήσουν άλλοι δύο ομιλητές, ολοκληρώνοντας έτσι τον κατάλογο των ομιλητών.

ΜΑΡΙΑ - ΕΛΕΝΗ (ΜΑΡΙΛΕΝΑ) ΣΟΥΚΟΥΛΗ - ΒΙΛΙΑΛΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορώ και εγώ να μην αναφέρω ότι καλούμαστε σήμερα να κυρώσουμε στο ελληνικό Κοινοβούλιο μια διακρατική συμφωνία εξαιρετικής εθνικής σημασίας. Διότι η συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, του κράτους του Ισραήλ, της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για την κατασκευή ενός συστήματος αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στις ευρωπαϊκές αγορές άπτεται της ενίσχυσης ενός ισχυρού πλέγματος ενεργειακής ασφάλειας και αυτονομίας τόσο για την χώρα μας όσο και για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για μια στρατηγική επιλογή, που ενισχύει ξεκάθαρα τον γεωπολιτικό ρόλο της χώρας και κατ' επέκταση εξυπηρετεί τα εθνικά μας συμφέροντα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως γνωρίζουμε και πιστεύω συμφωνούμε όλοι σε αυτό, αυτή η συμφωνία δεν λαμβάνει χώρα ούτε σε μια ουδέτερη χρονική περίοδο ούτε φυσικά σε μια περιοχή χαμηλών γεωπολιτικών εντάσεων. Είμαστε καθημερινά μάρτυρες της γεωπολιτικής δόνησης που προκαλεί η τουρκική αναθεωρητική στρατηγική με μια σειρά παραβατικών ενεργειών και είναι σαφές ότι η επεκτατική πολιτική της Τουρκίας έχει λάβει ακόμα πιο επιθετικά χαρακτηριστικά και απαιτούνται ενέργειες εκ μέρους μας, πάντα φυσικά σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο, που θα διασφαλίζουν τόσο τα κυριαρχικά μας δικαιώματα όσο και τη σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Η Ελλάδα αποτέλεσε, αποτελεί και θα αποτελεί πυλώνα στα-

θερότητας και ειρήνης στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Δεν πρόκειται όμως να ανεχθεί παράνομες γεωπολιτικές ακροβασίες από τη γείτονα χώρα. Και σίγουρα δεν έχουμε εμείς τις αυταπάτες, όπως ακούστηκε νωρίτερα. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης δεν απάντησε με αυταπάτες ούτε στον Έβρο, ούτε στο Αιγαίο, ούτε στην κίνηση της Τουρκίας με ένα μέρος του λιβυκού κράτους. Οι αυταπάτες στη συνείδηση του ελληνικού λαού έχουν ταυτιστεί με ένα και μοναδικό πρόσωπο. Εμείς δημιουργούμε τις απαραίτητες συμμαχίες και κινούμαστε με ψυχραιμία, με σοβαρότητα, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα προς την επίτευξη των στρατηγικών μας στόχων.

Το παρόν νομοσχέδιο αποτελεί ένα ακόμα βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση. Ο νέος ενεργειακός διάδρομος θα πρέπει να εξεταστεί και να ενταχθεί μέσα στο διεθνές ενεργειακό σύστημα ασφάλειας, διότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η ενίσχυση διαφοροποιημένων πηγών προμήθειας ενέργειας αποτελεί και για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση βασικό πυλώνα της στρατηγικής ενέργειας, εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας. Και αυτό γιατί η αναζήτηση ενεργειακών διόδων, οδούσεων που προωθούν την ενεργειακή ανεξαρτησία αποτελεί ζήτημα υψίστης σημασίας για όλα τα ευρωπαϊκά κράτη.

Ας είμαστε ξεκάθαροι: ο αγωγός EastMed, μαζί με τον αγωγό Ποσειδών και μαζί με σειρά συμμαχών δημιουργούν έναν κοινό τόπο ταύτισης, αλλά και ενιαίας δράσης σε ένα θέμα που σαφέστατα είναι προς όφελος των κρατών-μελών που ευνοούν την ενεργειακή τους ασφάλεια. Επιπλέον, για τη χώρα μας η κατασκευή και η λειτουργία ενός συστήματος αγωγού για τη μεταφορά αερίου αφορά το παρόν αλλά και το μέλλον της ενεργειακής πολιτικής. Διότι πέρα από το γεγονός ότι θα επιτρέψει στις χώρες που παράγουν ήδη το φυσικό αέριο να το διανέμουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα επιτρέψει παράλληλα στη χώρα μας να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη, ώστε σε επόμενο στάδιο να υλοποιήσει έγκαιρα και αποτελεσματικά το δικό της σχέδιο εκμετάλλευσης τυχόν κοιτασμάτων. Γι' αυτό άλλωστε προβλέπεται η επέκταση δυνατότητας χωρητικότητας του αγωγού στο σημείο προοιγιαλωσης στην Κρήτη και με το που -και αν- θα βρεθούν κοιτάσματα στην Κρήτη από την αδειοδότηση των τεμαχίων, που δόθηκε στην κοινοπραξία «ΕΧΧΟΝ» «MOBIL», «TOTAL» και «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ», θα είμαστε έτοιμοι να αξιοποιήσουμε τους δικούς μας πλούτοπαραγωγικούς πόρους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η μετατροπή της χώρας μας σε διαμετακομιστικό κόμβο φυσικά και θα έχει άμεσα και έμμεσα οικονομικά οφέλη για το ελληνικό κράτος. Αλλά κυρίαρχα -και δεν πρέπει να το ξεχνάμε αυτό- θα ενισχύσει περισσότερο το φιλοεπενδυτικό μας προφίλ, γιατί έτσι θα καταστήσουμε τη χώρα πιο ελκυστική για τις επενδύσεις, αφού η γεωπολιτική ασφάλεια είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και με την επενδυτική ασφάλεια που αναζητούν υποψήφιοι επενδυτές.

Επιπλέον, θα ήθελα να απευθυνθώ και σε κάποιες φωνές της Αντιπολίτευσης, που λόγω ενδεχομένως ένδειας επιχειρημάτων μίλησαν τόσο ζεστά για τη σχέση τους με την προστασία του περιβάλλοντος σαν να υπάρχει μια εργολαβική σχέση που δεν μπορούν να αναπτύξουν άλλα κόμματα με την προστασία του περιβάλλοντος, μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Εγώ θα πρότεινα η αναγωγή αυτού του μείζονος θέματος να μην μετατραπεί σε ανούσια αντιπολιτευτική ρητορεία. Ας αφήσουμε το περιβάλλον έξω από τα μικροπολιτικά παιχνίδια. Για την Κυβέρνησή μας το περιβάλλον και η προστασία του αποτελούν στρατηγική παράμετρο όλων των δράσεών μας και αυτό στην πράξη, όχι στα λόγια. Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο υιοθετεί ένα αυστηρό πλαίσιο διασφάλισης της περιβαλλοντικής ασφάλειας σε κάθε φάση και υλοποίησής του, αλλά και λειτουργίας του αγωγού. Σε κάθε φάση.

Σε αυτό το σημείο και ως η μοναδική γυναίκα, μέλος του ελληνικού Κοινοβουλίου από την Περιφέρεια Πελοποννήσου, θα ήθελα να ευχαριστήσω προσωπικά τον Πρωθυπουργό, αλλά και τον Υπουργό Κωστή Χατζηδάκη για την άμεση δέσμευση και μέριμνα που ανέλαβαν ώστε και οι πόλεις της Πελοποννήσου να μην αποκλειστούν από τη διανομή φυσικού αερίου. Όταν υπάρχει βούληση, υπάρχει και αποτελεσματικός τρόπος και η Κυβέρνησή μας μακριά από μικροπολιτικά παιχνίδια το αποδεικνύει

εμπράκτως, καθημερινά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το τελευταίο διάστημα η χώρα έχει καταφέρει κάτι πάρα, πάρα πολύ σημαντικό και μάλιστα μέσα σε ένα περιβάλλον μιας πρωτόγνωρης υγειονομικής κρίσης.

Κατάφερε να ενισχύσει τον δείκτη εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας τόσο στο εσωτερικό, και ιδιαίτερα όσον αφορά την πολύπαθη σχέση μεταξύ κράτους και πολιτών, όσο και στο εξωτερικό με την ενίσχυση της εικόνας της χώρας ως ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό ευρωπαϊκό κράτος.

Με το παρόν νομοσχέδιο συνεχίζουμε στον δρόμο της ενεργείας και αποτελεσματικής εκμετάλλευσης των ενεργειακών και γεωπολιτικών δυνατοτήτων της χώρας. Με σχέδιο και αυτοπεποίθηση χτίζουμε την Ελλάδα του αύριο, την Ελλάδα που επιτέλους αναδεικνύει το πραγματικό της πρόσωπο, το πρόσωπο της δημιουργίας και της προόδου.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Ευστράτιος Σιμόπουλος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ (ΣΤΡΑΤΟΣ) ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν ξέρω πόσοι από εμάς έχουν δει την ταινία «Ο τουρίστας», με πρωταγωνιστή τον Τζόνι Ντεπ και πρωταγωνίστρια την Αντζελίνα Τζολί. Μου ήρθε στο μυαλό, σκεπτόμενος τη μάχη γεωπολιτικών συμφερόντων που γίνεται με αφορμή τους αγωγούς. Στην ταινία τα συμπερόντα ήταν δυτικά, ρωσικά, κινέζικα και βέβαια υπήρχε ο τουρίστας ο οποίος έπρεπε να επιβιώσει.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση εγώ θα μπορούσα να παρομοιάσω την Ελλάδα με τον τουρίστα της ταινίας και θα μπορούσα να την παρομοιάσω γιατί πραγματικά υπάρχουν συγκρούσεις στην περιοχή από τις οποίες πρέπει να βγούμε ωφελημένοι.

Εδώ και δεκαετίες η παράταξή μας έκανε επιλογές οι οποίες με το πέρασμα του χρόνου αποδείχθηκαν σωστές και ήταν επιλογές όταν μια πλευρά αυτής της Βουλής ήθελε να συμπεριετούμε με τον αντίπαλο πόλο αυτού που εγώ ονομάζω «ατλαντισμό». Ήταν η εποχή που κάποιες πτέρυγες μέσα στη Βουλή πραγματικά είτε ψάρευαν στα θολά νερά των αδεσμεύτων, είτε είχαν τις κυρίαρχες απόψεις να φύγουμε από τις συμμαχίες.

Το πέρασμα λοιπόν των δεκαετιών απέδειξε ότι ήταν απολύτως σωστές αυτές οι επιλογές. Επρόκειτο για επιλογές με τις οποίες στο τέλος συντάχθηκαν οι περισσότερες αν όχι όλες, πλην μίας εξαίρεσης, οι πτέρυγες της Βουλής.

Είμαστε λοιπόν μέσα σε ένα περιβάλλον το οποίο εγώ θα το πω «φιλο-ατλαντικό» και οφείλουμε έτσι να πορευόμαστε στην εποχή αυτή που η διπλωματία των αγωγών, που αφορούν και το φυσικό αέριο, είναι στην κορυφή όλων των μεγάλων διεθνών παικτών, στην κορυφή των προτεραιοτήτων τους.

Έχουμε περάσει, επίσης, τον τελευταίο καιρό σε μια περίοδο όπου η ελληνική Κυβέρνηση, διπλωματικά αλλά και πολιτικά, προχωρεί σε κινήσεις ανάσχεσης της τουρκικής διεκδικητικότητας και προκλητικότητας. Το είδαμε προφανώς στον Έβρο, το είδαμε με τα κοινά γυμνάσια με τη Γαλλία, με τους Patriot στην Σαουδική Αραβία, με την πράξη στις Ηνωμένες Πολιτείες του «EastMed Act». Γενικά το είδαμε με συγκεκριμένες πράξεις που έχουν προκαλέσει έναν εκνευρισμό στην Τουρκία, με αποτέλεσμα να αποχωρήσει ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών και από σύνοδο του ΝΑΤΟ.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι ο EastMed ανήκει σ' αυτήν την κατηγορία. Εκτός από ένα οικονομικό πεδίο, από μια μεγάλη οικονομική επένδυση αποτελεί ταυτόχρονα και έναν γεωστρατηγικό μας σύμμαχο.

Αν κάποιος ήταν στα τέλη του Φεβρουαρίου σε ένα forum που έγινε εδώ στην Αθήνα, όπου συμμετείχαν οι Πρόεδροι των Ηνωμένων Πολιτειών, της Τουρκίας και του Ισραήλ, θα καταλάβαινε πλήρως πώς σκέφτονται αυτές οι τρεις χώρες.

Και δεν μπορώ να ακούω από την Αξωματική Αντιπολίτευση να μιλάει για πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική όταν ο ομιλητής της από το Βήμα αυτό ουσιαστικά πριν λίγους μήνες, από θε-

σμική θέση, ταυτίστηκε με τη θέση του Τούρκου Πρέσβη ο οποίος είπε ξεκάθαρα ότι έχουμε τις μεγαλύτερες ακτές στην Ανατολική Μεσόγειο και θέλουμε αναλογικό τμήμα από τις ακτές αυτές στην εξόρυξη των υδρογονανθράκων.

Να θυμίσω επίσης ότι πριν από τριάντα χρόνια τέτοιες μέρες, ήταν νομίζω 21 Μαΐου, ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, τότε, πριν από τριάντα χρόνια, αποκατέστησε τις διπλωματικές σχέσεις μας με το Ισραήλ. Από τότε ξεκινήσαμε να έχουμε και αυτή την πλευρά της εξωτερικής μας πολιτικής.

Επίσης, αυτή εδώ η παράταξη είναι που έφερε τους Κινέζους και τις επενδύσεις των Κινέζων όταν κάποιες πτέρυγες της Βουλής δεν το ήθελαν. Αυτή η παράταξη λοιπόν πραγματικά ασκώντας συνεχώς πολυδιάστατη πολιτική δεν αποκλίνει από τον «ατλαντισμό». Νομίζω ότι οι τελευταίες δεκαετίες απέδειξαν ότι πάρα πολύ καλά κάνει.

Ο EastMed είναι ένας αγωγός ο οποίος ξεκίνησε. Ήδη έχει χρηματοδοτηθεί σε επίπεδο μελετών. Άρα, δεν είναι σχέδια επί χάρτου. Και αν περιμένουμε να λύσουμε όλα τα θέματα ενός τόσο μεγάλου project για να ξεκινήσουμε με κάποιον τρόπο, δεν θα το ξεκινήσουμε ποτέ.

Τέλος, απευθυνόμενος προς τον Υπουργό εγώ θέλω να δει ένα θέμα που αφορά την περιοχή της κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και της Πελοποννήσου όσον αφορά τα δίκτυα του φυσικού αερίου. Πρέπει να βρεθεί ένα μεταβατικό στάδιο, ένας τρόπος, γιατί τα δίκτυα του φυσικού αερίου συνδέονται και με τις άδειες των κατοικιών, των κτηρίων. Στο χωροταξικό νομοσχέδιο, το οποίο πιθανόν να φέρετε, πρέπει να βρείτε τρόπο ώστε, μέχρι να λύσετε το θέμα αυτό, να μην έχουν πρόβλημα οι άνθρωποι στην έκδοση των αδειών στην περιοχή τους.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Χριστόφορος Μπουτσικάκης από τη Νέα Δημοκρατία, που είναι και ο τελευταίος ομιλητής του καταλόγου. Θα ακολουθήσουν οι δευτερολογίες όσων εισηγητών επιθυμούν.

Να κάνω μια θερμή παράκληση οι παρεμβάσεις των εισηγητών και των ειδικών αγορητών, όσων το επιθυμήσουν, να είναι σύντομες, γιατί πρέπει να σας θυμίσω ότι στις 16.00' -αλλά θα καθυστερήσουμε βέβαια- έχει προγραμματιστεί να ξεκινήσει η συνεδρίαση της Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης για το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης που έχει να κάνει με την ακρόαση φορέων.

Θερμή παράκληση, λοιπόν, να είναι σύντομες οι όποιες παρεμβάσεις των εισηγητών.

Κύριε Μπουτσικάκη, έχετε τον λόγο.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ - ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πανδημία του κορωνοϊού ανέδειξε την ανάγκη της ετοιμότητας του κράτους. Είναι ίσως η πρώτη φορά στη νεοελληνική ιστορία που μια κυβέρνηση κινήθηκε τόσο άμεσα, αλλά και τόσο αποτελεσματικά σε μια μεγάλη και σοβαρή κρίση.

Έχοντας μαζί μας ολόκληρη την κοινωνία, αποτρέψαμε την εξάπλωση του ιού. Πετύχαμε εκεί που απέτυχαν ακόμα και οι πιο ισχυρές χώρες. Καταφέραμε να μην χαθούν χιλιάδες ή δεκάδες χιλιάδες ανθρώπινες ζωές, όπως δυστυχώς συνέβη σε άλλα κράτη.

Γι' αυτό κράτος και κοινωνία μαζί καταφέραμε η Ελλάδα από το «μαύρο πρόβατο» της Ευρώπης να είναι σήμερα η χώρα πρότυπο σε όλον τον κόσμο.

Οι ελληνικές θέσεις υιοθετούνται πια στην ΕΕ και απόδειξη γι' αυτό είναι το πλαίσιο για τον τουρισμό και τις μεταφορές που αποφάσισε χθες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, ότι η Ελλάδα έθεσε πρώτο το ζήτημα του τουρισμού στον ευρωπαϊκό δημόσιο διάλογο.

Σήμερα, η Ελλάδα, χάρη στην ταχεία και αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, είναι από τις πιο ασφαλείς χώρες και τους πιο ασφαλείς προορισμούς. Και αυτό το αναδεικνύουμε προς όφελος και του τουρισμού.

Καλούμε τους τουρίστες, λοιπόν, να προτιμήσουν και φέτος την Ελλάδα για τις διακοπές τους, λαμβάνοντας συγχρόνως όλα

τα αναγκαία μέτρα πρόληψης, γιατί η μάχη με τον κορωνοϊό δεν έχει τελειώσει ακόμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μία ακόμα πιο μεγάλη μάχη ξεκινάει τώρα, η μάχη της οικονομίας. Διεθνείς μελέτες εκτιμούν ότι οι οικονομικές επιπτώσεις θα είναι μεγαλύτερες από την ύφεση του 2008 και κάποιες ακόμα τις συγκρίνουν με την κρίση του 1929.

Με τα μέτρα, όμως, που λαμβάνει η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας για τη στήριξη των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας, αλλά και ολόκληρης της ελληνικής κοινωνίας, η κρίση αναμένεται να είναι πολύ πιο ήπια και να διαρκέσει πολύ λιγότερο χρόνο και από τις αρχές του 2021 να ξεκινήσει η ανάκαμψη. Το επιβεβαιώνουν, άλλωστε, και οι διεθνείς οίκοι. Είναι, λοιπόν, στο χέρι όλων μας να το πετύχουμε και θα το πετύχουμε.

Τον τελευταίο χρόνο στα μικρά και μεγάλα προβλήματα όλοι οι Έλληνες συνειδητοποιούμε πόσο σημαντικό είναι να υπάρχει ένα οργανωμένο κράτος. Και η τεράστια επιτυχία της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας και προσωπικά του Πρωθυπουργού, του Κυριάκου Μητσοτάκη, ήταν να νιώσουν οι πολίτες ότι το κράτος είναι εδώ.

Μέσα σε λιγότερο από έναν χρόνο από ουραγός γίναμε πρωτοπόρος της Ευρώπης και στην υγειονομική κρίση, αλλά και στη φύλαξη των συνόρων. Δεν θέλω ούτε να διανοηθώ τι θα γινόταν με όλες τις έκτακτες συνθήκες τις οποίες αντιμετωπίσαμε τον τελευταίο χρόνο, αν στη χώρα υπήρχε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Ευτυχώς, μας προφύλαξε η μοίρα και δεν θα το μάθουμε ποτέ.

Έρχομαι τώρα στο νομοσχέδιο. Η κύρωση της συμφωνίας για τον αγωγό EastMed, αυτό το ζωτικής και στρατηγικής σημασίας έργο, αποτελεί μία τεράστια πρόκληση για τα επόμενα χρόνια, μια πρόκληση ανάπτυξης και ευημερίας για τον ελληνικό λαό, αλλά και σταθερότητας της ευρύτερης περιοχής.

Ελλάδα, Κύπρος και Ισραήλ συνεργάζονται για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στην Ευρώπη. Αλλάζει όλος ο ενεργειακός χάρτης της περιοχής. Είμαστε σήμερα η πρώτη χώρα που κυρώνει τη συμφωνία από τη Βουλή και έχουμε ξεκινήσει ήδη τις διαδικασίες για την άμεση υλοποίηση του έργου. Η ελληνική Κυβέρνηση ανοίγει τον δρόμο ώστε να ενισχυθεί η ενεργειακή ασφάλεια και επάρκεια όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά ολόκληρης της Ευρώπης.

Επίσης, η εξέλιξη αυτή στέλνει και ένα ξεκάθαρο μήνυμα στους γείτονές μας, τους Τούρκους, ότι πρέπει να αρχίσουν να σέβονται το Διεθνές Δίκαιο και να σταματήσουν επιτέλους να συμπεριφέρονται ως ο νταής της περιοχής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από τον EastMed θα είναι τεράστια τα οφέλη. Θέλετε η γεωπολιτική υπεραξία που αποκτά η πατρίδα μας, θέλετε ότι η Ελλάδα γίνεται ενεργειακό κέντρο της Ευρώπης, θέλετε ακόμα ότι ενισχύεται ο στρατηγικός ρόλος μας στην Ανατολική Μεσόγειο;

Ακόμα, είναι πολλά και τα έμμεσα οφέλη για την οικονομία από την κατασκευή και τη λειτουργία του ίδιου του αγωγού: Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, η πρόσβαση όλων των περιοχών της χώρας στην παροχή φυσικού αερίου, η αύξηση του ανταγωνισμού και η μείωση των τιμών στο φυσικό αέριο και συνολικά στην ενέργεια, ώστε με περισσότερη και φθηνότερη ενέργεια να πετύχουμε την ενίσχυση της παραγωγής, την επανεκκίνηση της βιομηχανίας, την ανάπτυξη ολόκληρης της χώρας και την άνοδο, φυσικά, του βιοτικού επιπέδου των Ελλήνων πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο αγωγός EastMed ενισχύει την εμπορική συνεργασία ανάμεσα σε όλα τα ειρηνικά κράτη της Ανατολικής Μεσογείου. Δεν στρέφεται εναντίον κανενός, αλλά συγχρόνως δεν δίνει κανένα δικαίωμα και περιθώριο να προσπαθήσει να εμποδίσει κανείς την υλοποίησή του.

Σε ό,τι με αφορά, θα στηρίξω με όλες μου τις δυνάμεις αυτή την εθνική προσπάθεια για την ανάπτυξη ολόκληρης της χώρας, για την περαιτέρω ανάπτυξη της Ελλάδας ως παγκοσμίως εμπορικού, οικονομικού και ενεργειακού κέντρου. Και είμαι βέβαιος ότι το αποτέλεσμα θα μας δικαιώσει όλους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για όλους αυτούς τους λόγους σάς καλώ να υπερψηφίσουμε το νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κύριο συνάδελφο, με τον οποίο ολοκληρώθηκε ο κύκλος των ομιλητών.

Περνάμε στις δευτερολογίες. Ήδη έχει ζητήσει τον λόγο για μία παρέμβαση ο κ. Καιρίδης, εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Έχω ζητήσει και εγώ δευτερολογία. Δευτερολογία δεν κάνετε; Γιατί είπατε δήλωση. Ένα πεντάλεπτο το έχουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Δεν σας στέρησα τον λόγο. Ζήτησε να μιλήσει πρώτα ο κ. Καιρίδης.

Κύριε Καιρίδη, έχετε τον λόγο. Παρακαλώ να ολοκληρώσετε όσο το δυνατόν πιο σύντομα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙΡΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχάς, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω προσωπικά για την άμεση και αστραπιαία παρέμβασή σας, που ανακαλέσατε στην τάξη τον απρεπή συνάδελφο, ώστε να μην χρειάζεται εγώ να παρέμβω. Σας ευχαριστώ πραγματικά για το αστραπιαίο του πράγματος.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα εμείς της Συμπολίτευσης αποφασίσαμε, ένεκα του κλίματος συνεννόησης, να είμαστε γαλαντόμοι απέναντι στους Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και να μην υπενθυμίσουμε αυτά που έκανε πριν το 2015 ως προς τον αγωγό. Το έκαναν με σφοδρότητα, βέβαια, οι συνάδελφοι του ΚΙΝΑΛ, όλοι οι συνάδελφοι του ΚΙΝΑΛ.

Επιπλέον, ακολουθήσαμε και μία πρακτική να μην απαντάμε στις δηλώσεις των μικρότερων κομμάτων. Μικρά είναι. Εντάξει, υπάρχει μία ανοχή. Ό,τι θέλουμε λέμε. Όμως, νομίζω ότι αυτή η γαλαντομία έχει τα όριά της και δεν θα πρέπει να παρεξηγείται.

Ακούσαμε τερατολογίες, απίστευτα πράγματα, που δεν εδράζονται καθόλου στην πραγματικότητα. Αν ήμουν στο Πάντειο, που είμαι καθηγητής, θα ήξερα τι να κάνω. Δεν θα προβιβάζονταν. Όμως, αυτά που για το Πάντειο είναι αυτονόητα, δυστυχώς στην ελληνική Βουλή περνάνε απαρατήρητα. Είναι ίσως η δικιά μου η διαστροφή του νέου Βουλευτή που δεν μπορώ να τα θεωρήσω απαρατήρητα.

Δεν θα ασχοληθώ με τα διάφορα που ακούστηκαν. Ένας πήρε το κοίτασμα Zohr και το πήγε και το ένωσε με την ελληνική μεθόριο. Ο άλλος είπε κάτι νούμερα ως νούμερο. Θα μείνω μόνο σε κάτι που θεωρώ σημαντικό.

Αναφέρθηκε ο Εκπρόσωπος του ΜέΡΑ25 στη Γερμανία ως παράδειγμα προς μίμηση και, μάλιστα, με πολύ στόμφο και μεγάλο θαυμασμό στην Άνγκελα Μέρκελ και τους Χριστιανοδημοκράτες για το περίφημο Energiewende.

Θα θυμίσω ότι στη Γερμανία ο λιθάνθρακας θα αποσυρθεί από την ηλεκτροπαραγωγή δέκα χρόνια αργότερα από ό,τι στην Ελλάδα, το 2038. Είναι πράγματι γεγονός ότι η Γερμανία έχει επενδύσει εκατοντάδες δισεκατομμύρια για τις εναλλακτικές πηγές ενέργειας.

Ωστόσο, θέλω να υπενθυμίσω στον καλό συνάδελφο ότι τα τελευταία χρόνια στη Γερμανία έχουμε αύξηση των ρύπων και αύξηση του αποτυπώματος στην ηλεκτροπαραγωγή, σε αντίθεση με την Αμερική όπου δεν έχουμε αυτού του τύπου τις επενδύσεις. Γιατί; Γιατί εκεί εξαιτίας του φθηνού φυσικού αερίου έχουμε μείωση της συμμετοχής του λιθάνθρακα στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής, ενώ αντίθετα στη Γερμανία τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μεγάλη αύξηση της συμμετοχής του λιθάνθρακα.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να επενδύσουμε στις ανανεώσιμες πηγές και θα το κάνουμε και το κάνουμε. Αυτό σημαίνει ότι τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα απ' ό,τι μας λένε διάφοροι γαλαντζί περιβαντολόγοι στην Ελλάδα, οι οποίοι με πολύ απλουστευτικό τρόπο αναφέρονται σε δύσκολα και περίπλοκα θέματα. Το Energiewende έχει δεχθεί σφοδρότατη κριτική στη Γερμανία, κύριοι συνάδελφοι. Αν δεν το ξέρατε, καλό είναι να το έχετε υπ' όψιν σας.

Αναφερθήκατε διάφοροι στη δικιά μου αποστροφή ότι μπορεί κάποιος να κατηγορήσει τους αρνητές της συμφωνίας, είτε ευθέως είτε εκ του αποτελέσματος, ότι εξυπηρετούν ξένα συμφέροντα.

Για το ευθέως δεν το πιστεύω. Δεν θέλω να πιστέψω ότι υπάρχουν πολιτικές δυνάμεις ευθέως εξυπηρετούσες ξένα συμφέροντα, αν και υπήρξε συνάδελφος, ο Γιώργος Τσίπρας από την αντιπολίτευση, που έκανε αυτή τη σύνδεση για συγκεκριμένο

κόμμα με συγκεκριμένη ξένη δύναμη. Μακριά από εμένα τέτοιες πονηρές σκέψεις.

Εγώ, όμως, θα μείνω και θα επιμείνω στο «εκ του αποτελέσματος». Δηλαδή, ότι εκ του αποτελέσματος, όπως είπα και ο Υπουργός, κάποιοι εξυπηρετούνται. Τώρα, είναι ο Ερντογάν, είναι ο Πούτιν, είναι ο διάβολος; Κάποιοι είναι. Γιατί σε αυτή τη ζωή τίποτα δεν είναι χωρίς συνέπειες.

Θέλω να κλείσω με μια θερμή παράκληση. Έχω διαβάσει καλά τον Κανονισμό. Ο Κανονισμός προβλέπει, κύριε Πρόεδρε, -δεν αναφέρομαι σε σας προσωπικά- ότι όταν μιλάμε από το Βήμα, μιλάμε εντός θέματος και δεν χρησιμοποιούμε ως αφορμή το Βήμα για να πούμε τα πάντα και να απεραντολογήσουμε. Υποχρέωση δε του Προεδρεύοντος είναι να επαναφέρει στην τάξη τον ατακτούντα ομιλητή και αν δεν επανέλθει στην τάξη, να τον διακόψει.

Δυστυχώς, είδαμε σήμερα εκπροσώπους κομμάτων, Αρχηγούς κομμάτων, Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, να μιλάνε επί παντός του επιστητού. Είναι πάρα πολύ δύσκολο για μας, με όλη την εμπειρία που έχουμε και την υπομονή, να παρακολουθήσουμε όλον αυτόν τον κυκεώνα του ανεργάτιστου telemarketing που μετατρέπει τη Βουλή σε δεύτερης κατηγορίας τηλεοπτικό σόου.

Καταλαβαίνω την ανοχή του Προεδρείου, πραγματικά την κατανόω, αλλά σημειώνω αυτή την παραβίαση του Κανονισμού, η οποία δεν βοηθάει την ουσιαστική κοινοβουλευτική συζήτηση.

Χαίρομαι για το πνεύμα που επικράτησε. Χαίρομαι για την μεγάλη πλειοψηφία που έχει αυτή η Κύρωση και σας ευχαριστώ πολύ που μου δώσατε τον λόγο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρία Καφαντάρη, θέλετε κι εσείς να τοποθετηθείτε, προφανώς.

Έχετε τον λόγο για τρία λεπτά.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πραγματικά το συμπέρασμα είναι ότι EastMed -και σε αυτό συμφωνούμε οι περισσότεροι- έχει τεράστια γεωπολιτική σημασία και για την Ελλάδα, αλλά και για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πέρα από τις τεχνικές δυσκολίες που αναφέραμε, είναι ένα έργο που εξασφαλίζει τη διαφοροποίηση πηγών ενέργειας τόσο για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και για την Ελλάδα και βέβαια, συμβάλλει καθοριστικά στην ενεργειακή ασφάλεια και αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Φτάσαμε εδώ σήμερα να ψηφίζουμε και να κυρώνουμε τη διεθνή αυτή συμφωνία με συμμετοχή πολλών κυβερνήσεων. Από το 2013 είχε ξεκινήσει η συζήτηση, όπως είπαμε, αλλά ήταν καθοριστική η συνεισφορά στην πραγματοποίηση και το να φτάσουμε μέχρι εδώ της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ την τετραετία 2015-2019, διότι ακολουθήθηκε μία ενεργητική, πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική, κύριε Υπουργέ. Θα ήθελα να πω ότι και από σας αυτό περιμένουμε. Μπορεί να μην είστε ο αρμόδιος Υπουργός Εξωτερικών, αλλά επειδή η ενέργεια είναι ένας πολύ σοβαρός τομέας και για τον εν λόγω αγωγό, που υπάρχουν κάποια ζητήματα, και γενικότερα, πρέπει να έχουμε μία πολυδιάστατη, αλλά κυρίως ενεργητική εξωτερική πολιτική. Να μη μας θεωρούν δεδομένους.

Υπάρχουν δύο θέματα. Το πρώτο έχει να κάνει με την Ιταλία και τη συμμετοχή της κι έχει κάνει με τη χρηματοδότηση, που κι εκεί χρειάζεται διπλωματία και ενεργητική εξωτερική πολιτική. Επίσης, έχει να κάνει και με την ουσιαστική στήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών. Και αυτό το λέω γιατί; Γιατί ό,τι αφορά και συμφέρει τη χώρα και την πατρίδα, δημιουργεί συμμάχους, δημιουργεί σχέσεις, γιατί το όφελος είναι για τον τόπο σου.

Δεύτερον, έρχομαι τώρα σε σας, κύριε Υπουργέ, επειδή στην τοποθέτησή σας αναφερθήκατε ιδιαίτερα στον ΣΥΡΙΖΑ. Αναφερθήκατε στην ενεργειακή πολιτική που ακολουθήσαμε, αναφερθήκατε στον νόμο εκσυγχρονισμού της περιβαλλοντικής νομοθεσίας -εμείς λέμε τον αντιπεριβαλλοντικό αυτό νόμο- και στα δίκτυα.

Θα σας πω με δυο κουβέντες ότι ενώ η κυβέρνηση Σαμαρά, στην οποία συμμετείχατε, είχε περάσει την ιδιωτικοποίηση του ΑΔΜΗΕ κατά 66%, εμείς, σε σκληρές συνθήκες, καταφέραμε τα δίκτυα υψηλής τάσης να είναι υπό δημόσιο έλεγχο κατά 51% και

από την άλλη μεριά, να συμμετέχουν και ιδιώτες, μία μεγάλη κινεζική εταιρεία. Χθες βγήκαν τα αποτελέσματα του έτους 2019 και η κερδοφορία του ΑΔΜΗΕ είναι πολύ σημαντική. Το λέω αυτό γιατί δείχνει πραγματικά ότι υπάρχει και αποτέλεσμα. Δεν είμαστε κρατιστές. Απλά θέλουμε τη συνεργασία του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα, με συγκεκριμένους όρους και διαφάνεια και τα δίκτυα μεταφοράς υπό δημόσιο έλεγχο.

Και αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί κάτι αντίστοιχο κάνατε και στα δίκτυα του φυσικού αερίου, με την ιδιωτικοποίηση ουσιαστικά -να μην πω ξεπούλημα- και της ΔΕΠΑ κ.λπ., ενώ εμείς είχαμε περάσει μία συγκεκριμένη ρύθμιση που πάλι τα δίκτυα ήταν υπό δημόσιο έλεγχο.

Κύριε Χατζηδάκη, δεν είμαστε με τα κεριά. Γιατί αναφερθήκατε στην τοποθέτησή σας: «Εσείς με ποιους είστε; Μας κάνετε κριτική για το ΕΣΕΚ. Είστε με τα κεριά;» Όχι, δεν είμαστε με τα κεριά. Είμαστε με την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, των εναλλακτικών μορφών, αλλά με σχεδιασμό, με όρους και κανόνες. Εσείς φέρατε τον αντιπεριβαλλοντικό νόμο. Ο καθένας μπορεί να πάρει άδεια για ΑΠΕ, δεν υπάρχει χωροταξικός σχεδιασμός των ΑΠΕ και είπατε ότι σε δύο χρόνια θα υπάρχει.

Όσον αφορά το ΕΣΕΚ που αναφερθήκατε πάλι, η χρήση του φυσικού αερίου, έτσι όπως είναι διατυπωμένο στο ΕΣΕΚ που καταθέσατε, είναι μέχρι το 2050 στην ηλεκτροπαραγωγή. Εμείς μιλάμε για χρήση, σταδιακή απεξάρτηση γιατί είναι ορκετό καύσιμο, χρησιμοποιείται ουσιαστικά στις μεταφορές και τη θέρμανση, είναι ένα καύσιμο μετάβασης και ανάπτυξης των άλλων μορφών. Εδώ πέρα βλέπουμε ότι πιθανόν να δημιουργούνται με την πολιτική σας και με όλα αυτά και καινούρια τζάκια στον ενεργειακό τομέα.

Τον περιβαλλοντικό νόμο, λοιπόν, που ψηφίσατε δεν είναι ανάγκη να τον αποσύρετε. Γιατί κάποιος συνάδελφός της Αντιπολίτευσης είπε αυτό. Κρίνεται κάθε μέρα στην εφαρμογή του και ήδη έχουν ξεκινήσει οι κοινωνικές διεργασίες, οι οποίες θα βγάλουν ότι αυτός ο νόμος δεν μπορεί να εφαρμοστεί, είναι εις βάρος του περιβάλλοντος. Εξάλλου, μας έχετε συνηθίσει να νομοθετείτε και να αναίρεíte. Κραυγαλέο παράδειγμα το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ολοκληρώστε, κυρία Καφαντάρη.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Ακούσαμε, όμως, πολλά, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, για τα θέματα του Διεθνούς Δικαίου, για ΑΟΖ, για κυριαρχικά δικαιώματα. Έγινε μια πολύ μεγάλη συζήτηση.

Εγώ θα καταθέσω ένα πόνημα -έχει δημοσιευθεί σε μια εφημερίδα από την πλευρά μου, πριν από κάποιον καιρό- για το Δίκαιο της Θάλασσας. Όμως, θα πω δυο πράγματα να ακουστούν. «Η ενάσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων στις ΑΟΖ προϋποθέτει σχέσεις καλής γειτονίας, αποφυγή διενέξεων, διμερών και περιφερειακών διασκέψεων για τον καθορισμό της ΑΟΖ και των ορίων της, μέσα στο πλαίσιο σεβασμού των διεθνών συνθηκών και των αποφάσεων των διοικητικών οργάνων. Το Διεθνές Δίκαιο έχει καθιερωθεί από το 1982. Η πλειοψηφία των κρατών-μελών του ΟΗΕ το έχουν υπογράψει και επικυρώσει, μεταξύ των οποίων η Ελλάδα, η Αίγυπτος, η Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορεί οι ΗΠΑ και η Τουρκία να μην έχουν υπογράψει το Διεθνές Δίκαιο, εν τούτοις το εφαρμόζουν και οι ΗΠΑ σε νησιωτικές κτήσεις και η Τουρκία στη Μαύρη Θάλασσα».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καλώς. Κυρία Καφαντάρη, θα τα καταθέσετε.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Και κλείνω. Οφείλετε, λοιπόν, ως Κυβέρνηση, κύριε Υπουργέ, -γιατί εκπροσωπείτε την Κυβέρνηση αυτή τη στιγμή- να συνεχίσετε την πολύπλευρη εξωτερική πολιτική που κατακτήσαμε επί ΣΥΡΙΖΑ. Κερδίσαμε νέους συμμάχους στην περιοχή. Να επικυρώσετε, όπως είπαμε και στην τοποθέτησή μας, διενείες συνθήκες προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος -ακόμα δεν έχουν επικυρωθεί- ώστε η χώρα μας απρόσκοπτα να ασκήσει τα κυριαρχικά της δικαιώματα.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε, για το ένα λεπτό επιπλέον.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής, κ. Χαρούλα Καφαντάρη, καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης

Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Γκόκα, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα είμαι σύντομος. Κλείνοντας αυτή τη συζήτηση, θα ήθελα να επαναλάβω ότι για μας αποτελεί δικαίωση η πρωτοποριακή επιλογή γι' αυτό το έργο κατασκευής αγωγού φυσικού αερίου του EastMed, που η παράταξή μας, με την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ το 2011, με Πρωθυπουργό τον Γιώργο Παπανδρέου και Υπουργό τον Γιάννη Μανιάτη, είχε δρομολογήσει.

Σήμερα κυρώθηκε η υπογραφή της τετραμερούς διακυβερνητικής Συμφωνίας που υπέγραψαν τρία κράτη και βέβαια, περιμένουμε την κύρωσή της από τα άλλα δύο κράτη.

Με ευρεία συναίνεση χαιρετίζουμε αυτό το γεγονός. Είναι ιδιαίτερα θετικό. Υπήρχαν άλλες απόψεις πριν το 2015 και πριν το 2013. Είναι, όμως, ένα έργο γεωστρατηγικής σημασίας. Και είναι μία επιλογή για τη χώρα μας, μία εθνική επιλογή, μία επιλογή που υιοθετήθηκε και ως επιλογή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αφού χρηματοδοτεί το έργο, σημαίνει ότι στηρίζει το έργο, αναγνωρίζει τη σημασία του ως μια εναλλακτική οδό προμήθειας φυσικού αερίου. Παράλληλα, μειώνει την ισχύ και τη θέση της Τουρκίας ως μοναδικού φορέα διέλευσης αγωγών και, άρα, μειώνει την εξάρτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και δεν είναι μόνο το ποσοτικό μέγεθος. Είναι και η προοπτική απέναντι σε όλα όσα συμβαίνουν γύρω από το θέμα της προμήθειας, των προμηθευτών και των αγορών.

Ελπίζουμε να πάνε όλα καλά στη συνέχεια. Θα πρέπει να προσδιοριστεί ένα σφιχτό χρονοδιάγραμμα για την έναρξη υλοποίησης του έργου. Τώρα χρηματοδοτούνται και προχωρούν οι μελέτες, καθώς και οι αδειοδοτήσεις. Θα πρέπει, όμως, να έχουμε ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και χρηματοδότησης της κατασκευής. Βέβαια, θα είναι κρίσιμα τα αποτελέσματα των μελετών.

Φυσικά, θα πρέπει να υπάρχει ένας σχεδιασμός για την εκμετάλλευση του δικτύου, την ανάπτυξη του, εάν μπορεί να μεταφέρει και επιπλέον κοιτάσματα. Να υπάρχει, δηλαδή, μία πρόβλεψη έργου με μεγαλύτερες δυνατότητες, ούτως ώστε να μπορεί να έχει την ανάλογη προοπτική.

Εννοείται ότι πρέπει να δεσμευθούν οι χώρες που υπογράφουν, ότι θα πρέπει να το στηρίξουν στην πράξη, να είναι η μοναδική τους επιλογή και να επηρεάσουν και όσους εμπλέκονται -είτε είναι εταιρείες είτε είναι άλλες χώρες- στον κύκλο της ενέργειας και της προμήθειας του φυσικού αερίου για την επιλογή αυτού του αγωγού.

Κλείνοντας, θέλω να αναφέρω δύο σημεία.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Το ένα, κύριε Υπουργέ, αφορά στο θέμα της μη υπογραφής της Ιταλίας. Θεωρούμε ότι είναι κρίσιμο. Ευελπιστούμε ότι θα έχει θετική εξέλιξη. Ωστόσο, όπως και στην πρωτομιλία μου είπα, αλλά και ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος έθεσε, θα πρέπει να δούμε τι ακριβώς συμβαίνει με αυτή την περίπτωση, για να δούμε πώς θα μπορέσουμε να έχουμε το καλύτερο αποτέλεσμα.

Σε σχέση με τη ΔΕΔΑ, δώσατε την απάντηση ότι θα αναπτυχθούν τα δίκτυα και στη Βόρεια Ελλάδα και στην Πελοπόννησο. Απλά, δεν προσδιορίσατε από ποιον. Θα είναι από τη ΔΕΔΑ ή θα είναι από ιδιώτες τελικά; Διότι αυτό ήταν το ερώτημα που θέσαμε σε σχέση με την προοπτική της ιδιωτικοποίησης της ΔΕΠΑ. Όταν η ΔΕΔΑ μειώνει το έργο της και τη δραστηριότητά της, σημαίνει και μείωση της αξίας της προς ιδιωτικοποίηση ΔΕΠΑ.

Κλείνω, με την άσκηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, που είναι αδιαπραγμάτευτα. Αναφέρω ξανά το θέμα της οριοθέτησης της ΑΟΖ από την πλευρά μας. Θα πρέπει να προχωρήσουμε σε αυτή την κατεύθυνση για λόγους και γεωπολιτικούς, αλλά και τεχνικούς που αφορούν το έργο.

Είπατε, κύριε Υπουργέ, ότι το άρθρο 8 προστατεύει τον αγωγό. Βεβαίως, δεν διαφωνούμε σε αυτό. Το θέμα, όμως, είναι πώς προστατεύεται. Θα πρέπει να προστατευθεί με τρόπο που να μη δημιουργεί άλλες καταστάσεις που δεν επιθυμούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εντάξει, κύριε Γκόκα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Καραθανασόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θεωρούμε ότι δεν έχει νόημα η συνέχιση των μονολόγων. Παρακολουθήσαμε με σοβαρότητα τη συζήτηση και θέσαμε ερωτήματα. Αμφισβητήσαμε το αφήγημα της Κυβέρνησης και των άλλων κομμάτων σε σχέση με τον αγωγό του EastMed. Σεβόμενος όπως πάντα τους συνομιλητές, δεν θα μπω σε αντιπαράθεση με τον κ. Καϊρίδη.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Καραθανασόπουλο.

Ο κ. Βιλιάρδος έχει τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Φυσικά, η Γερμανία είναι υπέρ των ΑΠΕ, κύριε συνάδελφε, αφού παράγει και πουλάει. Εμείς μόνο αγοράζουμε και χρεωνόμαστε. Επίσης, δεν κλείνει τα εργοστάσια του λιγνίτη πριν το 2038. Δεν είναι ανόητη.

Όσον για το μέγεθος των κομμάτων, θυμίζω πως μικρή ξεκίνησε και η Ρώμη.

Στις υπόλοιπες αταξίες του συναδέλφου, με όλο το σεβασμό, δεν αξίζει τον κόπο να απαντήσουμε.

Όσον αφορά τώρα στα σοβαρά, θέλω να πω τα εξής:

Πρώτον, ήμασταν υπέρ της εξόρυξης των ενεργειακών αποθεμάτων. Ψηφίσαμε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Πώς είναι δυνατόν, λοιπόν, να μην ψηφίσουμε τους αγωγούς; Γιατί αγωνία -όπως αναφέρατε προηγουμένως- για το αυτονόητο;

Δύτορον, κρίναμε τη συμφωνία που υπογράψατε. Νομίζετε ότι δεν θα έπρεπε, ειδικά όταν διαπιστώσαμε τόσα λάθη και τόσες ασάφειες;

Τρίτον, προφανώς οι απαντήσεις στα ερωτήματα που θέσαμε και στις επιφυλάξεις μας και εδώ και στην επιτροπή δεν μπορούν να είναι το χαμόγελο και η ειρωνεία. Δεν είναι απάντηση ούτε επιχείρημα η ειρωνεία. Λυπάμαι πολύ!

Τέταρτον, είπαμε εμείς να μην ενισχύσουμε τις σχέσεις μας με το Ισραήλ; Το αντίθετο ακριβώς είπαμε. Ξέρετε, όμως, οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους. Στην αντίθετη περίπτωση χαλούν οι σχέσεις. Δυστυχώς, αυτό ακριβώς διακινδυνεύετε.

Πέμπτον, αναφέραμε πως αποτελεί μεγάλο πρόβλημα η μη συμμετοχή της Ιταλίας. Εσείς νομίζετε πως δεν είναι πρόβλημα; Έχετε κάποιο σχέδιο αντικατάστασής της; Θέλετε να μας το πείτε;

Το ίδιο αναφέραμε για την ΑΟΖ. Νομίζετε πως δεν ήταν σωστή η θέση μας όσον αφορά τη μη ανακήρυξη της ΑΟΖ; Έχετε κάτι άλλο; Θέλετε να μας το πείτε;

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι φυσικά θα ψηφίσουμε τη συμφωνία. Είμαστε συνεπείς με τις θέσεις μας. Δυστυχώς, όμως, θα μείνει στα χαρτιά. Και αυτό θα είναι η δική σας ευθύνη, όχι η δική μας. Η δική σας ευθύνη και όχι της Ελληνικής Λύσης!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ο τελευταίος εκ των εισηγητών, ο κ. Αρσένης έχει τον λόγο.

ΚΡΙΤΩΝ - ΗΛΙΑΣ ΑΡΣΕΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, περιμένουμε να ζητήσετε συγγνώμη από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, τα κινήματα και όσους χαρακτηρίσατε προδότες στην ομιλία σας στην επιτροπή, πάλι την ομιλία που διαφημίσατε ο ίδιος μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύω-

σης.

Είχατε την ευκαιρία και δεν καταδικάσατε τις δηλώσεις του εισηγητή σας. Βλέπετε, όμως, ότι το κλίμα που δημιουργήσατε, έχει περάσει ήδη στα στελέχη σας, έχει περάσει ήδη στην κοινωνία και οδηγούνται αυτή τη στιγμή να χαρακτηρίζουν τους πολιτικούς τους αντιπάλους ως υπηρετούντες ξένα συμφέροντα. Εκεί είναι η ευθύνη σας. Και εάν αύριο υπάρξει κάποιο επεισόδιο με ανθρώπους που κινηθούν εθνικιστικά ενάντια περιβαλλοντικών οργανώσεων, θα έχετε ηθική αυτοουργία. Για αυτό σας ζητάω τώρα να ανακαλέσετε.

Μας φέρνετε να επικυρώσουμε μία συμφωνία για έναν αγωγό. Σας ζητάμε να ακυρωθεί αυτή η συμφωνία και να αποσύρετε το περιβαλλοντοκτόνο νομοσχέδιό σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Αρσένη.

Ολοκληρώθηκε ο κύκλος των δευτερομιλιών.

Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για να ολοκληρώσουμε τη συζήτηση. Θερμή παράκληση για μία σύντομη παρέμβαση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Κύριε Πρόεδρε, νομίζω πως ήμουν αναλυτικός στην πρώτη μου τοποθέτηση. Ο διάλογος, ο οποίος συνεχίστηκε και τον οποίο παρακολούθησα, στην πραγματικότητα κινήθηκε στο ίδιο μοτίβο, με τα ίδια επιχειρήματα. Αισθάνομαι ότι δεν έχω να προσθέσω κάτι καινούργιο σε σχέση με αυτά τα οποία είπα τόσο από το Βήμα προηγουμένως, όσο και κατά τη συζήτηση στην επιτροπή πριν από τρεις μέρες.

Θέλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους όλων των κομμάτων -και αυτούς που υπερψηφίζουν και αυτούς που καταψηφίζουν- για τη συμβολή τους στο διάλογο.

Να πω, απλά, κλείνοντας, ότι αισθάνομαι ιδιαίτερα ικανοποιημένος για το ότι τα πράγματα ήρθαν έτσι ώστε και εγώ να συνδεθώ προσωπικά με ένα ιστορικής σημασίας σχέδιο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Στο σημείο αυτό κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της αρχής και των άρθρων του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Κύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές».

Εισερχόμαστε στην ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και η ψήφισή τους θα γίνει χωριστά. Παρακαλώ να ανοίξει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και να ξεκινήσει η διαδικασία της ψηφοφορίας. Θερμή παράκληση οι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές να παραμείνουν στην Αίθουσα, διότι πρέπει στο τέλος να υπογράψουν.

(ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εφόσον έχετε ολοκληρώσει τη ψηφοφορία, παρακαλώ να κλείσει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Οι θέσεις των κομμάτων, όπως αποτυπώθηκαν κατά την ψήφιση με το ηλεκτρονικό σύστημα, καταχωρίζονται στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης, εμφανίζονται στις οθόνες της Αίθουσας και έχουν ως εξής:

Κύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές
Επί της Αρχής ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κίνημα Αλλαγής: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΝΑΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Άρθρο πρώτο ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κίνημα Αλλαγής: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΝΑΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Ακροτελεύτιο Άρθρο ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κίνημα Αλλαγής: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΝΑΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

Επί του Συνόλου ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κίνημα Αλλαγής: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ: ΝΑΙ

ΜέΡΑ25: ΟΧΙ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεπώς το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Κύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές» έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία, σε μόνη συζήτηση, επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

«Κύρωση της Διακυβερνητικής Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που προβλέπει το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η Διακυβερνητική Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Κράτους του Ισραήλ, της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ιταλικής Δημοκρατίας για ένα Σύστημα Αγωγού για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς τις ευρωπαϊκές αγορές, που υπογράφηκε στην Αθήνα, στις 2 Ιανουαρίου 2020, το κείμενο της οποίας, σε πρωτότυπο στην αγγλική και σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, έχει ως εξής:

INTERGOVERNMENTAL AGREEMENT

BETWEEN

THE REPUBLIC OF CYPRUS

AND

THE STATE OF ISRAEL

AND

THE HELLENIC REPUBLIC

AND

THE ITALIAN REPUBLIC

CONCERNING

A PIPELINE SYSTEM TO TRANSPORT EASTERN MEDITERRANEAN NATURAL GAS TO THE EUROPEAN MARKETS

TABLE OF CONTENTS

	Page
PREAMBLE.....	1
ARTICLE 1 DEFINITIONS AND INTERPRETATION.....	3
ARTICLE 2 RELATIONSHIP BETWEEN THIS AGREEMENT AND OTHER INTERNATIONAL AND DOMESTIC OBLIGATIONS.....	4
ARTICLE 3 PERFORMANCE AND OBSERVANCE OF THIS AGREEMENT.....	5
ARTICLE 4 COOPERATION.....	5
ARTICLE 5 PERMITS.....	6
ARTICLE 6 TITLE TO OR OWNERSHIP OF NATURAL GAS IN THE PIPELINE SYSTEM.....	6
ARTICLE 7 NON-INTERRUPTION OF PROJECT ACTIVITIES.....	6
ARTICLE 8 ENVIRONMENTAL AND SAFETY STANDARDS.....	6
ARTICLE 9 HARMONISATION OF TECHNICAL STANDARDS.....	8
ARTICLE 10 SECURITY.....	7
ARTICLE 11 TAXES.....	8
ARTICLE 12 FORCE MAJEURE.....	9
ARTICLE 13 JOINT COMMITTEE.....	9
ARTICLE 14 RESPONSIBILITY.....	10
ARTICLE 15 AMENDMENTS.....	10
ARTICLE 16 RESTRICTIONS TO THIRD PARTY ACCESS.....	10
ARTICLE 17 DISPUTE SETTLEMENT.....	10
ARTICLE 18 ENTRY INTO FORCE.....	12
ARTICLE 19 NOTICES.....	12
ARTICLE 20 ENTIRE AGREEMENT.....	13
ANNEX I DESCRIPTION OF THE PIPELINE SYSTEM.....	14

ANNEX II INFORMATION TO BE PROVIDED IN EXTERNAL EMERGENCY RESPONSE PLANS.....	15
ANNEX III PARTICULARS TO BE INCLUDED IN THE PREPARATION OF EXTERNAL EMERGENCY RESPONSE PLANS.....	16

PREAMBLE

The Republic of Cyprus ("Cyprus"), the State of Israel ("Israel"), the Hellenic Republic ("Greece") and the Italian Republic ("Italy") (each a "Party" and together the "Parties"), each represented by its respective government;

WHEREAS the Parties wish to enter into this Agreement in order to enable the secure and timely development, construction and operation of the Pipeline System as a viable and strategic option for exporting Natural Gas from gas producing Parties, initially discovered in Israel and Cyprus, to Greece, Italy and other European markets;

WHEREAS the Parties recognize the strategic importance of the Pipeline System which enhances energy security and diversifies sources and routes of natural gas supply by promoting the Eastern Mediterranean Corridor and the EU's goal to bring new gas from the East Mediterranean gas reserves;

WHEREAS the Parties note that the current list of Projects of Common Interest (PCI), adopted in accordance with the Regulation "on Guidelines for Trans-European Energy Infrastructure" (EU) No 347/2013 recognizes the East Med pipeline promoted and developed by IGI Poseidon as an EU "Project of Common Interest (PCI) (PCI 7.3)" and that together with the Poseidon pipeline constitutes the cluster of infrastructure to bring new gas reserves from the East Mediterranean to Europe;

WHEREAS in EU territory the development and operation of the Pipeline System will be consistent with the pertinent EU rules not excluding the right to apply for an exemption from these, as provided by Article 36 of Directive 2009/73";

WHEREAS several bilateral agreements between Parties, for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxation on income have been signed;

WHEREAS the Agreement between the Government of the State of Israel and the Government of the Republic of Cyprus on the Delimitation of the Exclusive Economic Zone was signed in Nicosia on 17 December 2010;

WHEREAS the Parties recognise the applicable customary law as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982;

WHEREAS the Parties recognise that the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 addresses the laying of submarine pipelines;

WHEREAS a Joint Declaration between the Minister of Energy of Israel, the Minister of Energy of the Republic of Cyprus, the Minister of Energy and Environment of the Hellenic Republic and the Minister of Economic Development of the Italian Republic (hereinafter: the "Ministers") was signed during the EastMed Pipeline Ministerial Summit in Tel Aviv on 3 April, 2017;

WHEREAS a Memorandum of Understanding was signed between the Government of the Republic of Cyprus, the Government of the Hellenic Republic, the Government of the Italian Republic, and the Government of the State of Israel on Cooperation in relation to the EastMed Pipeline Project at Nicosia on 5 December 2017;

WHEREAS the Parties agree to promote the establishment of the Eastern Mediterranean Corridor as a new separate supply source and route to Europe, and acknowledging that the Pipeline System could be a practical step towards the implementation of the Eastern Mediterranean Corridor;

WHEREAS the Parties wish to cooperate in facilitating the export of Natural Gas from Eastern Mediterranean gas reserves, initially discovered in Israel and Cyprus, through the Pipeline System, which is an offshore/onshore pipeline project, to Europe via Cyprus, Greece and, via the Poseidon off-shore pipeline, or any other means to Italy;

WHEREAS the Parties acknowledge the results of the pre-Front End Engineering and Design (hereinafter: "pre-FEED") study that concluded that the East Med pipeline is technically feasible, economically viable and commercially competitive vis-à-vis other export options from the East Mediterranean Region;

WHEREAS the European Commission has followed the progress of development activities on a regular basis and has been informed of pre-FEED outcomes;

WHEREAS the Parties recognize Decision (EU) 2017/684 of the European Parliament and the Council on establishing an information exchange mechanism with regard to intergovernmental agreements between Member States and third countries in the field of energy and repealing Decision No.994/2012/EU;

WHEREAS the Parties are aware of the European External Action Service's "Global Strategy for the EU's Foreign and Security Policy", presented in June 2016 that provides guidance for cooperation with non EU neighbours;

WHEREAS the Parties are bound by the General Agreement on Trade in Services (GATS) (Article XVII);

WHEREAS the Parties are members to the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea Against Pollution of 16 February 1976;

WHEREAS Cyprus, Greece and Italy are parties to the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 and to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context of 25 February 1991;

WHEREAS an Implementation Agreement between the Government of the State of Israel and the Government of the Republic of Cyprus and the Government of the Hellenic Republic on the Sub-Regional Marine Oil Pollution Contingency Plan was signed during the Trilateral Summit in Nicosia on 8 May 2018;

WHEREAS the parties recognize that each Party may take all measures which it considers necessary to safeguard its national security

THE PARTIES HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTICLE 1
DEFINITIONS AND INTERPRETATION

1. Definitions

Capitalised terms used in this Agreement (including the Preamble), and not otherwise defined herein, shall have the following meaning:

"Agreement" shall mean this Intergovernmental Agreement, as amended, supplemented or otherwise modified from time to time.

"Contractor" shall mean any Person supplying directly, goods, work, technology or services, to the Project Company or Project Investors or their affiliates in connection with the Pipeline System to an annual contractual value of at least €500,000, excluding however any physical person acting in his or her role as an employee of any other Person.

"Force Majeure" shall have the meaning ascribed to it under international law.

"Host Government Agreement" shall mean each agreement between a Party on the one hand, and Project Investors, on the other hand, relating to the Pipeline System.

"Joint Committee" shall mean the committee defined in Article 13.

"Permits" shall mean all those permits, approvals and rights of examination, testing, evaluation, analysis, inspection, construction, use, possession, occupancy, management, ownership, assignment and enjoyment with respect to any Territory as are required to carry out the Project Activities.

"Natural Gas" shall mean any hydrocarbons which are extracted from the sub-soil in their natural state and are gaseous at normal temperature and pressure.

"Operator" shall mean the Person or Persons responsible from time to time for implementing, managing, coordinating and/or conducting for or on behalf of the Project Investors or their affiliates all or any portion of the day to day Project Activities including serving as an operator of all or any portion of the Pipeline System. For the avoidance of doubt, where no Person or Persons has or have been appointed by the Project Investors or their affiliates in this capacity, the Project Investors shall be the Operator.

"Parties" shall mean each of the parties to this Agreement and **"Party"** shall mean any of them.

"Person" shall mean any natural person or any entity, including among the latter any company, corporation, limited liability company, partnership, limited partnership, enterprise, joint venture, unincorporated joint venture, association, trust or other juridical entity, organisation or enterprise duly organised by treaty or under the laws of any state or any subdivision thereof.

"Pipeline System" shall mean the Natural Gas pipeline system, as described in Annex I.

"Project" shall mean the evaluation, development, design, construction, installation, financing, insuring, ownership, operation (including the Transport by any or all of the

Shippers of Natural Gas through the Pipeline System), repair, replacement, refurbishment, maintenance, expansion, and extension (including laterals) of the Pipeline System.

"Project Activities" shall mean the activities conducted by the Project Participants in connection with the Project.

"Project Company" shall mean the company responsible for the Pipeline System's promotion, development, financing, construction and operation, which is at the time of signing this Agreement IGI POSEIDON S.A., a company founded and operating under the Laws of Greece, having its registered seat in Greece.

"Project Investor" shall mean the Project Company and/or any other party to any Host Government Agreement other than a Party.

"Project Participant" shall mean any Project Investor, Operator, Shipper or Contractor, or any of their respective affiliates having a direct commercial interest in the Pipeline System.

"Shipper" shall mean any Person which has a legal entitlement (whether arising by virtue of a contract or otherwise) to transport Natural Gas through all or any portion of the Pipeline System.

"Taxes" shall mean all existing and future levies, duties, customs, imposts, payments, fees, penalties, assessments, taxes (including VAT or sales taxes), charges and contributions payable to or imposed by a Party, or any other body having the effective power to levy any such charges within the Territory of a Party, and **"Tax"** shall mean any one of them.

"Territory" shall mean, with respect to each Party, the land territory of such Party, its maritime areas, including the Territorial Sea, the Exclusive Economic Zone and the Continental Shelf in accordance with customary international law also reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982, and the air space above the land territory and the Territorial Sea.

"Transport" shall mean carriage, shipping or other transportation of Natural Gas, via any legal arrangement or entitlement.

"VAT" shall mean value added tax or any other similar Tax applicable to the provision of goods or services, Permits, works, services or technology, within the Territory of a Party.

"Year", "Calendar Year" and "Fiscal Year" shall mean a period of twelve (12) consecutive months, according to the Gregorian calendar, starting on 1 January, unless another starting date is expressly indicated in the relevant provisions of this Agreement.

2. Interpretation

- (a) The division of this Agreement into articles, sections and other portions and the insertion of headings are for convenience of reference only and shall not affect the construction or interpretation hereof.
- (b) Unless otherwise indicated, all references to an "Article" followed by a number or a letter refer to the specified Article of this Agreement.

- (c) The terms "this Agreement," "hereof," "herein" and "hereunder" and similar expressions refer to this Agreement and not to any particular Article, section or other portion hereof.

3. Construction

Unless otherwise specifically indicated or the context otherwise requires, words importing the singular shall include the plural and vice versa and words importing any gender shall include all genders, and "include," "includes" and "including" shall be deemed to be followed by the words "without limitation."

4. Knowledge

References in this Agreement to "knowledge," "awareness" and synonymous terms shall, unless the context indicates the contrary, be deemed to refer to actual rather than to constructive or imputed knowledge.

**ARTICLE 2
RELATIONSHIP BETWEEN THIS AGREEMENT AND OTHER
INTERNATIONAL AND DOMESTIC OBLIGATIONS**

1. Each Party confirms and warrants that the execution and performance of this Agreement is within the powers of the Party. Each Party further confirms and warrants that it is not aware of any law, regulation or agreement to which it is party that would impair the ability of such Party to implement this Agreement.
2. Nothing in this Agreement shall affect the rights or obligations of each Party under any other relevant international treaty or rule of international law. Cyprus, Greece and Italy shall abide by their obligations arising from their membership of the European Union.
3. Each Party shall administer in a consistent, impartial and reasonable manner all laws, regulations, rulings and administrative decisions affecting matters covered by this Agreement, and shall ensure that necessary measures are taken in order to give effect to the provisions of this Agreement.

**ARTICLE 3
PERFORMANCE AND OBSERVANCE OF THIS
AGREEMENT**

Subject to the other provisions hereof, each Party undertakes to fulfil and perform each of its obligations under this Agreement.

**ARTICLE 4
COOPERATION**

1. The Parties shall cooperate in order to establish and maintain necessary conditions for the successful implementation of the Project Activities.

10

2. Each Party undertakes to meet in good faith at all reasonable times and as often as reasonably required for the purposes of negotiating and entering into such other multilateral or bilateral agreements as may be appropriate between and among the Parties, or with any other states, international institutions and authorities, in order to authorise, enable and support the implementation of Project Activities.
3. The Parties shall cooperate with a view to encourage EU decisions about financing support, competition rules and a dedicated regulatory framework including an exemption decision where required.

**ARTICLE 5
PERMITS**

Each Party undertakes, to the extent permitted by its own applicable law, to issue without undue delay any necessary Permit needed to develop, design, construct, install, build, operate, repair, replace, refurbish, maintain, expand and extend the Pipeline System

**ARTICLE 6
TITLE TO OR OWNERSHIP OF NATURAL GAS
IN THE PIPELINE SYSTEM**

No Party shall impose any requirement with respect to title, ownership, use or destination of Natural Gas Transported in the Pipeline System.

**ARTICLE 7
NON-INTERRUPTION OF PROJECT ACTIVITIES**

1. No Party shall, except as specifically provided in the applicable Host Government Agreement or in the terms set forth in the relevant license or permit granted where applicable, or as specifically authorised by a competent dispute settlement authority, interrupt, curtail, delay or otherwise impede the Project Activities in its Territory.
2. Notwithstanding Article 7.1, where a Party has reasonable grounds to believe that the continuation of the Project Activities in the Territory of a Party creates or would create a danger or hazard to that Party's national security, public health and to the safety or security of the public, to property, to the protection of national treasures of historic or archaeological value, or to the environment, the Party may interrupt the Project Activities in its Territory but only to the extent and for the length of time necessary to remove or mitigate such danger or hazard.
3. If any event occurs or any situation arises which interrupts, curtails, or otherwise impedes Project Activities (an "interruption" for the purpose of this Article) the Party in, or in respect of whose Territory the relevant interruption has arisen, shall immediately give notice to the other Parties and relevant Project Participants of the interruption, give reasonably full details of the reasons as well as the measures taken to reinstate the operation of the pipeline, having regard to safeguarding supplies of

Natural Gas to consumers and to maintaining system security and operational capability.

**ARTICLE 8
ENVIRONMENTAL AND SAFETY STANDARDS**

1. Each Party shall:
 - (a) Apply environmental and safety standards and guidelines appropriate to the conditions and environment prevailing in each particular geographic area traversed by the Pipeline System. These standards and guidelines shall be no less stringent than those standards and guidelines applied within European Union member states;
 - (b) ensure its compliance with such standards;
 - (c) consult with the other Parties as often as necessary in order to comply with (a) and (b).
2. External emergency response plans and emergency preparedness:
 - (a) The Parties shall prepare external emergency response plans covering all offshore Natural Gas installations relating to the Pipeline System, connected infrastructure, and potentially affected areas within their Territory. The Parties shall specify the role and financial obligation of Project Participants in the external emergency response plans;
 - (b) The Parties shall prepare external emergency response plans in consultation with relevant Project Participants and taking into account the most up to date version of the internal emergency response plans of the existing or planned installations and connected infrastructure in the area covered by the external emergency response plan;
 - (c) The Parties shall prepare external emergency response plans for the Pipeline System in accordance with Annex II, and said response plans shall be made available to the Parties and to the extent possible to other potentially affected states and the public;
 - (d) The Parties shall take suitable measures to achieve a high level of compatibility and interoperability of response equipment and expertise between all potentially affected states in the region, and other third-party states, where appropriate;
 - (e) The Parties shall keep records of emergency response equipment and services in accordance with Annex III, and said records shall be available to the other potentially affected states and, on a reciprocal basis, to neighbouring states;
 - (f) The Parties shall ensure that Project Participants regularly test their preparedness to respond effectively to major accidents in close cooperation with the relevant State Authorities;

12

- (g) The Parties shall ensure that competent State Authorities or, where appropriate, operators develop cooperation scenarios for emergencies, and such scenarios shall be regularly assessed and updated as necessary.

3. Emergency response:

- (a) The Parties shall ensure that in the event of any accident (as described in the above paragraph), the Project Participants shall be obligated to take all suitable measures to:
 - (i) prevent its escalation;
 - (ii) limit its consequences; and
 - (iii) rectify the environmental damage at source.

The Parties shall, within their means, assist the Project Participants (if needed), including with the supply of additional resources, without prejudice to the "polluter pays" principle and without distorting competition;

- (b) In the course of the emergency response, the Parties shall collect the information necessary for thorough investigation.

ARTICLE 9 HARMONISATION OF TECHNICAL STANDARDS

The Parties shall endeavour to harmonise their respective technical standards applicable to Project Activities.

ARTICLE 10 SECURITY

1. Commencing with the initial Project Activities relating to route identification and evaluation and continuing throughout the life of the Project, each Party may take measures which it considers necessary to ensure the security of the Pipeline System and all Persons within the Territory of that Party involved in Project Activities.
2. The Parties will cooperate by taking appropriate measures to ensure the security of the Pipeline System. In this regard, the Parties may formulate multilateral or bilateral agreements and arrangements regarding cooperation on security issues related to the Project / Pipeline System.

ARTICLE 11 TAXES

1. Nothing in this Agreement shall apply to taxation measures except that each Party shall ensure that the tax treatment of Project Participants with respect to any part of Project Activities will be no less favourable than that applicable to its nationals in like circumstances under its general tax legislation on income and capital, including the Conventions for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion whereas in force between the Parties, with respect to taxes on income.

13

2. The Competent Authorities of the Parties shall endeavour to conclude legally binding agreements (hereinafter called "Tax IGA") between each other and with the Competent Authority of the Country the Project Company is a tax resident for the determination of the tax assessment basis of the Project Company

With regard to Israel and Cyprus, the Competent Authorities shall endeavour to reach the necessary arrangements for the determination of the tax assessment basis of the Project Company.

3. Those agreements/arrangements shall take into account provisions of the national legislation as well as the principles of the Organisation for Economic Cooperation and Development and the Double Tax Treaties whereas in force. The Project Company shall provide all tax authorities at the outset of negotiations a detailed study of the expected operation and transfer pricing analysis. For revenues and costs of the Project Company, uniform and appropriate allocation keys relating to determination of business profits shall be set out in the agreements/arrangements, in accordance with the relevant transfer pricing analysis. These agreements/arrangements will be renewed as necessary and will cover a period equal to the duration of the project.

4. For the purposes of this article, "Competent Authorities" are defined as follows:

- (a) For Cyprus, the Minister of Finance or the Minister's authorized representative.
- (b) For Greece, the Independent Authority for Public Revenue (IAPR).
- (c) For Israel, as defined in the Conventions for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income whereas in force between the Parties or the authorized representative of the Director General of the Israeli Tax Authority, as relevant
- (d) For Italy,...

ARTICLE 12
FORCE MAJEURE

Responsibility for non-performance or delay in performance on the part of either Party with respect to any obligations or any part thereof under this Agreement other than a monetary obligation that arises out of an arbitral award or amicable settlement according to the dispute settlement procedure defined in Article 17 shall be suspended to the extent that such non performance or delay in performance is caused or occasioned by Force Majeure.

14

**ARTICLE 13
JOINT COMMITTEE**

1. The Parties agree to establish, within 30 days of the date of entry into force of this Agreement, a Joint Committee (as defined in Article 13.2), which shall monitor the activities relating to the Project and facilitate the implementation of this Agreement.
2. The Joint Committee shall be formed by an equal number of representatives of the energy ministries and regulatory authorities of each Party (the "Joint Committee"). The Joint Committee shall operate on a consensual basis. The Joint Committee may invite representatives of the Project Investor to attend the meetings and other activities of the Committee and, if deemed useful, together with representatives from the European Commission and observers from relevant Third Parties.
3. The Joint Committee shall take all reasonable steps to ensure that activities necessary for the implementation of the Project Activities are properly and timely performed. Unless agreed otherwise by the Joint Committee, the Committee shall meet at least once every trimester, during construction phase and at least once every year during operation after construction of the pipeline is completed, and shall regularly prepare and deliver to the Parties reports on the status of the Project make recommendations to the Parties for the effective implementation of the Agreement.

**ARTICLE 14
RESPONSIBILITY**

1. Any failure of, or refusal by a Party to fulfil or perform its obligations, as provided in this Agreement, shall constitute a breach of such Party's obligations under this Agreement.
2. The responsibility of a Party under Article 14.1 above shall be in accordance with customary international law.

**ARTICLE 15
AMENDMENTS**

1. This Agreement may be amended or supplemented upon mutual consent of the Parties and expressed in writing and signed by all Parties. All amendments and supplements shall be made through protocols signed by the Parties, which shall form an integral part of this Agreement and shall enter into force upon the last written notification of instruments of ratification by the Parties.
2. Any other state can become a party to this Agreement upon approval by all Parties through protocols signed by the Parties, which shall form an integral part of this Agreement and shall enter into force upon the last written notification of instruments of ratification by the Parties.

ARTICLE 16
RESTRICTIONS TO THIRD PARTY ACCESS

1. Cyprus, Greece, Italy and Israel acknowledge the right of the Project Company to apply for an exemption under Article 36 of Directive 2009/73, in order to transport gas from the producing Parties.
2. Without prejudice to the independent decision of the relevant National Regulatory Authorities on such application by the Project Company, the Governments of Cyprus, Greece and Italy will encourage a request by the Project Company to obtain an exemption under Article 36 of Directive 2009/73, in order to transport gas from the producing Parties.
3. If an exemption under Article 36 of Directive 2009/73 is granted, the Project Company may limit access of third parties to the exempted pipeline capacity in line with the conditions of the exemption.
4. Available or unused capacity, except that referred to in paragraph 3, shall be made available to the market, including for transportation of gas produced in states that are not party to this Agreement, in a transparent, non-discriminatory and proportionate manner.

ARTICLE 17
DISPUTE SETTLEMENT

1. Any dispute concerning the interpretation or implementation of this Agreement shall be settled through diplomatic channels in a spirit of understanding and cooperation.
2. In the event that a dispute concerning the interpretation or implementation of this Agreement is not settled through diplomatic channels within nine (9) months of its notification by one Party to the other Parties, any Party or Parties may initiate recourse to arbitration by submitting a notice of arbitration. The dispute shall be settled by arbitration in accordance with the UNCITRAL Arbitration Rules as revised in 2010. The case shall be administered by the International Bureau of the Permanent Court of Arbitration. Unless the States agree otherwise:
 - (a) The appointing authority shall be the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration at The Hague;
 - (b) the number of arbitrators shall be three;
 - (c) the place of arbitration shall be The Hague;
 - (d) the language to be used in the arbitral proceedings shall be English.

The parties to the dispute shall communicate their respective notice claim, response and counterclaim, to all other Parties.

3. Paragraphs 1 and 2 shall not apply to disputes between Cyprus, Greece and/or Italy (hereinafter: the EU Parties) concerning the interpretation or implementation of this Agreement to the extent that the interpretation or application of Union Law is concerned. These disputes fall within the competences of the Court of Justice of the European Union (Hereinafter: CJEU) in accordance with the rules laid down in EU law.
4. The EU Parties concerned shall seek to settle such dispute through diplomatic channels in a spirit of understanding and cooperation subject to their rights and obligations under Union law. The EU Parties will inform Israel of initiation and subject of such proceedings subject to their obligations under EU law.
5. The EU Parties concerned shall endeavour to inform Israel before a dispute within the meaning of paragraph 3 is brought before the CJEU, and shall keep Israel informed about the initiation, course and outcome of the Court proceeding, subject to the respect of their obligations of confidentiality under EU law.
6. Proceedings between EU Parties before the CJEU within the meaning of paragraph 3 and their outcome shall not limit Israel's ability to initiate proceedings pursuant to paragraph 2, and the outcome of CJEU proceedings within the meaning of paragraph 3 to which Israel is not a party shall not be binding on Israel or on any arbitral tribunal ruling on a dispute to which Israel is a party under paragraph 2.

ARTICLE 18

ENTRY INTO FORCE

1. This Agreement shall enter into force on the date of the last written notification by the Parties that have signed this Agreement on the 2nd January 2020, informing the other Parties about the completion of the ratification procedures necessary for its entry into force.
2. The Parties having signed this Agreement on the 2nd January 2020 shall initiate the process of ratification by their relevant competent authorities within 120 days from the date of signature.
3. The Agreement shall enter into force for the Party signing after the 2nd January 2020, on the date of its written notification informing the other Parties that its ratification procedures have been completed. Such ratification procedures shall be initiated within 120 days from the date of its signature.
4. This Agreement shall be signed in four (4) copies, with each Party retaining an original copy.

**ARTICLE 19
NOTICES**

1. Without prejudice to the written notifications provided for in Article 15 and Article 18, all notices given under this Agreement by either Party shall be given in writing in the English language and may be delivered by hand, or by internationally recognised courier delivery service, or sent by facsimile transmission to the address or facsimile number specified below and marked for the attention of the person so specified, or at such other address or facsimile number and/or marked for the attention of such other person as a Party may at any time specify by notice given in accordance with this Article 19. For the avoidance of doubt, a notice sent by electronic mail will not be deemed valid.

2. The relevant details of each Party at the date of its signature of this Agreement are :

Cyprus

Address: 6, Andreas Araouzos Street, 1421 Nicosia

Facsimile: +357 22 518 349

Attention: Ministry of Energy, Commerce and Industry, Dr Stelios Himonas,
Permanent Secretary

Israel

Address:

Facsimile: +972747681718/ganets@energy.gov.il;oritg@energy.gov.il/fax
972747681580

Attention: Director General Office

Greece

Address: Messogheion 119, Athens

Facsimile: fax +30 213513569 e-mail : dir@prv.ypeka.gr

Attention: Directorate for International Relations of the Ministry of Environment
and Energy

Italy

Address:

Facsimile:

Attention:

ARTICLE 20
ENTIRE AGREEMENT

This Agreement, together with all annexes attached hereto and documents that it expressly incorporates by reference and any relevant amendments or supplements shall constitute the entire agreement of the Parties with respect to the matters addressed herein.

This Agreement, done in four (4) originals in the English language, is open for signature by the Parties as of 2 January 2020, at Athens.

REPUBLIC OF CYPRUS		STATE OF ISRAEL
		

REPUBLIC OF ITALY		HELLENIC REPUBLIC
		

ANNEX I

DESCRIPTION OF THE PIPELINE SYSTEM

The Pipeline System is an offshore/onshore bi-directional pipeline that in its base case design will originate from the territorial waters of Israel and the Territory of Cyprus. The Pipeline System will connect the natural gas sources or facilities from Israel, Cyprus and Greece to the European gas markets. It will consist of 5 sections: 1) Israel to Cyprus; 2) Cyprus to Crete; 3) Crete to Peloponnese; 4) Peloponnese to Western Greece; 5) Western Greece to Thesprotia. At Thesprotia the Pipeline System will transport the gas to Italy and Europe's gas networks via the Poseidon off-shore pipeline or any other means.

The off-takes along its route will enable the gasification of Cyprus and areas of Greece (Crete, Peloponnese, Western Greece). The project includes entry points in Greece, to allow injection of gas if gas reserves are discovered in the region and with the option to upgrade the capacity of the pipeline sections from Crete.

ANNEX II
INFORMATION TO BE PROVIDED IN EXTERNAL EMERGENCY RESPONSE PLANS

External emergency response plans shall include but not be limited to:

- (a) names and positions of persons authorised to initiate emergency procedures and of persons authorised to direct the external emergency response;
- (b) arrangements for receiving early warning of major accidents and the associated alert and emergency response procedures;
- (c) arrangements for coordinating resources necessary to implement the external emergency response plan;
- (d) arrangements for providing assistance to the internal emergency response;
- (e) a detailed description of the external emergency response arrangements;
- (f) arrangements for providing persons and organisations that may be affected by the major accident with suitable information and advice relating to it;
- (g) arrangements for the provision of information to the emergency services of other states and the European Commission in the event of a major accident with possible transboundary consequences; and
- (h) arrangements for the mitigation of the negative impacts on wildlife both onshore and offshore.

The above mentioned list of information included in the external emergency response plan is without prejudice to the provisions that transmission system operators have to fulfil in order to be compliant with the Regulation (EC) 2017/1938 concerning measures to safeguard the security of gas supply and to the provision descending from the relevant national Preventive Action and Emergency Plans.

ANNEX III
PARTICULARS TO BE INCLUDED IN THE PREPARATION OF EXTERNAL EMERGENCY
RESPONSE PLANS

- (a) an inventory of available equipment, its ownership, location, means of transport to and mode of deployment at the site of the major accident;
- (b) a description of the measures in place to ensure equipment and procedures are maintained in operable condition;
- (c) an inventory of industry-owned equipment that can be made available in an emergency;
- (d) a description of the general arrangements for responding to major accidents, including competencies and responsibilities of all involved parties and the bodies responsible for maintaining such arrangements;
- (e) measures to ensure that equipment, personnel, and procedures are available and up to date and sufficient members of trained personnel are available at all times; and
- (f) evidence of prior environment and health assessments of any chemicals foreseen for use as dispersants.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΜΕΤΑΞΥ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ,

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΙ

ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΓΙΑ

ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΓΩΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΠΡΟΣ ΤΙΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΟΙΜΙΟ.....	1
ΑΡΘΡΟ 1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ	3
ΑΡΘΡΟ 2 ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.....	6
ΑΡΘΡΟ 3 ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.....	6
ΑΡΘΡΟ 4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	6
ΑΡΘΡΟ 5 ΑΔΕΙΕΣ.....	7
ΑΡΘΡΟ 6 ΔΙΚΑΙΩΜΑ Ή ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΟΥ.....	7
ΑΡΘΡΟ 7 ΜΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	7
ΑΡΘΡΟ 8 ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	8
ΑΡΘΡΟ 9 ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ	9
ΑΡΘΡΟ 10 ΑΣΦΑΛΕΙΑ.....	9
ΑΡΘΡΟ 11 ΦΟΡΟΙ	10
ΑΡΘΡΟ 12 ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ.....	11
ΑΡΘΡΟ 13 ΜΕΙΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	11
ΑΡΘΡΟ 14 ΕΥΘΥΝΗ	11
ΑΡΘΡΟ 15 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	12
ΑΡΘΡΟ 16 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΡΙΤΩΝ.....	12
ΑΡΘΡΟ 17 ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	12
ΑΡΘΡΟ 18 ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	13
ΑΡΘΡΟ 19 ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	14
ΑΡΘΡΟ 20 ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ	15
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΟΥ	166

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ.....	177
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ.....	188

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η Κυπριακή Δημοκρατία («Κύπρος»), το Κράτος του Ισραήλ («Ισραήλ»), η Ελληνική Δημοκρατία («Ελλάδα») και η Ιταλική Δημοκρατία («Ιταλία») (έκαστο εφεξής καλούμενο «Μέρος» και μαζί τα «Μέρη»), έκαστο εκπροσωπούμενο από την αντίστοιχη κυβέρνηση του·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη επιθυμούν να συνάψουν την παρούσα Συμφωνία προκειμένου να καταστεί δυνατή η ασφαλής και έγκαιρη ανάπτυξη, κατασκευή και λειτουργία του Συστήματος Αγωγού ως βιώσιμη και στρατηγική επιλογή για την εξαγωγή φυσικού αερίου από τα Συμβαλλόμενα Μέρη που παράγουν φυσικό αέριο, αρχικά ανακαλυφθέν στο Ισραήλ και την Κύπρο, στην Ελλάδα, την Ιταλία και άλλες ευρωπαϊκές αγορές·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη αναγνωρίζουν τη στρατηγική σημασία του Συστήματος Αγωγού που ενισχύει την ενεργειακή ασφάλεια και διαφοροποιεί τις πηγές και τις οδεύσεις προμήθειας φυσικού αερίου μέσω της προώθησης του διαδρόμου της Ανατολικής Μεσογείου και του στόχου της ΕΕ για εισροή νέου αερίου από τα κοιτάσματα φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη σημειώνουν ότι ο υφιστάμενος κατάλογος Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) που εγκρίθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 347/2013 «σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές» αναγνωρίζει τον αγωγό EastMed που προωθείται και αναπτύσσεται από την Υποθαλάσσιος Αγωγός Φυσικού Αερίου (ΥΑΦΑ) Ελλάδος – Ιταλίας ΠΟΣΕΙΔΩΝ Α.Ε. (IGI Poseidon AE) ως ευρωπαϊκό «Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) (ΕΚΕ 7.3)» και ότι μαζί με τον αγωγό ΠΟΣΕΙΔΩΝ αποτελεί το σύμπλεγμα υποδομών για τη μεταφορά νέων αποθεμάτων φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο προς την Ευρώπη·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι στο έδαφος της ΕΕ η ανάπτυξη και λειτουργία του Συστήματος Αγωγού θα είναι σύμφωνη με τους σχετικούς κανόνες της ΕΕ που δεν αποκλείουν το δικαίωμα αίτησης εξαίρεσης από αυτούς, όπως προβλέπεται στο άρθρο 36 της Οδηγίας 2009/73·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι έχουν υπογραφεί διμερείς συμφωνίες μεταξύ των Συμβαλλόμενων Μερών για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την πρόληψη της φοροδιαφυγής όσον αφορά τη φορολόγηση εισοδημάτων·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι η Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης του Κράτους του Ισραήλ και της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για τον οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης υπεγράφη στη Λευκωσία στις 17 Δεκεμβρίου 2010·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο όπως αντανακλάται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982 ρυθμίζει την τοποθέτηση υποθαλάσσιων αγωγών·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι υπεγράφη μια Κοινή Διακήρυξη για τον αγωγό EastMed μεταξύ του Υπουργού Ενέργειας του Ισραήλ, του Υπουργού Ενέργειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργού Οικονομικής Ανάπτυξης της Ιταλικής Δημοκρατίας (εφεξής: «Υπουργοί») στο πλαίσιο της Διυπουργικής Συνάντησης στο Τελ Αβίβ στις 3 Απριλίου 2017·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Κράτους του Ισραήλ για τη συνεργασία σε σχέση με το έργο του Έργου του Αγωγού EastMed στη Λευκωσία στις 5 Δεκεμβρίου 2017·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη συμφωνούν να προωθήσουν τη δημιουργία του διαδρόμου της Ανατολικής Μεσογείου ως νέας ξεχωριστής πηγής εφοδιασμού και διαδρομής προς την Ευρώπη και αναγνωρίζοντας ότι το Σύστημα Αγωγού θα μπορούσε να αποτελέσει πρακτικό βήμα προς την υλοποίηση του διαδρόμου της Ανατολικής Μεσογείου·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη επιθυμούν να συνεργαστούν για τη διευκόλυνση της εξαγωγής φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου, τα οποία εντοπίστηκαν αρχικά στο Ισραήλ και την Κύπρο, μέσω του Συστήματος Αγωγού, το οποίο αποτελεί ένα έργο που περιλαμβάνει υποθαλάσσιο και χερσαίο τμήμα αγωγού, προς την Ευρώπη μέσω της Κύπρου και, μέσω του υποθαλάσσιου αγωγού ΠΟΣΕΙΔΩΝ ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, προς την Ιταλία·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα μέρη αναγνωρίζουν τα αποτελέσματα της προ της Μελέτης εφαρμογής μελέτης (pre-Front End Engineering and Design study) (εφεξής: «προμελέτη»), η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο αγωγός East Med είναι τεχνικά εφικτός, οικονομικά βιώσιμος και εμπορικά ανταγωνιστικός σε σχέση με άλλες επιλογές εξαγωγής από την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθούσε τακτικά την πορεία των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και ενημερωνόταν για τις εκβάσεις της προμελέτης·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη αναγνωρίζουν την Απόφαση (ΕΕ) 2017/684 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τις διακυβερνητικές συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών και τρίτων χωρών στον τομέα της ενέργειας και την κατάργηση της Απόφασης 994/2012/ΕΕ·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη γνωρίζουν τη «συνολική στρατηγική της ΕΕ για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας» της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης, η οποία παρουσιάστηκε τον Ιούνιο του 2016 και παρέχει καθοδήγηση για τη συνεργασία με γειτονικές χώρες εκτός της ΕΕ·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη δεσμεύονται από τη Γενική Συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS) (άρθρο XVII)·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Συμβαλλόμενα Μέρη είναι επίσης μέρη στη Σύμβαση για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση της 16ης Φεβρουαρίου 1976·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι η Κύπρος, η Ελλάδα και η Ιταλία είναι μέρη στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982 και στη Σύμβαση

για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο της 25ης Φεβρουαρίου 1991.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι στο πλαίσιο της Τριμερούς Συνόδου Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία στις 8 Μαΐου 2018 υπεγράφη Εφαρμοστική Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης του Κράτους του Ισραήλ, της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας για Υποπεριφερειακό Έκτακτο Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση περιστατικών θαλάσσιας ρύπανσης από πετρελαιοειδή.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι κάθε Μέρος δύναται να λάβει όλα τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία για τη διασφάλιση της εθνικής του ασφάλειας

ΤΑ ΜΕΡΗ ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

ΑΡΘΡΟ 1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ

1. Ορισμοί

Οι όροι με κεφαλαία που χρησιμοποιούνται στην παρούσα Συμφωνία (συμπεριλαμβανομένου του Προοιμίου) και δεν ορίζονται άλλως στην παρούσα, έχουν την παρακάτω έννοια:

Ως «**Συμφωνία**» νοείται η παρούσα Διακυβερνητική Συμφωνία, όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε ή διορθώθηκε κατά καιρούς.

Ως «**Ανάδοχος**» νοείται οποιοδήποτε Πρόσωπο παρέχει άμεσα αγαθά, εργασία, τεχνολογία ή υπηρεσίες στην Εταιρεία Έργου ή στους Επενδυτές Έργου ή στις συνδεδεμένες με αυτούς εταιρείες σε σχέση με το Σύστημα Αγωγού ετήσιας συμβατικής αξίας τουλάχιστον 500.000€, εξαιρούμενου, ωστόσο, οποιουδήποτε φυσικού προσώπου ενεργεί υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου οποιουδήποτε άλλου Προσώπου.

Η «**Ανωτέρα Βία**» έχει την έννοια που της αποδίδεται στο διεθνές δίκαιο.

Ως «**Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας**» νοείται κάθε συμφωνία που έχει συναφθεί μεταξύ ενός Μέρους, αφενός, και των Επενδυτών του Έργου, αφετέρου, που αφορά το Σύστημα Αγωγού.

«**Μεικτή Επιτροπή**» είναι η Επιτροπή που ορίζεται στο Άρθρο 13.

Ως «**Άδειες**» νοούνται όλες οι άδειες, εγκρίσεις και δικαιώματα εξέτασης, δοκιμής, αξιολόγησης, ανάλυσης, επιθεώρησης, κατασκευής, χρήσης, κατοχής, κυριότητας, διαχείρισης, ιδιοκτησίας, απονομής και απόλαυσης σε σχέση με οποιοδήποτε Έδαφος όπως απαιτούνται για την εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου.

Ως «**Φυσικό Αέριο**» νοούνται οι υδρογονάνθρακες που εξάγονται από το υπέδαφος, στη φυσική τους κατάσταση, και οι οποίοι είναι σε αέρια μορφή, υπό κανονική θερμοκρασία και πίεση.

Ως **«Διαχειριστής»** νοείται το Πρόσωπο ή τα Πρόσωπα που είναι υπεύθυνα κατά καιρούς για την υλοποίηση, τη διαχείριση, το συντονισμό ή/και τη διεξαγωγή εκ μέρους ή για λογαριασμό των Επενδυτών του Έργου ή των συνδεδεμένων με αυτούς εταιρειών, όλου ή μέρους των καθημερινών δραστηριοτήτων του Έργου, συμπεριλαμβανομένου του να λειτουργεί ως διαχειριστής όλου ή μέρους του Συστήματος Αγωγού. Προς αποφυγή αμφιβολιών, στις περιπτώσεις που κανένα Πρόσωπο δεν έχει ή δεν είχε διοριστεί από τους Επενδυτές του Έργου ή τις συνδεδεμένες με αυτούς εταιρείες υπό την ιδιότητα αυτή, οι Επενδυτές Έργου θα είναι ο Διαχειριστής.

Ως **«Μέρη»** νοείται κάθε μέρος της παρούσας Συμφωνίας και ως **«Μέρος»** νοείται οποιοδήποτε από αυτά.

Ως **«Πρόσωπο»** νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οποιαδήποτε οντότητα, περιλαμβανομένης στην τελευταία οποιασδήποτε εταιρείας ή επιχείρησης, εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, ομόρρυθμης εταιρείας, ετερόρρυθμης εταιρείας, κοινοπραξίας, κοινής επιχείρησης, ένωσης, καταπιστεύματος ή άλλης νομικής οντότητας, οργανισμού ή επιχείρησης με οργάνωση που έγινε δεόντως με σύμβαση ή σύμφωνα με τους νόμους οποιουδήποτε κράτους ή οποιασδήποτε υποδιαίρεσής του.

Ως **«Σύστημα Αγωγού»** νοείται το σύστημα αγωγού φυσικού αερίου, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα Ι.

Ως **«Έργο»** νοείται η αξιολόγηση, εκπόνηση, σχεδιασμός, κατασκευή, εγκατάσταση, χρηματοδότηση, ασφάλιση, κυριότητα, λειτουργία (συμπεριλαμβανομένης της Μεταφοράς Φυσικού Αερίου μέσω του Συστήματος Αγωγού από οποιονδήποτε ή όλους τους χρήστες μεταφοράς), επισκευή, αντικατάσταση, ανακαίνιση, συντήρηση, διεύρυνση και επέκταση (συμπεριλαμβανομένων των παράπλευρων) του Συστήματος Αγωγού.

Ως **«Δραστηριότητες Έργου»** νοούνται οι δραστηριότητες που διεξάγονται ή πρόκειται να διεξαχθούν από τους Συμμετέχοντες στο Έργο στο πλαίσιο του Έργου.

Ως **«Εταιρεία Έργου»** νοείται η εταιρεία που είναι υπεύθυνη για την προώθηση, ανάπτυξη, χρηματοδότηση, κατασκευή και λειτουργία του Συστήματος Αγωγού, η οποία κατά τη στιγμή της υπογραφής της παρούσας είναι η IGI Poseidon AE, εταιρεία που ιδρύθηκε και λειτουργεί σύμφωνα με τους νόμους της Ελλάδας, με έδρα στην Ελλάδα.

Ως **«Επενδυτής Έργου»** νοείται η Εταιρεία Έργου ή/και οποιοδήποτε άλλο μέρος σε οποιαδήποτε Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας πέραν των Μερών.

Ως **«Συμμετέχων στο Έργο»** νοείται οποιοσδήποτε Επενδυτής Έργου, Διαχειριστής, χρήστης μεταφοράς ή Ανάδοχος, ή οποιαδήποτε από τις αντίστοιχες συνδεδεμένες εταιρείες αυτών, που έχουν άμεσο εμπορικό συμφέρον στο Σύστημα Αγωγού.

Ως **«Χρήστης Μεταφοράς»** νοείται οποιοδήποτε Πρόσωπο το οποίο έχει νόμιμο δικαίωμα (είτε αυτό προκύπτει δυνάμει σύμβασης είτε με άλλο τρόπο) στη Μεταφορά Φυσικού Αερίου, μέσω όλου ή οποιουδήποτε τμήματος του Συστήματος Αγωγού.

Ως **«Φόροι»** νοούνται όλες οι υπάρχουσες και μελλοντικές εισφορές, δασμοί, τελωνειακοί δασμοί, επιβαρύνσεις, πληρωμές, αμοιβές, κυρώσεις, καταλογισμοί, φόροι (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ ή των φόρων επί των πωλήσεων), τέλη και εισφορές που

καταβάλλονται σε ή επιβάλλονται από ένα Συμβαλλόμενο Μέρος ή οποιονδήποτε άλλο φορέα έχει την πραγματική εξουσία επιβολής οποιουδήποτε τέτοιου είδους επιβαρύνσεων εντός του εδάφους ενός Μέρους, και ως «**Φόρος**» νοείται οποιοδήποτε από αυτά.

Ως «**Έδαφος**» νοείται, αναφορικά με κάθε Μέρος, το χερσαίο έδαφος του εν λόγω Μέρους, οι θαλάσσιες περιοχές του, συμπεριλαμβανομένων της Αιγιαλίδας Ζώνης, της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και της Υφαλοκρηπίδας, σύμφωνα με το εθνικό διεθνές δίκαιο που αντανακλάται επίσης στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982, και ο εναέριος χώρος πάνω από το χερσαίο έδαφος και την Αιγιαλίδα Ζώνη.

Ως «**Μεταφορά**» νοείται η διαμετακόμιση, αποστολή ή άλλη μεταφορά φυσικού αερίου, μέσω οποιασδήποτε νομικής συμφωνίας ή δικαιώματος.

Ως «**ΦΠΑ**» νοείται ο φόρος προστιθέμενης αξίας και κάθε άλλος παρόμοιος Φόρος που ισχύει για την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, αδειών, εργασιών, υπηρεσιών ή τεχνολογίας, στο Έδαφος ενός Συμβαλλόμενου Μέρους.

Ως «**Έτος**», «**Ημερολογιακό Έτος**» και «**Φορολογικό Έτος**» νοείται περίοδος δώδεκα (12) διαδοχικών μηνών, σύμφωνα με το Γρηγοριανό ημερολόγιο, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου, εκτός αν στις σχετικές διατάξεις της παρούσας αναφέρεται ρητά άλλη ημερομηνία έναρξης.

2. Ερμηνεία

(α) Η διαίρεση της παρούσας Συμφωνίας σε άρθρα, παραγράφους και άλλα τμήματα, και η προσθήκη των επικεφαλίδων είναι μόνο για την ευχέρεια αναφοράς και δεν επηρεάζει τη δομή ή την ερμηνεία της.

(β) Εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά, κάθε αναφορά σε «άρθρο» που ακολουθείται από αριθμό ή γράμμα αναφέρεται στο συγκεκριμένο άρθρο της παρούσας Συμφωνίας.

(γ) Οι όροι «η παρούσα Συμφωνία», «αυτής», «σε αυτήν» και «στο πλαίσιο αυτής» και παρόμοιες εκφράσεις αναφέρονται σε αυτήν τη Συμφωνία και όχι σε κάποιο συγκεκριμένο άρθρο, παράγραφο ή άλλο τμήμα αυτής.

3. Κατασκευή

Εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά ή το κείμενο απαιτεί διαφορετικά, οι λέξεις στον ενικό αριθμό περιλαμβάνουν τον πληθυντικό και το αντίστροφο και οι λέξεις σε οποιοδήποτε γένος περιλαμβάνουν όλα τα γένη, ενώ οι λέξεις «περιλαμβάνει», «περιλαμβάνουν» και «συμπεριλαμβανομένων» θεωρείται ότι ακολουθούνται από τις λέξεις «χωρίς περιορισμό»

4. Γνώση

Κάθε αναφορά στην παρούσα Συμφωνία σε «γνώση», «επίγνωση» και συνώνυμους όρους θεωρείται, εκτός αν το περιεχόμενο υποδεικνύει το αντίθετο, ότι αφορούν πραγματική και όχι τεκμαιρόμενη ή τεκμαρτή γνώση.

ΑΡΘΡΟ 2
ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

1. Κάθε Μέρος επιβεβαιώνει και εγγυάται ότι η εκτέλεση της παρούσας Συμφωνίας εμπίπτει στις αρμοδιότητές του. Κάθε Μέρος επιπλέον επιβεβαιώνει και εγγυάται ότι δεν έχει υπόψη του κανένα νόμο, κανονισμό ή συμφωνία της οποίας είναι μέρος που θα μπορούσαν να το εμποδίσουν να εφαρμόσει την παρούσα Συμφωνία.
2. Καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν θίγει τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις οποιουδήποτε Μέρους δυνάμει οποιασδήποτε σχετικής διεθνούς συνθήκης ή κανόνα διεθνούς δικαίου. Η Κύπρος, η Ελλάδα και η Ιταλία τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την ιδιότητα μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος οφείλει να διαχειρίζεται με συνεπή, αμερόληπτο και εύλογο τρόπο όλους τους νόμους, κανονισμούς, αποφάσεις και διοικητικές αποφάσεις που επηρεάζουν θέματα που καλύπτονται από την παρούσα Συμφωνία και να μεριμνά για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων με σκοπό την εφαρμογή των διατάξεων της Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 3
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Υπό τους όρους των λοιπών διατάξεών της, κάθε Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκπληρώσει και να εκτελέσει κάθε μία από τις υποχρεώσεις του δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 4
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

1. Τα Μέρη συνεργάζονται προκειμένου να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή υλοποίηση των Δραστηριοτήτων του Έργου.
2. Κάθε Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να συναντάται με καλή πίστη σε κάθε εύλογη χρονική στιγμή και όποτε αυτό είναι εύλογο για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη των πολυμερών ή διμερών συμφωνιών που ενδεχομένως είναι ενδεδειγμένες μεταξύ αυτών ή με άλλα κράτη, διεθνείς θεσμούς και αρχές προκειμένου να εγκρίνει, να επιτρέψει και να υποστηρίξει την εφαρμογή των Δραστηριοτήτων του Έργου.
3. Τα Μέρη συνεργάζονται με σκοπό να ενθαρρύνουν αποφάσεις της ΕΕ σχετικά με τη χρηματοδοτική στήριξη, τους κανόνες ανταγωνισμού και το ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης μιας απόφασης εξαίρεσης, όπου απαιτείται.

**ΑΡΘΡΟ 5
ΑΔΕΙΕΣ**

Κάθε Μέρος αναλαμβάνει, στο βαθμό που επιτρέπεται από το δικό του εφαρμοστέο δίκαιο, να εκδίδει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση κάθε απαραίτητη Άδεια που είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη, σχεδιασμό, κατασκευή, εγκατάσταση, οικοδόμηση, λειτουργία, επισκευή, αντικατάσταση, ανακαίνιση, συντήρηση, επέκταση και διεύρυνση του Συστήματος Αγωγού.

**ΑΡΘΡΟ 6
ΔΙΚΑΙΩΜΑ Ή ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΑΓΩΓΟΥ**

Κανένα Μέρος δεν θα προβάλλει οποιαδήποτε απαίτηση όσον αφορά δικαίωμα, κυριότητα, χρήση ή προορισμό του Φυσικού Αερίου που μεταφέρεται στο Σύστημα Αγωγού.

**ΑΡΘΡΟ 7
ΜΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ**

1. Κανένα Μέρος δεν θα διακόπτει, περιορίζει, καθυστερεί ή παρεμποδίζει με άλλο τρόπο τις Δραστηριότητες του Έργου στο Έδαφός του, εκτός αν προβλέπεται ειδικά στην εφαρμοστέα Συμφωνία Φιλοξενούσας χώρας ή στους όρους της σχετικής άδειας που χορηγήθηκε, όπου αρμόζει, ή όπως έχει επιτραπεί ειδικά από αρμόδια αρχή επίλυσης διαφορών.
2. Ανεξαρτήτως του Άρθρου 7.1, όταν ένα Μέρος έχει βάσιμους λόγους να θεωρεί ότι η συνέχιση των Δραστηριοτήτων του Έργου στο Έδαφος ενός Μέρους δημιουργεί ή θα δημιουργούσε υπερβολικό κίνδυνο ή διακινδύνευση για την εθνική ασφάλεια και δημόσια υγεία του εν λόγω Μέρους και την ασφάλεια ή προστασία των πολιτών, για την περιουσία, για την προστασία εθνικών θησαυρών ιστορικής ή αρχαιολογικής αξίας, ή για το περιβάλλον, το Μέρος δύναται να διακόψει τις Δραστηριότητες του Έργου στο Έδαφός του, αλλά μόνο στο βαθμό και για το χρονικό διάστημα που απαιτείται προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξάλειψη ή ο περιορισμός του εν λόγω κινδύνου ή της εν λόγω διακινδύνευσης.
3. Σε περίπτωση που συμβεί οποιοδήποτε γεγονός ή προκύψει οποιαδήποτε κατάσταση που διακόπτει, περιορίζει ή παρεμποδίζει με άλλο τρόπο τις Δραστηριότητες του Έργου («διακοπή» για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου), το Μέρος στο Έδαφος του οποίου έχει προκύψει η εν λόγω διακοπή οφείλει να ενημερώσει άμεσα τα άλλα Μέρη και τους σχετικούς Συμμετέχοντες στο Έργο για τη διακοπή, να παράσχει πλήρεις λεπτομέρειες για τους λόγους καθώς και τα μέτρα που λήφθηκαν προκειμένου να αποκατασταθεί η λειτουργία του αγωγού, με γνώμονα την προστασία των αποθεμάτων Φυσικού Αερίου για τους καταναλωτές και τη διατήρηση της ασφάλειας του συστήματος και της λειτουργικής ικανότητας αυτού.

ΑΡΘΡΟ 8
ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1. Κάθε Μέρος:

- (α) εφαρμόζει πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το περιβάλλον και την ασφάλεια, κατάλληλα για τις συνθήκες και το περιβάλλον που επικρατούν σε κάθε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή από την οποία διέρχεται το Σύστημα Αγωγού. Αυτά τα πρότυπα και οι κατευθυντήριες γραμμές δεν θα είναι λιγότερο αυστηρά από τα πρότυπα και τις κατευθυντήριες γραμμές που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (β) εξασφαλίζει τη συμμόρφωσή του με τα εν λόγω πρότυπα.
- (γ) διαβουλεύεται με τα άλλα Μέρη όσο συχνά χρειάζεται προκειμένου να συμμορφωθεί με τα (α) και (β).

2. Εξωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και ετοιμότητας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης:

(α) Τα Μέρη οφείλουν να εκπονούν εξωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που να καλύπτουν όλες τις εγκαταστάσεις φυσικού αερίου ανοικτής θάλασσας οι οποίες σχετίζονται με το Σύστημα Αγωγού, τη συνδεδεμένη υποδομή και δυνητικά επηρεαζόμενες περιοχές εντός του Εδάφους τους. Τα Μέρη θα διευκρινίσουν το ρόλο και την οικονομική υποχρέωση των Συμμετεχόντων στο Έργο για τα εξωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

(β) Τα Μέρη οφείλουν να εκπονούν εξωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης κατόπιν διαβούλευσης με τους σχετικούς Συμμετέχοντες στο Έργο και λαμβάνοντας υπόψη την πλέον ενημερωμένη έκδοση των εσωτερικών σχεδίων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τις υφιστάμενες ή τις σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις και τη συνδεδεμένη υποδομή στην περιοχή που καλύπτεται από το εξωτερικό σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

(γ) Τα Μέρη οφείλουν να εκπονούν εξωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για το Σύστημα Αγωγού σύμφωνα με το Παράρτημα II και τα εν λόγω σχέδια αντιμετώπισης πρέπει να τίθενται στη διάθεση των Μερών και, στο μέτρο του δυνατού, σε άλλα δυνητικά θιγόμενα κράτη και στο κοινό.

(δ) Τα Μέρη οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη υψηλού επιπέδου συμβατότητας και διαλειτουργικότητας του εξοπλισμού αντιμετώπισης και εμπειρογνωμοσύνη μεταξύ όλων των δυνητικά επηρεαζόμενων κρατών της περιοχής και άλλων τρίτων κρατών, ανάλογα με την περίπτωση.

(ε) Τα Μέρη τηρούν αρχεία για τον εξοπλισμό και τις υπηρεσίες αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με το Παράρτημα III και τα εν λόγω αρχεία πρέπει να είναι διαθέσιμα στα άλλα δυνητικά επηρεαζόμενα κράτη και, σε αμοιβαία βάση, σε γειτονικά κράτη.

(στ) Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι Συμμετέχοντες στο Έργο δοκιμάζουν τακτικά την ετοιμότητά τους να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε μείζονα ατυχήματα σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

(ζ) Τα Μέρη εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες κρατικές αρχές ή, κατά περίπτωση, οι διαχειριστές αναπτύσσουν σενάρια συνεργασίας για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και τα σενάρια αυτά αξιολογούνται και ενημερώνονται τακτικά ανάλογα με τις ανάγκες.

3. Αντιμετώπιση κατάσταση έκτακτης ανάγκης:

(α) Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι σε περίπτωση ατυχήματος (όπως περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο), οι Συμμετέχοντες στο Έργο υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για:

- (i) αποτροπή της κλιμάκωσής του·
- (ii) περιορισμό των συνεπειών του· και
- (iii) αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας στην πηγή.

Τα Μέρη, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, θα επικουρούν τους Συμμετέχοντες στο Έργο (εφόσον χρειάζεται), συμπεριλαμβανομένης της παροχής πρόσθετων πόρων, μη θιγομένης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και χωρίς να προκαλείται στρέβλωση του ανταγωνισμού.

(β) Κατά τη διάρκεια της αντιμετώπισης μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, τα Μέρη θα συγκεντρώνουν τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για διεξοδική έρευνα.

ΑΡΘΡΟ 9

ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

Τα Μέρη θα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για την εναρμόνιση των αντίστοιχων τεχνικών προτύπων τους που ισχύουν για τις δραστηριότητες του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 10

ΑΣΦΑΛΕΙΑ

1. Ξεκινώντας από τις αρχικές δραστηριότητες του Έργου όσον αφορά τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση της όδευσης και συνεχίζοντας καθ' όλη τη ζωή του Έργου, κάθε Μέρος δύναται να λάβει τα μέτρα που κρίνει απαραίτητα προκειμένου να προστατεύσει την ασφάλεια του Συστήματος Αγωγού και όλων των Προσώπων στο Έδαφος του εν λόγω Συμβαλλόμενου Μέρους που εμπλέκεται σε δραστηριότητες του Έργου.
2. Τα Μέρη θα συνεργάζονται λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για να προστατεύσουν την ασφάλεια του Συστήματος Αγωγού. Εν προκειμένω, τα Μέρη δύνανται να διατυπώνουν πολυμερείς ή διμερείς συμφωνίες και ρυθμίσεις σχετικά με τη συνεργασία σε θέματα ασφάλειας που σχετίζονται με το Έργο/Σύστημα Αγωγού.

ΑΡΘΡΟ 11

ΦΟΡΟΙ

1. Καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν εφαρμόζεται σε φορολογικά μέτρα εκτός από ότι κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος διασφαλίζει ότι η φορολογική μεταχείριση των Συμμετεχόντων στο Έργο όσον αφορά οποιοδήποτε μέρος των Δραστηριοτήτων του Έργου δεν θα είναι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που ισχύει για τους υπηκόους του σε παρόμοιες περιστάσεις βάσει της γενικής φορολογικής νομοθεσίας για το εισόδημα και το κεφάλαιο, συμπεριλαμβανομένων των Συμβάσεων για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φοροδιαφυγής που ισχύουν μεταξύ των Μερών, αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος.
2. Οι Αρμόδιες Αρχές των Συμβαλλομένων Μερών καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη σύναψη νομικά δεσμευτικών συμφωνιών (εφεξής «Φορολογική Διακυβερνητική Συμφωνία») μεταξύ τους και με την Αρμόδια Αρχή της χώρας στην οποία η Εταιρεία Έργου είναι φορολογικός κάτοικος με σκοπό τον καθορισμό της φορολογικής βάσης για την Εταιρεία Έργου.

Όσον αφορά το Ισραήλ και την Κύπρο, οι Αρμόδιες Αρχές θα επιδιώξουν να συνάψουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για τον καθορισμό της βάσης επιβολής φόρου για την Εταιρεία Έργου.

3. Οι εν λόγω συμφωνίες/ρυθμίσεις λαμβάνουν υπόψη τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας καθώς και τις αρχές του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και των Συμβάσεων περί διπλής φορολογίας όπου ισχύουν. Η Εταιρεία Έργου παρέχει σε όλες τις φορολογικές αρχές, κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων, λεπτομερή μελέτη της αναμενόμενης ανάλυσης των λειτουργιών και των τιμών μεταφοράς. Όσον αφορά τα έσοδα και τις δαπάνες της Εταιρείας Έργου, οι ομοιόμορφες και κατάλληλες κλείδες κατανομής που σχετίζονται με τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα θα καθορίζονται στις συμφωνίες/ρυθμίσεις, σύμφωνα με την σχετική ανάλυση των τιμών μεταφοράς. Αυτές οι συμφωνίες/ρυθμίσεις θα ανανεώνονται ανάλογα με τις ανάγκες και θα καλύπτουν περίοδο ίση με τη διάρκεια του έργου.
4. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι «Αρμόδιες Αρχές» ορίζονται ως εξής:
 - (α) Για την Κύπρο, ο Υπουργός Οικονομικών ή ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος του Υπουργού.
 - (β) Για την Ελλάδα, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ).
 - (b) Για το Ισραήλ, όπως ορίζεται στις Συμβάσεις για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φοροδιαφυγής όσον αφορά τους φόρους εισοδήματος όπου ισχύουν μεταξύ των Μερών ή ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος του Γενικού Διευθυντή της Φορολογικής Αρχής του Ισραήλ, αναλόγως
 - (c) Για την Ιταλία,...

ΑΡΘΡΟ 12
ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

Η ευθύνη για μη εκτέλεση ή καθυστέρηση εκτέλεσης εκ μέρους οποιουδήποτε Μέρους όσον αφορά οποιοσδήποτε υποχρεώσεις ή οποιοδήποτε τμήμα αυτών δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας, εκτός από χρηματική οφειλή που απορρέει από διαιτητική απόφαση ή φιλικό διακανονισμό σύμφωνα με τη διαδικασία επίλυσης διαφορών που ορίζεται στο άρθρο 17, αναστέλλεται στο βαθμό που η μη εκτέλεση ή καθυστέρηση στην εκτέλεση οφείλεται ή προκαλείται από Ανωτέρα Βία.

ΑΡΘΡΟ 13
ΜΕΙΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. Τα Μέρη συμφωνούν να συγκροτήσουν, εντός 30 ημερών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας, μια Μεικτή Επιτροπή (όπως ορίζεται στο άρθρο 13.2), η οποία θα παρακολουθεί τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το Έργο και θα διευκολύνει την εφαρμογή της παρούσας.
2. Η Μεικτή Επιτροπή συγκροτείται από ισάριθμους εκπροσώπους των υπουργείων ενέργειας και των ρυθμιστικών αρχών κάθε Μέρους («Μεικτή Επιτροπή»). Η Μεικτή Επιτροπή λειτουργεί σε συναινετική βάση. Η Μεικτή Επιτροπή δύναται να προσκαλέσει εκπροσώπους του Επενδυτή Έργου προκειμένου να παραστούν στις συνεδριάσεις και στις λοιπές δραστηριότητες της Επιτροπής και, αν κριθεί χρήσιμο, από κοινού με εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και παρατηρητές από σχετικά τρίτα μέρη.
3. Η Μεικτή Επιτροπή λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την υλοποίηση των Δραστηριοτήτων του Έργου εκτελούνται ορθά και έγκαιρα. Εκτός αν έχει συμφωνηθεί άλλως από τη Μεικτή Επιτροπή, η Επιτροπή συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά κάθε τρίμηνο κατά τη διάρκεια της φάσης κατασκευής και τουλάχιστον μία φορά κάθε χρόνο κατά τη λειτουργία μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του αγωγού, και καταρτίζει τακτικά και παραδίδει στα Μέρη εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση του Έργου προβαίνει σε συστάσεις προς τα Συμβαλλόμενα Μέρη για την αποτελεσματική εφαρμογή της Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 14
ΕΥΘΥΝΗ

1. Οποιαδήποτε παράλειψη ή άρνηση ενός Μέρους να εκπληρώσει ή να εκτελέσει τις υποχρεώσεις του που προβλέπονται στην παρούσα Συμφωνία συνιστά παραβίαση των υποχρεώσεων του βάσει ς αυτής.
2. Η ευθύνη ενός Μέρους σύμφωνα με το άρθρο 14.1 ανωτέρω είναι σύμφωνη με το διεθνές εθιμικό δίκαιο.

ΑΡΘΡΟ 15 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1. Η παρούσα Συμφωνία δύναται να τροποποιηθεί ή να συμπληρωθεί κατόπιν αμοιβαίας συναίνεσης των Μερών και να εκφραστεί γραπτώς και να υπογραφεί από όλα τα Μέρη. Όλες οι τροποποιήσεις και συμπληρώσεις γίνονται με πρωτόκολλα υπογεγραμμένα από τα Μέρη, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Συμφωνίας και τίθενται σε ισχύ από την τελευταία γραπτή γνωστοποίηση των οργάνων επικύρωσης από τα Μέρη.
2. Οποιοδήποτε άλλο κράτος μπορεί να γίνει μέρος της παρούσας Συμφωνίας με την έγκριση όλων των Μερών μέσω πρωτοκόλλων που υπογράφονται από τα Μέρη, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Συμφωνίας και τίθενται σε ισχύ από την τελευταία γραπτή γνωστοποίηση των οργάνων επικύρωσης από τα Μέρη.

ΑΡΘΡΟ 16 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΡΙΤΩΝ

1. Η Κύπρος, η Ελλάδα, η Ιταλία και το Ισραήλ αναγνωρίζουν το δικαίωμα της Εταιρείας Έργου να ζητήσει εξαίρεση σύμφωνα με το άρθρο 36 της Οδηγίας 2009/73, προκειμένου να μεταφέρει φυσικό αέριο από τα Μέρη που το παράγουν.
2. Μη θιγομένης της ανεξάρτητης απόφασης των αρμόδιων Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών επί μιας τέτοιας αίτησης της Εταιρείας Έργου, οι Κυβερνήσεις της Κύπρου, της Ελλάδας και της Ιταλίας θα ενθαρρύνουν αίτημα της Εταιρείας Έργου να αποκτήσει εξαίρεση με βάση το άρθρο 36 της Οδηγίας 2009/73, προκειμένου να μεταφέρει αέριο από τα Μέρη που το παράγουν.
3. Αν δοθεί εξαίρεση με βάση το άρθρο 36 της Οδηγίας 2009/73, η Εταιρεία Έργου μπορεί να περιορίσει την πρόσβαση τρίτων στην απαλλασσόμενη δυναμικότητα του αγωγού σύμφωνα με τους όρους της εξαίρεσης.
4. Η διαθέσιμη ή μη χρησιμοποιούμενη δυναμικότητα, εκτός από εκείνη που αναφέρεται στην παράγραφο 3, θα διατίθεται στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς φυσικού αερίου που παράγεται σε κράτη τα οποία δεν είναι μέρη της παρούσας Συμφωνίας, κατά τρόπο διαφανή, χωρίς διακρίσεις και αναλογικό.

ΑΡΘΡΟ 17 ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

1. Κάθε διαφορά που σχετίζεται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας θα διευθετείται δια της διπλωματικής οδού με πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας.
2. Σε περίπτωση που διαφορά η οποία αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας δεν διευθετηθεί δια της διπλωματικής οδού εντός εννέα (9) μηνών αφού γνωστοποιηθεί από ένα Μέρος στα άλλα Μέρη, οποιοδήποτε Μέρος ή Μέρη δύναται να κινήσουν προσφυγή σε διαιτησία υποβάλλοντας αίτημα για διεξαγωγή διαιτησίας. Η διαφορά διευθετείται με διαιτησία σύμφωνα με τους κανόνες διαιτησίας της UNCITRAL όπως αναθεωρήθηκαν το 2010. Η υπόθεση

διεκπεραιώνεται από το Διεθνές Γραφείο του Διαρκούς Διαιτητικού Δικαστηρίου. Εκτός αν τα κράτη συμφωνήσουν διαφορετικά:

(α) Η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή είναι ο Γενικός Γραμματέας του Διαρκούς Διαιτητικού Δικαστηρίου στη Χάγη·

(β) ο αριθμός των διαιτητών είναι τρεις·

(γ) ο τόπος διεξαγωγής της διαιτησίας είναι η Χάγη·

(δ) η γλώσσα που θα χρησιμοποιηθεί στη διαιτητική διαδικασία είναι η αγγλική.

Οι διάδικοι στη διαφορά θα κοινοποιούν την αντίστοιχη αίτηση, την απάντηση και την ανταγωγή σε όλα τα άλλα Μέρη.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται στις διαφορές μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας ή/και Ιταλίας (εφεξής: τα Μέρη ΕΕ) σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, στο βαθμό που αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Οι εν λόγω διαφορές εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής: ΔΕΕ), σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της ΕΕ.
4. Τα Μέρη ΕΕ επιδιώκουν να διευθετούν αυτές τις διαφορές δια της διπλωματικής οδού με πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας, σύμφωνα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης. Τα Μέρη ΕΕ θα ενημερώνουν το Ισραήλ για την έναρξη και το αντικείμενο αυτών των διαδικασιών, υπό τους όρους των υποχρεώσεών τους σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ.
5. Τα Μέρη ΕΕ θα προσπαθούν να ενημερώνουν το Ισραήλ προτού κάποια διαφορά κατά την έννοια της παραγράφου 3 υποβληθεί στο ΔΕΕ και θα ενημερώνουν το Ισραήλ σχετικά με την έναρξη, την πορεία και την έκβαση της διαδικασίας του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη της τήρησης των υποχρεώσεών τους περί εμπιστευτικότητας σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ.
6. Οι διαδικασίες μεταξύ των Μερών ΕΕ ενώπιον του ΔΕΕ κατά την έννοια της παραγράφου 3 και η έκβασή τους δεν θα περιορίζουν την ικανότητα του Ισραήλ να κινεί διαδικασίες σύμφωνα με την παράγραφο 2 και η έκβαση διαδικασιών στο ΔΕΕ κατά την έννοια της παραγράφου 3 στις οποίες το Ισραήλ δεν αποτελεί διάδικο δεν θα δεσμεύει το Ισραήλ ή οποιαδήποτε διαιτητική απόφαση που αποφαινεται επί διαφοράς στην οποία το Ισραήλ είναι διάδικος σύμφωνα με την παράγραφο 2.

ΑΡΘΡΟ 18 ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

1. Η παρούσα Συμφωνία τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία της τελευταίας γραπτής γνωστοποίησης από τα Μέρη που υπέγραψαν την παρούσα Συμφωνία στις 2 Ιανουαρίου 2020, με την οποία ενημερώνονται τα άλλα Μέρη σχετικά με την ολοκλήρωση των διαδικασιών κύρωσης που απαιτούνται για την θέση της σε ισχύ.

2. Τα Μέρη που υπέγραψαν την παρούσα Συμφωνία στις 2 Ιανουαρίου 2020 θα ξεκινήσουν τη διαδικασία κύρωσης από τις αρμόδιες αρχές τους εντός 120 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής.
3. Η Συμφωνία τίθεται σε ισχύ για το Μέρος το οποίο υπογράφει μετά την 2η Ιανουαρίου 2020, κατά την ημερομηνία της γραπτής γνωστοποίησής του, με την οποία ενημερώνει τα άλλα Μέρη ότι έχει ολοκληρώσει τις διαδικασίες κύρωσης από πλευράς του. Οι εν λόγω διαδικασίες κύρωσης θα ξεκινήσουν εντός 120 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής.
4. Η παρούσα Συμφωνία θα υπογραφεί σε τέσσερα (4) αντίτυπα, με κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος να διατηρεί ένα πρωτότυπο αντίτυπο.

ΑΡΘΡΟ 19 ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1. Μη θιγομένων των γραπτών γνωστοποιήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 15 και στο άρθρο 18, όλες οι γνωστοποιήσεις που υποβάλλονται σύμφωνα με αυτή τη Συμφωνία από οποιοδήποτε Μέρος, υποβάλλονται γραπτώς στην αγγλική γλώσσα και μπορούν να παραδοθούν ιδιοχείρως ή με διεθνή αναγνωρισμένη ταχυμεταφορική υπηρεσία ή με τηλεομοιοτυπία στη διεύθυνση ή στον αριθμό τηλεομοιοτυπίας που καθορίζονται κατωτέρω και υπόψη του προσώπου που ορίζεται για αυτόν το σκοπό, ή σε όποια άλλη διεύθυνση ή αριθμό τηλεομοιοτυπίας και/ή υπόψη άλλου προσώπου που καθορίζεται από το Μέρος οποτεδήποτε με γνωστοποίηση σύμφωνα με το παρόν άρθρο 19. Προς αποφυγή αμφιβολιών, γνωστοποίηση που αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο δεν θεωρείται έγκυρη.
2. Τα σχετικά στοιχεία κάθε Συμβαλλόμενο Μέρους κατά την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας είναι τα εξής:

Κύπρος

Διεύθυνση: Οδός Ανδρέα Αραούζου 6, 1421 Λευκωσία

Φαξ: +357 22 518 349

Υπόψη: Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Δρ Στέλιος Χειμώνας, Γενικός Διευθυντής

Ισραήλ

Διεύθυνση:

Φαξ: +972747681718/ganets@energy.gov.il;oritg@energy.gov.il/φαξ
972747681580

Υπόψη: Γραφείο Γενικού Διευθυντή

Ελλάδα

Διεύθυνση: Μεσογείων 119, Αθήνα

Φαξ: +30 213513569 e-mail : dir@prv.ypeka.gr

Υπόψη: Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Ιταλία

Διεύθυνση:

Φαξ:

Υπόψη:

ΑΡΘΡΟ 20
ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Η παρούσα Συμφωνία, μαζί με όλα τα επισυναπτόμενα παραρτήματα και τα έγγραφα που ενσωματώνει ρητά δια παραπομπής και οποιεσδήποτε σχετικές τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις συνιστούν τη συνολική συμφωνία των Μερών όσον αφορά τα θέματα που αναφέρονται στην παρούσα.

Η παρούσα Συμφωνία, που έγινε σε τέσσερα (4) πρωτότυπα στην αγγλική γλώσσα, είναι ανοικτή για υπογραφή από τα Μέρη από τις 2 Ιανουαρίου 2020 στην Αθήνα.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ
[υπογραφή]		[υπογραφή]

ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
		[υπογραφή]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΓΟΥ**

Το Σύστημα Αγωγού είναι ένας αγωγός διπλής κατεύθυνσης με υποθαλάσσιο και χερσαίο τμήμα, ο οποίος προβλέπεται, στο βασικό σενάριο, να προέρχεται από τα χωρικά ύδατα του Ισραήλ και το Έδαφος της Κύπρου. Το Σύστημα Αγωγού θα συνδέει τις πηγές ή τις εγκαταστάσεις φυσικού αερίου του Ισραήλ, της Κύπρου και της Ελλάδας με τις ευρωπαϊκές αγορές φυσικού αερίου. Θα αποτελείται από 5 τμήματα: 1) Ισραήλ προς Κύπρο· 2) Κύπρος προς την Κρήτη· 3) Κρήτη προς Πελοπόννησο· 4) Πελοπόννησος προς Δυτική Ελλάδα· 5) Δυτική Ελλάδα προς Θεσπρωτία. Στη Θεσπρωτία το Σύστημα Αγωγού θα μεταφέρει το φυσικό αέριο στην Ιταλία και τα ευρωπαϊκά δίκτυα φυσικού αερίου μέσω του υποθαλάσσιου αγωγού ΠΟΣΕΙΔΩΝ ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο.

Σταθμοί απόληψης (off-take) κατά μήκος της διαδρομής της θα επιτρέψουν την αεριοποίηση στην Κύπρο και σε περιοχές της Ελλάδας (Κρήτη, Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα). Το έργο περιλαμβάνει σημεία εισόδου στην Ελλάδα, για την έγχυση του φυσικού αερίου εφόσον εντοπιστούν κοιτάσματα φυσικού αερίου στην περιοχή και με την επιλογή αναβάθμισης της δυναμικότητας των τμημάτων του αγωγού από την Κρήτη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Τα εξωτερικά σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης πρέπει να περιλαμβάνουν αλλά να μην περιορίζονται μόνο σε:

(α) ονόματα και θέσεις των ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να κινήσουν τις διαδικασίες έκτακτης ανάγκης, καθώς επίσης των ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να συντονίζουν την εξωτερική αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης·

(β) ρυθμίσεις για έγκαιρη προειδοποίηση σε περίπτωση μειζόνων ατυχημάτων και συναφείς διαδικασίες συναγερμού και αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης·

(γ) ρυθμίσεις για το συντονισμό των πόρων που απαιτούνται προκειμένου να εφαρμοστεί το εξωτερικό σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης·

(δ) ρυθμίσεις για την παροχή βοήθειας στο πλαίσιο εσωτερική αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης·

(ε) λεπτομερή περιγραφή των εξωτερικών ρυθμίσεων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης·

(στ) ρυθμίσεις για την παροχή σε πρόσωπα και οργανισμούς που ενδέχεται να επηρεαστούν από το μείζον ατύχημα κατάλληλων πληροφοριών και συμβουλών σχετικών με το ατύχημα·

(ζ) ρυθμίσεις για την παροχή πληροφοριών στις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης άλλων κρατών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε περίπτωση μείζονος ατυχήματος με πιθανές διασυνοριακές συνέπειες· και

(η) ρυθμίσεις για τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων στην άγρια πανίδα τόσο στην ξηρά όσο και στην ανοικτή θάλασσα.

Ο προαναφερόμενος κατάλογος πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο εξωτερικό σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης δεν θίγει τις διατάξεις που πρέπει να πληρούν οι διαχειριστές του συστήματος μεταφοράς προκειμένου να συμμορφώνονται με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2017/1938 σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και την πρόβλεψη που απορρέει από τα σχετικά εθνικά σχέδια προληπτικής δράσης και έκτακτης ανάγκης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

- (α) απογραφή του διαθέσιμου εξοπλισμού, της κυριότητάς του, της θέσης του, των μέσων μεταφοράς και του τρόπου ανάπτυξής τους στον τόπο του μείζονος ατυχήματος·
- (β) περιγραφή των μέτρων που εφαρμόζονται προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι ο εξοπλισμός και οι διαδικασίες διατηρούνται σε λειτουργική κατάσταση·
- (γ) απογραφή του κλαδικού εξοπλισμού που μπορεί να διατεθεί σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης·
- (δ) περιγραφή των γενικών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση μείζονων ατυχημάτων, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών όλων των εμπλεκόμενων μερών και των φορέων που ευθύνονται για τη διατήρηση των εν λόγω ρυθμίσεων·
- (ε) μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα του εξοπλισμού, του προσωπικού και των διαδικασιών, καθώς επίσης ότι είναι επικαιροποιημένα, και ότι αρκετά εκπαιδευμένα μέλη του προσωπικού είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή· και
- (στ) αποδεικτικά στοιχεία προηγούμενων περιβαλλοντικών και υγειονομικών εκτιμήσεων για χημικά που προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν ως ουσίες διασποράς.

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμφωνίας που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 18 παράγραφος 1 αυτής.

Αθήνα,.....2020

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	4. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών της σημερινής συνεδρίασης ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Το Σώμα παρέσχε τη ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 16.47' λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Παρασκευή 15 Μαΐου 2020 και ώρα 9.00' με αντικείμενο εργασιών κοινοβουλευτικό έλεγχο: συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ